సంపుటము I

నెం. 2

23 మార్చి, 1988
బుధవారము
(శక సం. ౧౯౧౦ చైత్రి 3)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

విషయసూచిక

పేజి నెం

1. ప్రశ్నలు—వాగ్రూప సమాధానములు .. 101

2. సంతాప ప్రతిపాదనలు :

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ మాజీ సభ్యుడు శ్రీ నాగిరెడ్డి సత్యనారాయణ మృతిపట్ల సంతాపము. .. 153

3. ప్రకటనలు :

1. అత్యవసర ప్రజా ప్రాముఖ్యంగల విషయముల గురించి .. 153
2. రూలు—304 క్రింద దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయముల గురించి .. 153

4. సభాసమక్షమునందు ఉంచిన పత్రములు: .. 153

5. సభా కార్యక్రమము : .. 155

6. ప్రభుత్వ బిల్లులు :

1. 1988 ఆంధ్ర ప్రదేశ గ్రామ పంచాయతీల (సవరణ) బిల్లు—(ప్రవేశపెట్ట బడెను.) .. 156
2. 1988 ఆంధ్ర ప్రదేశ రాష్ట్ర కర్షక పరిషత్తు మరియు తత్సంబంధ సంస్థలు మరియు ఆంధ్ర ప్రదేశ (వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు, పశుగణము) మార్కెట్ల (సవరణ) బిల్లు.—(ప్రవేశ పెట్టబడెను.) .. 156

7. గవర్నరు ప్రసంగమునకు కృతజ్ఞతా ప్రతిపాదనపై చర్చ — (కొనసాగుతున్నది) .. 157

ఆంధ్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ డైరెక్టరు గారిచే శాసన సభ ముద్రణాలయము, హైదరాబాదు నందు ముద్రించబడినది.
1988

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ప్రధానాధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీ జి. నారాయణరావు
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ ఎ. వి. సూర్యనారాయణరాజు
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ ఎం. రాజయ్య
		శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్
		శ్రీమతి ఎ. భానుమతి
		శ్రీమతి వై. సీతాదేవి
		శ్రీ అజ్మీరా గోవింద నాయక్
		శ్రీ మహమ్మద్ జాని
కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఇ. సదాశివ రెడ్డి
సంయుక్త కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎ. వి. జి. కృష్ణమూర్తి
		శ్రీ సి. వెంకటేశన్
ఉపకార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి. సత్యనారాయణశాస్త్రి
		శ్రీ పి.వి.కె.ఎల్.ఎన్.వి. రాఘవశర్మ
		శ్రీ కె.ఆర్. గోపాల్
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ టి. మురళీధరరావు
		శ్రీ వి.వి. భాస్కరరావు
		శ్రీ ఎస్. సూర్యనారాయణమూర్తి
		శ్రీ వి. కె. రామారావు
		శ్రీమతి ఎస్.జి. సుమిత్రాబాయి
		శ్రీ ఎ. ఈశ్వరశాస్త్రి
		శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్
		శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ రెడ్డి
		శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. జయలక్ష్మి
చీఫ్ రిపోర్టర్		శ్రీ ఎం. హెచ్. కేశవరావు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికారిక నివేదిక

(పదవ సమావేశము రెండవ దినము)

బుధవారము, 23 మార్చి, 1988

(సభ ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో వున్నారు)

ప్రశ్నలు—వాగ్రూప సమాధానములు

రోడ్లు, భవనముల శాఖకు చెందిన భూములను ప్రైవేటు వ్యక్తులు అమ్ముట

11 —

*8896 సర్వశ్రీ కె. రామమోహన్‌రావు, (చీపురుపల్లి) ఎస్. వి. అప్పలనాయుడు (బొబ్బిలి) :— రోడ్లు మరియు భవనముల శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) విజయనగరం జిల్లాలో రోడ్లు మరియు భవనముల శాఖకు చెందిన భూమును కొంతమంది ప్రైవేటు వ్యక్తులు ఆక్రమించుకున్న విషయం వాస్తవమేనా ;

(ఆ) ఆ భూములను మూడవ పార్టీకి అమ్మివేస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా ;

(ఇ) అయినచో, దీనిని నివారించుటకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమి?

రోడ్లు భవనాల శాఖామంత్రి (శ్రీ కె. జానారెడ్డి) :—(అ) అవునండి.

(ఆ) భూమిని అన్యాక్రాంతం చేయకుండా అమ్మే ప్రశ్నలేదు అయినా మోసంచేసి అమ్మితే తరువాత వచ్చే అనుభోగదారుడు ఆక్రమణదారుడుగా పరిగణించబడును.

(ఇ) ఈ కేసులన్నీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ల్యాండు ఎంక్రోచ్‌మెంట్ యాక్టు 1905 క్రింద వెళ్లగొట్టుటకు మండలాధికారులకు పంపబడినవి.

శ్రీ కె. రామమోహనరావు :—విజయనగరం జిల్లాలో చాల ఆర్. అండ్ బి. స్థలాలను ఆక్రమించుకుని తరువాత అమ్ముకోవడం జరిగింది. అటువంటి ఒక ఉదాహరణ కూడా నేను ఇస్తాను. శ్రీ ఎం. కృష్ణమరాజు. సీతారామరాజు అనేవారు ఆర్. అండ్ బి. స్థలాలను ఆక్రమించి సూర్యదమయంతికి 29 వేలకు

ఆమ్మడం జరిగింది. దీనిమీద ... తీసుకోమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. పి. ... జిల్లాలో ఈ స్థలాలను మామూలుగా ముందు ఆక్రమించి ... చేస్తున్న పరిస్థితి ఎక్కువగా ఉంది. కాబట్టి విజయనగరం జిల్లాలో ... చేసి తగిన చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :- ఇది రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ... చాలా సంవత్సరాలుగా జరుగుతున్న పరిస్థితి ఉన్నది. దీనిని ... ఆర్. అండ్. బి. శాఖకు అధికారం లేదు వాటిని ... కరప్షన్ ... చేస్తూ వెంటనే ఖాళీ చేయించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ... డిపార్ట్ మెంటు వారు చర్యలు తీసుకోవాలి. ... చెప్పిన ప్రకారం ఆక్రమణ విషయంలో ... తీసుకుంటాము. ఎన్ ఫోర్స్ మెంటు ... బిల్లు కూడా ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ... అయితే మేము ఖాళీ చేయించే ... అవుతుంది

Sri Basheeruddin Babu Khan: Mr Speaker Sir, the National High Way No. 7 going towards Nizamabad and Adilabad districts and the road to Medak from Balanagar have been occupied on either side of the roads The roads have almost been occupied by the people with boundaries at the centre of the roads Whether the Government sold that land or the lands has been under illegal encroachment? Please enquire

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :- తప్పకుండా విచారణ చేయించి చర్య తీసుకుంటాము. దీనికి బిల్లు కూడా ప్రవేశపెట్టినాము చాల తీవ్ర చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య (బుదురి): ఒక్క విజయనగరం జిల్లాలోనే కాదు. అన్ని జిల్లాలలోను కూడా ఇటువంటి ఆక్రమణలు ఉన్నాయి. అది ప్రభుత్వం దృష్టికి వచ్చిందా ? కరీంనగర్ జిల్లాలో కూడా కరీంనగర్ నుంచి హైదరాబాదుకి వచ్చే రోడ్డు మీద అనేక చోట్ల ఆక్రమణలు జరిగాయి. ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా ? వస్తే తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి ? రోడ్డు మార్జిన్‌లో ఉన్నటువంటి చెట్లను వాటిని నరికి వేస్తున్నారు. దీనిమీద కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటారా ?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :- కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. దీని కొరకు బిల్లు కూడా ప్రవేశపెట్టాము. ఇప్పుడు ఉన్న పొజిషను ప్రకారం చాలా ఇబ్బందిగా ఉన్నది.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు (దుగ్గిరాల) :- ఆర్. అండ్ బి. స్థలాలు రోడ్డు మార్జిన్ ... పెద్ద పెద్ద విస్తీర్ణం ఆక్రమించిన వారిని వదిలి పెట్టి ఆనాటి చిరుకువర్గి ... మార్జిన్‌లో గత 40 సంవత్సరాలనుంచి ఉంటున్న కాంగ్రెస్ ఆఫీసు బిల్డింగు

కొద్దిగా ఆక్రమణ జరిగిందని అక్కడ ఉన్న డిప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు పోలీసుల సహాయంతో, తెలుగుదేశం కార్యకర్తల సహాయంతో కూల గొట్టారు. దీని వల్ల చాల నష్టము కలిగింది. మంత్రి గారికి కూడా రిప్రజెంటు చేశాము.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి: ఆక్రమణలు ఖాళీ చేయించమని గౌరవ సభ్యులు తామే కోరారు. తీరా ఆక్రమణలు తీసివేసిన తరువాత ఇప్పుడు మరల అభ్యంతరం చెబుతున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ, తెలుగుదేశం పార్టీ అనేది లేదు. ఏ పార్టీ అయినా, ఎవరైనా సరే ఆక్రమణ చేస్తే తొలగించడం జరిగింది.

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు:—ఆక్రమణలు తొలగించండి అని కోరితే కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆఫీసు భవనాన్ని కూలగొట్టారు. ఆర్. అండ్ బి. లో స్థానికుడని అక్కడ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగా వేశారు. స్థానికుడు ఉండకూడదు కదా? ఎందుకు వేశారు?

(జవాబు లేదు)

శ్రీ ఎస్. రాఘవ రెడ్డి (నక్రేకల్):—మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ ఈ విజయనగరం జిల్లాలలో ఆక్రమణలను బేదఖలు చేయించమని చెప్పాము అని అన్నారు. అది రెవిన్యూ వాళ్ల చేతిలో ఉంది అని అన్నారు. రెవిన్యూ వారు ఈ గవర్నమెంటు కాదా? అసలు ఎప్పుడు ఇది మీ దృష్టికి వచ్చింది? మీరు ఏ తేదిన వారికి చెప్పినారు? ఇంతవరకు తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి: ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించి మా డిపార్టుమెంటుకి ఉన్న బాధ్యతను తీసుకున్న చర్యలు మాత్రమే నేను చెప్పినాను. ఇది ప్రభుత్వం మొత్తంగా ఉన్న బాధ్యత ఉన్నది. అందుకొరకు తక్కిన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. గత కొన్ని సంవత్సరాలనుంచి ఈ ఆక్రమణలు జరుగుతున్నాయి. కరెస్పాండెన్సు చేసి నోటీసు ఇవ్వడం చేస్తూ ఉన్నాము.

శ్రీ ఎస్. రాఘవ రెడ్డి:—ఈ ప్రశ్న వేసి ప్రభుత్వం దృష్టికి తెచ్చాక కూడా సరి అయిన చర్యలు తీసుకుని దీనిని సీరియస్‌గా తీసుకోవలసిన అవసరం లేదా? దీనికి మామూలుగా చెప్తే ఏమిటి ఉపయోగము. కలెక్టరు గారి దృష్టికి తీసుకువచ్చి సరిఅయిన చర్యలు తీసుకోని అధికారిపై మీరు ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారు?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—తప్పకుండా తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకుంటాము. కలెక్టరుతో మాట్లాడినాము.

వంశధార ప్రాజెక్టు రెండవదశ నిర్మాణమును నిలిపివేయుట

12-

*961B-సర్వశ్రీ టి. ఎస్. ఎస్. శివాజీ (సోంపేట), కె. ఎర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రాపురం), టి. సీతారామ్:— పెద్దతరహా మరియు మధ్యతరహా నీటిపారుదల శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) వంశధార ప్రాజెక్టు రెండవ దశ నిర్మాణాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిలిపివేయుమన్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, అందుకుగల కారణము లేవి?

భారీ,మధ్యతరహా నీటి పారుదల శాఖామంత్రి (శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి):— (అ, ఆ) అవును. 15-1-1987, తేదీన న్యూఢిల్లీలో అంతర రాష్ట్రీ ముఖ్య మంత్రుల స్థాయిలో జరిగిన సమావేశపు చర్చల ప్రకారం, ఒరిస్సా భూభాగంలో భూసేకరణను 101 ఎకరాలకు పరిమితం చేస్తూ నేరడి బ్యారేజి ఎగువన ఎరద రక్షణ పనులకు సంబంధించి సవరించిన ప్రతిపాదనలను కేంద్ర జల వనరుల సంఘానికి పంపడం జరిగింది. ఈ సవరించబడిన ప్రతిపాదనలు ఖచ్చితంగా ఒరిస్సా ప్రభుత్వపు అవసరాల ప్రకారం వున్నందున ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వంశధార ప్రాజెక్టు రెండవ దశ నిర్మాణం పనిని నిర్వహిస్తున్నట్లు జల వనరుల సంఘానికి తెలియ జేయడమయింది. అయితే, కేంద్ర జల వనరుల సంఘం నుండి ఆమోదం పొందేటంత వరకు వంశధార ప్రాజెక్టు రెండవ దశ నిర్మాణం పనిని నిర్వహించ వద్దని కేంద్ర జల వనరుల మంత్రిత్వ శాఖ సలహా ఇచ్చింది.

శ్రీ జి. శ్యామ సుందర్ శివాజి :— వంశధార ప్రాజెక్టు విషయంలో శ్రీకాకుళం ప్రజలు చాల ఆందోళన చెందుతున్నారు. దీని గురించి గత సంవత్సరం ముఖ్యమంత్రి గారు హామీ ఇచ్చారు. అయితే 19 వ తేదీన పేపరులో వచ్చిన వార్తలు మాస్తే దీనికి కొన్ని ఆటంకాలు ఉన్నాయి, క్లియరెన్సు వచ్చేట్లు లేదు అని తెలుస్తున్నది. ఈ విషయంలో అనుమానాలు వస్తున్నాయి. కాబట్టి 1989-90 సంవత్సరంలో అయినా ఈ పనిని చేపట్టడానికి ప్రభుత్వం ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకుంటున్నదో సభకు వివరిస్తారా?

8-40 ఉదయం

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు) : అధ్యక్షా, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వంశధార ప్రాజెక్టుకు పని పూర్తి చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో అక్కడ పేద ప్రజానీకానికి ఆశలు కల్పించాము. అటువంటప్పుడు వెనుకబడిన జిల్లా అయిన శ్రీకాకుళం జిల్లాలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఏ విధమైన కార్యక్రమాలు చేపట్టినది యిక్కడ సభ్యుల దరికి తెలుసు. వంశధారా ప్రాజెక్టుకు రెండవ దశ నిర్మాణం విషయంలో చాలాసార్లు ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రిగారితో సమావేశం కావడానికి అడిగిన తరువాత ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రిగారికి నాకు సమావేశం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అప్పుడే ఒక నిర్ణయానికి రావడం కూడా జరిగింది వంశధార ప్రాజెక్టు కడితే 106 ఎకరాలు భూమి నీటిలో సబ్‌మెర్జు అవుతుంది. ఆ విషయంలో గౌరవనీయులైన కేంద్ర నీటిపారుదల శాఖా మంత్రి గారి సమక్షంలో ఒక అంగీకారం కుదిరింది. నేను మొన్న 19వ తేదీన ఢిల్లీ వెళ్ళినపుడు ఎన్. డి. సి. మీటింగులో ఒరిస్సా ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా వచ్చి నందువల్ల వారితో మాట్లాడటం జరిగింది. మీరు, నేను ఒప్పుకున్నాము కదా తరువాత కూడా యింకా ఎందుకు ఆలస్యం క్లియరెన్సుకు జరుగుతున్నదని, అడగడం తరువాత వారిని ప్రధానమంత్రిగారి వద్దకు కూడా తీసుకొని వెళ్లడం జరిగింది. ఎందుకు ఆలస్యం జరుగుతోందని అడిగినప్పుడు వంశధార విషయంలో

క్లియరెన్సు యివ్వడానికి వారు ప్రామిస్ చేశారు. తప్పకుండా క్లియరెన్సు యిస్తామని వాగ్దానం చేయడం జరిగింది కాబట్టి క్లియరెన్సు వస్తుందని నేను ఆపేక్షిస్తున్నాను. ఇప్పటికే ఈ పథకం ప్రాజెక్టు విషయంలో ఇన్వెస్టిగేషన్సు పనులు చురుకుగా జరుగుతున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మించడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడుతున్నాయని గౌరవనీయులైన సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము.

సబ్సిడీ రేట్లతో సారాయి సరఫరా

13.—

*8251-- శ్రీ పి. వెంకటరత్నం (తిరువూరు), యు. వెంకటేశ్వర్లు (బాపట్ల), ఎం. బాలకృష్ణారావు (గన్నవరం), ఆర్. శోభనాద్రిచౌదరి (గుడివాడ) కె. వెంకటరావు (ముక్తేశ్వరం) — అబ్కారీ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) ప్రభుత్వం "వరుణ వాహిని" క్రింద పేదజనులకు, గిరిజనులకు సారాయిని సబ్సిడీ రేట్లతో సరఫరా చేస్తున్నదా;

(ఆ) అయినచో, ఈ సదుపాయం అన్ని ప్రాంతాలలోను లభ్యమౌతున్నదా;

(ఇ) కొందురు మండలాన్ని గిరిజన ప్రాంతంగా గుర్తించి ఈ సదుపాయాన్ని విస్తరింపజేసే ప్రతిపాదన ఉన్నదా?

శ్రీ పి. అశోక్ గజపతిరాజు (అబ్కారీ శాఖా మంత్రి):— (ఎ) లేదండి.

(బి, సి) ఈ ప్రశ్నలకు తావు లేదు.

శ్రీ పి. వెంకటరత్నం :—ఖమ్మం జిల్లాలో గిరిజన ప్రాంతాలలో ఉండే గిరిజనులకు యీ సారాయి సబ్సిడీ రేట్ల మీద యిస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఈ సారాయిని గిరిజన పేదలు, కూలీ, నాలి చేసుకునేవారు త్రాగుతారు కాబట్టి కిలో రెండు రూపాయలకు బియ్యం సరఫరా చేసే విధంగానే నిత్యావసర వస్తువులుగా భావించి సబ్సిడీ రేట్ల మీద సారాయి సప్లయి చేస్తారా?

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju :—Arrack is definitely not an essential commodity, Speaker Sir.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్) :— ఈ వారుణి వాహిని క్రింద సారాయిని సప్లయి చేస్తున్నప్పుడు దానిని ఎన్నికల సంస్కరణల చట్టంతో ఇంక్లూడ్ చేసి సబ్సిడీ రేట్ల మీద సారాయిని సప్లయి చేస్తారా?

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju :—Speaker Sir, the question does not arise.

శ్రీ కె. వెంకటరావు :—మంత్రిగారు నిత్యావసర వస్తువు క్రింద యీ సారాయి ఉపయోగించేది కాదన్నారు. మద్యపానాన్ని నిలిపివేసే ప్రతిపాదన లేదని మనందరికి తెలుసు. కాబట్టి యీ సారాయి విక్రయాన్ని కాంట్రాక్టర్ల ద్వారా

కాకుండా మారిన గిరిజన ప్రాంతాలలో నివాసమునర సిస్తువుల క్రింద మన ప్రభుత్వమే అమ్మించే ప్రయత్నం చేసారా"

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju : -There is no question of subsidising arrack.

Sri M. Ramakrishna Rao (Khammam) :— The Tribals were allowed to prepare this arrack out of VIPPA PUVU. Now this is being stopped. Why I am asking?

Sri P. Asaoka Gajapathi Raju :—The Tribals are permitted to brew the liquor for their personal consumption. They are not permitted to brew liquor for sale.

శ్రీ అజ్మీర గోవింద నాయక్ (ఖానాపూర్): గిరిజనులకు విప్పపువ్వుతో సారా తయారు చేసుకునే హక్కు ఉంది కూడా ఆ ఏరియాలలో ప్రభుత్వ సారా కాంట్రాక్టరు దుకాణాలు ఉండడంవల్ల వారు దౌర్జన్యంతో గిరిజనులను సారా తయారు చేసుకునేందుకు ఒప్పుకోవడంలేదు. అందువల్ల గిరిజన ఏరియాలలో ప్రభుత్వ సారా దుకాణాలు తొలగించాలి. లేకపోతే గిరిజనులకు వారు సారా తయారు చేసుకునే హక్కు ఉన్నా లాభం లేదు కాబట్టి సారా దుకాణాలను తొలగిస్తారా?

శ్రీ పి. అశోకగజపతిరాజు :— ఆ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు :—ఏజెన్సీ ప్రాంతంలో ట్రయిబల్స్ త్రాగడానికి సారాయి వారు చేసుకునే దానికి పర్మిషన్ యిచ్చారు, ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా దానిని అంగీకరించారు. విప్పపువ్వుతో సారాయి తయారు చేయడానికి గిరిజనులకు పర్మిషన్ యిచ్చారు. కాని ట్రైబల్ ఏరియాలో నివసించని వారికి ఆ సౌకర్యం లేదు. కాబట్టి నాన్ ట్రయిబల్ ఆ ఏరియాలో ఉండే వారిని అయినా అక్కడ ఉన్న గిరిజనులకు సారా తయారు చేసుకోవడానికి అనుమతి యిస్తారా?

Sri P. Ashoka Gajapathi Raju :—The Tribals in the scheduled area are permitted to berw their liquor for their personal consumption alone and nothingelse.

జంటనగరాలలో నీటి రేటు పెంచుట

14—

*8772 - సర్వశ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి, (ఖైరతాబాద్) కె. సి. దివాకర్ రెడ్డి, (తాడిపత్రి) ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి (అమలాపురం), డి. కె. సమరసింహారెడ్డి (గద్వాల్), పురపాలకశాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) జంటనగరాలలో కొళాయి నీటి రేట్లను పెంచిన విషయం వాస్తవమేనా; అయినచో, అందుకు కారణము లేవి ?

(ఆ) పాత రేట్లును పునరుద్ధరించుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన ఉన్నదా ?

మునిసిపలు పరిపాలన శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎ.వి. మోహన్ రెడ్డి):-(అ) అవునండి, హైదరాబాదు మెట్రోవాటర్ వర్క్సు నీటి రేట్లు ఆయా సమయాలలో, సాధారణంగా 5 సంవత్సరాలకు ఒకసారి సవరించడం జరుగుతున్నది. కడపటిసారిగా 1981, అక్టోబరులో ఈ రేటు సవరించడం జరిగింది, అప్పటినుండి విద్యుచ్ఛక్తి రేట్లు, సిబ్బంది జీతాలు, రసాయనాల ఖరీదు మొదలగునవి పెరుగుతూ వుండడం వల్ల నిర్వహణ వ్యయం గణనీయంగా పెరిగింది. నీటి సరఫరా వ్యవస్థను కట్టుదిట్టంగా నిర్వహించడానికి నివాసేతర వినియోగదారులు. పారిశ్రామిక వినియోగదారుల నీటిరేట్లను 1-12-1987 నుండి పెంచడం జరిగింది.

(ఆ) లేదండి

శ్రీ పి. జనార్థన్ రెడ్డి: — మంత్రిగారు ప్రతి 5 సంవత్సరాలకు ఒకసారి రేటును సవరించడం జరుగుతుందని చెప్పారు. అయితే 5 సంవత్సరాల క్రితం 8-50 రోజుకు రెండు పూటలా నీళ్ళు వస్తే ఇప్పుడు రెండు రోజులకు ఒకసారి గంటసేపు ఉదయం. కూడా నీరు రావడం లేదు. ఇంతకుపూర్వం 5 సంవత్సరాలకు ఒకసారి రేటు పెంచినప్పుడు ఎంత పెర్సెంటేజ్ పెంచారు, ఇప్పుడు ఎంత పర్సెంటేజ్ పెంచారు? హైదరాబాదులో వాటర్ మీటర్లు లేని ఇళ్ళు ఎన్ని ఉన్నాయి? వారికి ఏ రేట్లు పెట్టారు? అంతేకాక కన్జూమర్స్ యూనియన్ వారు నీటి రేటు పెంపుదలకు వ్యతిరేకంగా కోర్టుకు వెళ్ళితే ఆర్డర్ తేవడం జరిగింది. వారినుంచి సవరించిన రేట్ల ప్రకారం నీటి ఛార్జీలు వసూలు చేస్తున్నారా లేదా? ఇక మంత్రిగారు 1987 ఆగస్టు 1వ తేదీన రాత్రి 11 గంటలకు ఒక విషయం చెప్పారు. అదేమిటంటే హైదరాబాదు నగరానికి కృష్ణానదినుంచి నీటిని తేవాలా లేక గోదావరి నదినుంచి నీటిని సరఫరా చేయాలా అన్న విషయంలో 1987, సెప్టెంబరు 30 తేదిలోగా ఒక నిర్ణయం తీసుకొంటామని చెప్పారు. కాని దాని గురించి నిర్ణయం తీసుకోలేదు మొన్న ఎన్నికల సమయంలో మంత్రిగారు నిలబడి కొన్ని చోట్ల నీటి కనెక్షన్లు ఇప్పించారు. హైదరాబాదు నగరంలో నీటి రేటు ఎంత పర్సెంటేజ్ పెంచారు? దేశంలో ఎక్కడైనా ఇంత రేటు ఉందా?

శ్రీ ఎ. వి. మోహన్ రెడ్డి: – సామాన్య ప్రజలను, ధనిక వర్గాలవారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వినియోగదారులను నాలుగు కేటగిరీలుగా విభజించి రేట్లు నిర్ణయించడం జరిగింది. 25 వేల లీటర్ల వరకు నీటిని వాడుకొనేవారికి గతంలో అంటే 1981లో వెయ్యి లీటర్లకు 60 పైసల రేటు వుంటే దానిని 150 పైసలకు పెంచడం జరిగింది. అట్లాగే 25 వేల నుంచి 50 వేల లీటర్లకు వరకు నీటిని వాడుకొనేవారికి వెయ్యి లీటర్లకు 70 పైసలనుంచి రూ. 1 75 పైసల వరకూ, 50 వేల నుంచి లక్ష లీటర్ల వరకు వాడుకొనేవారికి 80 పైసల నుంచి రెండు రూపాయలవరకూ, లక్ష లీటర్ల మించి వాడుకొనేవారికి 90 పైసల నుంచి రూ. 2.20 పైసలకు పెంచడం జరిగింది. అట్లాగే మీటరు లేనివారికి 30 రూపాయలనుంచి 60 రూపాయలకు, మీటర్లు వున్నవారికి కనీసపు ఛార్జి 10 రూపాయలనుంచి 30 రూపాయలకు పెంచడం జరిగింది ఇక నగరంలో మీటర్లు లేని కనెక్షన్లు 8,500 వున్నాయి. మీటర్లు వున్న కనెక్షను 1,58,500 వున్నాయి ఇక రేట్లు పెంచడానికి కారణాలు ఏమిటో గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు ఇప్పుడు

మెయింటెనెన్స్ ఖర్చు 103 శాతం, మరమ్మతు ఖర్చులు 167 శాతం, సిబ్బంది జీతభత్యాల ఖర్చు 169 శాతం, రసాయన పదార్థాల ఖర్చు 79 శాతం పెరిగింది. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని రేట్లు పెంచడం జరిగింది. అప్పు సామాన్య ప్రజలపై భారం వేయాలనే ఉద్దేశంతో కాదు.

(అంతరాయము)

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి: నీరే లేనప్పుడు నీళ్ళ రేట్లు పెంచితే ఎట్లా ?

మిస్టర్ స్పీకర్:—లేనప్పుడు పేమెంట్ చేయకండి.

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి:—ఊరుకొంటారా ?

శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి:—గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు, రాష్ట్రంలో గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా వర్షాలు సరిగా లేవు అయినా గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం పరిస్థితి మెరుగ్గా వుంది. సమ్మర్ లో నీటి సరఫరా పరిస్థితి బాగు చేయాలనే ఉద్దేశంతో అంతకుముందు 38 మిలియన్ గేలన్లు వుంచే గత డిసెంబరులో 42 మిలియన్ గేలన్లకు పెంచడం జరిగింది. తరువాత మార్చిలో దానిని 51 మిలియన్ల గేలన్లకు పెంచడం జరిగింది. ఆల్టర్నేటివ్ డేస్ నీరు ఇస్తున్నాము. ప్రతిరోజు దాదాపు 51 మిలియన్ల గేలన్ల నీరు ఇస్తున్నాము. గౌరవ సభ్యులను పిలిచి నగరానికి నీటి సరఫరా విషయమై మాట్లాడుతానని గత అసెంబ్లీ సమావేశాల్లో నేను చెప్పాను. అయినా కొన్ని కారణాలవల్ల పిలవలేక పోయాను. ఇది పాలసీ మేటర్ కాబట్టి దీనికి ప్రత్యేక ప్రశ్న అడగాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి:—ప్రతి ఐదు సంవత్సరాలకు ఒకసారి రేట్లు పెంచు తున్నారు కదా, అలా ఇంతకు ముందు రేట్లు పెంచినప్పుడు ఎంత పర్సెంటేజ్ పెంచారు ? ఇప్పుడు ఎంత పర్సెంటేజ్ పెంచారు ?

శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి: 1981 లో 60 పైసలనుంచి ఇప్పుడు రూ. 1.50 పైసలకు పెంచాము. 1981 నుంచి అన్ని రంగాలలో రేట్లు విపరీతంగా పెరిగాయి.

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి:—200 పర్సెంట్ రేటు పెంచుతారా ?

శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి:—గతంలో 60 పైసలు వుండింది 70 పైసలకు పెంచాము. అందులో నాలుగు కేటగిరీలుగా విభజించామని మనవిచేశాను. గౌరవ సభ్యులకు అన్ని విషయాలు తెలుసు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— కోర్టు ఆర్డరు విషయం ఏమైంది ?

శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి:—50, 60 కేసుల్లో స్టే ఆర్డర్ వున్నందున పెంచిన ప్రకారం రేట్లను వారినుంచి వసూలు చేసే ప్రసక్తి లేదు.

(అంతరాయము)

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి:—హైదరాబాదు నగరానికి నీటి సరఫరా చేసే ఉద్దేశం ఉందా లేదా ? కృష్ణా నదినుంచి తెస్తారా లేక గోదావరినుంచి

తెస్తారా? ఇక్కడ నీళ్ళు లేవు కాని రేట్లు మాత్రం పెంచుతున్నారు. ఈ ప్రభుత్వానికి కొంచెమైనా సిగ్గుచేటు వుండాలి.

(ఇతర గౌరవ సభ్యులనుంచి అంతరాయము)

మిస్టర్ స్పీకర్: (శ్రీ పి జనార్ధన్ రెడ్డిని ఉద్దేశించి):—మీ ప్రశ్నకు జవాబు వచ్చింది, సపరేట్ క్వశ్చన్‌లో అస్యూరెన్స్ వచ్చింది అది అస్యూరెన్స్ కమిటీకి రెఫర్ అవుతుంది. ఇప్పుడు ప్రశ్న అడిగారు. ఎంత పెర్సెంటేజ్ పెంచారని అడిగితే దానికి తుణ్ణంగా జవాబు చెప్పడం జరిగింది యూ కెనాట్ ఎక్స్పెక్ట్ ఆల్ ఆన్సర్స్ ఇన్ వన్ క్వశ్చన్.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర(హిమాయత్‌నగర్):—25 వేల లీటర్లదాకా వాడుకొనే వారికి వెయ్యి లీటర్లకు 60 పైసల నుంచి 150 పైసలకు పెంచామని మంత్రిగారు ఒప్పుకొన్నారు. అట్లాగే మిగతావారికి కూడా పెంచారు. ఇదివరలో రీకనెక్షన్ ఛార్జెస్ 10 రూపాయల నుంచి 30 రూపాయల వరకు వుంటే ఇప్పుడు 150 రూపాయలు తీసుకొంటున్నారు. అట్లాగే ఇదివరలో న్యూ కనెక్షన్ కావాలంటే వెయ్యి రూపాయలలోపు అనీ, అయిపోయేవి, కాని ఇప్పుడు 5 వేల రూపాయలు కావాలి. ఎన్. టి. ఆర్. గారు అధికారంలోకి రాకముందు, వచ్చాక కూడా భూమి ఎవడి అబ్బ సొమ్ము, నీరు ఎవడబ్బ సొమ్ము, ఇవన్నీ భగవంతుడు ఇచ్చినవే, భగవంతుడు ఇచ్చిన నీటికి కూడా పన్నా అని విమర్శించారు, అయితే ఈ ప్రభుత్వం వీటిని ఎక్కడి నుంచి అయినా కాని ప్రజలకు సప్లయి చేస్తున్నదా? అన్నింటి మీద ధరలు పెరుగుతున్నాయంటున్నారు. విద్యుచ్ఛక్తి ధర మీరు పెంచిందే కదా? అన్ని ధరలు మీరు పెంచినవే కదా? మిగతా వాటి ధరలు పెరిగాయి కాబట్టి నీటి పన్ను కూడా పెంచామంటున్నారు. నీటి రేటు పెంచారని మీరు అంగీకరించారు. దీనివల్ల సామాన్యులపై అధిక భారం పడుతుంది కాబట్టి దీనిని తగ్గించడానికి ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకొంటారా?

శ్రీ బి వి మోహన్ రెడ్డి :—ప్రభుత్వ భావం కూడా చెప్పారు. అయినా గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు కాబట్టి పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ ఎ నరేంద్ర :—పరిశీలించేది ఏమీ లేదు. రేటు పెంచారు. దానిని తగ్గించడానికి పరిశీలన ఏమిటి? తగ్గిస్తామని చెప్పవచ్చుకదా? లక్ష లీటర్ల కంటే ఎక్కువ వాడుకొనేవారికి 90 పైసల నుంచి రూ 2 25 పైసలకు పెంచారంటే ఎంత అబ్‌నార్మల్‌గా పెంచారో చూడండి. కనీసం దానిని మినిమైజ్ చేయండి. దానివల్ల మీకు ఘనత వుంటుంది ప్రభుత్వ పరువు, మర్యాద నిలబడుతుంది. ఇదివరలో ప్రతిరోజూ ఉదయం, సాయంత్రం కంటిన్యూస్‌గా నీరు వచ్చేది. కాని ఇప్పుడు రెండురోజులకు ఒకసారి కేవలం గంటసేపు మాత్రం నీరు వదలి ఇంత రేటు పెంచి ఏ విధంగా సామాన్యులను ఆదుకొంటారు? అందువల్ల ఈ రేట్లను తగ్గిస్తామని హామీ ఇవ్వండి.

శ్రీ బి వి. మోహన్ రెడ్డి :—1981 లో 100 వుంటే 150 కి పెంచాము. రేట్లు ఏ పరిస్థితులలో పెంచామో చెప్పాను. అవన్నీ తుణ్ణంగా పరిశీలించే పెంచడం జరిగింది. గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం నీటి పరిస్థితి మెరుగ్గా

వుంది. యం.సి.డి. కూడా పెంచడం జరిగింది. గత సమ్మర్‌లో పరిస్థితి బాగా వుంటుందని ఖచ్చితంగా చెపుతున్నాను. మెయింటెనెన్స్ ఖర్చులు, తదిర ఖర్చులు పెరగడంవల్ల రేట్లు పెంచాము తప్ప సామాన్యులపై భారం వేయాలని కాదు. అది కూడా 4 కేటగిరీలుగా చేయడం జరిగింది.

9-00 ఉదయం శ్రీ ఎ. నరేంద్ర : సామాన్యమానవుడికి అవసరమైన నీటిని అమ్ముకుంటున్నది మీ ప్రభుత్వం . . . . నీటిని అమ్ముకుని ప్రభుత్వం చేయాలనుకుంటున్నారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : సింపుల్ క్వశ్చన్ - నీరు సరఫరా చేస్తున్నారా లేదా అని కాదు. ఆ ఇస్యూ లేదు రెగ్యులర్, ఇరెగ్యులర్, ఎంత క్వాంటిటీ అనే వాటిపైన ఏమీ డిస్కషన్ లేదు. అబ్నార్మల్‌గా 60 పైసల నుంచి 150 పైసలకు పెంచారు, దీనికి తగ్గించడానికి ఏదైనా ప్రయత్నం చేస్తున్నారా లేదా అని శ్రీ నరేంద్రగారు సమాధానం చెప్పాలని అడుగుతున్నారు. వేరే విషయాలు అర్థమయ్యాయి. ఏమైనా చెప్పుతారా చెప్పండి ?

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి : బీదవారు వాడే స్థాయివరకు అయినా తగ్గించండి ?

శ్రీ బి వి. మోహన్ రెడ్డి :- పరిశీలిస్తాము అధ్యక్షా.

శ్రీ నాయని నర్సింహా రెడ్డి (ముషీరాబాద్) :—మంత్రిగారు పరిశీలిస్తామంటున్నారు, నిజంగా, ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత మంచినీరు కరువు అయింది. సారా, కల్లు మాత్రం ఎక్కడంటే అక్కడ, బీరు, బ్రాండి, విస్కీ ఇష్టమైనంత, తాగినంత దొరుకుతుంది. కాని మంచినీరు మాత్రం దొరకడం లేదు. మా దురదృష్టం. అయినా, ఇప్పటికి కూడా చాలా ప్రాంతాలలో అర్ధగంట కంటే ఎక్కువ మంచినీరు రావడంలేదు. ఒక ఇంట్లో, బీదవారు రెండు బిందెలు పట్టుకోలేని పరిస్థితి ఉంటే, ఇప్పుడు లేబరు ఏరియాలలో, లేబర్ క్వార్టర్స్‌లలో, (చిక్కడపల్లి, ఎస్. ఆర్. టి.) నా కాన్‌స్టిట్యూయెన్సీలో రెండు క్వార్టర్స్‌కు కలిపి ఒక కనెక్షన్ ఉంటుంది. దానికి రూ. 30 ఉండేది, ఇప్పుడు రు. 60 చేశారు. డబుల్ చేశారు ఒక్కసారి. ఇదెక్కడి అన్యాయం ? చార్మినార్ ఫ్యాక్టరీ, ఐ. డి. ఎల్. ఇండస్ట్రీస్‌లలో పనిచేసే కార్మికులు, కష్టపడి పని చేసే వారి దగ్గర ఇంత అబ్నార్మల్ రేట్లు పెంచారు. 50 శాతం నుంచి 150 వరకు పెంచారు. ఈ విధంగా పెంచడం న్యాయం కాదు, సమంజసంకాదు. అయినా, మీరు సరిపోయేంత నీరు యివ్వడం లేదు. ఒక రోజు తప్పించి ఒక రోజు ఇస్తూ, కొన్ని చోట్ల ఒక గంట, కొన్ని చోట్ల అర్ధ గంట మాత్రమే నీరు వస్తుంది. ఇటువంటి పరిస్థితిని మీరు ఆలోచించాలి. దయచేసి ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా బీదవారికి, మీటరు లేనివారు ఉన్నారో వారికి తగ్గించాలని కోరుతున్నాను. పెద్ద బిల్డింగ్సు వారికి పెంచినా అభ్యంతరంలేదు. మంచినీటి మీద బేరం చేయకూడదు. రెండవది మీరు హైదరాబాదుకు అన్యాయం చేస్తూ వస్తున్నారు. పర్మనెంటు సొల్యూషన్ కొరకు ప్రతిపక్షాలన్నీ 8 సంవత్సరాల నుంచి కంటిన్యూగా పోరాడుతున్నా కూడా మీరు మాత్రం లెక్క చేయటం

లేదు. దీని రిజల్టు, రేపు రాబోయే ఎన్నికలల్లో తెలుగు దేశానికి గుణపాఠం నేర్పుతారు - హైదరాబాదు సిటీ ప్రజలు అంతా. మీరు మర్చిపోకూడదు, కాబట్టి, ఇప్పటికైనా సమయం దాటిపోలేదు. దయచేసి ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకొని పర్మనెంటు సొల్యూషన్ కొరకు, రేటు తగ్గించడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. వి. మోహన్ రెడ్డి —లేబరు కాలనీలలో డబుల్ రేట్లను వసూలు చేయడం లేదు. స్పెసిఫిక్ కంప్లయింట్ ఇస్తే ఎంక్వయిరీ చేయిస్తాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి —స్పెసిఫిక్ కంప్లయింటు కంటే మంత్రి గారు ఒకటి చెప్పవలసి ఉంది. భూతకాలాన్ని గురించి చెప్పారు వర్తమాన కాలాన్ని గురించి చెప్పుతున్నారు. భవిష్యత్తు గురించి చెప్పగల సత్తా మంత్రి దగ్గర ఉందో లేదో గానీ, మంత్రిగారితో కోరేది ఒకటే, ఒకేసారి మూడు రేట్లు పెంచారు కదా, కాస్త తగ్గించాడానికి ఎందుకు ప్రయత్నించరు ? ఎవరి జీతాలు మూడు రెట్లు పెరగలేదు. ఆదాయం పెరగలేదు. మీరు చెప్పిన ప్రకారం దేశంలో ధరలు మూడు రెట్లు పెరగలేదు కాని మీ రేట్లు మాత్రం మూడు రెట్లు పెరిగాయి. భవిషత్తులో కాస్త తగ్గించి పేదలకు, లేబరుకు సహాయం చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ వి. వి. మోహన్ రెడ్డి :- పరిశీలిస్తాము. 1988 లో - గత 6 సంవత్సరాల నుంచి ఉన్న పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. 100—150 పర్సెంట్ పెంచాము.

శ్రీ డి. కె సమరసింహారెడ్డి :— మా సోదరులు కొందరు చేయి చూసి చెప్పుతారు అంటున్నారు. నా చేయి చూడకూడదు. ముఖ్యమంత్రి చేయి చూసి చెప్పండి ?

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి :—మంత్రిగారి సమాధానం మాకు ఏమీ అర్థం కాలేదు. భారతంలో ద్రౌపతి అంటుంది - తాను ఓడి నన్ను ఓడాడా ? లేక నన్ను ఓడి తాను ఓడాడా ? . . . . అని అడిగినట్లు ఉంది. విద్యుచ్ఛక్తి ఇతర రేట్లు పెరిగాయి కాబట్టి, పెంచాము అంటున్నారు. కనీసం వాటర్ ఫెసిలిటీ పెంచినట్లు ఎక్కడా చెప్పలేదు. మరి వాటర్ ఫెసిలిటీలో ప్రెషర్ తో సప్లయి చేసి రెండు రోజులకు ఒకసారి ఇస్తూ రేటు పెంచారు అంటే ఏ విధంగా పెంచారు ? తరువాత, అడ్వయిజరీ వారు పర్ క్యాపిటా 50 గ్యాలన్స్ ఉండాలని అడ్వయిజ్ చేశారు . ఆ అడ్వయిజ్ ప్రకారం 50 గ్యాలన్లు ఇస్తూ ఈ రేటు పెంచారా ? లేక అది ఇవ్వకుండా ఈ రేటు పెంచారా ? ఈ 50 గ్యాలన్లకు పెంచాడానికి ఏమేమి చర్యలు తీసుకున్నారు ? ఈ ధరలు పెంచిన దానికి యిప్పుడు వచ్చిన రెవిన్యూ ఎంత, నష్టపోకపోతే కనుక పెందుకు పెంచినట్లు ? ఏమైనా ధరలు తగ్గించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ? 1986-87 లో రెవిన్యూ ఎంత వచ్చింది ? 1987-88 లో ఈ పెంచిన రేట్ల ప్రకారం ఎంత వస్తుంది ? ఈ రెవిన్యూ వల్ల ఏ మాత్రం నీటి సప్లయి

పెంచలేనప్పుడు రెవిన్యూ పెంచవలసిన అవసరం ఏముంది? సామాన్యుడి మీద భారం వెయ్యవలసిన అవసరం ఏముంది? ఈ రేట్లు తగ్గిస్తారా?

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి :-అధ్యక్షా, రేటు పెంచడంలో బాదాపు రూ. 16 కోట్లు డొమెస్టిక్ వాడకం వల్ల వస్తుంది. 90 మిలియన్ గ్యాలన్లు ట్విన్ సిటీస్‌కు ఇస్తున్నాము. గతంలో రూ. 9 కోట్లు వచ్చేది. అంటే కటి, ఈ పెంచిన రేట్ల వల్ల మంజీరా మూడవ దశను తొందరగా పూర్తి చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో చేయడం జరిగిందని గౌరవ సభ్యులకు చెప్పుతున్నాను

(ఇంటరప్షన్)

అధ్యక్షా, యీ డబ్బు వచ్చిన తరువాత వాటర్ మెయిన్ టెనెన్సు పోగా మిగిలిన డబ్బును మంజీరా మూడవ ఫేజ్‌కు ఖర్చుపెట్టి తొందరగా పూర్తి చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో, ప్రభుత్వం ఇచ్చే డబ్బు కాకుండా, పబ్లిక్ బ్యాంకు వద్ద రుణ సహాయాన్ని కూడా తీసుకోవడం జరుగుతున్నది అన్ని విషయాలు క్షుణ్ణంగా పరిశీలించిన తరువాత చేయడం జరిగింది. దాదాపు రూ. 16 కోట్లు వస్తుందని గౌరవసభ్యులకు సభ ద్వారా తెలుపుతున్నాను

(ఇంటరప్షన్)

9-10గం. ఉదయం. డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి : అధ్యక్షా, బడ్జెట్ కేటాయింపులో మంజీరా థర్డ్ ఫేజ్‌కు 1987-88 కి గాను 18 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించినట్లు వుంది: రూ. 6 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేసినట్లు మాకు సమాచారం అందింది. ఈ విషయం వాస్తవమా? రెవిన్యూ రూ. 9 కోట్లు వచ్చిందని అన్నారు కదా. అంతరాయం లేకుండా మంచి నీటి సరఫరా చేయడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు.

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, మంచినీటి సరఫరాను తాత్కాలికంగా 48 మిలియన్ గ్యాలన్లకు పెంచడం జరిగింది. మరలా మార్చిలో 59 మిలియన్ గ్యాలన్లకు పెంచడం జరిగింది. గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా వర్షాలు పడని సంగతి గౌరవసభ్యులకు కూడా తెలుసు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- రెవిన్యూ ఎంత ఎక్స్‌పెండిచర్ ఎంత? మంజీరా థర్డ్ ఫేజ్‌కుగాను బడ్జెట్ కేటాయింపునుండి ఎంత ఖర్చు చేయడం జరిగిందనే విషయం క్లియర్‌గా చెప్పండి.

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, మొత్తం ఖర్చు చేయడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులు మైసూరారెడ్డి గారు చెప్పిన విషయం వాస్తవం కాదు, గత ప్రభుత్వం రూ. 4 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయగా, మా ప్రభుత్వం రూ. 50 కోట్ల దాకా ఖర్చు చేసింది మొదట రూ. 18 కోట్లు, తరువాత రూ. 16 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. ఈ డబ్బంతా ఖర్చు చేస్తున్నాము.

డాక్టర్ యం. వి. మైసూరారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఏ విధంగా ఖర్చు చేశారు అనేది చెప్పమనండి.

శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లా ఖాన్ (చంద్రాయణ్‌గుట్ట) :—అధ్యక్షా, మినిస్టర్ గారికి ఏమీ జ్ఞాపకం లేనట్టుగా కనబడుతోంది. అధికారులు వారికి సత్యదూరమైన సమాచారం యిస్తున్నారు. మంత్రిగారిని సిటీ అంతా తిరిగి నీరు ఏ విధంగా సప్లైగాని తెలుసుకొమ్మనండి. ముఖ్యంగా మా పాత బస్తీలో వారానికి ఒకసారి కూడా నీరు సరిగా సరఫరా కావడం లేదు. ముఖ్యంగా గత 5 సంవత్సరాలుగా పాత బస్తీ ప్రజలు నీరు లేకుండానే వాటర్ బిల్స్ కడుతూ వస్తున్నారు. నేను మంత్రిగారికి పర్సనల్‌గా కూడా చెప్పాను. నీరు లేక ప్రజలు యిబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. పర్మనెంట్ సొల్యూషన్ కొరకు ప్రయత్నించండని వారికి చెప్పడం జరిగింది. నీరు సప్లయ్ విషయం ఏమి చేస్తారు? పాత రేట్లకే పన్ను చెల్లించడానికి పర్మిట్ చేస్తారా?

شری محمد امان اللہ خان :— یہ منسٹر صاحب ہی نہیں بلکہ کابینی وزرا کا بھی یہی حال ہے کوئی بھی منسٹر جواب نہیں دے سکتا بلکہ انا کی اجازت ضروری ہے۔ جناب اسپیکر صاحب آپ جانیے ھں اولڈ سٹی میں لوگ پینے کے پانی کیلئے ترس رہے ہیں۔ [مسٹر اسپیکر صاحب آپ بھی تو شہر حیدرآباد کی نمائندگی کرتے ہیں آپ بھی بخوبی واقف ہیں۔ آپ نے بھی بحیثیت اسپیکر منسٹر صاحب کو کئی مرتبہ پابند کیا تھا کہ کوئی نہ کوئی حل نکالیں۔

జనాభా నీరు లేక చస్తున్నారు. నీరు సరఫరా చేయనట్లయితే హైదరాబాదు సిటీని ఖాళీ చేయించండి. ఆంధ్రా పీపుల్ అంతా వచ్చి హైదరాబాదు సిటీలో స్థిరపడి నీరు చాలకుండా చేస్తున్నారు.

شری محمد امان اللہ خان :— چیف منسٹر صاحب تشریف لائے ہیں انکو جواب دینے کیلئے کہئے۔

مسٹر اسپیکر :— ضرور آپکے سوال کا جواب دلواؤنگا۔ بغیر جواب دلائے میں آگے نہیں بڑھونگا۔

శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లా ఖాన్ :—అధ్యక్షా, హైదరాబాదు ప్రజలకు నీరు లేదు. ఆంధ్రా పీపుల్ హైదరాబాదులో సెటిల్ అవుతున్నారు. నీరు కృష్ణా గోదావరి, ఎక్కడి నుండి తెస్తారు? ఈ విషయంలో అఖిలపక్ష పార్టీలవారితో, సమావేశాలు జరిగినా, టెక్నికల్ రిపోర్టు వచ్చినా ఫలితం లేకుండా వుంది.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర రావు (మెట్‌పల్లి) :—అధ్యక్షా, మంత్రి గారి నుండి యింతవరకు సరియగు సమాధానం రాలేదు. మంచినీటి విషయంలో జంట నగరాలకు శాశ్వత పరిష్కారం కొరకు, కృష్ణా, గోదావరి, వీటిలో ఎక్కడ నుండి నీటిని తీసుకువస్తారో చెప్పమనండి. ఈ విషయంలో ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ కూడా జరిగింది. ప్రతిపక్ష పార్టీలన్నింటి అభిప్రాయాలను కూడా సేకరించడం జరిగింది. కానీ యింతవరకు నిర్ణయం తీసుకోవడం మాత్రం జరుగలేదు. ఈ ప్రశ్న

విషయంలో ఉత్పన్నం అయ్యే సప్లిమెంటరీస్ అన్నింటికి యిదే శాశ్వత పరిష్కారం కృష్ణా, గోదావరి స్కీమ్ ఫైనలై చేసిన విషయంలో మంత్రి గారు తప్పక జవాబు చెప్పాలి ఇప్పుడే మంచి నీటికి కటకటగా వుంటే, రాబోయే ఎండాకాలంలో యింకా కష్టమయ్యే పరిస్థితి వుంది. మనది వెల్‌ఫేర్ స్టేట్ అనుకుంటున్నప్పుడు నీటి విషయంలో డబ్బు ఈ విధంగా పంచడం మంచి పద్ధతి కాదు. అదే ప్రభుత్వ ధ్యేయం అయితే, రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం పథకం ప్రవేశపెట్టిన విధంగానే, గ్యాలన్ మంచి నీటికి రెండు రూపాయల పథకం కూడా తీసుకువచ్చే ఆలోచన, ప్రభుత్వానికి వుందా? డబ్బు రాబడమే ప్రధానంగా ఈ ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది. మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి.

శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి:- ఈ విషయంలో ప్రత్యేక ప్రశ్న వేస్తే తప్పక జవాబు యిస్తాము

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర రావు :— అధ్యక్షా, మనందరికి తెలిసిన సమస్యయే యిది. వాళ్లు కావాలనే యిలా చేస్తున్నారు. ఈ విషయంలో, మంత్రిగారితో ప్రత్యేక ప్రకటన చేయించండి.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వర రావు (మధిర) :— అధ్యక్షా, నీటి సమస్య విషయంలో రెండు ప్రశ్నలు యిమిడి వున్నాయి. ఒకటి, హైదరాబాదుకు మంచి నీటి సరఫరా బాగా జరిగేలా చేయడం. రెండు, సభలో వచ్చిన ప్రశ్న ఏమిటంటే, రేట్లు పెంచిన దామాషాలో నీటి సరఫరా లేని దశలో, ఈ రేట్లు పెంచడం అన్నది చాలా అసాధారణంగా వుంది. ఈ రేట్లను తగ్గించుతారా అన్నది ప్రశ్న. గౌరవ సభ్యులు తెలిపిన విధంగా, నీటి సరఫరా చాలా దారుణంగా వుంది. పెంచిన ధరలు తారస్థాయిలో వున్నాయి. సామాన్య ప్రజల మీద ఈ ధరల భారం తగ్గించడానికి ప్రయత్నిస్తారా అని అడిగితే, సమస్యను పక్క దారి పట్టించి, మంత్రిగారు సూటిగా సమాధానం చెప్పకుండా, దాటవేస్తున్నారు. పేద ప్రజల మీద అధిక భారాన్ని తగ్గించడం కోసం, మంత్రిగారు రేట్లను తగ్గించే విషయంలో సానుభూతితో ఆలోచించవలెనని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జె.సి. దివాకర రెడ్డి :— అధ్యక్షా, జంటనగరాల నీటి సమస్య తీరాలంటే సింగూర్ ప్రాజెక్టు పూర్తి కావలసి వుంటుంది. సింగూర్ ప్రాజెక్టుకు ఈ బడ్జెటులో ఎంత ఎలాట్ చేశారు, అందులో ఎంత ఖర్చు చేశారు? ఖర్చు చేయనట్లయితే అందుకు కారణాలు చెబుతారా?

9—20 ఉదయం. మిస్టర్ స్పీకర్ :—వాటర్ రేటు గురించి, పెర్మనెంట్ సొల్యూషన్ గురించి కదా . . . .

శ్రీ జె. సి. దివాకరరెడ్డి :—బడ్జెట్ ఎలాట్ చేసినది, ఖర్చు పెట్టినది ఖర్చు పెట్టకపోతే దానికి కారణాలు చెప్పాలి.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—పెర్మనెంట్ వాటర్ సొల్యూషన్ గురించి చెప్పాలి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ బి. వి. మోహనరెడ్డి :—రూ. 18 కోట్లు కేటాయించారు. రూ. 15 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. మిగతా డబ్బు కూడా రేపు మార్చి లోపల ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది.

(ఇంటరప్షన్స్)

గౌరవసభ్యులు అడిగిన దానికి సమాధానం చెపుతున్నాను.

شری ابراہیم بن عبداللہ مسقطی :-۔ جناب اسپیکر صاحب - حیدرآباد کے اندر پانی کے تعلق سے گورنمنٹ سوتیلی ماں جیسا سلوک کر رہی ہے - سب سے پہلے میں یہ بتانا چاہتا ہوں کہ مانجرا اور عثمان ساگر کے پانی میں اضافہ کیا گیا لیکن حمایت ساگر کے پانی میں تھوڑا بھی اضافہ نہیں کیا گیا جبکہ اولڈ سٹی سے ہوتا ہوا پانی ونستھلی پورم کالونی کو پانی دیا جارہا ہے اولڈ سٹی میں پانی کے ایک ایک خطرہ کیلئے مر رہے ہیں - نل کے چارجس میں اضافہ کیا گیا ہے اولڈ سٹی میں پانی تو نہیں مل رہا ہے لیکن پانی کے بل آرہے ہیں - دوسری بات یہ ہے کہ آپ نے پانی کے چارجس میں ۵ یا ۱۰ فیصد اضافہ کرتے تو الگ بات ہوتی لیکن آپنے ۱۰۰ اور ۳۰۰ فیصد کی اضافہ کیا ہے - بعض لوگ تو پینے کیلئے پانی کے آبدار خانے کھول دیتے ہیں - لیکن ہماری حکومت غریب لوگوں کیلئے پانی پینے کیلئے بھی سربراہی نہیں کر رہی ہے -

شری این ٹی راما راؤ :- حمایت ساگر کا پانی اولڈ سٹی کیلئے دے رہے ہیں -

شری پی جناردھن ریڈی :- غلط بول رہے ہیں -

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :—ఎక్కడ ఉందో చెప్పమనండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—రేట్స్ తగ్గిస్తారా ? పెర్మనెంట్ సొల్యూషన్ చేస్తారా లేదా అనేది ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి.

شری ابراہیم بن عبداللہ مسقطی :- اولڈ سٹی کے لوگوں کو پانی برابر سپلائی اسلئے نہیں کر رہے ہیں کیونکہ یہاں پر اقلیتی لوگ رہتے ہیں -

(ఇంటరప్షన్స్)

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు) :—అధ్యక్షా, ఇది గౌరవనీయమైనటువంటి సభ. పెద్దగా కొట్లాడినట్లు అరుస్తూ ఉంటే మాకు అంతా కన్ఫ్యూజన్‌గా ఉంది.

శ్రీ ఇబ్రహీమ్ బిన్ అబ్దుల్లా మస్కటి (యాకుత్‌పురా) :— నేను నీటికోసం అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :- ముఖ్యమంత్రిగారు 1985 లో అస్యూరెన్స్ ఇచ్చారు.

Dr. Vizarat Rasool Khan Mohd. (Asif Nagar) :—I request the Chief Minister to convene a meeting with the City M.L.A.s to solve the drinking water problem.

(ఇంటర్రప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—రేట్స్ తగ్గిస్తారా? కృష్ణానుంచా, గోదావరి నుంచా? ముఖ్యమంత్రిగారు రెండు సార్లు అస్యూరెన్స్ ఇచ్చారు. మాకు నమ్మకం లేదు.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు : గౌరవ సభ్యులు వారి ప్రశ్నలు పూర్తిగా విశదముగా సమాధానం చెప్పారు, నేను వినలేదు. ఈనాడు పేదవారికి 25 శాతం నీరు ఉచితముగా సప్లయి చేయుచున్నాము. డబ్బు ఉన్నవారి విషయములో మరమేమో....

(ఇంటర్రప్షన్స్)

బజారులో ఉన్నటువంటి షెపులకు, హోటల్సులు ప్రైవేటు సిటీ మీటర్ లేదు. డబ్బు ఎవరి దగ్గర నుంచి వసూలు చేయడం లేదు. అది అందరికి తెలిసిన సత్యం.

(ఇంటర్రప్షన్స్)

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి : —అధ్యక్షా...

మిస్టర్ స్పీకర్ : శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాక...

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి (కోవూరు) : ఒక గంట సేపటి నుంచి చెయ్యి ఎత్తుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : -నేను కూడా చూస్తున్నాను. శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారికి ప్రాముఖ్యత ఏమీ లేదు. ఎవరికి ఇవ్వాలో 'ఎక్స్' కా, 'వై' కా you cannot question me.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—ఒక్కొక్క సభ్యుడికి మూడు చాన్స్‌లు ఇచ్చారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సిటీవారికి ప్రాముఖ్యత ఇచ్చాను. You cannot question my jurisdiction. I am not going to hear.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :—మీకు సర్వాధికారం ఉందని నాకు తెలుసు. ఇది న్యాయం కాదు.

Mr. Speaker :—Nothing will go on record. Mr. Srinivasulu Reddy, please sit down. Without the permission of the Chair you are trying to say something which is not proper. I am not going to give any special preference. I give the same importance to all the

Members. I have all respects to you. యు వెయిట్ ఫర్ సమ్ టైమ్. మీకు చెప్పాలిటండి ఇంత అనుభవజ్ఞులు. మీరు ఇటు వైపు అటు వైపు కూడా ఉన్నారు. మీరు మాకు చెప్పవలసిందిపోయి.... You wait for sometime, I will give you a chance. You must catch my eyes.

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, మనవి చేశాను. పేదవారికి ఈనాడు 25 శాతం నీరు ఉచితముగా సప్లయి చేయడం జరుగుతోంది. కేవలం డబ్బు ఉన్న వారి దగ్గర నుంచి తీసుకోవడం పేదవారికి కూడా ఏ మాత్రం వీలు, వసరులు కలగించడం మాత్రం అంత సమంజసమైనది కాదు. ప్రభుత్వం కూడా డబ్బు తన యొక్క సిద్ధాంతాలకు, పేదవారి సంక్షేమం చూడ వలసిన బాధ్యత ఉంది. కనుక ఈనాడు ఉన్నటువంటి ఖర్చును దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఈనాడు ఉన్నటువంటి, పెరిగిన ఖరీదులను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయడం జరిగింది కాని మరొకటి కాదని గౌరవనీయ సభ్యులకు తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను ఇక పోతే పెర్మనెంట్ సప్లయి విషయములో ఇంతవరకు మాకు రావలసినటువంటి సాంక్షన్స్ కాని, అనుమతులు కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి రానప్పుడు మాత్రం మేము చేయలే పోతున్నాము.

(కొందరు కాంగ్రెస్ (ఐ) సభ్యులు షేమ్, షేమ్ అని అరిచారు)

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి జనార్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్షా, తెలుగు గంగకు అనుమతి తెచ్చుకో లేదా? ముఖ్యమంత్రిగారు పెంద రాబాదు మంచినీటి విషయంలో మాట్లాడారా? మీటర్స ఉన్నవారంతా ధనవంతులేనా! 9-30 ఉదయం

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, ఈనాడు సభ్యులు ఒక పదం వాడారు. "షేం" అన్నారు. లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్‌ని 'షేం' అనే విజ్ఞానం వారికున్నప్పుడు దాని గురించి నేను మాట్లాడను. నా గౌరవం తమరు కాపాడాలి. లేకపోతే నేను మాట్లాడవలసిన అవసరం లేదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ మహమ్మద్ అమానుల్లాఖాన్ :— 'షే' అనేది చెడ్డ మాటా?

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—జంటనగరాలకు కృష్ణ నుంచా, గోదావరి నుంచా నీరు మళ్లించేది అనే విషయంలో సెంట్రల్ గవర్నమెంట్‌కి లెటర్ వ్రాసారా?

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, తమరు గౌరవనీయమైన స్థానంలో ఉండగానే, వేలు పెట్టి నన్ను చూపిస్తూ దుర్భాషలాడడం ఏమిటి? మీ ద్వారా మాట్లాడాలి గానీ వారు నాతో మాట్లాడడానికి వీలు లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

డాక్టర్ ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి : - ఏమి దుర్భాషలాడారో చెప్పమనండి.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—ముఖ్యమంత్రిగారు సభను మిస్‌లీడ్ చేస్తున్నారు, పర్మిషన్ కోసం సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకి వ్రాశారా? సి. ఎం. ని మీరు అడగండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

شری محمد امان اللہ خان :- آپ پوچھ لیجئے -

مسٹر اسپیکر :- میں پوچھ لیا ہوں -

(ఇంటరప్షన్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :- సభ ఆర్డర్‌లో లేకపోతే సభా కార్యక్రమాలు జరపడం సాధ్యం కాదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

(అధికార, ప్రతిపక్ష సభ్యులు కొందరు అనుమతిలేకుండా మాట్లాడడం ప్రారంభించారు)

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :— అధ్యక్షా, మీ అనుమతి లేకుండా మాట్లాడరాదు. కానీ సభ్యులు అనుమతి లేకుండా మాట్లాడుతున్నారు. అట్లా వీలు లేదు. ప్రతివారికి ముఖ్యమంత్రిగారి నుండి సరైన సమాధానం రాబట్టాలని ఉంటుంది. కాని తమరి అనుమతి తీసుకొనే మాట్లాడాలి.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :- ఈ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి జంటనగరాల నీటి సరఫరా కోసం గోదావరి నుంచా, కృష్ణ నుంచా, అనే విషయంలో లెటర్ వ్రాసిందని అన్నారు. అయితే ఎక్కడ నుంచి తీసుకోవాలి అని వ్రాసారా? వ్రాయడం అవసరమా? మన ఎలొకేషన్ నుంచి వాడుకోవచ్చును కదా? ఎన్నో ప్రాజెక్టులను క్లియరెన్స్ రాకుండానే మొదలు పెట్టి కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నారు. హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరాలకు రెండు రోజులకొకసారి, నిర్దిష్ట సమయం లేకుండా, అర్ధరాత్రి నీటి సరఫరా చేస్తున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో క్లియరెన్సు కోసం అడిగాము రావాలి అంటే ఎట్లా? ఏమి రాసారు? రిప్లయి వచ్చేవరకు వెయిట్ చేయడం ఎందుకు? ఎన్నో ప్రాజెక్టులకు క్లియరెన్స్ లేకుండా ప్రారంభం చేస్తున్నాము. నెమ్మదిగా క్లియరెన్స్ వస్తుంది. వాటికొక యార్డుస్టిక్, దీనికొక యార్డుస్టిక్ ఎందుకు? మిగతా ప్రాజెక్టులకు అనుసరించిన విధమే ఇక్కడ కూడా అనుసరించవచ్చు కదా? జంటనగరాల పౌరుల పరిస్థితి చూసైనా, ఆ నిబంధన పాటించకుండా, వేరే ప్రాజెక్టులకు అనుసరిస్తున్న పాలసీనే అనుసరించాలి.

(ఇంటరప్షన్స్)

9-40 ఉదయం. శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, జంటనగరాలకు శాశ్వత నీటి సరఫరా విషయంలో అన్ని పక్షాల ప్రతినిధులతో, యిదివరకే నాయకులతో సంప్రదించడం జరిగింది. ఎవరూ యిదమిద్దముగా ఫలానా చోట నుంచి తీసుకు రావాలని సూచించలేదు. ప్రభుత్వం నిర్ణయించాలన్నప్పుడు మొత్తము నీటి వనరులు చూడాలి. శాశ్వత పరిష్కారం ఆలోచించవలసినపుడు ఏ పథకానికి కేంద్ర ప్రభుత్వ అంగీకారము రాలేదని గౌరవ సభ్యులకు తెలిసిన విషయం. ఈనాడు తెలుగు గంగకు కాని, శ్రీశైలం లెఫ్ట్ బ్రాంచి కెనాలుకు కాని, వంశధారకు కాని వీటి అన్నిటికి......

డా. ఎం.వి. మైసూరారెడ్డి :—దీనికి దానికి సంబంధం ఏమిటి ?

(కేకలు)

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—ముఖ్యమంత్రి గారిని డైరెక్టుగా ఒక ప్రశ్న అడిగాను. వారు దయచేసి . .

(కేకలు)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆర్డర్, ఆర్డర్. ఇంకా డిస్ఆర్డర్‌గా వుంటే హౌస్‌ని ఆర్డర్న్ని చేయవలసి వస్తుంది. ఎజండాలోని సభా కార్యక్రమాలు పూర్తి కావాలనే ఆలోచన వుండాలి. విషయిం కనుక్కొందాము. ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడడానికి అవకాశం యిచ్చాను. వారిని ఇంటరప్ట్ చేయకుండా సావధానముగా వినండి.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :—ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడిన తరువాత మాకు అవకాశం యివ్వండి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి (సత్తెనపల్లి) :—దీనిపైన చర్చకు వేరే సమయం కేటాయించడం మంచిది.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—ఇప్పుడే తమకు మనవిచేశాను. అందరూ ఏకాభిప్రాయానికి రాలేకపోవడంవల్ల, ప్రత్యేకముగా ఎంత నీరు మనకు ఉందనే నిర్ణయానికి ప్రభుత్వం రాలేకపోవడంవల్ల ఈనాడు పెర్మనెంటు వాటర్ సప్లయి విషయంలో ఏమీ నిర్ణయానికి రాలేకపోయామని మనవిచేస్తున్నాను. అయినప్పటికి జంట నగరాలకు శాశ్వత మంచి నీటి సరఫరా విషయంలో సింగూరు నుంచి అవసరాలను తీర్చడానికి ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. 1988-89 కి పూర్తి అయి, 2000 సంవత్సరం వరకు జంట నగరాలకు వున్న నీటి అవసరాలను తీరుస్తుందనే నమ్మకముతో వెంటనే ముగించే ప్రయత్నంలో ప్రభుత్వం వుందని సవినయముగా మనవిచేస్తున్నాను. పౌరుల జీవిత ఆధారాలైన నీరు, గుడ్డ తిండి సప్లయి చేయడం ప్రభుత్వ కర్తవ్యము. పూర్తిగా ప్రభుత్వం బాధ్యత వహిస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :—ఏ పార్టీ ఒక అవగాహనకు రాలేకపోవడం వల్ల నిర్ణయించలేక పోయామన్నారు. కృష్ణా నుంచి నీరు తీసుకు రావాలని మా పార్టీ వైపునుంచి వ్రాశాము. ముఖ్యమంత్రిగారు సరియైన అవగాహనను అధికారులు యివ్వలేకపోయారా ? లెజిస్లేచర్ పార్టీలన్నీ డిస్కస్ చేసి వ్రాసి యిచ్చి వుంటాయి. దాన్ని గురించి డిస్కస్ చేయమనండి. కేంద్రప్రభుత్వముతో సంబంధంలేదు ప్రపంచ బ్యాంకు ముందు వుంచి వారి సహాయం తీసుకొని తద్వారా పూర్తి చేస్తామన్నారు. కేంద్రప్రభుత్వం అన్నారు. దీనిని స్పష్టం చేయాలి. సామాన్య మానవుల నుంచి వసూలు చేస్తున్న రేట్లను తగ్గించే విషయం పునరాలోచన చేయండి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—మా పార్టీ అభిప్రాయం చెప్పాము. గోదావరి నుంచి తీసుకురావాలని వ్రాయడం జరిగింది. ఇతర పార్టీలు వారి అభిప్రాయాలని యివ్వలేదనేది కరెక్టు కాదు.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—ముఖ్యమంత్రిగారు అన్ని పార్టీల సమావేశము పిలిచిన మాట వాస్తవము. అందులో ఎక్స్‌పర్ట్సు ఒపీనియన్ మాకు చెప్పిన మాట వాస్తవం. అక్కడున్న ఇంజనీర్స్ కాని, సెక్రిటరీస్ గాని కృష్ణా నుంచి తీసుకువస్తే 117 కి. మీటర్ల దూరం అవుతుంది. గోదావరి నుంచి తీసుకువస్తే 200 కి.మీ. పైన అవుతుంది. ఇక్కడ నుంచి అయితే 2 సంవత్సరాలు, అక్కడ నుంచి అయితే 10 సంవత్సరాలవుతుందో ఎంత కాలమవుతుందో అని అన్ని విషయాలను చర్చించడానికి అవకాశమిచ్చారు. ఈ నీరు తీసుకురావడంవల్ల నాగార్జునసాగర్ క్రింద వున్న ఆయకట్టు ఎఫెక్టు అయితే గోదావరి నుంచి లిఫ్ట్ చేసి సబ్‌స్టిట్యూట్ చేయాలని కూడా ఎక్స్‌పర్ట్సు చెప్పారు. దానిని ఎవ్వరూ నిరాకరించలేదు. ప్రభుత్వం నిర్ణయాలు తీసుకొంటున్నది. అన్ని పార్టీలు ఒప్పుకొంటే చేస్తాము లేకపోతే లేదు అనేది కాదు. ఎన్నో బిల్స్ పైన ప్రతిపక్షాలు వాక్ఔట్ చేసినప్పటికీ ప్రభుత్వం ఎన్ని బిల్స్‌ని పాస్ చేయలేదు? చిత్తశుద్ధి వుండాల. ఎవరూ అభ్యంతరం చెప్పలేదు. చేసుకొంటే అభ్యంతరం లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాశాము అన్నారు. వ్రాస్తే కృష్ణ విషయంలో వ్రాశారా? గోదావరి విషయంలో వ్రాశారా? ఖచ్చితంగా చెప్పవలసి వుంది. లేకపోతే మిస్‌గైడ్ చేసినట్లు అవుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—క్వశ్చన్ అవర్‌లో డిస్కషన్, డిబేటు జరుగుతుందా?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—ఇది 80 లక్షల ప్రజల జీవితాలకు సంబంధించిన సమస్య. సామాన్యమైన సమస్య కాదు. చిత్తశుద్ధి వుంటే చేయవచ్చు. డ్యూయల్ పాలసీ ఎందుకు? ఎన్నో ప్రాజెక్టుల పైన సెంట్రల్ వాటర్ అండ్ పవర్ కమీషన్ నుంచి అనుమతి రాకపోయినా కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాం. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాశాము. మా పని అయిపోయింది. ఏమీ లేదంటే దీనిలో చిత్తశుద్ధి లోపించినట్లు కన్పిస్తుంది. ఇది ప్రతి సమావేశములో వస్తోంది. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాశారా? దేన్ని గురించి వ్రాశారు? ఎన్నడు వ్రాశారు?

9–50 ఉదయం శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు :—కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఈ విషయం వ్రాయలేదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—ఇంతకుముందు వ్రాశామని చెప్పారు. . . . . .

(ఇంటరప్షన్స్)

డా. వై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి (పులివెందుల) :—ముఖ్యమంత్రి సిగ్గు లేక అబద్ధంచెబుతున్నారు. . . . . .

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సభను వాయిదా వేస్తున్నాను.

(సభ 10–02 నిముషములకు వాయిదా పడింది.)

(సభ తిరిగి గం. 11-50 లకు సమావేశమైనది. సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

14—

ప్రశ్నలు—వాగ్రూప సమాధానములు.

* 8772 శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— అధ్యక్షా, సభా సమయం రెండు గంటలు పోయింది. ఒక ముఖ్యమైన యిస్యూ సభలో వచ్చినప్పుడు సభలోనే నిర్ణయం జరుగాలి. కేవలం కొంత మంది లీడర్సు చాలు అనుకుంటే సభ అవసరం లేదు. ఏ నిర్ణయం అయినా లీడర్సును అడిగి చేయాలంటే లీడర్సుతోనే మాట్లాడండి. ఇంత మంది సభ్యులు అనసరం లేదు, యింత డబ్బు ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం లేదు. సభా సమయం అవసరంలేదు. కేవలం వారితోనే మాట్లాడలంటే సభను రెండు మూడు గంటలు వాయిదా వేయవలసిన అవసరం లేదు. సభలో ఏదైనా విషయం వచ్చినప్పుడు సభలోనే నిర్ణయం జరుగాలి. ఏ నిర్ణయం అయినా—అది మంచి అయినా చెడు అయినా—సభలోనే జరుగాలి. సభను వాయిదా వేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— సభ సక్రమంగా జరిగినప్పుడు ఎడ్జర్న్‌మెంట్ అనే సమస్య ఉండదు. సభ డిజార్డరు అయినప్పుడు ఎడ్జర్న్మెంటు చేయవలసి వస్తుంది. సరైన వాతావరణం క్రియేట్ చెయడానికి కన్సల్టేషన్సు జరుగుతాయి. ఏ డిసిషను తీసుకోలేదు.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— డిజార్డరు అయిందంటే ఎందుకు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎన్నో కారణాలు వుంటాయి.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— సరైన జవాబు లేకపోవడం వల్ల డిజార్డరు అయింది. సరైన సమాధానం యిప్పించే ప్రయత్నం చేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దాని గురించే ప్రయత్నం జరిగింది.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— దాని గురించి రెండు గంటల సభా సమయం పోవాలా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— దానికి సభ ఆర్డరులో వుండాలి.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— ఆర్డరులో ఎప్పుడు వుంటుంది?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— మనకు కొన్ని పద్ధతులు, సాంప్రదాయాలు వున్నవి—సభను ఆర్డరులోకి తీసుకురావాలంటే—నేను ఫ్లోర్ లీడర్సును కాన్ఫిడెన్సులోకి తీసుకోవాలి. వారిని పిలిచి వారితో ఆలోచించవలసి వుంటుంది. సభలో అటువంటి అవకాశం వుండదు. కాబట్టి యీ సభను సక్రమంగా నడిపించాలనే వుద్దేశముతో వారిని పిలిపించడం జరిగింది. ప్రత్యేకమైనటువంటి నిర్ణయం తీసుకోలేదు, తీసుకోము. ఇక్కడ కుణ్ణంగా చర్చించిన తరువాత నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతోంది.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— చర్చకు అవకాశం యిస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఏమీ అవకాశం వస్తుందో చూడండి.

శ్రీ నాయని నర్సింహా రెడ్డి :— ప్రభుత్వం ఎందుకు యింత మొండిగా వుండాలి? ఒకటిన్నర గంట ప్రభుత్వానికి ఆలోచించడానికి సమయం కావాలా? గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా వరుసగా చర్చలు జరుగుతున్నాయి యీ సమస్య మీద. సిటీ వున్న జటిలమైనటువంటి సమస్య. ఇంతసేపు ప్రభుత్వం తరపున చర్చలు జరపడానికి అవకాశం కావాలా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఎవరు బాధ్యులు, ఎవరు కాదు, దాని గురించి మాట్లాడడం లేదు. ముందు సభ ఎట్లా జరుగాలి అంతవరకు నా బాధ్యత.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వర రావు (సిరిసిల్ల) : అధ్యక్షా, సభా కార్యక్రమాన్ని నిర్విఘ్నంగా—తరతమ భేదాలతో సమయాన్ని కొంత ఉపయోగించుకున్నా—కొనసాగించడములో మీకు అన్ని విధాల తోడ్పడడానికి అంగీకరించాము, ఆచరిస్తాము, అందులో ఏ మాత్రం సందేహం లేదు ఈ సమస్య చర్చకు వచ్చినప్పుడు సభలో గందరగోళం వస్తుందనో, ఏ ఉద్దేశముతోనో తమరు ఛాంబరులో మీటింగు పిలిచి మా సలహాలు తీసుకోడానికి రెండు గంటలు చర్చించినందుకు మీకు కృతజ్ఞత తెలియజేస్తున్నాము మీరు ఆ దృష్టితో నాయకులను విశ్వాసములోకి తీసుకొని చర్చించడమనేది పార్లమెంటరీ డెమొక్రసీలో సత్సాంప్రదాయము. తరుచుగా మీరు అనుసరిస్తూ వచ్చారు, ముఖ్యమంత్రిగారు అనుసరిస్తూ వచ్చారు. దానిలో భేదాభిప్రాయం లేదు. కాలం వృథా అయిందని చెప్పే అభిప్రాయముతో నేను ఏకీభవించడం లేదు. అనేక సందర్భాలలో ప్రభుత్వము వారు, రాష్ట్ర వ్యాపితమైనటువంటి ప్రధానమైన పాలసీ నిర్ణయాలు తీసుకునేప్పుడు కూలంకషంగా తమలో తాము చర్చించుకొని అవసరమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానుల సలహాలు తీసుకొని నిర్ణయం చేయవలసిన బాధ్యత వుంటుంది. ఎవరికి భయపడవలసిన పని లేదు. రాష్ట్ర ప్రజల అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని పూర్వాపరాలను చర్చించి నిర్ణయం తీసుకోవలసిన బాధ్యత అధికార పక్షము మీద, పాలకవర్గం మీద, ముఖ్యమంత్రిగారి మీద మంత్రుల మీద వుంటుంది. దానిని బలపరిచేవారు వుండవచ్చు, దానితో భేదించేవారు వుండవచ్చు. దానికి భయపడవలసిన అవసరం లేదు. అయినప్పటికి ఇలాంటి సమస్య మీద ముఖ్యమంత్రి గారు ఉదారముగా యింతవరకు రెండు మూడు సమావేశాలను పిలిచారు. టెక్నికల్ ఎక్స్‌పెర్ట్సుతో చర్చించారు. మా అందరితో మాట్లాడారు. మేము మా అభిప్రాయాలు చెప్పాము. పత్రికాముఖంగా అన్ని పార్టీలవారి అభిప్రాయాలు స్పష్టంగా వచ్చినవి. ఎలా చేస్తే బాగుంటుందనేది కూడ చెప్పడం జరిగింది. హైదరాబాదు పట్టణములో మంచినీటి సమస్యకు సింగూరు ప్రాజెక్టు పరిష్కార మార్గం కాదు. ఏ విధంగా చేస్తే శాశ్వత పరిష్కార మార్గంవుంటుందో చెప్పడం జరిగింది. మిగిలిందల్లా, యిప్పుడు ప్రభుత్వం రాజకీయ నిర్ణయం తీసుకోవడం మాత్రమే. ఆ నిర్ణయం తీసుకోవడములో ఆలస్యం జరిగింది. మళ్లీ యీ శాసనసభలో ముఖ్యంగా పట్టణానికి చెందిన శాసనసభ్యులు, అన్ని పార్టీలవారు కూడా ఆందోళన వ్యక్తపరచవలసిన అవసరం వుంది, వ్యక్తపరిచాము. తప్పని

స్పందించి ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక నిర్ణయానికి వస్తారని మీరు ప్రయత్నం చేయడం జరిగింది రెండు గంటలు కూర్చున్నాము. అయినా దురదృష్టం నిర్ణయానికి రాకపోవడం — ఏప్రిల్ 16 నాడు సమావేశము పిలిచి — అంత వరకు టాటా కన్సల్టెన్సీ వారి అభిప్రాయం వస్తుందేమో, వచ్చిన తరువాత అన్ని పక్షాలవారిని పిలిచి, పట్టణ శాసనసభ్యులను పిలిచి-చర్చిస్తాము చర్చించిన తరువాత నిర్ణయము చేస్తామనే అభిప్రాయాన్ని తెలుపుతూ, ఫైనల్‌గా ప్రభుత్వం వెంటనే నిర్ణయం చేయలేని పరిస్థితిలో వున్నందుకు విచారిస్తున్నాను. అలాంటి ప్రతిపాదన పెట్టవలసిన అవసరం లేదు. కావాలంటే ముఖ్యమంత్రిగారు, రేపు, లేకపోతే నాలుగు రోజుల తరువాత ఒక డెఫినెట్ డేట్ పెట్టి ఆ లోపల ప్రభుత్వం నిర్ణయం చేయబోతుందని చెప్పండి. మాకు అభ్యంతరం లేదు. ఈ క్వశ్చన్ అవర్‌లోనే ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయించాలని మేము పట్టుపట్టేంత అజ్ఞానులము కాదు. అవసరమైన సమయము తీసుకోండి. కాని ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వపరంగా నిర్ణయము తీసుకుంటామని యీ శాసనసభలో ఎస్సూరెన్స్ యిచ్చి యీ సెషను లోపల — ప్రభుత్వం అన్ని చర్చించుకొని డాటా అంతా వుంది, మీరు నిర్ణయం చేయండి — చెప్పండి. మీరు ఆ విషయము నిర్ద్వంధంగా చెప్పలేని పరిస్థితి వుంటే, 16 నాడు రిపోర్టువస్తే, మమ్ములను కన్సల్ట్ చేసి ఆలోచిస్తామంటే, అది సాచివేత, వాయిదా వేయడం తప్ప యీ సమస్య పరిష్కార బాధ్యతను స్వీకరించినట్లు కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు అనేక రాజకీయ నిర్ణయాలు రాష్ట్రవ్యాపితంగా ఎట్లా చేస్తున్నారు ? మమ్ములను అడిగి చేస్తున్నారా ? అడుగవలసిన అవసరముందని అంటున్నామా అవసరమైతే విమర్శిస్తున్నాము, వారు ప్రతి విమర్శ చేస్తున్నారు. ఈ ఒక్క విషయములోనే ప్రతిపక్షాలతో చర్చించిన తరువాతనే నిర్ణయం చేస్తామని అపారమైన అనురాగం చూపించడం అంటే అది రాగం తప్ప అనురాగం కాదు ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయించుకోవాలి. ఎప్పుడు నిర్ణయం చేస్తారో చెప్పండి. దానికి సమాధానం కావాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారిని మరొకసారి వేడుకుంటున్నాను.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:- ఇప్పటికైనా స్పీకరుగారు కనికరించి 12-00 మధ్యాహ్నము
నందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నా కనికరం ఏమీ లేదు.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— కృతజ్ఞతలు అయినా రిసీవ్ చేసుకోండి. 2 గంటలు సేపు ఏమి చేయాలో అర్థంకాక ఈ సీటుకు అతుక్కుపోయి కూర్చున్నాను. చివరకు నాకు ఈ అవకాశం ప్రసాదించినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటనలో భిన్నాభిప్రాయాలు ప్రకటించారు. 1. కేంద్రప్రభుత్వం అనుమతి ఇవ్వలేదని అన్నారు 2 కొంచెము సేపు అయిన తరువాత కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మేము ప్రతిపాదనలు పంపించలేదని అన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— మీరు మాట్లాడేది నాకు తెలియాలి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:—జంటనగరాల మంచినీటి సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కార మార్గం కావాలని కోరుతున్నాను. దాని విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటనలో ముందు కేంద్ర ప్రభుత్వం నెత్తిన రుద్దారు - వారు అనుమతి ఇవ్వలేదని, కొంచెము సేపు అయిన తరువాత కేంద్రప్రభుత్వానికి మేము ప్రతిపాదనలు పంపించలేదని అన్నారు. ఏ పరిస్థితులలోను గోదావరి నీరు ఇవ్వనిదే జరగదు, కృష్ణ నీరు ఇచ్చినా మళ్లీ గోదావరినుంచి డైవర్షను ఇవ్వాలి

మిస్టర్ స్పీకర్:— సజ్జెషన్లు మీరే తీసుకొంటున్నారా ?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి: —సలహాలిస్తున్నాను నా అభిప్రాయాన్ని చెప్పనీయండి. వారు ప్రకటన చేసారు. ఆ ప్రకటనమీద క్లారిఫికేషను అడుగుతున్నాను. కృష్ణ నీరు ఇచ్చినా, గోదావరి నీరు మళ్ళీ కృష్ణకు వదలాలి. గోదావరి నీరు తూర్పు తెలంగాణా ఏరియా ఇవ్వండి. దారిలో ఇరిగేషనుకు ఇవ్వండి. ఇన్ యాంటిసిపేషన్ ఎప్రూవల్ ఆఫ్ ది సెంట్రల్ వాటర్ కమిషను ప్రారంభించాలి. ఇంతవరకు ఇన్వెస్టిగేషను ప్రారంభించలేదు. అసలు సోర్సు ఏమిటో నిర్ణయించలేదు, డిల్లీ డాలీయింగు టాక్టిక్స్ ఉపయోగిస్తున్నారు. జంటనగరాలకు ద్రోహం జరుగుతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. మీరు ఇన్వెస్టిగేషనుకు ఆర్డరు వేయండి. గోదావరి నీరు నేరుగా సిటీకి రావాలి, దారిలో తెలంగాణాకు ఇరిగేషనుకు ఇవ్వాలి. తెలుగుగంగ, శ్రీశైలం లెఫ్ట్ బ్యాంకు కెనాల్ ఏవిధంగా ఇన్‌యాంటిసిపేషన్ ఎప్రూవల్ ఆఫ్ ది సెంట్రల్ వాటర్ కమిషను ప్రారంభించారో అట్లాగే ఇన్వెస్టిగేషను జరుగుతూ ఉన్నప్పుడే సైమల్టేనియస్‌గా ప్రారంభించాలి, లేకపోతే మనం సిటీకి ద్రోహం చేసినవారం అవుతాము. మంజీరా అనేది శాశ్వతం కాదు, అది ఒక టెంపరరీ వ్యవహారం. దానిమీద మాకు నమ్మకం లేదు. 0 సంవత్సరాలలోపల ఈ సిటీలో ఒక్క మనిషి కూడా లేకుండా మైగ్రేట్ కావలసిన పరిస్థితి వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. నేను ఒక ప్రశ్న వేస్తున్నాను. అది ఆస్థాన జ్యోతిష్కులవారిని అడుగుతున్నాను. మీరు జ్యోతిష్యం అయినా చెప్పండి. గోదావరి నీరు ఈ సిటీకి ఎప్పుడు ఇస్తారు?

(ఇంటరప్షన్సు)

శ్రీ బి. వి. మోహన రెడ్డి:—అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడదలచుకుంటే అందరికన్నా ఎక్కువగా మాట్లాడగలను.

(ఇంటరప్షన్సు)

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగర రావు:—అధ్యక్షా, మా పార్టీ తరఫున మా ఒపీనియన్ చెబుతాను. జంటనగరాల నీటిసమస్య గురించి ఇక్కడ చాలాసార్లు చర్చకు వచ్చింది. 2 సంవత్సరాల క్రితం ప్రభుత్వపరంగా ఈ జంటనగరాల మంచినీటి శాశ్వత పరిష్కారానికి గోదావరి జలాలను మేము తరలించబోతున్నామని గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో చెప్పడం జరిగింది. చెప్పిన తరువాత ఈ ప్రభుత్వం మెల్లమెల్లగా దానిని మరచిపోతూ వచ్చిన సంగతి

అందరికీ తెలిసినదే. కృష్ణానది నుంచా లేక గోదావరి నదినుంచా అని ఈ మధ్య తగవు ప్రారంభం అయింది. మా పార్టీ తరఫున మేము స్పష్టమైన నిర్ణయాలు తీసుకున్నాము. దురదృష్ట వశాత్తు పార్టీ నిర్ణయాలు చేయలేదని అన్నారు. మేము మా నిర్ణయాలు చెప్పాము. ఒక పార్టీ కృష్ణా నదినుంచే అని మరొక పార్టీ గోదావరి నదినుంచి అని చెబితే తుది నిర్ణయం ప్రభుత్వం తీసుకోవచ్చు. టెక్నికల్ రిపోర్టు, ఇన్వెస్టిగేషన్సు అన్నీ రెడీ అయి ఉన్నాయి. ఇదివరకు ప్రతిపక్షనాయకులతోను, అధికారులతోను ఒక మీటింగు పెట్టారు. అప్పుడు అధికారులు స్పష్టంగా ప్రకటించారు. కృష్ణా నదినుంచి వాటరు తరలిస్తే ఈ జంటనగరాలకు నీరు తేలికగా వస్తుందని చెప్పారు. దానితరువాత దుమ్ముగూడెంనుంచి కృష్ణా ఆనకట్టుకు సప్లిమెంటు చేయవచ్చు గోదావరి వాటరు డైవర్టుచేసి అని ఆనాడు చెప్పారు. బచావత్ ఎవార్డులో కూడా జంటనగరాలకు కృష్ణనుంచి ఎష్యూరెన్సు ఉంది. అది రాజారావు గారి కమిటీలో స్పష్టంగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బ్యాంకో ఎకనమిక్ కమిటీ సహాయం తీసుకొని కొన్ని ప్రాజెక్టులు చేబట్టింది. మొదట మనం ఇన్వెస్టుచేస్తే తరువాత రీఎంబర్సుమెంటు అయింది. అదేవిధంగా ఈ జంటనగరాలకు ఇదివరకు తలచుకుంటే పరిష్కారం అయ్యేది. కృష్ణ నుంచి ఇచ్చినా, గోదావరి నుంచి ఇచ్చినా సరే దానికి ఈ జంటనగరాల ప్రజలు సిద్ధంగా ఉన్నారు, అందులో సందేహం ఏమీ లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇంతకుముందు ఇచ్చిన సమాధానంలో సరైన అవగాహన లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు 18 వ తేదీన ఎందుకు అసెంబ్లీ సమావేశాలు ముగిసేలోగా అన్ని పార్టీల నాయకులతో, సిటీ శాసనసభ్యులతో ఒక సమావేశం ఏర్పాటుచేసి నిర్ణయం తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ నిర్ణయం ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :-అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు 1985 లో మంచినీటి సమస్య వచ్చినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఫ్లోర్ లీడర్సును పిలిచి నిర్ణయం తీసుకుంటామని అసెంబ్లీలో చెప్పడం జరిగింది. తరువాత ఎక్స్‌పర్ట్సు కమిటీవేశారు, ఆ ఎక్స్‌పర్ట్సు కమిటీ రిపోర్టు టేబుల్ మీద పెట్టడం జరిగింది. అందులో క్లియర్‌గా కృష్ణ నుంచి నీరుతీసుకొని వస్తే బాగుంటుందని చెప్పడం జరిగింది. 14-8-1987 వ తేదీన మునిసిపల్ శాఖామాత్యులు ఒక ఎస్స్యూరెన్స్ ఇచ్చారు, ఆగష్టు 30వ తేది లోపల కృష్ణ నుంచా లేదా గోదావరి నుంచా అనే విషయం ఎనౌన్సు చేస్తామని చెప్పారు. ఈనాడు మంచినీటికి ఎంతో కష్టంగా ఉంది. ఒకటి, రెండు గంటలు నీరు వస్తున్నది. ఆ నీరు కూడా సరిగా రావడం లేదు. కొన్ని చోట్ల మీటర్లు లేకపోయినా 60 రూ.లు బిల్లు వస్తున్నది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ముఖ్యమంత్రి గారు మళ్లీ టాటావారిని కన్సల్టు చేస్తాను, బిర్లావారిని కన్సల్టు చేస్తాను అని చెబితే లాభం లేదు, అది అయ్యేది కాదు. వారికి టైం పాస్ చేయాలని ఉంది. ఈ ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి లేదు జంటనగరాల ప్రజలకు శాశ్వతమైన మంచినీటి సరఫరా సమస్యను పరిష్కారం చేయడానికి. . . . 12-10 గం. మధ్యాహ్నము

(అంతరాయము)

అధ్యక్షా, మీ ద్వారా మనవి చేసేది ఏమంటే ఈ సమస్యను ఏ విధంగా పరిష్కారం చేస్తారో చెప్పాలి.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి (గుడివాడ):--అధ్యక్షా, క్వశ్చన్ అవర్ ప్రారంభం అయిన తరువాత సంబంధం లేని సబ్జక్టు డిస్కస్ అవుతున్నాయి. క్వశ్చన్ అవర్ లో ఆన్సర్ రావటం జరగాలి. ఇక్కడికక్కడే సమాధానం చెప్పాలంటే ప్రొసీడింగ్స్ జరగవు. శ్రీ నిమ్మల్ రెడ్డిగారు చెప్పారు. ఇప్పుడు వారు ఇరిగేషన్ మంత్రిగా ఉన్నారు. కాంగ్రెసు వారు యుగాలేలారు, అది తెలుగు గంగ కాదు నెల్లూరు గంగ అని గందరగోళం చేశారు. కృష్ణా జిల్లాలో పులిచింతల ప్రాజక్టు రాకుండా, గోదావరి నీరు......

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి: పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ ....

మిస్టర్ స్పీకర్: నో పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య: కృష్ణా జిల్లాలో అనేక సమస్యలు ఉన్నాయి. పులిచింతల బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ రావాలి. పోలవరం రావాలి. గోదావరి నీటిని కృష్ణకు ఎలా మళ్ళించాలి అన్న సమస్య ఉంది. ఇక్కడికక్కడే ప్రభుత్వం చెప్పాలంటే జరిగేది కాదు. అందరూ కూర్చొని చర్చించాలి......

మిస్టర్ స్పీకర్: ఆ విషయం ప్రశ్నకు సంబంధించి వదిలిపెడ్దాం.

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి: దీని గురించి అసెంబ్లీ ప్రొసీడింగ్స్ రెండు గంటలు స్టాప్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. ముఖ్యమంత్రి కమిటీ వేశారు, ఆ రిపోర్టు రాకుండా నిర్ణయం ఎలా తీసుకుంటారు? ......

(అంతరాయము)

మిస్టర్ స్పీకర్:--ఇక్కడ డిబేట్ లేకుండా ఉండాలని నేను ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. కాయిదా ప్రకారం జరిగేది ముఖ్యం కాదు. అందరికీ చెప్పేందుకు అవకాశం ఇవ్వాలి.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి:--అధ్యక్షా, మంచినీటి సమస్య గురించి దాదాపు 10 సంవత్సరాలు పట్టించుకోకుండా ప్రధానమైన సమస్యగా 30 లక్షల జనాభా ఉన్న రాజధానిలో త్రాగడానికి నీరు లేని పరిస్థితిలో ఉన్నాం. గతంలో, గత సంవత్సరం సొరిన్ డిజన్ లను ఫాల్టీ హాల్ లో మీటింగు పిలిచి చర్చించారు. టెక్నికల్ వారు చెప్పారు. రెండున్నర సంవత్సరాలలో, నాలుగు వందల కోట్లతో నాగార్జునసాగర్ నుంచి నీరు తీసుకు రావచ్చని--దుమ్ముగూడెం నుంచి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా రైతులకు నీరు ఇచ్చి, సాగర్ నుంచి నీరు సిటీకి తీసుకురావచ్చని వర్గీకరణ నాయకుల సమక్షంలో చెప్పారు. నాలుగు వందల కోట్ల రూపాయలతో రెండున్నర సంవత్సరాలలో సాగర్ నుంచి నీరు తీసుకురావచ్చని చెప్పారు. అందరూ ఏకంగా ఆ అండర్ స్టాండింగ్ కు వచ్చారు, ముఖ్యమంత్రిగారు అందరూ ఒక నిర్ణయానికి రమ్మని చెప్పారు. కాగా కన్సల్టెన్సీ అంటున్నారు--ఎవరికి ఇచ్చారు? ......

(అంతరాయము)

బాహాటంగా ఇంత ప్రాధేయపడుతుంటే — ముఖ్యమంత్రి కావాలని పెండింగులో పెట్టి హైదరాబాదు ప్రజలకు అన్యాయం చేస్తున్నారు. 16 వ తేదీకి అంటే నేను ఒప్పుకునేది లేదు. ముఖ్యమంత్రి ఒక నిర్ణయం తీసుకుని చెప్పాలి — మేము అంగీకరిస్తాము — వారికి సహకరిస్తాము — ఈ సెషన్ లోపల నిర్ణయం తీసుకుంటామని చెపితే మాకు అభ్యంతరం లేదు

شری محمد امان اللہ خان :— جناب اسپیکر صاحب - میرے سے پہلے جن مقررین نے جو کچھ کہا ہے میں اسکو دھرانا نہیں چاہتا - پانی کے تعلق سے فلور لیڈرس کی ایک میٹنگ ہوئی تھی - میں آپ کی توسط سے چیف منسٹر صاحب سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ شہر حیدرآباد کیلئے پینے کے پانی کا کوئی حل جلد سے جلد نکالیں - چونکہ شہر حیدرآباد ایک بہت وسیع شہر ہوگیا ہے یہاں کی آبادی بڑھ گئی ہے - عوام کیلئے پینے کا پانی نہیں مل رہا ہے - گورنمنٹ کو چاہیئے کہ حیدرآباد کیلئے پانی چاہے گوداوری سے لائیں یا کرشنا سے یا ناگرجنا ساگر سے لائیں ہمیں کوئی اعتراض نہیں ہے - لیکن جلد سے جلد جہاں کہیں سے بھی پانی مل سکتا ہے لانا چاہیئے - چیف منسٹر صاحب ۱۶ اپریل کو پھر ایک میٹنگ بلانے والے ہیں - ہم لوگ اسکو ماننے کیلئے تیار نہیں ہیں - ہم سے ہم چیف منسٹر کو چاہیئے کہ اس اسمبلی سشن کے آخری دن بھی اعلان کرسکتے ہیں - میں جناب اسپیکر صاحب آپکے توسط سے چیف منسٹر صاحب سے یہ عرض کرنا چاہتا ہوں کہ اس سیشن میں ہی اعلان کیا جائے - ہمارے چیف منسٹر صاحب غریب لوگوں سے ہمدردی رکھنے کا دعوی کرتے ہیں لیکن غریب عوام کو پینے کے پانی کے متعلق سے نہیں سوچ رہے ہیں - غریب عوام پینے کے پانی کیلئے ترس رہی ہے - اور دوسری بات یہ ہے کہ پانی کے چارجس میں اضافہ کردیا گیا ہے سابق چارجس سے کئی گنا چارجس میں اضافہ کردیا گیا ہے - تیسری بات یہ ہے کہ اب موسم گرما شروع ہوچکا ہے ہر حلقہ میں پانی کے بورویلس میں اضافہ کرنا چاہیئے اور واٹر ٹینکرس میں اضافہ کرنا چاہیئے تا کہ عوام کو ٹینکرس کے ذریعہ پانی برابر دستیاب ہوسکے - اور میں حکومت سے یہ مطالبہ کرتا ہوں کہ پانی کے مستقل حل کیلئے کسی بھی صورت میں اس اسمبلی کے سیشن کے آخری دن بھی اعلان کرسکتے ہیں - ہمارے چیف منسٹر غریب لوگوں سے ہمدردی رکھنے کا دعوی تو ضرور کرتے ہیں لیکن ان لوگوں کو پینے کا پانی نہیں دینا چاہتے - پانی کے جو ریٹس بڑھ گئے ہیں لوگوں کے گھروں پر پانی کے بلس آرہے ہیں اگر نہ باندھنے کی صورت میں غریب عوام کے گھر کا سامان پولیس کے ذریعہ اٹھا کر لے جارہے ہیں اور ہراج کر رہے ہیں - میں پھر حکومت سے درخواست کرتا ہوں کہ اس موسم گرما کیلئے پانی کے ٹینکرس میں اضافہ کیا جائے اور پانی کے مستقل حل کیلئے اس اس اسمبلی سیشن کے آخری دن بھی اعلان کرسکتے ہیں -

శ్రీ ఎ. రాఘవరెడ్డి: అధ్యక్షా, [illegible] ఇక్కడ ఒకటే విషయం. 16 తేదీ అన్నారు [illegible] నుంచి వచ్చిన నీళ్లను [illegible] జరిగి [illegible] శ్రీ భాస్కరరావుగారు, విద్యాసాగర్ [illegible] అన్నారు, [illegible] కాదు [illegible] ముఖ్యమంత్రిగారు 16వ తేదీ అన్నారు [illegible] ముఖ్యమంత్రిగారు 1[illegible] అని [illegible]. ఇక్కడ [illegible] 16వ తేదీ [illegible] దని [illegible] ఇప్పుడు [illegible] వైపుకు [illegible] ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. హైదరాబాదు ప్రజలకు మంచినీరు అవసరం కానీ మంచినీరు ఎక్కడ నుంచి [illegible] అనే [illegible] కొందరు కృష్ణ నుంచి అని కొందరు గోదావరి నుంచి అని అంటున్నారు. [illegible] సమావేశానికి పిలిచినప్పుడు కాంగ్రెసు వారు [illegible] చెప్పలేదు. [illegible] కాలం ఉందని అనుకొని [illegible]....

([illegible] - కాంగ్రెసు సభ్యుల నుంచి)

నాగార్జునసాగర్ మంచి అన్నారు మీరు - [illegible] ఎటుపడితే అటు మాట్లాడుతారు

12-20 గం. మధ్యాహ్నము

యీ నాడు హైదరాబాదు ప్రజల మీద మీకు అభిమానం ఉన్నట్లు మిగతా వారికి లేనట్లు ప్రవర్తిస్తున్నది మీరు తప్ప మరెవరూ కాదని, అది సరియైనది కాదని చెప్పదలచుకున్నాను. దీనిని రాజకీయాలకు కలిపి మీరు చేయరాని పని చేస్తున్నారు. నాకు బాధాకరంగా ఉన్న విషయం ఏమిటంటే ప్రభుత్వం దీనిని పార్టీల మీద వదిలి పెట్టకుండా ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం అవసరం. హైదరాబాదు సిటీకి మంచినీరు అవసరం అనేది ఆలోచించి టెక్నికల్ ఫీజిబిలిటీని బట్టి నిర్ణయం తీసుకోవలసి ఉంటుంది. దీనిమీద వచ్చే దుమారాలు వస్తాయి. కాని నీరు అవసరం అనేది ఉంది. దీనితో పాటు యీ రేట్ల సమస్య ఉంది. ఈ రేట్లను క్రింది ప్రజలకు తగ్గించండి. భరించకల్గిన వారికి కొంత పెంచండి. భరించలేనటువంటి క్రింది కార్మిక వర్గానికి దయచేసి బజారు నల్లాలతో పాటు కార్మికులుగా ఉన్నటువంటి కొన్ని క్వార్టర్స్‌లో నల్లాలకు అటువంటి వారికి తగ్గించండి. దీనితో పాటు హైదరాబాదు సిటీ సమస్య విషయంలో త్వరలో ఒక పర్మనెంటు సొల్యూషన్‌కు ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకొని ముందుకు సాగాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట) :—ఇంతగా చర్చ జరిగిన తర్వాత ఈ రెండు సమస్యల మీద మా పార్టీ అభిప్రాయం నిర్దిష్టంగా చెప్పదలచుకున్నాను. యిదటిది హైదరాబాదు జంట నగరాలకు మంచినీరును తీసుకొని వచ్చే విషయంలో వివిధ పార్టీల అభిప్రాయాలు యేమిటో యిదివరకే ప్రభుత్వానికి స్పష్టంగా తెలుసు. మరల యింకో సారి సమావేశం జరపడం వారు ఉద్దేశించింది తప్పు అని నేను అనుకోను కాని మిగతా సభ్యులు అంగీకారం లేనప్పుడు దానికోసం ప్రభుత్వం పట్టుపట్టవలసిన అవసరం లేదు. ప్రభుత్వం నెల రోజులలో యేదో ఒక నిర్ణయం తీసుకొని స్పష్టంగా ప్రకటించడం మంచిది. రెండవది యీ నీరు విషయంలో గోదావరి నీరు కృష్ణలోకి మళ్ళించి కృష్ణ నీరును యిక్కడకు తెచ్చే విధంగా యీ రెండు స్కీము ను పథకాల లో చేపట్టడం మంచిదని మా పార్టీ నిర్దిష్టంగా అభిప్రాయపడింది. ఇది యిదివరకు చెప్పినాము. ఇప్పుడు చెబుతున్నాము. ఈ రేట్ల విషయం వచ్చేసరికి యిప్పుడు కొన్ని ఖర్చులు పెరిగిన రీత్యా కొంత రేటు పెంచడం న్యాయంగానే ఉంటుంది, సామాన్యులు మోయడానికి వీలు లేని పెద్ద మొత్తంలో పెంచడం మంచిది కాదు. ఆ విషయంలో యిప్పుడు ఆలోచన చేసి కొంత తగ్గించడం మంచిది. మూడవది గోదావరి నీరును కృష్ణలోకి మళ్ళించడం, కృష్ణనీరు తీసుకువచ్చి హైదరాబాదు జంటనగరాలకు యివ్వడం అనేది యిప్పుడు పెరిగిన ధరలు ప్రకారం దీనికి సుమారు రూ. 600 కోట్లు అవుతుందని అంచనా ఉంది ఈ రూ. 600 కోట్లు మన బడ్జెటులో ఎలాట్ చేయడం సాధ్యం కాని విషయం. నా రిక్వెస్టు యేమిటంటే యిదివరకు కూడా గవర్నమెంటును కోరుతూ వచ్చినాను. వరల్డ్ బ్యాంక్ కాని, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు కాని యితర ఏజెన్సీలు నుంచి కాని యేమైనా సహాయం చేస్తే సంతోషమే. కాని మన స్వంత వనరుల మీద ఆధారపడకుండా ప్రకృతి విపత్తు పన్ను ధనికులు మీద వేయండి. ఎందుచేతనంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా సర్‌చార్జిని చేశారు. ప్రకృతి విపత్తును తట్టుకోవడానికి ఆ బాధితులను ఆదుకోవడానికి వేసినారు ఇటువంటి పెద్ద స్కీము పెట్టినప్పుడు ఒక ప్రత్యేకమైన పన్ను ధనికులు మీద వేయండి. దానికి యే పేరు అయినా పెట్టండి. ఇటువంటి చర్యలు తీసుకోకుండా మీరు యేమి పెట్టినా అమలులోకి రాదు. గవర్నమెంటు ఒక నెల రోజులలో ప్రకటించాలని యెందుకు అనుకోవలసి వచ్చింది అంటే యిప్పుడు టాటా టెక్నికల్ ఫీజిబిలిటీ రిపోర్టులు, యితర రిపోర్టులు రావాలని అంటున్నారు. అవి వచ్చే పరిస్థితి కోసం గవర్నమెంటుకు ఒక వారం రోజులు టైము యివ్వడంలో కొంప మునిగేది యేమీ లేదు ఒక నిర్దిష్టమైన కాలంలో నెల రోజులలో ప్రకటించేటట్లు హామీ యివ్వడం మంచిది. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం ప్రకటించాలని కోరుతున్నాను. నేను సభలో ఉన్న అన్ని పక్షాల వారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. సభా కార్యక్రమాన్ని యీ సమస్య మీద మరల ఆగకుండా యథావిధిగా సాగించే దానికి స్పీకర్ గారికి తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు: - అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన సభ్యులు చేసిన సూచనలు, అభిప్రాయాలు నేను విన్నాను. వీరి విషయంలో కొంత వివరణ అందించవలసిన అవసరం ఉంది. పూర్తిగా రాష్ట్రానికి మంచినీరు విషయంలో నేను ఇదివరకు వివిధ పక్షాల వారిని అందరిని పిలిచాను. వారి రిపోర్టు పంపించి ఉండవచ్చును. కాని వారు ఏకాభిప్రాయంతో అంగీకారానికి రాలేదని చెప్పడం జరిగింది. ఏకాభిప్రాయానికి రానప్పుడు ప్రభుత్వం దాని విషయంలో తప్పకుండా నిర్ణయం తీసుకుంటుంది. ఎవరూ ఏ విధంగాను విశేషంగా అభిప్రాయం ప్రకటించవలసిన అవసరం లేదు. అందువల్ల నేను ఏమి చెప్పినానంటే ఇదివరకు ప్రాజెక్టుల విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించినవి ఉన్నాయి. ఒకదానికి అంగీకారానికి రాలేదు. కనుక ఆ వచ్చిన మొత్తం నీరు చూసిన తర్వాత మేము నిర్ణయిస్తాము. ఈ నాటికి ఖానాపై మీరు నిర్ణయం చేయండి అంటే చెప్పే విధానంలో లేము అని చెప్పడం జరిగింది. కాని మంచినీరు విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించినానని మాత్రం చెప్పలేదని మరొకసారి సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

ఇది సున్నితమైన సమస్య. కృష్ణా నది నుంచి నీరును తీసుకొని రావాలంటే అటు రాయలసీమ వారు సభ్యులు, సోదరులు కొందరున్నారు వారి అభిప్రాయం వెలిబుచ్చినట్లుగా గుర్తు ఉంది. కృష్ణా నది మీద ఇప్పటికిప్పుడే ఎన్నో ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. దానిని జంటనగరాలకు తీసుకొని వెడతామని అంటే నీరు ఎక్కడ ఉన్నది? ఇదివరకు ఉన్న ప్రాజెక్టులకు నీరు ఎట్లా అందించగల్గుతారు. జంట నగరాలకు ఏ విధంగా నీరు ఇస్తారని వారు అడగడం జరిగింది. అదే సందర్భంగా గోదావరి నుంచి నీరు ఏ విధంగా తీసుకొని వెడతారు? ఇది ముందు తెలంగాణా అవసరాలకు కావాలి, ఈ అవసరాలు చూడకుండా మీ జంట నగరాలకు ఏ విధంగా ఇస్తారని అక్కడున్న సోదరులు తమ అభిప్రాయములు వెలిబుచ్చినట్లు నాకు గుర్తు ఉంది. ఇది అతి సున్నితమైన సమస్య కాబట్టి దీని విషయంలో పూర్తిగా ఆలోచించి, పరిశీలించి నిర్ణయించాలి. విజ్ఞుల యొక్క సలహాలు తీసుకోవాలి. కనుకనే ప్రముఖమైనటువంటి ఇంజనీరు రాజారావుగారు, ప్రత్యేకమైన ఇంజనీర్లు రాజకీయాలకు సంబంధం లేని వ్యక్తులతో ఒక ఎక్స్‌పర్టు కమిటీని వేయడం జరిగిందని చెప్పి ఉన్నాను. ఆ ఎక్స్‌పర్టు కమిటీ వారు రిపోర్టు ఇచ్చినారు. వారు భిన్నాభిప్రాయాలతో రిపోర్టు ఇచ్చినారు. వారు [illegible] ఫలానా చోట నుంచి నీరు తీసుకొని రావడంలో ఏకాభిప్రాయానికి రాలేదని సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రిపోర్టు ప్రతి ఒకరికి పంపించడం జరిగింది. ఇది దాచిపెట్టేది కాదు ఇది పూర్తిగా గమనించాలని కోరుతున్నాను. జంటనగరాలకు నీటి విషయంలో ఉన్న ప్రాముఖ్యం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ఇప్పుడు 25 లక్షలు అనుకుంటున్నారేమో కాని 2,000 సంవత్సరము వచ్చేప్పటికి 50 లక్షలకు పైన జనాభా పెరుగుతుందనే అంచనా ప్రభుత్వానికి ఉంది. 50 లక్షలకు పైన జనాభాకు సరిపోయే నీరును అందించ[illegible] చేయాలన్నప్పుడు దీనిని పూర్తిగా సరియైన అవగాహనతో చేయాలి. మరో

నిర్ణయం చేయకూడదు. దీనిని సూక్ష్మమైన సమగ్రంగా పరిశీలించడం జరిగింది. అయినప్పటికీ యీ నాడు సింగూరు కాని ఇప్పుడు టాటా కన్సల్టెంట్స్ ఉన్నారు మంజీరా 4వ ఫేజ్ విషయంలో వారి సలహా కోరడం జరిగింది. వారి సలహా కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. సింగూరు 1975 వరకు నీరు అందించడానికి తగిన యేర్పాట్లు చేయడం జరిగింది. అందుకు యీ నాటి ప్రభుత్వం డబ్బు ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతోంది. సింగూరు పూర్తి చేయాలనే ధ్యానం మనవి చేస్తున్నాను. దురదృష్టవశాత్తు ప్రకృతి విలయం వచ్చింది. 4 సంవత్సరముల నుంచి వానలు లేవు. ఆ వానలు కనుక వచ్చి ఉంటే సమస్య యింత తీవ్రంగా ఉండేది కాదు, యేమో. కాబట్టి దీనిని యేవిధంగా ఆదుకోవాలి అనేది గతంలో మీ అందరికీ తెలిసినదే. ఎన్నో ఇబ్బందులు పడినాము. ఎన్నో విధాలుగా టాంకర్లతో, రైళ్ల ద్వారా నీరు తెప్పించినాము. మన జంటనగరాలకు యిబ్బంది లేకుండా ఎంత పెద్దదైన సంక్షేమ కార్యక్రమం చేయడం జరిగిందో ఒకసారి దయచేసి గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడే నిర్ణయం చేయమన్నారు. సంతోషం. ప్రజాస్వామ్యం విధానం పట్ల విశ్వాసం ఉన్న వ్యక్తిగా, మీరు నిర్ణయం చేయగల్గితే అఖిలపక్ష నాయకులు అందరిని గౌరవిస్తాను, అంగీకరిస్తాను. ఇప్పటికి ఒక చోట నుంచి నీరు తెమ్మని మీరు చెప్పగల్గితే సంతోషిస్తాను. అది నేను ప్రభుత్వ విధానంగా ప్రకటిస్తాను. అది కాకపోతే నాకు పూర్తి వ్యవధి యివ్వండి. ఇది కేవలం రూ. 500 కోట్లు, రూ. 1000 కోట్ల వరకు అయ్యే సమస్య. ఇది సరియైన ఆలోచన లేకుండా చెప్పడం అనేది యీ నాడు ఉన్న ఆర్థిక పరిస్థితిని బట్టి వీలయ్యేది కాదు. ఇది గవర్నమెంటు తప్పకుండా 12-30 గం. మధ్యాహ్నం
ఆలోచిస్తుంది, అది ప్రభుత్వ ధర్మం. అది ప్రభుత్వ విధి. ఆ ప్రభుత్వ కర్తవ్యంగా నేను ప్రత్యేకంగా మనవి చేస్తున్నాను. 1995 వరకు నీటి సరఫరా విషయంలో ఏర్పాట్లు చేసి ఉన్నాము. ఈ నాటికి ఏ నాడు చెప్పాలంటే దయచేసి వెంటనే అటువంటి నిర్ణయం, అటువంటి యోచన నాలో లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఫలానా చోట నుంచి తెప్పించాలని యోచన మీ దగ్గర ఉంటే చెప్పండి, అదే మా ప్రభుత్వ నిర్ణయంగా మా నిర్ణయంగా తీసుకుంటామని మనవి చేస్తున్నాను. కేవలం ప్రతి విషయాన్ని రాజకీయ పరంగా తీసుకోవద్దు. పేదవారికి మానవతా ధర్మంతో వారికి నీళ్లు యివ్వడం మా ధర్మం. ఆ మానవతా ధర్మంతోనే మిమ్మల్ని అర్థిస్తున్నాను. మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాను. యిది మన అందరి ప్రభుత్వము. కేవలం తెలుగుదేశం అని మరొకటి అని కాదు. అదే భావంతో మిమ్ములనందరిని సోదరులుగా గుర్తిస్తున్నాను, గౌరవిస్తున్నాను, గణిస్తున్నాను. మాతో పూర్తిగా సహకరించాలని కోరుతున్నాను. ఏ విధమైన భిన్నాభిప్రాయం లేదు. దీని గురించి తీవ్రమైన యోచనలో ఉంది. జంటనగర వాసులకు ఏ విధంగా నీటి సరఫరా అందించాలని, ఏ విధంగా వారికి సంక్షేమం కల్పించాలని మనం గర్వంగా చెప్పుకునే ఈ రాజధాని పట్టణానికి అలంకారయుతంగా, ఆడంబరంగా వారికి సంక్షేమం కల్గచేయాలనేది ప్రభుత్వవిధిగా [illegible]

విషయాన్ని సరియైన ఉద్దేశంతో, నమ్మకంలేక వారు [illegible] వాలని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నీటి రేట్ల గురించి చెప్పలేదు............

శ్రీ యన్. టి. రామారావు :— నీటి రేట్ల విషయంలో — పేదవారికి ఉచితంగా నీటి సరఫరా చేస్తున్నాము. ఈ నాడు ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితి ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది. మీకు [illegible] ధరలు పెరిగిపోయిన సంగతి తెలుసు. ఎవరికైనా కలిగిన వారికి పంపులు కావాలంటే 2000 రూపాయలు కట్టమంటే కడుతున్నారు. వారి విషయంలో మాకేమి భేదాభిప్రాయం లేదు. బోరింగు పంపు నీళ్ళ మీద వసూలు చేయటం లేదు ఏదైనా అవసరమైతే పరిశీలిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. రంగారెడ్డి :— అధ్యక్షా, నేను ఇంతవరకు మాట్లాడలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఎనౌన్సు చేస్తున్నారు అని అన్నారు. ప్రాబ్లమును సాల్వ్ చేయాలనే సదుద్దేశ్యము వారికి ఉంది. సభను ఎడ్రస్ చేసి వారు యీ సమస్య పట్ల ఇంటరెస్ట్ చూపించినందులకు వారికి నేను కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారి సమాధానం విన్న తరువాత కూర్చున్నారు, మాట్లాడినారు, లేచిపోయారు అని అన్నట్లు కనబడుతున్నది. యిప్పుడు నాకు మూడు పాయింట్లు అర్థము అవుతున్నాయి. ఒకటి ఏమిటంటే డ్రింకింగ్ వాటరు ప్రయారిటీ రియలైజ్ చేయలేదు. రెండు, కేవలం మంజీరా, సింగూరు ప్రాజెక్టుల మీద ఆధారపడుతున్నాము. మూడు, [illegible] గురించి వారు చెప్పారు. నీటి సరఫరా అనేది రాజకీయంతో సంబంధించినటువంటి విషయం కాదు. ఆ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. రాఘవరెడ్డి గారి పార్టీ వారైనా, తెలుగుదేశం పార్టీ వారైనా, కాంగ్రెసు పార్టీ వారైనా మరే పార్టీ వారైనా నీళ్ళు కావాలని కోరేవాళ్ళమే. ఆ విధంగా కోరుతున్నాము. నేను యిచ్చట గత 45 సంవత్సరాలుగా ఉంటున్నాను. వారు కూడా గత 40 సంవత్సరాలుగా ఉంటూ ఉండవచ్చు. గత 40 సంవత్సరాలుగా ఎప్పుడు ఇటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడలేదు కాని యిప్పుడు ఏర్పడినది. సింగూరు మీద ఆధారపడి ఉంటున్నాము. నేను గత నాలుగు రోజుల క్రితము, రెండు మూడు నెలల క్రితము, ఆరు నెలల క్రితము కర్నాటక, మహారాష్ట్ర స్టేట్స్‌కు పోవటం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఎందుకంటే మా గ్రామానికి కర్నాటక, మహారాష్ట్ర స్టేట్స్ బోర్డరు. సింగూరు నది మీద ఎన్నో లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్లు, మైనరు ఇరిగేషను, కర్నాటక రాష్ట్రములో వస్తున్నవి. దీనిని బట్టి సింగూరు వలన మనకు ఫ్యూచరు ఉన్నదని మోసపోతే మీరు ఫూల్స్ ప్యారడైజ్‌లో ఉండి మీరు అనుకుంటున్నట్లుగా భావించాలి. Singoor will be an historical Monument without water, మనకు చీఫ్ ఇంజనీర్లు చాలా తెలివైనవారుగా ఉన్నారు. వారిని అభినందిస్తున్నాను. వారు రిపోర్టులు యిచ్చినారు, వారి మీద నమ్మకము లేదా? వారి రిపోర్ట్స్

వచ్చినప్పుడు అపోజిషను నాయకులతో చెప్పినా సెక్రెటేరియట్ అధికారులు చెప్పినా బిజీ అం ( ) చెప్పినా ఒక చెప్పారు. రెండవ ఒపీనియను మా ముందు పెట్టారు. నారు సంగరు నుంచి నీరు తెచ్చుకోవాలి అని అనుకున్నప్పుడు 200 కోట్లు రూపాయలతో రెండు సంవత్సరాలలో నీళ్ళు తెచ్చుకోవచ్చు అని అన్నారు ఎక్కువ ఫీజిబిలిటీ తక్కువ ఖర్చుతో నీళ్ళు రావాలి లెఫ్ట్ బ్యాంకు కెనాల్ ఎక్కువైతే కృష్ణా డిస్ట్రిక్ట్‌లో ఎఫెక్టు అవుతుంది మనం తెచ్చుకునే 5 టి. యం. సి వాటరు గోదావరిని నుంచి దుమ్ముగూడెం వద్ద నీరు లిఫ్ట్ చేసి కృష్ణలోకి తెచ్చి ఆ విధంగా సబ్‌స్టిట్యూట్ చేయాలని సలహాలు యిచ్చినారు. మీ చీఫ్ ఇంజనీర్లు మీద, సెక్రటేరియట్ అధికారుల మీద నమ్మకము లేకనా? మీకు టాటా కన్‌సల్టెన్సీని రిపోర్టు చేయడం ఎందుకు? 1985 నుంచి ఈ శాసనసభలో మంచినీటి సమస్య చర్చకు రావడం, మనకు కూడా ఇబ్బంది పడడం, టైము వేస్ట్ అవుతూ ఉండడము జరుగుతూ ఉంది. రిపోర్ట్సు తెప్పించి చూడండి. ప్రభుత్వము వైపు నుంచి యిటువంటి ఎష్యూరెన్సులు ఎన్నోసార్లు యిచ్చిన సంగతి తమరికి తెలుసు. ఎంత కాలం గడచినా ప్రభుత్వము టాటా కన్‌సల్టెన్సీ, జిల్లా కన్‌సల్టెన్సీ వారితోను మీటింగు పెడతామని అనుకుంటున్నారు. ఇందాక రాజేశ్వర రావు గారు చెప్పినట్లుగా దీని విషయంలో యీ శాసనసభ సమావేశాలు ముగియక ముందే చెబితే బాగుంటుందని వారు చెప్పారు. సింగూరు, మంజీరాలను నమ్ముకుంటే లాభము లేదు. వాటి గురించి ఆలోచించనవసరం లేదు, ఈ విషయములో నేను ఎన్నోసార్లు ముఖ్యమంత్రిగారికి లెటర్సు వ్రాసినాను. పర్సనల్‌గా కలిసి మాటాడినాను వారితో, శాసనసభలో కూడా నేను ఎన్నో సార్లు యీ విషయం గురించి అడిగాను,

نہ سمجھا عمر گذری اس بے حود سر کو سمجھاتے

پگھل کر موم ہو جاتا اگر پتھر کو سمجھاتے

మీరు ఏమీ నిర్ణయము తీసుకుంటున్నదీ యీ శాసనసభ సమావేశాల లోపల అంటే ఏప్రియల్ 4, 5, వరకు జరుగుతాయో మరి ఏమో కాని సమావేశాలు ముగిసే లోపల చెప్పవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఆ విధంగా చెప్పి తీరాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

(Interruption)–

చీఫ్ మినిష్టరుగారికి ఒక అనుమానం వచ్చినది. ఆ విషయం చెబుతాను. నాగార్జునసాగరు వలన ఎఫెక్ట్ అయితే దుమ్ముగూడెం నుంచి నీరు తెచ్చుకుని ఆ విధంగా సబ్‌స్టిట్యూట్ చేయవచ్చునని ఎక్స్‌పర్ట్సు రిపోర్టులో చెప్పినారు. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినారు. ఆ విధంగా చేస్తే మాకేమి అభ్యంతరం లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

12.40 గం. మధ్యాహ్నం سری محمد امان اللہ خان : پانی کے جو چارجس بڑھا دیئے گئے اس کو کم کرنے کے تعلق سے گورنمنٹ کو چاہئے کہ اچھا رٹس میں کمی کریں اور اب موسم گرما شروع ہوچکا ہے پانی کے ٹینکرس میں اضافہ کیا جائے۔

مسٹر اسپیکر : - بورویلس اور ٹینکرس کے تعلق سے گورنمنٹ کچھ نہ کچھ کریگی - لیکن ابھی کس طرح اس کا جواب دینگے - آپ الگ طریقہ سے جا کر نمائندگی کرسکتے ہیں -

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :—పబ్లిక్ ట్యాప్‌ను ఉపయోగించి నీరు తీసుకొనే బీద ప్రజల నుండి వాటర్ టాక్స్ వసూలు చేయమని చెబుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—పాత వద్దని స్థాపించేటప్పుడు జరుగుతుంటే తప్ప. ఇపుడు అటువంటిది ఏమీ లేదు

శ్రీ ఎం. బాగా రెడ్డి :—అపోజిషన్ వారు ఏకాభిప్రాయంగా ఒక నిర్ణయాన్ని తీసుకొని ప్రభుత్వానికి చెప్పలేదని అంటున్నారు. ఇక్కడ కూర్చున్న అపోజిషన్ వారందరం ఏకగ్రీవంగా మా అభిప్రాయాన్ని చెబుతున్నాము. అందులో యిబ్బంది ఏమీ లేదు. అయితే ప్రభుత్వ నిర్ణయం ఏమిటో రావడం లేదు. దీనివల్ల అభ్యంతరమంటే....

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :—కర్షక పరిషత్తు విషయంలో మమ్ములనందరిని కన్సల్టు చేసి నిర్ణయం తీసుకొంటున్నారా ?

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎం. బాగా రెడ్డి :—సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు ప్రపోజల్ పంపామంటే. వారు వాటర్ పవర్ కమిషన్ అప్రూవల్, ప్లానింగ్ కమిషన్ అప్రూవల్ లేకుండా అనేక ప్రాజెక్టులు మనము కడుతున్నాము. ప్లానింగ్ ఎలాకేషన్ జరుగుచున్నది. దీని కొరకు ప్రత్యేకంగా కేంద్ర ప్రభుత్వము అవసరం వుందని నేను అనుకోను. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా అనుకోరని అనుకుంటున్నాను. అయితే వారి సమాధానములో దాటవేసే ప్రయత్నం కనబడుతున్నది.

శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డి (కార్వాన్):—భాగ్యనగర ప్రజలకు తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం వల్ల ఏమి భాగ్యము వచ్చిందో గానీ, ముందర వాళ్ళు త్రాగునీరులేక అనేక యిబ్బందులకు గురవుతున్నారు. పబ్లిక్ ట్యాప్స్ నుండి ఫ్రీగా నీరు బీద ప్రజలకు సరఫరా చేస్తామని మన ముఖ్యమంత్రిగారు అంటున్నారు. ఏ పబ్లిక్ ట్యాప్ నుండి చూచినా, ఏవిధంగా నీరు సరఫరా అవుతున్నదో ఒకసారి వచ్చి చూసే వారికే తెలుస్తుంది. ఒక గజము లోతు వెళ్ళినా నీరు లేని పరిస్థితి వుంది. స్లమ్స్‌లో — మురికివాడలలో, నా నియోజకవర్గములో పాత పట్టణములో,

పరిస్థితి ఇంకా దారుణంగా వుంది. ప్రతి బస్తీలో 1–2 గజాల లోతులో కూడా నీరు రావడం లేదు. మరి నీరు సప్లయి చేస్తున్నామంటే ఎటా నమ్మాలి? ఫ్రీగా నీరు సప్లయి జరగలేదు; హిమాయత్‌సాగర్, సింగూరు ప్రాజెక్టు నుండి పాతబస్తీకి నీరు సప్లయి అని అంటున్నారు. నాగార్జునసాగర్ నుండి కృష్ణా నీరు తరలించడానికి విద్యాసాగరరావు న్యాయకత్వాన కపటి రోజున......

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎ. మహీపాల్ రెడ్డి (ఆర్మూర్) :— క్వశ్చన్ అవర్‌లో ఇంత టైం తీసుకోవడం భావ్యంగా లేదు. క్వశ్చన్ అవర్‌లో స్టేట్‌మెంట్ చేసిన తరువాత, తరువాత కార్యక్రమం చేపట్టాలి....

(ఇంటరప్షన్స్)

దీనిని మామూలు క్వశ్చన్ అవర్‌లో తీసుకొని వచ్చారు. దీని మీద చర్చించడానికి ప్రతిపక్షసభ్యులకు అనేక అవకాశాలున్నప్పటికీ, సింపుల్ క్వశ్చన్ రూపంలో తీసుకుని వచ్చారు. ఇప్పటికే ఒక గంటకు బదులుగా 2 1/2 గంటలు టైం తీసుకొన్నది. తమరు ఎంతో దయతో ఉదారంగా ఇంత సమయాన్ని ఈ క్వశ్చన్‌పై ఇచ్చారు. రాష్ట్రములో వున్న మంచినీటి సమస్యను పూర్తిగా చర్చించడానికి ప్రత్యేకంగా సమయం ఇవ్వండి. దీనిపై డిస్కస్ చేయడానికి తమరు ఎంతో డెలిబరేట్‌గా ఉదారతను చూపారు. టారిఫ్ పెంచారని క్వశ్చన్ వుంటే, మంచినీరు సరఫరాను గురించి తీసుకొని వచ్చి, ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని తెలపమని ఫోర్స్ చేయడం మంచిది కాదు. ఒక గంట డిస్కషన్‌కు టైం ఇవ్వండి. క్వశ్చన్ అవర్‌లో టైంను వృధా చేయకూడదు.

గౌరవసభ్యులు, సీనియర్ సభ్యులు శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు ఒక గౌరవ మంత్రిని 'అస్థాన జ్యోతిష్యులు' అని అన్నారు. సభలో మాట్లాడేటప్పుడు, ఎవరయినా సరే, సభా సాంప్రదాయాలను, సభా గౌరవాన్ని, మర్యాదను కాపాడుతూ మాట్లాడాలి. అది వారి హుందాతనాన్ని తెలియజేస్తుంది. మాకు కూడా ఆ విధంగా మాట్లాడేది వస్తుంది. కాని ప్రతియొక్కరు సభా మర్యాదను కాపాడాలి. దయచేసి ఇటువంటిది రిపీట్ చేయకుండా, ఇటువంటి అపవాదు లేకుండా వుండాలని మనవి చేస్తున్నాను. కారణం ఆ పదజాలాన్ని రికార్డుల నుండి తొలగించాలని కోరుతున్నాను.

شری محمد امان اللہ خان :- جناب اسپیکر صاحب آپ خود اس مسئلہ پر دلچسپی لیتے پانی کے تعلق سے کوئی نہ کوئی حل نکالنے کیلئے کہیئے اور پانی کے ٹینکرس میں اضافہ کرنے کیلئے کہیئے -

مسٹر اسپیکر :- میں ضرور آپ کے سٹمٹن رہیئے گورنمنٹ بورویلس اور ٹینکرس کیلئے سبسیڈی دے رہی ہے - وہ کرنے کیلئے پیچھے نہیں ھٹ رہی ہے -

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి :— కృష్ణా నుండి తీసుకుంటారా లేక గోదావరి నుండి నీరు తీసుకొని వస్తారా చెప్పుమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది సాంప్రదాయం కాదు. మేను ఫోర్స్ చేసే దానికి లేదు.

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి :— లేకపోతే యివ్వమని చెప్పమనండి.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— దయతో ముఖ్యమంత్రి గారిని వారి నిర్ణయాన్ని చెప్పమనండి. 16వ తేదీన నిర్ణయం చేస్తామని అనడం సరియైన నిర్ణయం కాదు. ఒకటవ తేదీననో, రెండవ తేదీననో లేక మూడవ తేదీననో ఈ అసెంబ్లీ మీటింగులు ముగిసేలోపలనే నిర్ణయం తీసుకొని హౌస్‌లో చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— 16వ తేదీన అయితే వచ్చిన నష్టమేమి?

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— 16వ తేదీన అయితే ఇంతకంటెగా ఎండ కాలం వస్తుంది. అందువల్ల తాత్కాలికమైన ఏర్పాట్లు చేయడానికి మొదలు పెడితే ఈ అసెంబ్లీ నడిచేటప్పుడే చెప్పవచ్చు. వా నిర్ణయాన్ని. ప్రతిపక్ష నాయకులను ఒక నిర్ణయం చేసి చెప్పమనండని అన్నారు. వారు సర్‌సిల్కు విషయంలో చెప్పారు. అయితే దాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు పాటించారా? ఇప్పుడు పాటిస్తారని నమ్మకం ఏమి? ఇపుడు అఖిలపక్షనాయకులు అందరూ ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. వారు చెప్పింది వింటామని ముఖ్యమంత్రిగారన్నారు. రేపు నిర్ణయం తీసుకొని ఈ సభలోనే చెప్పమనండి. రేట్ల విషయంలో సరిగ్గా చెప్పలేదు. రేట్లను తగ్గిస్తారా? పేద ప్రజలకు ఫ్రీగా సప్లయి చేసామని అన్నారు. ఇపుడు పెంచిన రేట్లను తగ్గిస్తారా? త్రాగు నీరు ట్విన్ సిటీస్‌కు ఇస్తారా లేదా? చెప్పలేదు. ఇదేమి నిర్ణయం?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—రెగ్యులర్ ఎజెండా తీసుకోవడానికి ఉదయం నుండి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. మీరు మార్గం చూపండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— అధ్యక్షా, మూడున్నర గంటల సమయం గడచినా సరియగు సమాధానం వచ్చిందా? కనీసం రేట్ల విషయం అయినా చెప్పమనండి—

12.50 గం. మధ్యాహ్నం

మిస్టర్ స్పీకర్ :—పరిశీలిస్తుందని చెప్పాను కదా.

(ఇంటరప్షన్స్ ప్రతిపక్ష పార్టీల నుండి)

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర :— పబ్లిక్ వాటర్ 25 శాతం మందికి యిస్తున్నామని అన్నారు. పెరిగిన రేట్ల విషయం ఏమి చేస్తున్నారు?

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:—అధ్యక్షా, చేయలేకపోతే చేయము అని చెప్పమనండి. గోదావరి, కృష్ణా నదుల నీటి మళ్లింపు గురించి చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ —దయచేసి అందరూ కూర్చోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఉదయం నుండి సొల్యూషన్ కొరకు అందరూ చిత్తశుద్ధితో ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. సభలో డిటెయిల్డు డిస్కషన్ జరిగిన తరువాత, ప్రభుత్వం నిర్ణయాలు తీసుకోవలసి వుంటుంది. అప్పుడే నిర్ణయాలు తీసుకోవాలంటే,

ప్రభుత్వం నూ అలా నిర్ణయాలు ఒరువు. అలా తీసుకోవాలని చెప్పలేము. మీరు తున్నంగా మీ ఆవేదనను తెలియచెప్పడం జరిగింది. ప్రతి మెంబరుకూ, ఏటి మెంబర్సుకు ఎంతో ఆవేదన వుంది. 294 మంది మెంబర్స్‌కూ అదే అభిప్రాయం వుండి, అందులో మార్పులేదు. ఎజెండాలోని వేరే అంశాలు తీసుకోకుండా ఒక నిర్ణయానికి రాకపోతే, వదిలి పెట్టడము అనేది సరికాదు. రేట్ల విషయం, పరిశీలించడం జరుగుతుందని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. వేరే విషయం గురించి కూడా దుణ్ణంగా చెప్పడం జరిగింది. కొంత ఓపిక పట్టవలసి వుంటుంది.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా వివరంగా స్టేట్‌మెంట్ యిచ్చారు. నేమా, అందరితోపాటు బాధ్యతగా పరిశీలించాను. గ్రహం చేసుకున్నాను. అందులో రెండు అంశాలు వున్నాయి. అసలు ముఖ్య విషయంలో వారు స్పష్టంగా చెప్పారు. మీరు అఖిల పక్షాలు ఒకటి, ఏకాభిప్రాయానికి రావాలని షరతు పెట్టలేదు. దాదాపుగా ఏకాభిప్రాయానికి వచ్చినట్లయితే, మా పార్టీ ప్రభుత్వం తరపున యిప్పుడు, యిక్కడే ప్రకటిస్తానని వారు తమ అభిప్రాయం చెప్పారు. రెండు, అదలేనప్పుడు, ఏదీ జలాల వివరాలన్నీ కేంద్రానికి అనేక సందర్భాల్లో వివిధ ప్రాజెక్టుల విషయంలో చెప్పినా, చేయ లేదు. అంతే కాకుండా ఆర్థిక పరిస్థితులు యిబ్బందికరంగా వున్నాయి కనుకను, సాధకబాధకాలన్నింటినీ ఆలోచించి, నిర్ణయించుకోవలసి వస్తుందే తప్ప యిద మిద్దంగా డేట్ పెట్టి నిర్ణయించాలంటే, ఏక పక్షంగా చేయడం సాధ్యంకాదు. మీరంతా ఏకాభిప్రాయంతో వుంటే, యిప్పుడే, యిక్కడే ఈ సభలో ప్రకటించ డానికి అభ్యంతరం లేదని వారన్నారు. దాన్ని అర్థంచేసుకొని, పరిశీలిస్తే, నా అభిప్రాయం ఏమిటంటే, కేంద్రమునుండి, వారన్నట్లు ప్రాజెక్టులకు క్లియరెన్స్ రావడానికి ఆర్థిక యిబ్బందులు అనేకం వున్నాయి. కేంద్రం పాత్యం విషయం అక్కడ పెట్టండి. బాగారెడ్డిగారు చెప్పినటుగా, యింతకుముందే రాఘవరెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా విద్యాసాగరరావుగారు చెప్పినట్లుగా, జనతా పార్టీవారు చెప్పి నట్లుగా, నేను కూడా ముఖ్యమంత్రిగారికి విషయం చెప్పాను. దుమ్ముగూడెంలో, ఆనకట్ట ద్వారా నీటిని కృష్ణా డెల్టా, లేదా ఆయకట్టుకు, లేదా నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాల్వకు గాని, మరెక్కడికి గాని మళ్ళించి, సరఫరా చేస్తే, కృష్ణా, గోదావరి, ఉభయ నదులద్వారా నీరు హైదరాబాదు నగరానికి తెచ్చి, శాశ్వతంగా జంటనగరాలకు మంచి నీటిని యిచ్చే ఒక పాలసీ నిర్ణయం ఎప్పుడు చేస్తారు ? మనం అంతా పోరాడాలి. ఇక్కడవున్న ప్రతిపక్షాలలో అభిప్రాయభేదాలు కనబడడంలేదు అలాంటప్పుడు మరొక కారణంతో మరలా వాయిదా వేసే ప్రయత్నం చేయకండి. తిరిగి మరలా ఆలోచించి ఈ సమావేశాల లోపల ఈ యొక్క సూత్రాన్ని — ఉభయ నదులయొక్క సంలీనం ద్వారా, ఉభయ నదుల సంయమనం ద్వారా — సమస్య పరిష్కారానికి నిర్ణయం చేయండి. సెషన్ లోపల ఎప్పుడు నిర్ణయిస్తారో చెప్పండి, మిమ్మలను యిబ్బంది పెట్టడం, సభ యొక్క విలువైన సమయం వృథా కావడం జరగకుండా, సత్ఫలితాన్ని సాధించి, సత్కార్తిని ముఖ్యమంత్రిగారు సంపాదించుకుంటారా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు :— అధ్యక్షా, ఇంతవరకు సి.పి.ఐ. వారు కంతాలపల్లి స్కీమ్ విషయం ప్రాతిపూర్వకంగా ఒప్పడం జరిగింది అందరూ ఏకాభిప్రాయానికివస్తే నా ప్రభుత్వానికి ఏమీ అభ్యంతరం లేదని, తిరిగివారందరికి మనవి చేస్తున్నాను

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్షా, అందరూ ఒకే అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు కదా.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, ఖమ్మం జిల్లాలో గోదావరి నది దిగువలో. ఆనకట్ట దిగువను కంటాల పల్లి వుంది.

శ్రీ యన్.టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, అందరూ ఏకాభిప్రాయానికి వస్తే మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. ప్రభుత్వానికి అంగీకారమే. ఈనాడు డిక్లేర్ చేస్తాము.

డాక్టర్ వై.యస్. రాజశేఖర రెడ్డి :— అధ్యక్షా, గోదావరి నదీ జలాల విషయం సెటిల్ 'సి, కృష్ణా నది ద్వారా యిక్కడికి తీసుకువస్తే, ఎవరికీ ఏ అభ్యంతరం లేదు. మేము రాజేశ్వరరావుగారి అభిప్రాయంతో ఏకీభవిస్తున్నాము. మిగతా ప్రతిపక్ష పార్టీల వారి అభిప్రాయం కూడా అదే. అటువంటప్పుడు, ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించి ఈ అభిప్రాయాలను కార్యాచరణలో పెట్టడానికి ఏయే సమస్యలు ఏ విధంగా తీసుకుంటారో చేది. యిప్పుడు కాకపోయినా, తరువాత అయినా చెప్పమనండి. సూత్రప్రాయంగా ఈ అభిప్రాయానికి ఒప్పుదల చెప్పమనండి.

Sri Ch. Vidyasagar Rao :—Sir, the point is Dráwing of water to the twin cities either from Godavari or Krishna or from Nagarjunasagar (by Dummulagudem or Kamtalapally).

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారిని సమాధానం చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సభను నేను కండక్ట్ చేస్తున్నాను. మీరు కాదు. అందరు మెంబర్స్‌కూ అవకాశం యిస్తున్నాను మీరు యింటర్‌ఫియర్ కాకండి.

డాక్టర్ ఐ.యస్. రాజు (కొత్తపేట) — అధ్యక్షా, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలోని నీటి సమస్య అందరికీ తెలుసు. పది లక్షల ఎకరాల భూమిలోని పంట ఎండి పోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. గోదావరిలో యిన్‌ఫ్లో లేదు. అలాంటి పరిస్థితులలో అప్‌స్ట్రీమ్స్‌లో గోదావరికి ఆనకట్టలు కట్టలేని పరిస్థితులలో, పోలవరం ప్రాజెక్ట్ లేకుండా, గోదావరి రిజర్వాయర్ కట్టకుండా, దుమ్ముగూడెం నుండి నీరు తెస్తే, గోదావరి రైతులను పూర్తిగా సర్వనాశనం చేయడమే అవుతుందని తమద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు యిన్‌ఫ్లో లేని పరిస్థితిలో 10, 15 సంవత్సరాల క్రితం స్టాటిస్టిక్స్ తీసుకొని చెబుతున్నారు. ఈ సంవత్సరం 8 టియంసి వాటర్

కూడా లేదు. దుమ్ముగూడెం దగ్గర ఓ టియంసి వాటర్ వుందా అని బాగారెడ్డి గారిని అడుగుతున్నాను. ప్రభాకరరావుగారికి కూడా విషయం అంతా తెలుసు. రిజర్వాయర్ కట్టకుండా గోదావరి నుండి నీరు తీసుకునే అవకాశాలులేవు. మరొక సారి ఈ విషయం సమగ్రంగా పరిశీలన చేయవలసిందిగా తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్) :- ఈ మంచినీటి సమస్యమీద యీ సభ దాదాపు రెండున్నరగంటలనుంచి ఆందోళన చెందుతున్నది. ఈ త్రాగేనీటి సమస్య మామూలు విషయం కాదు చాలా ముఖ్యమైన విషయం. ఇపుడు హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు పట్టణాలకు త్రాగేనీరు అందించడంలో యిక్కడ అందరూ ఆందోళన చెందుతున్నారు. ఇపుడు యీ విషయంలో బాధ్యతతో సభను నిర్వహించాల్సిన విషయం స్పీకరు గారికంటే మన ముఖ్యమంత్రిగారిపైన ఉంది. ఈ మంచినీటి సమస్యమీద సభ్యులు ఎందుకు ఆందోళన చెందుతున్నారంటే ప్రభుత్వం యీ విషయంలో సరైన నిర్ణయం తీసుకోవడంలేదు. ఆ విషయాన్ని యిక్కడ గమనించకపోతే యీ సభా సమయాన్ని పాడుచేసినవారము అవుతాము. ఈ ప్రతిపక్షంలో ఉండే అన్ని పార్టీల అభిప్రాయాలు ముఖ్యమంత్రిగారు తీసుకున్నారు. కొన్ని పార్టీలలో భిన్నాభిప్రాయాలు ఉండవచ్చును. ఏమైనా యీ మంచినీటి సరఫరా జంటనగరాలకు అందించే విషయం ఏకాభిప్రాయం కుదరక పోవచ్చును. కాని ప్రభుత్వ బాధ్యత ఏమిటి? భిన్నాభిప్రాయాలు ఉన్నాయి కాబట్టి సమస్యను అట్లాగే ఉంచుతారా? అట్లా అయితే ముఖ్యమంత్రిగారికి ప్రజల సమస్యలపట్ల బాధ్యత లేదని భావన కలుగవచ్చును. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రి గారు యిన్ని రోజులలో యీ మంచినీటి సమస్యమీద ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటామని ప్రకటించాలని కోరుతున్నాను. 1.00 గం. మధ్యాహ్నం

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— స్పీకర్ సర్, యీ సమస్య జంటనగరాలకు సంబంధించిన మంచినీటి సమస్య. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాపిటల్‌కు సంబంధించిన సమస్య. కాబట్టి యీ రీజియన్‌కు, ఆ రీజియన్‌కు సంబంధించిన సమస్యకాదు. ఎందుకంటే హైదరాబాదు రాష్ట్రానికి ముఖ్యపట్టణం. కాబట్టి ఒక ప్రాంతానికి సంబంధించిన సమస్యగా భావించకూడదు. రాజధానికి ఈ మంచినీటి సప్లయి కేవలం నిజామాబాదు జిల్లావారే బాధ్యత వహించాలని అనుకోకూడదు. ఇక్కడ రీజినల్ ఫీలింగ్సు రాకూడదు. ఇది అందరి బాధ్యతగా గుర్తించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— ఇపుడు గౌరవనీయులైన ప్రతిపక్షనాయకులు చెప్పినట్లు యీ హైదరాబాదు పట్టణం మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన సమస్య. ఈ సమస్య మీద నిర్ణయం తీసుకునేటపుడు ఒక పార్టీని నేరస్థులుగా చేసే విధంగా దీని మీద పరిష్కారం చేసుకోలేము. గత 40 సంవత్సరాలుగా యిక్కడ జరుగుతున్న విధానాలు దృష్టిలో పెట్టుకుంటే యీ మంచినీటి సమస్య మీద ఒకరిమీద ఒకరు నిందలు వేసుకోకూడదు. ఇపుడు యీ మంచినీటిని హైదరాబాదుకు అందించడానికి ఎక్కడనుంచి తీసుకురావాలనే దానిమీద అన్ని పార్టీలు తమ అభిప్రాయాలు వ్రాసి ఉన్నాయి. కాబట్టి యీ సభలో అనుకున్న అభి

ప్రాయాలే ఫైనల్ అభిప్రాయాలని అనుకోవడం [illegible]. [illegible] ప్రభుత్వం యీ విషయంలో ఒక ప్రకటన చెయ్యలేదు అని [illegible] అట్లా యిక్కడే తమ నిర్ణయం తెలుపమని ప్రకటనను [illegible] చెప్పడము. [illegible] ప్రభుత్వం వారు కూడా యీ సమస్యను పరిష్కరించడం కాలయాపన చేయకూడదు. ఈ సమస్య పరిష్కారాని [illegible] నిర్ణయం [illegible] బాగుంటుంది. వచ్చే నెల 16 వ తేదీ నాటికి [illegible] నిర్ణయం ప్రకటించవచ్చును. కాబట్టి ఆ తేదీ లోపల ముఖ్యమంత్రిగారి నిర్ణయం చెబుతారా? లేదా? లేకపోతే యీ సమస్య [illegible] 10 ఏళ్లు అయినా [illegible] పరిష్కారం కావు. [illegible] మంచినీటి సమస్య మీద గొడవ చేయవలసిరావడం మంచిది [illegible] రిజర్వాయర్లలో శాసన సభ్యులకు కూడా మంచినీరు [illegible]. [illegible] వెంటనే ప్రభుత్వం జంటనగరాలకు నీరు అందించడానికి [illegible] కోరుతున్నాను.

(అంతరాయము)

1-10 గం. మధ్యాహ్నం శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) — నేను వివాదంలోకి పోవడంలేదు. ఇదివరకు మాట్లాడిన వారంతా జంటనగరాల నీటి [illegible] గురించి మాట్లాడారు. ఇది మన ముఖ్య నగరం కాబట్టి [illegible] నీటి సరఫరా విషయమై ఎవరికీ అభ్యంతరంలేదు. కాని ఒక మేజర్ పాలసీ డిసిషన్ తీసుకోనేటప్పుడు నదీ పరీవాహక ప్రాంతంలోని [illegible] రైపేరియన్ రైట్స్ దెబ్బ తినకుండా, ఎగ్జిస్టింగ్ ఆయకట్టుకు ఏవిధమైన దెబ్బ తగలకుండా ఆలోచించి, రిసోర్సెస్ ఎంత వరకు అవైలెబుల్‌గా ఉన్నాయో చూసి, డెఫినెట్‌గా దుమ్ముగూడెం నుంచి ఇవ్వడానికి అవకాశం వున్నట్లయితే పెద్దలు రాఘవరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు అక్కడినుంచి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా నీరు ఇవ్వవచ్చు.

(అంతరాయము)

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— నేను దుమ్ముగూడెం నుంచి అని అనలేదు. గోదావరి నీళ్లు అని మాత్రం చెప్పాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— మీ పర్మిషన్‌తో మాట్లాడుతున్నానని చెప్పి పర్మిషన్ లేకుండానే మాట్లాడినట్లు వుంటుంది. ఇది.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు —వాటర్ బై కెనాల్ లేక బై గ్రావిటేషన్ ఫోర్స్ అనండి లేదా లిఫ్టు ఇరిగేషన్ అనండి—నేను చెప్పేది అక్కడ ఎంతవరకు రిసోర్సెస్ అవైలెబుల్‌గా వున్నాయి, ఎంతవరకు ఇవ్వవచ్చు అనే విషయమై టెక్నికల్ డాటా ఎసెస్ చేసి లోయర్ రేంజ్‌లో వుండే వారి రైపేరియన్ రైట్స్ దెబ్బతినకుండా, వారి ఇంట్రెస్టును సేఫ్‌గార్డ్ చేస్తూ ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం ఉపయుక్తంగా వుంటుందని చెపుతున్నాను తప్ప రీజనల్ ఫీలింగ్స్‌తో చెప్పడంలేదు. ఇక్కడికిక్కడే నిర్ణయం తీసుకోవడం కాదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయమై 16 వ తారీఖులో, ఎప్పుడో చెపుతామని అనకుండా

వనం 5వ తారీఖు వరకు, అంటే ఇంకో 12 రోజులు కూర్చుంటున్నాం కాబట్టి ఏదో ఒకరోజు మధ్యాహ్నం సమావేశం ఏర్పాటుచేసే వారి ఆందోళన తీర్చ డానికి అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి ఆ విధంగా ఒక రేషనల్ ఎప్రోచ్ కావాలని మనవి చేస్తున్నాను.

(అంతరాయము)

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరామజోగయ్య (నర్సాపూర్) :— జంటనగరాలకు నీటి సరఫరా విషయంలో ఎవరికీ ఏ విధమైన భేదాభిప్రాయం లేదు కాని బాగారెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ఈ విషయంలో గోదావరి ఆయకట్టు రైతులు కొంత సాక్రిఫైజ్ చేయాలన్నారు. దీనివల్ల మాకు అనుమానం కలుగుతోంది. గోదావరి నీటిని కృష్ణాకు సప్లిమెంట్ చేసి తద్వారా జంటనగరాలకు సప్లయి చేయడానికి అక్కడి రైతులు సాక్రిఫైజ్ చేయాలని అంటం మమ్మల్ని పొడు చేయాలనే అభిప్రాయం ఏమైనా వారి వుందేమో అని అనుమానం కలుగుతోంది. కాబట్టి సమగ్రంగా టెక్నికల్ రిపోర్టు తెప్పించుకొని సరైన ఆలోచనచేసి నిర్ణయం చేయాలి. అప్పుడు నిర్ణయం జరిగితే మాత్రం గోదావరి ఆయకట్టు రైతులు చాలా బాధపడవలసివస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు :— ఎక్స్‌పర్టు కమిటీ రిపోర్టు వచ్చిందని ముఖ్యమంత్రిగారు స్పష్టంగా చెపుతున్నారు. అందులో వారు యూనానిమస్‌గా ఎగ్రీ అయింది ఏమిటంటే వెంటనే నాగార్జునసాగర్ నుంచి నీటిని డ్రా చేయవచ్చు ననేది. ప్రభుత్వపరంగా మాకు ఎక్స్‌ప్లెయిన్ చేస్తూ అధికారులందరూ ఒక కంక్లూజన్‌కు వచ్చారనీ, నాగార్జున సాగర్ నుంచి నీరు డ్రాచేస్తేనే అతిత్వరగా నీళ్లు ఇవ్వవచ్చు తప్ప లేకపోతే లేదు అనే అభిప్రాయానికి వచ్చారు అయితే అక్కడి ఆయకట్టుదారుల రైపేరియన్ రైట్స్, లెజిటిమేట్ రైట్స్ విషయం వచ్చినప్పుడు రాజారావుగారి ఎక్స్‌పర్టు కమిటీ రిపోర్టులోని 88 వ పేజీలో కృష్ణా నదినుంచి జంటనగరాలకు 3.5 అసూర్డ్ వాటర్ వుందని వ్రాశారు. దీనిలో డిస్‌ప్యూట్ లేదు. అయినప్పటికీ గోదావరినుంచి తేవలసిన అవసరంలేదు-యూ నన్ స్ట్రెయిట్ ఎవే డ్రా ది వాటర్ ఫ్రం నాగార్జునసాగర్. ఒకవేళ డిస్‌ప్యూట్ రావచ్చు, కృష్ణా అయికట్టు ప్రాంతం రైతులు ఎజిటేట్ చేయవచ్చు కాబట్టి దుమ్ముగూడెంనుంచి సప్లిమెంట్ చేయమన్నారు. 200 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే దుమ్ముగూడెం ఆనకట్టగానీ, కాంతాలపల్లి నుంచి కానీ సప్లయిచేయవచ్చు అన్నారు. ఇది స్పష్టమైన రిపోర్టు అయితే రైపేరియన్ రైట్స్‌గురించి ప్రభాకర రావుగారు చెప్పింది కూడా కరెక్టే ప్రభుత్వం ధైర్యంతో ఒక నిర్ణయం తీసుకోవాలే తప్ప చర్చకు అనుమతిస్తే ఇది తెగేది కాదు. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టునుంచి భవశేశ్వరంకు నీరు వదలేటప్పుడు ఎవరిని అడిగి వదలిపెట్టారు? అందువల్ల అలాంటివి ఒకొక్కసారి తప్పవు. అందువల వెంటనే ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక నిర్ణయం తీసుకొంటే మంచిది. ఈ 31.వ తారీఖులోగా మీరు నిర్ణయం తీసుకోండి. మళ్లీ సమావేశం పెడితే సరే, లేకపోతే ఈలోగా ఒక నిర్ణయం తీసుకొంటే ముగుస్తుంది. అంతేకాని చర్చ పెడితే ప్రాంతీయ విభేదాలు రావచ్చు, అందువల దీనిగురించి చర్చించడం సమంజసం కాదు.

شری محمد امان اللہ خان : جناب اسپیکر صاحب - آپ دلچسپی لیکر اس مسئلہ کو حل کروائیے -

مسٹر اسپیکر : - میں بھی بہت کوشش کر رہا ہوں - آپ بھی تو ممبرس کو سمجھائیے کہ وہ خاموش بیٹھیں تو کوئی نہ کوئی نتیجہ نکل آئیگا -

శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు :—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు వారివారి భిన్నాభిప్రాయాలు తెలియజేయడం జరిగింది. కాని ఈనాడు ఇలాంటి వివాదకర పరిస్థితులలో సమస్యను వదలివేయడం ప్రభుత్వ విధానం కాదు. కాబట్టి ఈ విషయంలో ప్రభుత్వమే ఒక నిర్ణయం తీసుకొంటుందని తెలియజేస్తున్నాను. వెనువెంటనే వీలైనంత త్వరలో ఈ విషయం నిర్ణయించబడుతుందని తమద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. ప్రభుత్వమే నిర్ణయిస్తుంది.

(అంతరాయము)

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి :—ఎన్ని రోజులలో నిర్ణయం తీసుకొంటారు?

మిస్టర్ స్పీకర్ : —ఇమిడియట్ లీ. త్వరలోనే.

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి :—పది పళ్లు అయినా లేదు

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అంతకన్నా ఎక్కువ మీరు ఎక్స్‌పెక్ట్ చేయలేరు. నేను ఎవరినీ కంపెల్ చేయలేను.

(అంతరాయము)

శ్రీ పి. జనార్ధన్ రెడ్డి :—ఇన్ని రోజులు ప్రతిపక్షాలమీద వదలివేశారు. ఇప్పుడు వారే నిర్ణయం తీసుకొంటామన్నారు. ఎన్ని రోజులలో తీసుకొంటారో చెప్పమనండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇన్ని రోజులు అని ఎనౌన్స్ చేయవలసిన అవసరంలేదు.

(అంతరాయము)

శ్రీ యం. వెంకటేశ్వరరావు (డిచ్‌పల్లి) :—సిటీకి వాటర్ తేవడానికి కట్టిన ప్రాజెక్టు క్రింద మునిగిపోయే ప్రాంతాలు నిజామాబాద్, మెదక్ జిల్లాలలోనివి. ఆ రోజు కళ్లు మూసుకొని వారు మాట్లాడుకొని చేశారు, అయినప్పటికీ ఇది సిటీలో మంచినీటి సమస్య కాబట్టి మేము ఊరుకోవడం జరిగింది. అక్కడ సింగూరు ప్రాజెక్టు కట్టడానికి పర్మిషన్ ఇచ్చారు. మహారాష్ట్రంలో ఒకటి, కర్నాటకలో ఒక ప్రాజెక్టు కట్టడానికి పర్మిషన్ ఇచ్చారు. ఆ రోజున ఎవరూ మాట్లాడలేదు. ఏ టి.ఎం.సి.ల నీటికోసం రాజకీయప్రసంగాలు చేస్తున్నారు, ప్రాంతీయతత్వాలతో మాట్లాడుతున్నారు. అటువైపునుంచి బాగారెడ్డిగారు మాట్లాడుతున్నారు. వారి ప్రక్కనే వున్న డిప్యూటీ లీడర్ ప్రభాకరరావుగారు లేచి ఇంకేదో అంటున్నారు. వారి పార్టీలోనే సమన్వయింలేకుండా ఇట్లా మాట్లాడడం భావ్యం కాదు. ఈనాడు అనేక టి.ఎం.సి.ల నీరు కోల్పోయి నిజామాబాదు దెబ్బతిన్నది.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి :—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. గౌరవ సభ్యులు నిజామాబాదు, మెదక్ జిల్లాలు దెబ్బతింటున్నాయని చెప్పారు. ఆ విషయంలో భేధాభిప్రాయం లేదు, వారి కంటే మొదలు నేనే చెప్పాను. కాని ఆ రోజుకు కర్నాటకలో ప్రాజెక్టు కట్టడానికి పర్మిషన్ ఇచ్చారు. గౌరవ సభ్యులకు తెలియక ఆ మాట అన్నారు మీడియం, మేజర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు ప్లానింగ్ కమీషన్‌గాని లేక వాటర్ అండ్ పవర్ కమీషన్ ఎకౌంట్‌లోకి గానీ వస్తాయి. కర్నాటకకు ఎన్ని నీళ్లు ఎలాట్ చేశారో ఆ ఎకౌంట్‌లోకి వస్తాయి, ఆరోజు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా పర్మిషన్ ఇచ్చింది. అందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్నాటకలు ఒప్పుకున్నాయి. నేను అబ్జక్షన్ చేసేది ఏమిటి అంటే మైనర్ ఇరిగేషన్ ఎట్లా చేస్తున్నారు అంటే స్టేజ్-1, స్టేజ్-2, స్టేజ్ నెంబర్ 3 అని ఈ రకంగా ఈ మధ్యన వాళ్లు కట్టడం మొదలుపెట్టారు అర్థం తెలియక. ఫాక్ట్స్ అండ్ ఫిగర్స్ తెలియక ఆ విధంగా మాట్లాడితే 1-20 గం.
చాలా విచారకరమని మనవి చేస్తున్నాను. మధ్యాహ్నం

شری محمد. امان اللہ خان :— جناب اسپیکر صاحب آپکی توسط سے منسٹر صاحب کو توجہ دلانا چاہتا ہوں کہ اب موسم گرما شروع ہوچکا ہے کم از کم واٹر ٹیکرس میں اضافہ کیا جائے۔

Sri D. K. Samasraimha Reddy :— The issue has been very simple...

(Interruptions)

Mr. Speaker :—You cannot compel the Government to take a decision. The hon. Chief Mininster has categorically stated that he is going to take a decis on at the earliest possible time. What else do you require ?

(Interruptions)

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :—చర్చ ఎంతవరకు?... ఈ శాసనసభ సమావేశాలు ముగిసేలోగా నిర్ణయించాలి.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—స్పెసిఫిక్‌గా 30వ తారీఖు అని చెప్పండి?

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచించి, గవర్నమెంటే స్వయంగా నిర్ణయం చేస్తుందని నిర్ణయానికి రావడం సంతోషదాయకము. అతి త్వరలో ప్రకటించడం అంతకంటే సంతోషకరమైన విషయం. పాలసీ విషయం కాబట్టి ప్రజలందరూ ఎదురుచూస్తున్న విషయం, కాబట్టి, ఈ శాసనసభా సమావేశం లోపల ప్రకటిస్తే వారికి, మాకు దేశానికి బాగుంటుంది. కాబట్టి అది చేయాలని మాత్రం కోరుతూ, దయచేసి ఇంకొక సబ్జెక్టుకు పోవచ్చు.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:—ఇష్యూ ఈజ్ వేరి సింపుల్—అది ఏమిటంటే, ప్రొవైడింగ్ డ్రింకింగ్ వాటర్ టు ది సిటీ—ఎక్కడినుంచి ఇస్తారనే సమస్యకు

పోకుండా అందరు కోరుతున్నది ఒక్కటే, పెద్దలు రాజేశ్వరరావుగారు ఏది చెప్పారో అదే చెప్పాలనుకున్నాను. కాని, ముఖ్యమంత్రిగారు స్పీచ్‌లోనే ప్రకటిస్తామంటే నాకు ఒక అర్థం కావటం లేదు. 'Do this as expeditiously as possible' సామాన్యంగా బ్యూరోక్రాట్స్, మినిస్టర్సుగాని ఎండార్స్ చేస్తారు. కొన్ని కోర్టు ఆర్డర్స్‌లో కూడా as expeditiously as possible అంటారు. But there must be some time limit fixed. Until and unless the time-limit is fixed, this problem will not be solved ఇంకొకటి, వాస్తవంగా డ్రింకింగ్ వాటర్ స్కీము విషయంలో ఎవరి నుంచి తీసుకున్నా కృష్ణా రివర్ ట్రిబ్యునల్ అవార్డు గాని, మిగతా అవార్డ్సుగాని ఎక్కడనుంచి తీసుకున్నా డ్రింకింగ్ వాటర్ is never taken into consideration in giving allocations. Allocation for Drinking water అనే సమస్య ఉత్పన్నం కాదు. అనవసరంగా ఇక్కడ ముందుగా అధికార పక్షంలో ఉన్న ఒక సభ్యుడు ఈ ప్రాంతీయ తత్వాన్ని లేవనెత్తడం వల్ల మొదలు అయింది. దానికితోడు consequently the effect of an unholy alliance .. .. ఈ రాష్ట్రంలో 40 ఏండ్ల నుంచి, 35 ఏళ్ల నుంచి అధికారంలో కాంగ్రెసు సభ్యులు ఉంటున్నారు. 35 ఏండ్ల క్రితం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడి ఉండి మనకు ఉన్న నీరు సరిపోయింది అప్పుడు. పెద్ద రాష్ట్రం అయింది, ఎట్టి ఇబ్బందులు వచ్చాయి కాబట్టి, ఎవరూ అభ్యంతరం చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. మేము పోమ్మని ఎవరిని చెప్పము. పొమ్మని చెప్పగల సమయంలో చెప్పాము. అవసరమైతే చెప్తుతాము, చెప్పి తీరుతాము. కాని ఈ రోజు చెప్పము అధ్యక్షా.

(ఇంటరప్షన్)

నేను ఎవరినీ పొమ్మని చెప్పటం లేదు. మా అధికారం ఏమిటో ప్రజలు చెబుతారు. నేను కోరేది ఒకటే, ఈ గవర్నమెంటులో డ్రింకింగు వాటర్ ప్రాబ్లమ్ మీద చిత్తశుద్ధి కనిపించదు, ఎట్టి పరిస్థితులలో సాల్వ్ చేస్తారనే విశ్వాసం లేదు. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు వాస్తవానికి ఇక్కడ నుంచి ఏమైనా రాష్ట్ర క్యాపిటల్‌ను షిఫ్టు చేసే ప్రతిపాదన వారి బుర్రలో ఉందా ? ఇట్లా ఏమైనా ఉందా చెప్పండి మా తిప్పలు ఏదో మేము పడతాము, ఆ విధంగా చెప్పండి ?

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి :—స్పీకర్ సార్, జంటనగరాలకు మంచి నీరు ఇచ్చే సమస్య మీద వివిధ ప్రాంతాల వారికి వివిధ అభిప్రాయాలున్నాయి, అంటూ ముఖ్యమంత్రిగారు, రాయలసీమ సోదరులు కూడా అభ్యంతరం తెలిపారని అన్నారు. మావరకు కృష్ణానదిలో ఇంతవరకు తక్కువ వుంది కాబట్టి, మా ప్రాంతానికి కావలసిన నీరు ఇవ్వాలని మొదటి నుంచి డిమాండు చేస్తున్నాము. ఎక్కడ నుంచి నీరు ఇవ్వాలని, ప్రతిపక్షాల వారు, అన్ని పార్టీలవారు దుమ్ముగూడెం నుంచి కృష్ణా నీరు ఇచ్చి గోదావరి నుంచి సబ్‌స్టిట్యూట్ చేయమన్నారు. కృష్ణా నుంచి నీరు ఇవ్వాలని ప్రతిపాదన ఏదైతే చెప్పారో దాన్ని మొదట టెక్నికాలిటీస్, పాసిబిలిటీస్, ఫీజిబిలిటీ తీసుకున్న తరువాత గాని . . . . . .

(Interruption)

గోదావరి నుంచి నీరు నిలిగేషన్ ఫెసిలిటీస్ కలుగచేయవచ్చు. ఈ సమస్యను ముఖ్యమంత్రి రామారావుగారు 'ఇంత జుట్టు సాంబారమ్మ జుట్టుకు ముడివేసినట్లు' పరిష్కారం చేయదలచలేదు. ఏని, ఆ నిర్ణయం తీసుకుంటారా లేదా? ప్రతిపక్షాలవారు చెప్పింది- గోదావరి నుంచి సబ్‌స్టిట్యూట్ చేస్తున్న విషయం, కృష్ణా నుంచి నీరు తీసుకున విషయం గత నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి తీసుకోనిది ఇప్పుడు ఏమి తీసుకుంటారు? గత నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి జరగని నిర్ణయం ఇప్పుడు ఎలా చేస్తారు? శ్రీ బుచ్చయ్య చౌదరిగారు పులిచింతల బ్యాలెన్సింగు రిజర్వాయరు నుంచి అని చెప్పారు. గోదావరి డెల్టానుంచి చెప్పారు. మిగతా ప్రాంతాల వారికి స్వీకరణ ఏమిటో గాని, త్రాగడానికి మంచినీరు లేదు కాబట్టి, ఆ నీరును ఇవ్వడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయం చేస్తే బాగుంటుందని కాని ఎక్కడనుంచో, గోదావరి నుంచో తీసుకురావాలన్నారు కాబట్టి దాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని రామారావుగారు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి చేయమనండి ?

శ్రీ పి. జనార్ధన్‌రెడ్డి :-ఇంపార్టెంట్ ఇష్యూ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు నాకు దయచేసి డైరెక్షన్స్ ఇవ్వకూడదు. మీరు చెప్పింది వారు విన్నారు. వారు డెసిషన్ తీసుకోవాలి. చాలా కొత్త సంప్రదాయం అవుతుంది. ఎక్కడ నేర్చుకున్నారు మాకు తెలియడం లేదు.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ మహ్మద్ అమానుల్లాఖాన్ :—షహర్ మె పానీ నహీ.......

پانی کے جو چارجس بڑھا دیئے گئے اس کے ریٹس میں کمی کرنے کیلئے کہئے اور اب موسم گرما شروع ہوچکا ہے یہ گورنمنٹ کی ذمہ داری ہے کہ بورویلس کھدائیں اور پانی کے ینکرس اضافہ کرنے کیلئے کہئے -

مسٹر اسپیکر :— آپ مطمئن رہئیے ضرور میں آپکے سوال کا جواب دلواؤنگا -

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఒక నిర్ణయానికి వచ్చి, ప్రకటించినందుకు చాలా సంతోషం. ఈ సమస్యను అతి త్వరగా పరిష్కారం చేస్తామని వారు చెప్పారు ఈ యొక్క ప్రతిపక్షపార్టీల వారి అభిప్రాయాలు ఏకంగా వుండవలసిన అవసరం లేదు, ప్రభుత్వమే నిర్ణయం తీసుకుంటుందని చెప్పినందుకు చాలా సంతోషం. అతిత్వరగా తీసుకుంటామని చెప్పినందువల్ల అనుమానానికి తావు వస్తూ వుంది. మిమ్మల్ని తీర్పు యివ్వాలని అడగడం లేదు. మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. వారు, ఇంత గొడవ, ఆందోళన జరిగిన తరువాత స్వయంగా ఆలోచించి ఈ సభ్యుల అభిప్రాయాలను పరిగణనలోనికి తీసుకొని ఫలానా టైమ్‌లోపల నిర్ణయం తీసుకుంటామని చెబితే బాగుండేది. ఈ విధంగా చెప్పి దాట వేస్తారనే భయం సభ్యులలో వుంది. అందుకు తావు లేకుండా, ఎప్పుడు నిర్ణయం ప్రకటిస్తారో చెబితే బాగుంటుందని వారిని ప్రార్థిస్తున్నాను.

1—30 గం. మధ్యాహ్నం.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర రావు:—అధ్యక్షా, సమావేశాలు ముగిసే లోపల అయినా చెప్పండి.

వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు):—అధ్యక్షా జంగారెడ్డిగారు అతి సీనియర్ సభ్యులు. ఈ గౌరవ శాసనసభ ద్వారా సభ్యులు తమ అభిప్రాయాలను తీసుకురావలసిన అవశ్యకత వున్నది. కానీ ఆ అభిప్రాయాలను అక్కడికక్కడే ఒప్పుకోండని చెప్పిన ఘటన కానీ, ఒక ప్రశ్న మీద మూడున్నర గంటలు ఈ శాసనసభ చర్చించిన సంఘటన గానీ జంగారెడ్డిగారి హయాంలో జరిగిందా? నేను శాసనసభకు 1962 లో ఎన్నిక అయినాను. నాటి నుండి నేటి వరకు ఇటువంటి ఘటన నేను చూడలేదు. వారి అభిప్రాయాలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం అంతా ప్రజలకు తెలుసు. ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణలో, ఈ యొక్క పార్లమెంటరీ సిస్టంలో ఎక్కడయినా యిలా జరిగిందా అనేది ఆలోచించుకోవలసిన అవసరం వున్నది. సభ్యులు వారి అభిప్రాయాలను చెప్పారు. ఈ ప్రభుత్వం కూడా స్పష్టంగా చెప్పింది. జంటనగరాలకు సంబంధించిన నీటి సమస్య జటిల సమస్యే కాకుండా అత్యవసరమైన సమస్య ఈ ప్రభుత్వం భావించింది. నదీ జలాల విషయంలో ఎక్కడ నుండి తీసుకోవడం అవసరమో, ఏ విధంగా తీసుకోవచ్చుననేది అత్యవసర పరిస్థితిగా భావించి ఈ ప్రభుత్వం తీసుకోవడానికి కృత నిశ్చయంతో వున్నది. ఇంతకుమించి నిర్ణయాన్ని చెప్పించాలని చూడడం, వత్తిడి తీసుకురావడం, ఈ పార్లమెంటరీ పద్ధతిలో వ్యవహరించడం అవుతుందేమో గౌరవ సభ్యులు సూచించగలరు అని అడుగుతున్నాను. మూడున్నర గంటలు నేను ఈ సబ్జెక్ట్ గురించి డిస్కస్ చేశాము. గవర్నమెంట్ నిర్ణయం తీసుకుంటామని చెప్పడం జరిగింది

(ఇంటరప్షన్స్)

ఎప్పుడు నిర్ణయం తీసుకుంటుందో చెప్పేవరకు సభను సాగనివ్వం అనే పద్ధతి పార్లమెంటరీ డెమాక్రసీలో, అటు లోక్ సభలో గాని, వివిధ శాసన సభలలోగాని ఎక్కడయినా చూశామా? ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయం ఏమిటో తెలుసుకోవడమే సభ్యుల లక్ష్యం గాని వారు అనుకున్న సమాధానాన్ని ప్రభుత్వంతో చెప్పించుకోవాలని అనుకోవడం పార్లమెంటరీ పద్ధతిలో ఎక్కడయినా వుందా అని అడుగుతున్నాను. మీరు అనుకున్న రీతిలో ప్రభుత్వంతో జవాబు చెప్పించుకోవాలనుకోవడం పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో ఎక్కడయినా వున్నదా? పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయాన్ని, విలువలను అతిక్రమించే ప్రయత్నం చేయవద్దని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ (గుంటూరు-I) :—అధ్యక్షా, ఈ సభలో ఈ ప్రభుత్వాన్ని వుద్దేశించి ఈ సమస్య మీద వారిని ఒక డేట్ యివ్వండని అడిగితే, పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీకి వ్యతిరేకమా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, వారు చెప్పిన కోరికకు, వారు చెప్పినట్లు చేయవలసిన అవసరం లేదు. ప్రభుత్వానికి కొన్ని బాధ్యతలు వున్నాయి. ప్రజలకు ఏమి చేయవలసింది ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ప్రజల

సంక్షేమాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంటుంది అంతే కాని వారు చెప్పినట్లు నిర్ణయం తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర రావు :- అధ్యక్షా, మంచి నీటి సమస్య శాశ్వత పరిష్కారం కోసం పాలసీ నిర్ణయం తీసుకోవడం కొరకు రెండు సంవత్సరాల క్రితం అర్ధ రాత్రి 12 గంటల వరకు కూర్చున్నాం. కృష్ణా, గోదావరి నదీ జలాల సమస్య నిర్ణయం కాకుండానే ముగిసింది. వీలైనంత త్వరలో అని అంటున్నారు కనుక 16 వ తారీకు నాడు కాకుండా, వీలైనంత త్వరలో, అసెంబ్లీ సమావేశాలు ముగిసేలోపల చెప్పమనండి. పంతాలూ పట్టింపులూ వద్దు. మీరు ఎలా ఎక్స్‌పెక్ట్ చేయమంటే అలా ఎక్స్‌పెక్ట్ చేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ —వ్యవధి వుంది. మళ్లా ఎప్పుడయినా అడగవచ్చు.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర రావు :—అధ్యక్షా, ఇదివరకు ఒకసారి యిలా జరిగింది కనుకనే, సమావేశాలు ముగిసేలోపల చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు ప్రభుత్వం నుండి ఈ విధంగా డెఫినెట్ డేట్ తీసుకోలేరు.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు :—అధ్యక్షా, జంటనగరాల ప్రజలకు అన్యాయం చేస్తున్నాము ముఖ్యమంత్రిగారు సిద్ధంగా వుండి కూడా ప్రకటన చేయడానికి ఆలస్యం చేయడం సరియగు పద్ధతి కాదు. ఇందుకు నిరసనగా మా పార్టీ వారము వాకౌట్ చేస్తున్నాము.

(భారతీయ జనతా పార్టీ సభ్యులందరూ వాకౌట్ చేశారు)

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :—అధ్యక్షా, వసంత నాగేశ్వరరావుగారు ఆవేదనలో ప్రజాస్వామ్యం గురించి ఎత్తించారు. నేతి బీరకాయలో నెయ్యి ఎంత వున్నదో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో అంత ప్రజాస్వామ్యం వుంది. నీరు యివ్వడానికి 4 సంవత్సరాలు వ్యయం చేయడం ప్రజాస్వామ్యమా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వర రావు :— అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వానికి జంట నగరాలలో మంచి నీరు యిచ్చే బాధ్యత తెలుసు. వారి యిష్టం వచ్చిన రీతిలో సమాధానం యివ్వడం సాధ్యం కాదని చెబుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్ —నేను ప్రభుత్వాన్ని డేట్ యివ్వవలసిందిగా చెప్పలేను. నేను ఆ విధంగా చేయలేను.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, అధ్యక్షా, యాజ్ ఎర్లీ యాజ్ పాజిబుల్ అంటే చాలా లేట్ కావచ్చు. ఇది నాలుగు సంవత్సరాలుగా నడుస్తూ వున్న విషయం కనుక ఒక తేదీని చెప్పమనండి.

1-40 గం. శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు :—అధ్యక్షా, తమరు స్పీకర్ అనే మాట
మధ్యా మరచిపోయి, ఒక ఎం.ఎల్.ఏ గా ముఖ్యమంత్రిగారు ఎప్పుడో నిర్ణయం చెబుతా
హ్నము రని చెప్పడం సమంజసమేనేమో చెప్పండి. ఇప్పుడే అలోచిస్తామంటే దానికంటే ఒక డెడ్ లైన్ పెట్టి డేట్ చెప్పమనండి.

శ్రీ సి. జనార్ధనరెడ్డి :- ముఖ్యమంత్రిగారిని చెప్పమనండి.

(ఇంటరప్షన్స్)

Mr. Speaker:—Not only as Speaker but also as a Member of the Legislative Assembly I would say that the Chief Minister has taken it very seriously when he said that he is going to give adecision as soon as possible. I hope he will do it.

(Interruptions)

(At this stage Members from Congress (I), Janata and M.I.M. came to the Podium of the Speaker and pressed for an assurance from the Chief Minister about announcement of the date)

(Interruptions)

Sri A. Dharma Rao:—He has been making the same statement since four years. He did not keep up his assurance.

(Interruptions)

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి :— అధ్యక్షా, మిమ్ములను అడగలేదు. మీరు వీలైనంతవరకు న్యాయం చేశారు. గవర్నమెంట్ ముండిగా ప్రవర్తిస్తోంది

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ సి.హెచ్. వెంకటరామయ్య :—హౌస్‌ని ఆర్డర్‌లోకి తీసుకురాకపోతే ఎట్లాగా ?

(ఇంటరప్షన్స్)

Mr. Speaker:—Finally, I request all the Members to bear with me for a minute. I have given so much of opportunity to express their anguish, feelings and necessity of providing water to twin cities. Chief Minister also gave an assurance. He is going to give a decision at the earliest point of time. We have got to rely on the Government, otherwise there is no other go. You cannot pull a majority Government to announce the date on the spot.

(Interruptions)

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—We have nothing with the Chair.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నా వ్యూస్ చెప్పాను. మీ వ్యూస్ అలవర్చుకోవడం లేదు

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—We have nothing with the Hon'ble Chair. What we request is that if the Chief Minister has given a statement for the first time saying that he is going to announce the decision, we would have agreed. He is going on making statements for the last four years. He has lost credibility for the statement. Let him announce the date. We would like to have the date announced here.

15—

ప్రశ్న నెం. 8703—సర్వశ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి, జె. వెంకయ్య, ఎ. చిత్తరంజన్, పి. వెంకటపతి :—గౌరవనీయులైన కార్మిక, ముద్రణ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా :

(అ) బెల్లంపల్లి, పెద్దపల్లి ఉపాధి కల్పన కార్యాలయాలు జారీ చేసిన అనేక బోగస్ ఎంప్లాయిమెంటు కార్డులను 1987, సెప్టెంబర్‌లో కనుగొన్న మాట వాస్తవమేనా?

(ఆ) అప్పటి కార్మిక శాఖ కార్యదర్శి పి.ఏ.కు ఈ కుంభకోణంతో ప్రమేయం వున్న మాట కూడా వాస్తవమేనా?

(ఇ) అయితే, అందుకు బాధ్యులైన వ్యక్తులపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

A—

(అ) బోగస్ ఎంప్లాయిమెంటు కార్డులు ఏవీ జారీ చేయలేదు. అయితే అభ్యర్థులను పంపడంలో బెల్లంపల్లి జూనియర్ ఎంప్లాయిమెంటు అధికారి కొన్ని అవకతవకలకు పాలుపడినట్లు కనుగొనడం జరిగింది.

(ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

(ఇ) బెల్లంపల్లి ఉప-ఉపాధికల్పన కార్యాలయానికి చెందిన జూనియర్ ఎంప్లాయిమెంటు అధికారిని, సీనియరు అసిస్టెంటును సస్పెండు చేయడం జరిగింది. ఈ విషయం విచారణలో వుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ

16—

* 8824-క్యూ- సర్వశ్రీ వి. శ్రీరాములు, ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :—
గౌరవనీయులైన వైద్య, ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా?

(అ) అన్ని లోకల్ ఫండు డిస్పెన్సరీలను వైద్య, ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ డైరెక్టరేటుకు బదిలీ చేయాలని కోరుతూ ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏకీకృత వైద్య

అధికారులు సంఘం కార్యదర్శి నుండి వచ్చిన 12-9-87 తేది గల విజ్ఞాపన పత్రాన్ని మెట్‌పల్లి నియోజకవర్గం శాసనసభ్యులు 24-10-87 తేది లేఖలో సమర్పించారా ?

(ఆ) సమర్పించినట్లయితే, దాని పై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి ?

A

(అ), (ఆ) 24-10-1987 తేదిన శాసన సభ్యులు (శ్రీ) సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు గారు ఒక విజ్ఞాపన పత్రాన్ని సమర్పించారు. లోకల్ ఫండ్ అలోపతి డిస్పెన్సరీలు, ఆయుర్వేద డిస్పెన్సరీలు, హోమియోపతి డిస్పెన్సరీలు ఉన్నాయి 147, లోకల్ ఫండ్ అలోపతి డిస్పెన్సరీలను పంచాయతిరాజ్ శాఖ నియంత్రణ నుండి వైద్య, ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ నియంత్రణకు బదిలీ చేస్తూ ఉత్తరువులు జారీ అయినాయి. (15) లోకల్ ఫండ్ ఆయుర్వేద డిస్పెన్సరీలు 5 లోకల్ ఫండ్ హోమియోపతి డిస్పెన్సరీలు ఇంకా పంచాయతిరాజ్ శాఖ నియంత్రణలోనే ఉన్నాయి.

ఈ విషయాన్ని పరిశీలించేందుకు నియమించిన మంత్రిమండలి ఉప సంఘం తమ నివేదికను ఖరారు చేసింది. కాని పంచాయతిరాజ్ శాఖ మంత్రి, వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి ఈ ప్రతిపాదనలకు సంబంధించిన అన్ని అంశాలను పరిశీలించి, మంత్రిమండలి పరిశీలనార్థం సిఫార్సులు సమర్పించవలసిందిగా మంత్రి మండలి కోరింది. పై ఉప సంఘం సిఫారసులను ఖరారు చేయడం జరిగింది. వాటిని మంత్రి మండలి సమక్షంలో ఉంచడం జరుగుతుంది.

17—

* 8978 - శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి:— గౌరవనీయులైన వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియ చేస్తారా ?

(అ) ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో ఆయుర్వేద ఆసుపత్రులు, ఔషధాలయాలు ఎన్ని ఉన్నాయి ?

(ఆ) 1985-86 నుండి 1987-88 వరకు గల కాలంలో సిబ్బంది కోసం, మందుల కోసం అయిన వ్యయమెంత ?

A.—

(అ) రాష్ట్రంలో 6 ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఆసుపత్రులు, 887 ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఔషధాలయాలు ఉన్నాయి.

(ఆ) ఖర్చు వివరాలు ఇలా ఉన్నాయి :

(రూపాయలు లక్షలలో)

		1985-86	1986-87	1987-88
(i)	సిబ్బంది జీతాలు	126.88	188.199	200.00 (అంచనా ఖర్చు)
(ii)	మందులు	7.75	16.26	18.88

18—

ప్రశ్న నెం.8876— శ్రీ ఎం. ఎస్. ఎస్. కోటేశ్వరరావు —గౌరవనీయులైన గృహనిర్మాణ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) సిమెంటు కొరతవల్ల శాశ్వతగృహనిర్మాణ పథకం కుంటుపడుతున్న మాట వాస్తవమేనా ? అయితే చాలినంత పరిమాణంలో సిమెంటును సరఫరా చేయడానికి తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి ?

(ఆ) పట్టణ గృహనిర్మాణ పథకం క్రింద సాలీనా కేటాయించిన గృహాల సంఖ్య ఎంత, ఆ పథకం క్రింద ఇంతవరకు పూర్తిచేసిన గృహాల సంఖ్య ఎంత ?

A.—

(అ) లేదండీ, జిల్లాలకు సిమెంటు సాఫీగా సరఫరా అయ్యేట్లు చూడడానికి అవసరమైన అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది.

(ఆ) 1983 నుండి 66,381 పట్టణ గృహాల నిర్మాణం పని చేపట్టడమయింది. 29-2-1988 వరకు 37,589 గృహాల నిర్మాణం పూర్తి అయింది.

19—

ప్రశ్న నెం. 8857—సర్వశ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి, ఎస్. కృష్ణమూర్తి:— గౌరవనీయులైన వాణిజ్య పన్నుల శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:—

(అ) ఏకీకృత చెక్ పోస్టులను ప్రారంభించడం జరిగిందా ? అయితే వాటి సంఖ్య ఎంత ?

(ఆ) ఆ చెక్‌పోస్టుల వద్ద కల్పించిన సదుపాయాలేమిటి ?

—

(అ) అవునండీ. అయిదు ప్రాంతాలలో వాటిని ప్రారంభించడం జరిగింది.

(ఆ) ప్రతి చెక్ పోస్టు వద్ద ఒక భవన సముదాయాన్ని నిర్మించడం జరిగింది. సంబంధిత శాఖలు రవాణావాహనాలను తనిఖీ చేయడానికి ఉమ్మడిగా ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది వేబ్రిడ్జి అవసరమైతే సరుకులు దించటానికి క్రేన్‌ను ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది. గోదాము కూడా ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది. రాత్రి సమయాలలో విద్యుచ్ఛక్తికి అంతరాయం ఏర్పడిన సందర్భంలో కూడా ఏకీకృత చెక్‌పోస్టులలో నిరంతరం పని కొనసాగడానికి వీలుగా జనరేటరును కూడా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

20—

8880—శ్రీ బి. వండరి :— గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

(అ) ఆంధ్ర ప్రదేశ షెడ్యూల్డు కులాల సంస్థ అధికార పరిధి క్రింద నిజామాబాదు జిల్లాలోగల జిల్లా షెడ్యూల్డు కులాల ఆర్థిక సహాయ సంఘంలోని కొందరు అధికారులు పెద్ద మొత్తాలలో నిధులను దుర్వినియోగపరచి, స్వాహా చేసిన మాట నిజమేనా ?

(ఆ) ఇందుకు సంబంధించి ప్రభుత్వానికి ఏవైనా ఫిర్యాదులు అందాయా?

(ఇ) అయితే, అందుపై తీసుకున్న చర్య ఏమిటి ?

A —

(అ) నిజామాబాదు జిల్లా షెడ్యూల్డు కులాల ఆర్థిక సహాయ సంఘంలోని కొందరు అధికారులు కొన్ని నిధులను దుర్వినియోగపరచినట్లు ఆరోపణలు వచ్చాయి.

(ఆ) అవునండి.

(ఇ) నిధుల దుర్వినియోగానికి బాధ్యులైనట్లు కనుగొన్న ఈ క్రింది అధికారులను సవివరమైన విచారణ పెండింగులో ఉండగా సస్పెన్షనులో ఉంచడమయింది:

1. శ్రీ కె. శ్రీహరిరావు, మునుపటి ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టరు, జిల్లా షెడ్యూల్డు కులాల సేవా సహకార సంఘం, నిజామాబాదు

2. శ్రీ ఆద్యేశ్వరరావు, మునుపటి డిప్యూటీ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు, జిల్లా షెడ్యూల్డు కులాల సేవా సహకార సంఘం, నిజామాబాదు.

3. శ్రీ కె. విజయకుమార్, అసిస్టెంటు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు.

శ్రీ కృష్ణారెడ్డి, అసిస్టెంటు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు.

శ్రీ ఆర్. గోపాలరెడ్డి, అసిస్టెంటు ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు.

శ్రీ కె. శ్రీహరిరావు, శ్రీ కె. విజయకుమార్, శ్రీ కృష్ణారెడ్డిగార్లు ఆంధ్ర ప్రదేశ హైకోర్టు నుండి స్టే ఉత్తరువులు పొందారు. అందువల్ల అవకతవకలపై సవివరమైన విచారణ పెండింగులో వుండగా వారిని ఉద్యోగంలో తిరిగి నియమించడం జరిగింది.

Mr. Speaker :—Now the House Stands adjourned till 4-00 p.m. today.

(The House then adjourned at 1-48 p.m. to meet again at 4-00 p.m.)

(సభ తిరిగి సాయంకాలం 4 గంటలకు సమావేశమైనది.)

(సభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ మాజీ సభ్యులు శ్రీ నాగిరెడ్డి సత్యనారాయణ మృతిపట్ల సంతాపము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—"ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ మాజీ సభ్యుడు శ్రీ నాగిరెడ్డి సత్యనారాయణ మృతి పట్ల ఈ సభ తీవ్ర సంతాపాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ శోకార్తులయిన వారి కుటుంబ సభ్యులకు తన ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలియచేస్తున్నది."

శ్రీ నాగిరెడ్డి సత్యనారాయణగారు 1967 నుంచి 1972 వరకు యలమంచిలి నియోజకవర్గానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ, నియోజకవర్గం అభివృద్ధికి కృషి చేశారు. వారి ఆత్మకు శాంతి చేకూర్చాలని భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ, రెండు నిముషాల పాటు మౌనం పాటిద్దాము.

(సభ రెండు నిముషాలు నిలబడి మౌనం పాటించినది)

ప్రకటనలు

అత్యవసర ప్రజాప్రాముఖ్యం గల విషయముల గురించి

Mr. Speaker:—All the Calling Attention to matters of urgent public importance will be taken up tomorrow.

రూలు—304 క్రింద దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయముల గురించి

Mr. Speaker :—All matters given notice of under Rule 304 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly will be taken up tomorrow.

సభా సమక్షములో వుంచిన పత్రములు

Mr. Speaker:— All the papers to be laid on the Table are deemed to have been laid on the Table of the House.

66th Annual Report and Accounts of the Singareni Collieries Company Limited for the year 1986–87.

A copy of the 66th Annual Report and Accounts of the Singareni Collieries Company Limited for the year 1986–87 together with the Audit Report and the Comments of the Comptroller and Auditor General of India, in compliance with Section 619-A (3) of the Companies Act, 1956.

11th Annual Report of Sponge Iron India Limited for the year 1985-86.

A copy of the Eleventh Annual Report of Sponge Iron India Limited for the year 1985–86 together with the Audit Report and the comments of the Comptroller and Auditor General of India in compliance with Section 619-A (3) of the Companies Act, 1956.

5th Annual Report of Andhra Pradesh Electronics Development Corporation Limited for the year 1985-86.

A copy of the Fifth Annual Report of Andhra Pradesh Electronics Development Corporation Limited for the year 1985-86 together with the Audit Report and the comments of the Comptroller and Auditor General of India, in compliance with Section 619-A (3) of the Companies Act, 1956.

29th Annual Report and Accounts for the year 1986-87 of the A.P. State Warehousing Corporation.

A copy of the 29th Annual Report and Accounts for the year 1986-87 of the Andhra Pradesh State Warehousing Corporation as required under Section 31 (11) of the Warehousing Corporation Act, 1962.

Amendment to rules 3 and 21 of the Krishna, Godavari and Pennar Delta Drainage Board and Cess Fund Rules, 1985.

A copy of the amendment to rules 3 and 21 of the Krishna, Godavari and Pennar Delta Drainage Board and Cess Fund Rules, 1985, issued in G.O. Ms. No. 425 Irr.&CAD (Drainage) Department, dated 14-12-1987, as required under sub-section (2) of Section 15 of the Andhra Pradesh (Krishna, Godavari and Pennar Delta area) Drainage Cess Act, 1985.

Amendment to the A.P. Foreign Liquor and Indian Liquor Rules, 1970.

A copy of the Amendment issued to the A. P. Foreign Liquor and Indian Liquor Rules, 1970 issued in G. O. Ms. No. 59, Revenue (E) Department Dt. 1-2-1988 as required under sub-section (4) of Section 72 of the Andhra Pradesh Excise Act, 1968.

Audit Report on the Accounts of the Visakhapatnam Urban Development Authority for the year 1980-81

A copy of the Audit Report on the accounts of the Visakhapatnam Urban Development Authority for the year 1980-81, as required under Section 24 (1) of the Andhra Pradesh Urban Areas (Development) Act, 1975.

G. O. Ms. No 167, LEN & TE (TE. I) DEPT. Dt. 6-5-1987.

A copy of the G.O. Ms. No. 167, LEN & TE (TE.I) Department Dt. 6-5-1987 wherein certain amendments issued to the State Board of Technical Education and Training (Establishment, Organisation and Jurisdiction) Rules, 1983, as required under sub-section (1) of Section 99 of the Andhra Pradesh Education Act, 1982.

సభా కార్యక్రమము

శ్రీ డి. కె. సమరసింహా రెడ్డి:—ఉదయం పదాడు పార్టీలకు సంబంధించిన మొత్తం శాసన సభ్యులు అందరు గనుముందుకు వచ్చి తగాదా ఉన్న ఆదుర్దా, ప్రజా సమస్యల పట్ల తమకున్న ఆసక్తితో వ్యక్తం చేశారు, ఇక్కడ ప్రతిపక్షం వారు వాకవుట్ చేశారు. సమస్య ఎంతో తీవ్రమైనదని చెప్పనవసరం లేదు. నగర శాసన సభ్యుడిగా మీకు కూడా సమస్య తీవ్రత తెలుసు. ఇంత తీవ్రమైన సమస్యని చర్చిస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయం ప్రకటిస్తామని చెప్పారు. ప్రకటించే హక్కు ఉంది. దానిని మేము ప్రశ్నించడం లేదు చాలా పర్యాయాలు ఇదివరకే అటువంటి స్టేట్ మెంట్స్ సభలో చేయడం జరిగింది. ఇదే సమస్య మీద ఇదే సభలో ప్రకటించడం జరిగింది.

(అంటరప్షన్స్)

Mr. Speaker:—I have allowed you one minute more. I have allowed 4 hours in the morning and one minute now-total four hours and one minute.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—We are very much grateful to the Hon'ble Speaker for allowing us to speak 4 hours and 1 minute. I request that one more minute may be added to this.

Mr. Speaker :—What I understand from this is that the Opposition has won and also the Treasury Benches have won. Nobody is defeated.

You have enough of opportunity to express your anguish on the subject. The Government has also understood very well. The Chief Minister has readily agreed to give a statement.

Sri D. K. Samarasimha Reddy :—Sir, we have been sent here by the electorate to put forward the grievances of the people and the difficulties of the people before this August House. During the course of our deliberations, they expect us to achieve something here so that it helps the poor people. Whatever exercise we make here, that should not be a formality or that exercise should not be an exercise in futility.

What I request the Chief Minister through the Hon'ble Speaker is, now the wiser counsel prevails, let him come forward with a specific date....

(Interruptions)

I am saying this with all my humility and command.

మిస్టర్ స్పీకర్:—పదే పదే అంటున్నారు ఎన్నోసార్లు అని ముఖ్యమంత్రి గారు త్వరగా నిర్ణయం తీసుకొంటాము అన్నారు.

1988, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కర్షక పరిషత్తు మరియు తత్సంబంధ సంస్థలు మరియు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ (వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు, పశుగణము) మార్కెట్ల (సవరణ) బిల్లు.

(ప్రవేశ పెట్టబడెను).

For the first time the Chief Minister has come out openly and told that within a short period he is going to take a decision on this. Let us put a full stop to this. Let it not become a precedent.

ప్రభుత్వ బిల్లులు

4-10 సాయంత్రం.

(1) 1988, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామ పంచాయితీల (సవరణ) బిల్లు

Sri K. Ramachandra Rao :—Sir, I beg to move :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1988."

Mr. Speaker:—Motion moved.

(Pause)

Now the question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Gram Panchayats (Amendment) Bill, 1988."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

(2) 1988, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కర్షక పరిషత్తు మరియు తత్సంబంధ సంస్థలు మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ (వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు, పశుగణము) మార్కెట్ల (సవరణ) బిల్లు.

Sri Vasantha Nageswara Rao:—Sir, I beg to move :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Rashtra Karshaka Parishad and Allied Bodies and the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock) Markets (Amendment) Bill, 1988."

Mr. Speaker.—Motion moved.

(Pause)

Now the question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Rashtra Karshaka Parishad and Allied Bodies and the Andhra Pradesh (Agricultural Produce and Livestock) Markets (Amendment) Bill, 1988."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

గవర్నరు ప్రసంగమునకు కృతజ్ఞతా ప్రతిపాదనపై చర్చ

శ్రీ వి. వెంకటపతి:— అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగము రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానాలను ప్రతిబింబిస్తుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానాలను ప్రతిబింబిస్తే అందులో ముఖ్యమైన అంశాలను కావాలని ప్రస్తావించలేదో, యధాలాపముగా ప్రస్తావించలేదో కాని ముఖ్యమైన విషయాలు ప్రస్తావించలేదు. మన రాష్ట్రాభివృద్ధికి అత్యంత కీలకమైన అంశము విద్యుచ్ఛక్తి అని పెద్దలు చెప్పారు. అన్నింటికంటె ముఖ్యమైనది మానవశక్తి. మానవశక్తిని ఉపయోగించుకోవడానికి కేంద్రములో మానవ వనరుల శాఖను ఏర్పాటు చేశారు. మన రాష్ట్రములో కూడా ఏర్పాటు చేయవచ్చును. దీనిలో మానవ వనరులను వినియోగించుకొనే ప్రాతిపదిక కన్పించలేదు. నిరుద్యోగ సమస్య గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నానాటికి పెరుగుతున్న నిరుద్యోగ సమస్య. అందులో అతివృష్టి, అనావృష్టి, తుఫానులు, కరవులు వచ్చిన సందర్భాలలో లక్షలకొలది వ్యవసాయ కార్మికులు ఎన్నిరోజులు పని లేకుండా వుంటున్నారు? పని చేస్తున్న రోజులకు కనీస వేతనాలు లేకుండా బాధ పడుతున్నారు అనే విషయాన్ని గవర్నరు ప్రసంగములో ప్రస్తావించలేదు. వారికి పని లేకుండానే రాష్ట్రాభివృద్ధి అవుతుందనే అభిప్రాయం వుందేమో నాకు తెలియదు. మరొక ముఖ్యమైన విషయం భూసంస్కరణలు. అత్యంత కీలకమైన విషయం ఏ పదాలు, ఏ భాష మనం చెప్పినప్పటికి ఇష్టము వున్నా, లేకపోయినా భూసంస్కరణలు, పంపిణీ గురించి మాటాడని పార్టీలు లేవు. పైకి నేటుగా ఏమి మాట్లాడినప్పటికి పబ్లిక్‌గా మైక్ దగ్గర పాలసీ నిర్ణయాలు చేసేటపుడు ఏదో విధంగా ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. తెలుగుదేశం పార్టీ కూడా బ్రహ్మాండంగా ప్రకటించింది. తెలుగుదేశం పార్టీ ఎన్నికల సందర్భములో ఇటీవల అనేక సందర్భాలలో తెలుగు మాగాణి సమారాధన, మిగులు భూములను పంపిణీ చేస్తామని చెప్పారు. గత సంవత్సరం గవర్నరుగారి ప్రసంగముపై చర్చ సందర్భములో కూడా భూసంస్కరణలకు ప్రధానమైన ఆటంకము ఏమిటో స్పష్టపరచడం జరిగింది. ఎన్నో వందల ఎకరాల భూమి ఈ చట్టం పరిధినుంచి జారిపోవడానికి వీలుగా వుంది. దీనిని సిమెంటింగ్ చేయకపోతే సెంటు భూమి కూడా మిగలదని చెప్పాము. 1995 లో 1986లో ముఖ్యమంత్రిగారు అఖిలపక్ష సమావేశాలు ఏర్పాటుచేసి హామీ ఇచ్చారు. బినామీ ట్రాన్సాక్షన్స్ జరగకుండా అరికట్టడానికి అవసరమైన సవరణలు తీసుకువస్తామని చెప్పారు. ఇటీవల తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ అయిదవ వార్షికోత్సవ సందర్భములో దీన్ని గురించి ప్రకటిస్తారని ఆశించాము. ప్రకటిస్తామని వాగ్దానం చేశారు. అనేక విషయాలు ప్రకటించారు తప్ప భూసంస్కరణ చట్టానికి సవరణలు తీసుకురావడం గురించి ఏమి ఇబ్బందులున్నాయి, ఏమి ఆటంకాలున్నాయనేది చెప్పినా సంతోషించేవారం. ఏమి ఇబ్బందులు వచ్చాయి, ఏమి ఆటంకాలు వచ్చాయి? పార్టీలో వచ్చాయా, బయట వచ్చాయా, చట్టపరముగా వచ్చాయా అనేది చెప్పకుండా వుండడం ప్రభుత్వం యొక్క ప్రతిష్టను పెంచే విషయం కాదు. మనది ప్రధానంగా వ్యవసాయక రాష్ట్రమని చెప్పుకొంటాము. వ్యవసాయం ఏవిధంగా వుంది. వ్యవసాయదారుల బాధలు

ఏవిధంగా వున్నాయనేది అనేక సందర్భాలలో ఇక్కడ చర్చించబడుతూ వచ్చింది. వాటికిచ్చిన హామీలు, వాగ్దానాలు దేనికీ ఇవ్వలేదనుకొంటాను. కాని అందులో అమలుజరిగినవి బహుకొద్ది. దీనికి వ్యవసాయ మంత్రిగారు చాలా ఆనందములో ఉన్నారు. మొన్ననే కర్షక పరిషత్తు ప్రారంభించాము కదా. తారక మంత్రము జపిస్తే, కర్షక పరిషత్తు అంటే అన్ని సమస్యలకు పరిష్కారం వస్తుందనేది కనిపిస్తున్నది. మిర్చికి ధర వస్తుంది, ప్రత్తికి ధర వస్తుందనేది విన్పిస్తోంది కర్షక పరిషత్తు అంటే. అర్గనైజేషన్ రావడం, బాధ్యతలు స్వీకరించడం జరిగింది. కాని అనుభవములో కాని తెలదు. కర్షకపరిషత్తుద్వారా ఈ సమస్యలు పరిష్కారమవుతుందనడానికి ముందు మన చేతులలో వున్న వనరులద్వారా మనం చేసిన పని ఏమిటి? క్రిందటి సమావేశంలో మిర్చి రైతుల గోడు సభలో ప్రతిధ్వనించింది. సభకు హాజరైన సభ్యులు విసివుంటారు. ప్రత్యేక సమావేశం జరిపారు. అధికారులతో హాలు నిండిపోయింది. జీడిపప్పులు, బిరియాని తిన్నారు. మిర్చి సమస్య అక్కడ తెలదు. మరల ఇక్కడ సమావేశంలో ఈ సభలో చర్చిద్దామని చేసిన వాగ్దానమును నిలబెట్టుకోలేదు? మార్కెటింగ్ ఏ విధంగా మిర్చి రైతులను నాశనం చేస్తున్నదీ చెప్పినపుడు దాని పరిష్కారానికి తీవ్ర చర్యలు తీసుకొంటామని, స్పష్టమైన సూచనలు యివ్వాలని శాసనసభ్యులను, ప్రతిపక్షనాయకులను అడిగారు. ఉన్నతాధికారులు, వ్యవసాయ శాస్త్రజ్ఞులు, మార్కెటింగ్ కమీషనర్ ఇరిగేషన్ అధికారులు, తెగుళ్ల మందుల శాస్త్రజ్ఞులు, పురుగులను పెంచేవారిని తీసుకువచ్చారేమో తెలియదు-అందరూ హాజరైన సమావేశములో ఎంతో జరుగుతుందని ఆశ కల్గింది. ఒక నోట్ కూడా యిచ్చారు. ఏ జిల్లాలో ఎంత పంట పండుతుందీ ఒక నోట్ యిచ్చారు. ఇక్కడ చర్చ జరుగుతుందని హామీ యిచ్చారు సభ్యులకు ఆ విధమైన హామీలు యిచ్చి, ఒక నోటు పంచిన తరువాత

4-20 గం సాయంత్రం.

కూడా ఇక్కడ చర్చించబడలేదంటే వ్యవసాయానికి మనమిచ్చిన ప్రాముఖ్యత ఏమిటనేది అడుగుతున్నాను. వ్యవసాయానికి సంబంధించి పండిస్తున్న పంటల పరిస్థితి గురించి చాలామంది చెప్పారు. తాజాగా ప్రకాశం జిల్లాలో ప్రత్తి రైతుల ఆత్మహత్యలు, గుంటూరు జిల్లాలో ఐడెంటిఫై చేయకపోయినా అక్కడ సంభవించిన ఆత్మహత్యలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. మర్రి చెట్లు మాదిరి ప్రత్తి పురుగుల పెంపకానికి పెంచి ఆ పురుగులు దనికైనా పనికి వస్తాయేమో తెలివివ్వండి అని అక్కడి రైతులు అడుగుతున్నారు. ఒక ఎకరం పంటలో 50 కే.జీ.ల పురుగులు దొరికాయి ఇది ఎంత హాస్యాస్పదమైన విషయమో రసాయనిక శాస్త్రజ్ఞులు, వ్యవసాయ శాస్త్రజ్ఞులు గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ప్రత్తి పంట పోయి అప్పులు ఎక్కువయి నానా అవస్థలు పడుతున్న ఆ రైతుల సమస్యల పరిష్కారం గురించి ఆలోచించకుండా ప్రకాశం జిల్లా అంతా వారి ఆత్మహత్యలను పరిశీలించటానికి రాజకీయనాయకులు పర్యటిస్తున్నారనిపిస్తున్నది. కేంద్రంలో పరిపాలిస్తున్నవారు, రాష్ట్రాన్ని పరిపాలిస్తున్న వారు, ప్రతిపక్షనాయకులు, మాజీ ముఖ్యమంత్రులు ఎప్పుడూ ఆ గ్రామాలు చూడని వారు ఇప్పుడు వెళ్ళి ఆ గ్రామాలు తిరిగి వచ్చారు. ఎక్కడైనా మనిషి చస్తే పైన రాబందులు ఎలా

తిరుగుతాయో అలా ఈ నాయకులు తిరుగుతున్నారన్న అభిప్రాయం అక్కడ ఏర్పడింది. వారి సమస్యల పరిష్కారం ఆచరణలో ఏమీ జరగలేదని మనవి చేస్తున్నాను ఇప్పుడు గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో వారికి ఇచ్చిన సదుపాయాల గురించి చెప్పారు. కాని వారికి ఇచ్చిన రాయితీలు, కనీస సదుపాయాలు కూడా వారికి అందలేదు. మెడ మీద కత్తి పెట్టినట్లుగా బ్యాంకు వారు తాము ఇచ్చిన అప్పుల వసూళ్లకు నోటీసులు ఇచ్చారు. నిన్న గాక మొన్న ప్రకాశం జిల్లాలోని రైతుల నుండి బలవంతంగా వసూలు చేసినట్లు రూఢి అయిన సమాచారం వుంది ప్రభుత్వం ప్రకటించిన సదుపాయాలు కనీసం వారు ఊపిరి తీసుకోటానికి కూడా ఉపయోగపడటం లేదు. వారికి ఏ సదుపాయాలూ అందడం లేదు. వ్యవసాయం అభివృద్ధి కావడానికి నీరు, విద్యుచ్ఛక్తి అవసరం నిన్న ప్రతిపక్ష నాయకులు బాగారెడ్డి మాట్లాడుతూ కమ్యూనిజం గురించి కూడా చెప్పారు. లెనిన్ వెల్స్‌తో మాట్లాడిన సందర్భం బాగారెడ్డిగారికి గుర్తుకు వచ్చి వుంటుంది. విద్యుచ్ఛక్తి లేనిదే ఏ దేశమూ అభివృద్ధి కాదు అని వారు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి. నీరు, విద్యుచ్ఛక్తి విషయంలో సమస్యలను ఎలా ఎదుర్కొంటున్నాము అనే వివరాలు తెల్పడంలో గవర్నరుగారి ప్రసంగం విఫలం అయినదని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—విద్యుచ్ఛక్తితో పాటు స్టీల్ కూడా వుంది. పవర్ అండ్ స్టీల్.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—లెనిన్ చెప్పింది పవర్ అండ్ కమ్యూనికేషన్స్.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— లెనిన్ నాయకత్వంలో 1917వ సంవత్సరంలో సోషలిజం వస్తే 1919వ సంవత్సరంలో వెల్స్‌తో సంభాషణలు జరిపితే 1935వ సంవత్సరంలో అత్యున్నతంగా పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో ఒకటిగా సోవియట్ దేశం అభివృద్ధి చెందినదనే కఠినమైన వాస్తవాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. 1947వ సంవత్సరం ఆగస్టు 15వ తేదీ మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. ఇప్పటికి 40 సంవత్సరాలు దాటినా విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తి చేయడంలో కాని, తలసరి విద్యుచ్ఛక్తి వాడకాన్ని పెంచడంలో కాని అభివృద్ధి ఎంతవరకూ సాధించామనేది గమనించాలని కోరుతున్నాను. అందుకు అవసరమైన థర్మల్ ప్రాజెక్టుల విషయంలో కాని, బొగ్గు విషయంలో కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రప్రభుత్వాలకు చేయవలసిన సహాయం చేస్తున్నదా లేదా అనే విషయం స్పష్టీకరించడంలో కూడా గవర్నరుగారి ప్రసంగం విఫలం అయినదని మనవిచేస్తున్నాను.

అదేవిధంగా ఇరిగేషన్ గురించి కూడా ఇదివరలో చాలామంది చాలా విషయాలు మాట్లాడారు. ఇరిగేషన్‌కు సంబంధించి ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టుల అనుమతి గురించి పదేపదే చర్చలు అనేకసార్లు జరిగాయి. మనకు వున్నంతలోనే కేటాయింపులు చేసుకోవడం లేదు, ఒకవేళ చేసుకున్నా అమలు చేయడం లేదు,

వాటికి కారణాలు గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో స్పష్టీకరించలేదు. తెలుగుగంగ ఎలా పూర్తి
చేస్తారని అడిగితే కేంద్రం డబ్బు ఇవ్వనీ, ఇవ్వకపోనీ, అవి ఇవ్వనీ, ఇవ్వకపోనీ
సహాయం చేయనీ, చేయకపోనీ మేము ఎట్లా అయినా పూర్తి చేస్తాం, అట్లాగే
వంశధారను కూడా ఎట్లాగయినా పూర్తి చేస్తాం, మిగిలిన ప్రాజెక్టులను ఎట్లా
గయినా పూర్తి చేస్తాం అని రాష్ట్రప్రభుత్వం చెబుతున్నది. మేము బిచ్చగాళ్ళం కాదు,
మేము ముష్టి ఎత్తుకోము అని ముఖ్యమంత్రి అంటున్నారు. అటువంటి మనస్తత్వం సరైన
నది కాదేమోనని అనిపిస్తున్నది. మన రాష్ట్రానికి రావలసిన న్యాయమైన వాటా రాబట్టటానికి
మన ప్రజానీకాన్ని విశ్వాసంలోకి తీసుకుని మనం వారిని ముందుకు నడిపిస్తే కాని
మనకు న్యాయంగా ఇవ్వవలసిన వాటా ఇవ్వరని అనుభవాలు చెబుతున్నాయి.
కాంగ్రేసేతర ప్రభుత్వాలు అధికారంలో వున్న బెంగాల్, కేరళ, మొదలైన
చోట్ల ఏమి జరిగిందో గమనంలోకి తీసుకోవాలని గా మనవిచేస్తున్నాను. అలా
ప్రజలను విశ్వాసంలోకి తీసుకోకుండా కేవలం పలెటూరి ముష్టివాళ్ళ ప్రభుత్వం
ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కన్పిస్తున్నది. ... బనాను పండిస్తే ... నితాం అనుకుంటారని
పది బస్తాలు పండించని చెప్పే మనస్తత్వం కన్పిస్తున్నది. రాజ్యాంగం ఇచ్చిన
అధికారాలు కళ్ళ ఎదుట వున్నప్పటికి వున్న గుజ్జును అంతా వారు వుంచుకుంటూ
చెత్తను మనకు మిగులుస్తున్నారు. వాటి వాటాను ప్రజల ముందు వుంచడంలో
4-30 గం. సాయంత్రం గవర్నరుగారి ప్రసంగం విఫలం అయిందని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.
కేంద్రము చేసినటువంటి అన్యాయాలను స్పష్టంగా చూపించడములో, అది
ప్రదర్శిస్తున్న సవతి తల్లి ప్రేమ వంటి బుద్ధిని బయట పెట్టడములో యీ
ఉపన్యాసము విఫలం అయిందని నా అభిప్రాయము. నాగార్జునసాగరు అయిదు
సంవత్సరాలలో రూ. 95 కోట్లతో పూర్తి చేయుడానికి ప్రారంభించబడిన ప్రాజక్టు
1955 డిశంబరులో అందరికంటె పెద్ద ప్రజాస్వామికవాది పండిట్ నెహ్రూగారు
శంఖుస్థాపన చేసినటువంటిది. 1960 లో కాకపోతే 1961 లో పూర్తి కావలసి
వుండెను. ఇది 1998 వ సంవత్సరము. ఆ శంఖుస్థాపన చేసిన వారి పార్టీ
1988 వరకు అధికారములో వుండినది. ఇప్పటికి రూ. 577 కోట్లు అయింది.
కాని నాగార్జునసాగరు ప్రాజక్టు నిర్మాణం పూర్తి కాలేదు. ముఖ్యం కాలవలు
త్రవ్వలేదు. త్రవ్వినటువంటి కాలువలకు ఉపయోగించినటువంటి కాలవలకు
రిపేర్లు వస్తే, ఆ రిపేర్లు లేకుండా, పంట పొలాలకు ఉపయోగం లేకుండా
పోయిన పరిస్థితులు వున్నవి ఈ సందర్భములో అన్నింటి కంటె ముఖ్యమైన
విషయం కృష్ణా జిల్లాలోని మైలవరములో చెవుటూరు మేజరు అని వుంది,
లెఫ్టు కెనాల్ కు అటు యిటు కాలవలు త్రవ్వడం పూర్తి అయింది. మధ్యలో
రెండున్నర కిలో మీటర్లు త్రవ్వితే సుమారు 14 వేల ఎకరాల సాగుబడి
అవుతుంది. కాని యిది గంధపు వృక్షాలు పెరిగే ప్రాంతము అనే పేరుతో
సెంట్రల్ గవర్నమెంటు పర్మిషను యివ్వనందున గత మూడు నాలుగు
సంవత్సరాలుగా, ఆ కాలువ త్రవ్వినా 14 వేల ఎకరాల భూమి సాగు కాకుండా
పాడు పడిన బీడుగా మిగిలి పోయింది. 70 కోట్ల ప్రజలను పాలించే ప్రభుత్వం
అది పంచాయతీ స్థాయిలో వుంది తప్ప జాతీయ స్థాయిలో వున్న ప్రభుత్వముగా

చేయడం లేదని చెప్పడములో గవర్నరు ప్రసంగం విఫలం అయిందని చెబుతున్నాను. సంవత్సరమునాడు యిక్కడ గంధపు చెక్కలు లేవని రిపోర్టు పంపించడం జరిగింది. అక్కడ చుట్టూ వున్న కొన్ని ప్రాంతాలలో పండ్ల పుల్లలు కూడ దొరకవు. అటువంటి పరిస్థితులలో ప్రజలు చొరవ తీసుకొని ఒక మైలు వరకు రావడానికి, 200,250 మీటర్ల కాలువ త్రవ్వకుంటే శాంతిభద్రతల రక్షణ పేరుతో వారిని అరెస్టు చేయడానికి వచ్చారు. ఏదో కేసు పెట్టారంటున్నారు. ఏమి జరుగుతుందో తరువాత చూద్దాము. అటువంటి కేసులు వస్తే మనమందరం సిద్ధంగా వుండాలని నా అభిప్రాయము. ఈ విషయాలు అన్ని ఎందుకు చెబుతున్నానంటే అందరూ శ్రీవైష్ణవులే మధ్యలో వున్న రొయ్యల బుట్ట మాయమైంది. ఈ సభలో, ఇరిగేషను సంగతి ఏమిటి, నీరు లేని పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది, కారణం ఏమిటి అని అటు వైపు నుండి అడుగుతారు, యిటు వైపు నుండి అడుగుతారు. దానికి కాలువలు త్రవ్వించాలి అంటారు, ఎందుకు త్రవ్వించ లేదంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం పర్మిషను యివ్వలేదంటారు. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని పర్మిషను ఎందుకు యివ్వలేదని అడిగితే పర్మిషను కొరకు ఎప్పుడు అడిగారు, అసలు వ్రాశారా, వ్రాసిన ఉత్తరం కాపీ యిస్తే తెచ్చి వుండేవారము. గదా అనే విషయాలు- ఈ రకమైనటువంటి పద్ధతులను— భారతదేశాన్ని ఏలే ప్రభుత్వం యింత చిన్న చిన్న విషయాలలో చేస్తున్న ఈ రకమైనటువంటి కుట్రలను, నాన్ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలను అప్రతిష్ట పాలు చేయడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నములను ఎక్స్‌పోజ్ చేయడములో ఈ ఉపన్యాసము విఫలం అయిందని మనవి చేస్తున్నాను.

పోతే కరవు పరిస్థితి, ప్రకృతి వైపరీత్యాల పరిస్థితి విషయములో ఎక్కువ వివరాలలోకి పోను. వాటి వల్ల వచ్చిన ఫలితాలు మనకు తెలుసు. ఈ రోజు ఈ రాష్ట్రములో వున్న అన్ని వర్గాల ప్రజల సమస్యల గురించి ప్రస్తావన చేయడానికి టైము లేదు. చేనేత పారిశ్రామికుల పరిస్థితి ఎంత దారుణంగా వుందో అందరికి తెలుసు. వ్యవసాయ కార్మికుల సంగతి ఎట్లా వుంది, రైతాంగం పరిస్థితి ఎట్లా వుంది పరిశీలించాలి. ముఖ్యంగా చేతి వృత్తుల వారిలో చేనేత పారిశ్రామికులు ఈ రోజున తినడానికి తిండి లేక - రైతాంగం అటు ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటుంటే— ఆకలి మరణాలకు గురి అవుతున్నారు. అధికార రీత్యా అటువంటి సమాచారం అందకపోయినా అతి త్వరలో ఆకలి మరణాలు చూడవలసిన పరిస్థితి రాకముందే వారి రక్షణకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇకపోతే సహకారరంగములో సింగిల్ విండో సిస్టం వచ్చింది. గ్రామాల అభివృద్ధి చేయడానికి మండలాలు వచ్చాయి. వ్యవసాయాభివృద్ధి కొరకు కర్షక పరిషత్తు వచ్చింది. రుణ విధానాన్ని క్రమబద్ధం చేయడానికి సింగిల్ విండో సిస్టం వచ్చింది. ఈ మూడు రావడం వల్ల అన్ని వచ్చినట్లే అని భావించమంటారా? మండలాలు వచ్చినమాట నిజము, కాని అవి వచ్చినంతమాత్రాన మీరు అన్నట్లుగా అన్ని సదుపాయాలు ప్రజల వాకిట ముందుకు రాలేదు, కనీసం వెనకకు కూడా

రాలేదు. వాటికి అవసరమైన ఏర్పాటు అత్యధికమండలాలలో లేవు, పరిపాలనా సౌకర్యం పెరుగకపోగా మరింత తగ్గింది. కొన్ని మండల కేంద్రాలలో విలేజ్ అసిస్టెంట్ కొరకు కొన్ని కిలో మీటర్లు నడువవలసి వుంటుంది. విలేజ్ అసిస్టెంట్ ఒక చోట, ట్రెజరీ మరొక చోట, బ్యాంకు యింకొక చోట, కోర్టు మరొకచో - ఈ విధంగా పరిస్థితి వుంది. వెల్దుర్తిపాడు అనే గ్రామం వుంది. దాని మండల హెడ్ క్వార్టర్సు మేడికొండూరు, ఆ వూరికి ట్రెజరీ గుంటూరు, పోలీసు స్టేషను పెదకూరపాడు, దానికి నియోజకవర్గము తాడికొండ. ఈ విధంగా వాటి అన్నింటిని సక్రమంగా చేసే పరిస్థితి రాలేదని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే ఏర్పాటు చేసినటువంటి ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్సులో డాక్టర్లు లేరని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. డాక్టర్లు వున్నట్లుగా కాగితాల మీద వుండవచ్చు. కాని అక్కడ వుండడం లేదు. ఈ విధంగా ఆరోగ్యం విషయములో గాని, వైద్యం విషయములోగాని స్థానిక పరిపాలన విషయంలోగాని ఏ విషయములో చూచినా యివాళ మండలం అక్కడికి వచ్చినా పరిపాలన మాత్రము ప్రజల సన్నిధికి పోలేదని మనవి చేస్తున్నాను. కర్షక పరిషత్తు వుంది. కేటాయించిన నిధులు ఎంత? మీ నిధులు మీరే చూచుకోండి, మీ పన్నులను మీరే వేసుకోండి. మీ కాలువలను మీరే త్రవ్వుకోండి. మీ పంటలను మీరే పండించుకోండి, మీ వ్యాపారం మీరే చేసుకోండి అంటే యీ పండించిన వాటిని ఎగుమతి చేయడానికి అవసరమైన వాటిని దిగుమతి చేసుకోడానికి లైసెన్సులు యివ్వడానికి, వాటి అన్నింటికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికే పూర్తి అధికారాలు లేవు, అనేక విషయాలలో కేంద్రాన్ని అడుగవలసిన పరిస్థితి వుంది. అందువల్ల తీవ్రముగా ఆలోచించి వాస్తవ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా అవసరమైన చర్యలు చేపట్టడానికి ఆలోచించండి. మండలాలు ఏర్పాటు చేసినందువల్ల, కర్షకపరిషత్తు వచ్చినందువల్ల అందరు సంతోషపడిపోతారు అనే భ్రమలో వుంటే ప్రజలు తమ అసంతృప్తిని-ఈనాడు గ్రామాల్లో మీ పట్ల ఏర్పడిన అభిమానం, దురభిమానం ఎట్లా వున్నప్పటికీ, వారికి వున్న వి గును-ఏ
4 40 గం. సాయంత్రం విధంగా ప్రదర్శిస్తారో కొన్ని అనుభవాలలో మీరు అర్థంచేసుకొని వుంటారని విజ్ఞాపనం చేస్తున్నాను. అభ్యుదయ పత్రికలు, శాంతిభద్రతల గురించి మనవి చేస్తాను పరిశ్రమల విషయంలో మన రాష్ట్రంలో కారణాలేమైనా కాని పరిస్థితి విచారకరంగా ఉంది. ఎ. పి. కార్బయిడ్సు విషయంలో, సర్ సిల్కు విషయంలో ఇంకా అనేక మూతపడిన ఫ్యాక్టరీల విషయంలో వాటిని తెరిపించవలసిన బాధ్యత మనకు ఉంది. ఎక్కడినుంచి డబ్బు తీసుకొని వస్తాము, ఎట్లాగ వాటిని తెరవాలనే విషయం గురించి ఆలోచించాలి. ఏదో ఒక విధంగా వాటిని తెరిపించి వారికి ఉపాధి చూపించకపోతే-మీరు అధికారంలో ఉండగా ఉపాధికోల్పోయిన వారి సంఖ్య పెరిగితే దానికి కారణం ఏమి చూపిస్తారు? ఉన్న ఉపాధికోల్పోయే పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. గుంటూరులో 60 రోజులు పనిచేసే జూట్ మిల్‌ను - 60 సంవత్సరాలనుంచి పని చేస్తున్నటువంటి జూట్ మిల్‌ను కార్మిక శాఖ మంత్రిగారు ఏదోవిధంగా తెరిపిస్తే ఆ ఫ్యాక్టరీ సగం రోజులు పనిచేసి సగం రోజులు

పనిలేకుండా ఉంటున్నది ఈ ఫ్యాక్టరీ లేకుండా పోతే బాగుండును, మన డబ్బు మనకు ఇస్తే చాలును అని కార్మికులు అనుకునేవిధంగా ఆ ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యం ప్రవర్తిస్తున్నది. మనం చేయగలిగిందేమీ లేదని ప్రభుత్వంనుంచి సమాధానం వస్తే పారిశ్రామికాభివృద్ధి కాని పారిశ్రామిక కార్మికుల క్షేమం కానీచూడడం ఎట్లా సాధ్యమవుతుంది?

కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాలనేవి ఈ వేళ ఈ దేశంలో ఒక పెద్ద చర్చగా ఉంది. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో అది ప్రస్తావన చేసారు. సర్కారియా కమిషను సిఫార్సుల గురించి వారు ప్రసంగంలో చెప్పారు. సర్కారియా కమీషను నియమించడమనేది ఏ బ్యాక్ గ్రౌండులో జరిగిందో అందరికీ తెలుసు. కేంద్రం రాష్ట్రాలను ఏవిధంగా ఇబ్బంది పెడుతున్నదో—కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్నటువంటి పార్టీ కాకుండా రాష్ట్రాలలో ఇంకొక పార్టీ అధికారంలో ఉన్నటువంటిచోట తనకు ఉన్నటువంటి ఆర్థిక అవకాశాలు ఎట్లాగ వినియోగిస్తున్నదో చూస్తే తెలుస్తుంది. ఇటీవల జరిగిన త్రిపుర ఎన్నికలకు ముందు అక్కడ పెద్దఎత్తున రుణమేళాలు నిర్వహించారు. ఆ రాష్ట్రంలో మొత్తం 6 లక్షల కుటుంబాలు ఉంటే 4 లక్షల కుటుంబాలకు రుణాలు ఇచ్చారు. కాని పత్తి పండక, పురుగులతో పత్తిపోయి ఆత్మహత్యలు చేసుకొంటున్నటువంటి ప్రకాశం జిల్లాలో రుణమేళాలు నిర్వహించలేదు. ఇటువంటి విచక్షణతో కూడిన వైఖరి ప్రమాదకరమైన వైఖరిగా మారుతున్నది పరిపాలన దాదాపుగా తమ చేతులలోకి తీసుకుంటున్నారనే విషయం మనకు తెలుస్తున్నది. ప్రధానమంత్రిగారు 4, 5 కేంద్రాలుగా పెట్టి జిల్లా కలెక్టర్ల సమావేశాలు వేసారు. అందులో ఒకటి మన హైదరాబాద్ నగరంలో జరిగింది. దానికి ఈ రాష్ట్రంలో ఎన్నికైన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో నిమిత్తం లేకుండా ఆ ముఖ్యమంత్రితో నిమిత్తం లేకుండా జిల్లా కలెక్టర్ల సమావేశం ఏర్పాటు చేసారు. పాలనా యంత్రాంగాన్ని తమ చేతులలోకి తీసుకొని కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్నటువంటి పార్టీ మాట తప్ప ఇంకొక మాట చెలామణి కాదనే ఒక రకమైన భావన ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకు కలగడానికి వీలుగా కలెక్టర్ల సమావేశం వేయడం జరిగింది. ఇటువంటి విషయాలు ప్రస్తావించడంలో గవర్నరుగారి ప్రసంగం విఫలం అయిందని మనవి చేస్తున్నాను. రాష్ట్రాల అధికారాలను నానాటికి హరించేటటువంటి ప్రమాదకరమైన సూచనలు ఇవి

లా అండ్ ఆర్డరు గురించి ఏదో చివరిలో ఒక మాట ప్రస్తావించారు. శాంతి భద్రతలు సంతృప్తికరంగా ఉన్నాయని. సంతృప్తికరం అనే దానికి కొలత లేదు నిన్న ఎవరో గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. 15 మంది చనిపోయారని చెప్పారు. 15 మంది అంటే కొంతమందికి అసంతృప్తి. ఐదుగురు అంటే కొంత మందికి అసంతృప్తి అసలు సంతృప్తి అనేది లేదు. మన రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు బాగానే ఉన్నాయని మనం సంతృప్తి పడడం సరైనది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. బాగానే ఉన్నట్లయితే ఏడుగురు ఉన్నతాధికారులను అట్లీ

ప్రాంతంలోకి నక్సలైట్లు తీసుకొని పోగలిగిన [illegible] ఉన్నటువంటి శక్తి యుక్తులను సక్రమంగా [illegible] మనసు లేకుండా పోయి అయినా ఉండాలి, లేకపోతే [illegible] లేకుండా అయినా పోయి ఉండాలి. వాటికి [illegible] అవకాశం [illegible]. ఈ వేళ ఒక దిన పత్రికలో వచ్చింది. కొండపల్లి సీతారామయ్య [illegible] జైలులో, కొన్ని గంటలలో ఇంటర్‌వ్యూ చేసి రేపటి నుంచి గాను [illegible] సాగిస్తున్నారట. ఈ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థను [illegible] ప్రయోగించు కోగలరు. ఈ నక్సలైట్లు [illegible] 4 [illegible] పెట్టారంటే మనకు శాంతి భద్రతలు బాగా ఉన్నట్లా? [illegible] లో [illegible] సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరును కాల్చివేయడం [illegible]. [illegible] పోలీసు స్టేషనుల మీద దాడిచేయగలగడం [illegible]. వీటిని అదుపు చేయడానికి కావలసిన ఏర్పాటు [illegible] వినియోగించవలసిన అవసరం ఉందా, లేదా? [illegible] 6 గంట సమయంలో మద్రాసు-కలకత్తా ట్రంకు రోడ్డుమీద [illegible] హత్యచేసి, వీర విహారం చేసి [illegible] మోటారు [illegible] శాంతి భద్రతలు ఉన్నట్లా అని అడుగుతున్నాను. [illegible] చూడు, [illegible] చూడు, [illegible] చూడు—[illegible] చేస్తున్నారో చూడు అంటే అక్కడ ఒక సాంఘిక వ్యవస్థ [illegible] ఉన్నట్లుగా బోధ పడుతున్నది. దానితో ఎందుకు పోల్చుకోవాలి? నాగరికతతో పోల్చుకోమని చెబుతున్నాను. అట్లాగ పోల్చి [illegible] మన శాంతి భద్రతల పరిస్థితి కూడా బాగా లేదు, ఉండవలసిన విధంగా లేదు. మరింత [illegible] పరిస్థితులు రాక ముందే తీసుకోవలసిన [illegible] తీసుకోవాలని ఈ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు: అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి సుదీర్ఘ ప్రసంగం, దాని ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం [illegible], [illegible], రాజకీయ విధానాలు స్పష్టం కావడం, దానిపైన మనం చర్చించి ఒక [illegible] విమర్శ, ఆత్మ విమర్శ చేసుకోవలసిన సందర్భంలో మిత్రులు చాలామంది అనేక అంశాలు ఉటంకించారు. ఇప్పుడే నాకన్నా ముందు మాట్లాడిన మిత్రులు చాలా అంశాలు ఈ ప్రసంగంలో ఎంత తక్కువగా ఉన్నాయో, ఎంత పరిమితంగా ఉన్నాయో, ఎంత అసమగ్రంగా ఉన్నాయో వివరించారు. నేను వాటితో ఏకీభవిస్తున్నాను. ఈ ప్రసంగంలో ఏమి చెప్పారు? చెప్పకుండా మిగిలింది ఏమీ లేదు. ప్రభుత్వం అనేది ఒక మహా యంత్రం, మహా సముద్రం. అనేక రంగాలలో కార్యక్రమాలు సాగుతున్నాయి. సాగడం లేదనికాదు 40 సంవత్సరాల నుంచి సాగుతున్నాయి. కార్యక్రమాలను ఏకరువు పెట్టడం, ప్రతి కార్యక్రమాన్ని ఉటంకించడం—అదే ప్రసంగం అయితే అసలు మనం ప్రసంగం గురించి, ప్రసంగం యొక్క ఫలితాల గురించి ఏమీ చర్చించలేము. ప్రభుత్వాలు వచ్చిన కొలది, దేశంలో అనుభవాలు వచ్చిన కొలది, ప్రజలలో చైతన్యం పెరిగిన కొలదీ తప్పకుండా ఎక్కడో ఒకచోట మౌలికమైన మార్పులు తీసుకొనివచ్చి అభివృద్ధి

క్రమంలో వేగాన్ని పుంజుకొనే విధానం చేసి ఇంకా ముందడుగు వేసుకునే పరిస్థితి చెయ్యాలి. రాష్ట్రం యొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధిని, సమగ్రాభివృద్ధిని సాధించడం, అసమానతలను తొలగించడం, సమానతవైపు ముందుకు పోవడం, ఈ ప్రయాణం చాలా తీవ్రంగా కొనసాగడం లక్ష్యంగా పెట్టుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఆ దృక్పథంతో చూసినప్పుడు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరగడం లేదా అంటే — జరుగుతూనే ఉన్నాయి — అభివృద్ధి సాగుతూనే ఉంది — ఇదివరలోను 4—50 గం సాయంత్రం
చాలా సంవత్సరాలుగా జరుగుతున్నది. కానీ ఇప్పుడు జరుగుతున్నవాటిలో అభివృద్ధి వేగంలోగానీ, విధానాల్లోగానీ ఏమైనా మార్పులు వచ్చాయా అని పరిశీలించి చూడదలచుకున్నాను — ఏమైనా మార్పులు సూచించారా అని పరిశీలించి చూడదలుచుకున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం యొక్క ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక విధానాలు ఎంతవరకు అభివృద్ధి వేగాన్ని తీవ్రతరం చేస్తున్నాయి అనేది చూడాలి. భూ సంస్కరణల గురించి చెప్పారు — మాకు అత్యంత సన్నిహితులైన మిత్రులు చెప్పారు — భూ సంస్కరణల గురించి సుప్రీం కోర్టు తీర్పును అనుసరించి, మా అందరికి సంతృప్తి కలిగించే విధంగా మార్పులు చేయబోతున్నారని చెప్పారు. చాలా సంతోషించాము ఎప్పుడు ఇది జరుగుతుంది — ఎప్పుడు గవర్నర్ ప్రసంగం వస్తుంది — అందులో భూ సంస్కరణల గురించి ఏమి చెపుతారు — చట్టంలో ఏమి మార్పులు ప్రవేశపెడారు — అని ఎదురు చూడ్డం జరిగింది. అయితే నాకు ఆశ్చర్యం కలుగలేదు. గవర్నర్ ప్రసంగంలో ఆ విషయం ప్రస్తావించకపోతే — బి.ఏ.సి. లో కూడా ఆ చట్టం విషయం ప్రసక్తి రాలేదు. ఆ ఆలోచన వచ్చినట్లు కూడా దాఖలా లేదు భూ సంస్కరణలంటే ఏమిటి — నాలుగు కోట్ల యాభై లక్షల మంది దారిద్ర్య రేఖకు క్రింద పేదరికంతో అలమటించిపోతున్నవారు, పతనమైపోతున్నవారు ఉన్నారు. కనీసం వారిలో కోటి, కోటిన్నర మందికి సౌకర్యం కలిగించే, వారికింత తిండి పెట్టే సంస్కరణలు ప్రవేశపెడితే ఎంత హర్షించే వారం — సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులకు న్యాయం చేయడానికి సీలింగ్ చట్టానికి మినహాయింపులు ఇవ్వకుండా సవరణలు తీసుకువచ్చి, బంజరు భూముల పంపకం వంటి ఇతర సంస్కరణలు చేపట్టి, రాష్ట్రంలోని పేదవారి దురదృష్టాన్ని తొలగించడానికి పూనుకోలేకపోతున్నారు. భూస్వాములను ముట్టుకునే సాహసం చేయలేకపోతున్నారు. ఎంతో శక్తివంతులైన రామారావుగారు వారిని వదిలిపెట్టారంటే — ఇది విధి వైపరీత్యమా లేక అంతటి శక్తివంతుడైన రామారామావుగారు శక్తిహీనుడైపోతున్నాడా అనుకోవాల్సి వస్తున్నది. భూస్వామ్యవర్గాలపైన దాడి చేయడానికి ఎందుకు సాహసించలేకపోతున్నారో అనిపిస్తున్నది. భూస్వామ్యవర్గాల నుంచి భూములు లాగుకొని, బజారులో వేసి, ఇదిగో మూడు లక్షల ఎకరాలు తెచ్చాను, అయిదు లక్షల ఎకరాలు తెచ్చాను అని చెప్పి. కమిటీలు వేసి, పంపిణీ చేసి, తొడ మీద దెబ్బ కొట్టి మరీ ఇవి ఇలా చేయవచ్చో చేసి చూపిస్తే — అప్పుడు నిజంగా భలేరాముడు అని మెచ్చుకుంటాను. అలా జరగనందువల్లనే మీ మీద అనుమానంతో చూడవలసివస్తోంది. అంతరంగంలో

వర్గబలహీనత ఉన్న రాముడు తప్ప మహాశక్తివంతుడైన రాముడు కాదని అనుకోవాల్సి వస్తోంది. అది కాదనిపించుకోండి—నిజంగా శక్తివంతుడైన రాముడే అని ఒప్పుకుంటాను. కానీ మీరు మా అనుమానాలు బలపరుస్తున్నారు. చేనేత పరిశ్రమ గురించి చెప్పారు—రామన్న కొన్ని మాసాలలో, ప్రకాశం జిల్లాలో లాగానే ఇతర జిల్లాలలో కూడా ప్రాణత్యాగాలు జరిగే దైన్య పరిస్థితి నెలకొని ఉంది. గత మూడు నెలలుగా ఎన్నికల సందర్భంలో ఇంటింటికి వెళ్ళినప్పుడు—పొద్దిటినుంచి రాత్రి వరకు కూలీనాలీ చేస్తూ కూడా కనీసం పొట్ట గడవని వారిని వెయ్యి మందిని దాకా చూశాను. నా నియోజకవర్గంలోనే అయిదొందల మందిని చూశాను. అందరూ చేనేత పారిశ్రామికులే. ఇతరులకు సమస్యలు లేవని కాదు—ఇతరులకు కూడా ఈ సమస్యలు ఉన్నాయి. కానీ చేనేత పారిశ్రామికుల, సత్యసాయి శ్రామికుల పరిస్థితి మరీ దయనీయంగా, అధ్వాన్నంగా ఉంది. వారి స్థితిగతులు మెరుగుపర్చడానికి తక్షణం చర్యలు తీసుకోవాలి. కనీస వేతనాలు కావాలి. ఇవి గవర్నర్ ప్రసంగంలో లేవని ఊరుకుంటే సరిపోదు. అసలు ఇవి గవర్నర్ ప్రసంగంలో ఎందుకు లేవు? ఉండకపోవడానికి ఏమి అడ్డం వచ్చింది? అనేక మంది తమకు కనీస వేతనం ఎనిమిదొందల రూపాయలు కావాలని అడుగుతున్నారు—సమ్మెలు చేస్తున్నారు. ఎక్కడో గ్రామాలలో అట్టడుగున ఉండే వీరికి మూడొందల రూపాయలో లేక నాలుగొందల రూపాయలో ఇప్పించి, దాని పర్యవేక్షణకు కావాల్సిన యంత్రాంగాన్ని ఏర్పాటు చేసి, అవసరమైతే పోలీసులను కూడా రంగంలోకి దించి, వీరికి నిర్ణయించిన కనీస వేతనాలు సక్రమంగా అందేట్లు చూడవలసిన బాధ్యత తమ మీద ఉందనే విషయం ప్రభుత్వం ఎందుకు గుర్తించలేకపోతున్నది? రంగుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయే—వాటిని నియంత్రణ చేయలేరా? అవి సహకార రంగంలోను, ప్రయివేటు రంగంలోను ఉన్నాయి—వాటి పైన చర్యలు తీసుకోవాలంటే కొన్ని ఆలిండియా స్థాయి ఇబ్బందులు ఉన్న మాట నిజం. మొత్తం దేశంలో మార్పులు రాకుండానే రాష్ట్రంలో మార్పులు తీసుకువచ్చి చూపుతాం అని చెప్పిన వారు—కనీసం ఈ నూలు ధరనైనా తగ్గించలేరా? కనీసం 1984 లో ఉన్న ధర స్థాయికైనా తీసుకురాలేరా? పోనీ ఉత్పత్తి సరిగ్గా లేదా అంటే ఉత్పత్తి బాగా జరుగుతున్నది. ప్రక్క రాష్ట్రాలలోకి పోయి అక్కడ బ్లాక్ మార్కెట్ జరుగుతున్నది. యాభయ్ లక్షలు, అరవై లక్షలు జనం ఉన్న చేనేత కుటుంబాల గురించి ఆలోచించడమైనా చేయలేదు. మత్స్య కార్మికుల గురించి ఏమీ చేయలేదు. వేలాది వీరి కుటుంబాల గురించి మీరు ఏమీ చేయడం లేదు. మీరు చేసిన ప్రత్యేకమైన మార్పు ఏమిటి? మీ ముద్ర వేసినటువంటి విధానం ఏమిటి? ఈ గవర్నర్ ప్రసంగంలో భూతద్దం పెట్టి చూసినా ఏమీ కనిపించడం లేదు.

5–00 గం. సాయంత్రం మీ విధానంలో ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి 4 కోట్ల పేద ప్రజల ఆర్థిక సంబంధాలలో మార్పులు తీసుకొని రావడానికి మీరు ప్రయత్నించ లేదు. ప్రయత్నించడానికి సంకల్పించడం లేదు, ప్రయత్నించే ఉద్దేశ్యం లేదని

ఖండిస్తూ ఉంటే అది లేదంటారా? అవును అని మీరు చూపిస్తారా? మీరు చూపించిన ప్రతి వాస్తవాన్ని, మంచితనాన్ని కాదనే తెలుగుద్వేషిని, మీతో శతృత్వం పెట్టుకుందామనే వానిని అయితే నన్ను ఖండించండి. నేను నిలబడ తాను. కాని నేను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని, నేను చేసిన సేవ, నా పార్టీ 60 సంవత్సరములు చేసిన సేవ, నేను వ్యక్తిగతంగా 40 సంవత్సరములు పేద ప్రజలలో అణిగిమణిగి ఉంటూ చేసిన సేవ నన్ను మరల లోపలనుంచి పురిగొల్పు తుంది. జాగ్రత్తగా ఆలోచించి మాట్లాడు అని. జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. త్వరగా ఒప్పుకొనే సమస్య కాదు. వర్గ ఉత్కృష్ఠంతోపాటు పేద ప్రజల సమస్య పరిష్కారం యేది అని దానిని పరిశీలించమని చెబుతున్నది కాబట్టే యిది మాట్లాడుతున్నాను. మీ విధానంలో మార్పు లేదు. నన్ను పోల్చమంటారా? నేను అనేక సార్లు పోల్చినాను. పెట్టుబడిదారి పద్ధతులలో, భూస్వాముల రక్షణ కొరకు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అనేకం చేసింది. అందువల్లనే ఆ పార్టీ ఓడిపోయింది. సోషలిస్ట్ తరహా అని, సోషలిజం అని చెప్పి యేమి చేయకుండా ఆ పార్టీ పడిపోయింది. ప్రజలు ఓడించినారు. తర్వాత మీ ప్రభుత్వం వచ్చింది. 1985లో యీ గవర్నమెంటు పంచవర్ష ప్రణాళికలో వచ్చింది. 3 సంవత్సరములు అయిపోయింది. 4వ సంవత్సరంలో ఉన్నాము. ఈ నాడు మీ అంకెలు చూడండి. రేపు బడ్జెటులో చెప్పుకోదగినవి రెండే ఉన్నాయి. ఒకటి రూ. 2 లకు కె.జి. బియ్యం, రెండు సగం ధరలకు ధోవతులు, చీరలు, మిగిలినది అక్కడక్కడ కొన్ని సంక్షేమ కార్యక్రమాలు. మిగతా కార్యక్రమాలు చేయ డానికి డబ్బు లేదు. కొన్ని ప్రాజెక్టులు నడుస్తున్నాయి. కొన్ని డబ్బు లేదని కుదించిబడినాయి మీరు పాత 40 సంవత్సరముల విధానాన్నే కొనసాగిస్తు న్నారని చెప్పవలసి ఉంది. పేద ప్రజల మౌలిక సమస్యలు పరిష్కరించే నిర్ణయాలు బట్టి చూస్తే మీరు సంపూర్ణంగా మితవాద విధానాలతో ఉన్నారు తప్ప మీరు యే మాత్రం పేద ప్రజల సమస్యలకు అనుకూలంగా లేరు. కొన్ని విధానాలు పరిశీలిస్తే మీరు అనేక చర్యలు తీసుకున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు ఉద్యోగస్థుల వయోపరిమితి 55, 58 సంవత్సరముల అనే రాద్ధాంతంలో రూ. 1000 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. ఆ విధంగా డబ్బు వృథా అయి పోయింది. ప్రభుత్వం పాలసీ యేమిటో అర్థం కాలేదు. రిజర్వేషన్ గురించి పెద్ద బ్రహ్మాండమైన చర్య తీసుకొన్నారు. తర్వాత అది కోర్టుకు పోయింది. అది కొట్టివేయబడింది. ఆ తర్వాత ఆ విషయం యేమి అయిందో యెవరికీ తెలియదు. విద్యా విధానం గురించి నేను చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. మా నోళ్లు మూయించి, ఆ నాటి విద్యా మంత్రిగారు శ్రీ ముద్దు కృష్ణమనాయుడు గారు యేమన్నారంటే ప్రయివేటు రంగంలో విద్యను వ్యాపారంగా సాగ నివ్వము, ప్రభుత్వ రంగంలో సరియైన విద్యను నిర్వహిస్తామని చెప్పినారు. కాని విద్యారంగంలో ప్రయివేటు వ్యాపారానికి సంపూర్ణమైన రాయితీలు యిచ్చే టటువంటి పద్ధతిని తీసుకొని వచ్చినారు. కాలేజీ ఎడ్యుకేషన్, హైస్కూలు ఎడ్యుకేషన్, ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్ ప్రయివేటు వర్తకులు విద్యను వ్యాపారంగా

చేసి వాయిష్టం వచ్చిన ఫీజులు, పెంచడం యీ విధంగా లక్షలు సంపాదించడానికి వచ్చే విద్యా విధానంలో మౌలికమైన మార్పు లేదు మరియు విద్యకు సంబంధించి సిలబసు, కరికులంలో మార్పు తెచ్చినారు. 10 సంవత్సరములు చదివిన తర్వాత కష్టపడి అందులో నైపుణ్యం సంపాదించి స్వతంత్ర కాళ్ల మీద నిలబడే విధంగా సంపాదించుకొనే పద్ధతి కావాలని ముఖ్యమంత్రి గారు తమ ఉపన్యాసంలో చెప్పినారు. ఆ విధంగా 10 సంవత్సరములు చదివి తర్వాత తన స్వంత కాళ్ళ మీద నిలబడి సంపాదించుకోవడానికి ఉపయోగపడే వృత్తి విద్యా విధానం అసలు జరిపి ఆ విధంగా యెంతమందిని యెక్కడ తయారు చేసినారో చెప్పగలరా? ఈ విధానం అమలులో లేదు. ఇది ఆంధ్ర ప్రభుత్వానికి యెంత బాధ్యత ఉందో కేంద్రప్రభుత్వానికి అంతకంటె 10 రెట్లు బాధ్యత ఉంది, విద్యను ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో చేస్తామని అన్నారు. కాని యీ నాడు విద్యా విధానం విషయంలో కేంద్రం చేస్తున్నది యేమిటంటే యీ నాడు కాలేజీలలో, హైస్కూల్సు, ప్రయిమరీ స్కూల్సులో ధనవంతులు పిల్లలు చదువుకోవడానికి అవకాశాలు యిచ్చినారు. పేద ప్రజల పిల్లలకు చదువుకునే అవకాశం యెక్కడ ఉంది? నవోదయం లేదు. ఉదయం లేదు. ఈ రాష్ట్రాన్ని, దేశాన్ని సంపూర్ణమైన చీకటిలో ముంచే విద్యా విధానం సాగుతోంది. దీనిలో మౌలికమైన మార్పు లేదు. విద్యా పరిషత్తు అన్నారు. ఈ పరిషత్తు గురించి హైకోర్టు వారు దాని పైన విమర్శ చేయడం, కొట్టి వేయడం, మరల యిదికాన్ని సవరణలతో ముందుకు రావడం తప్ప మరొకటి లేదు. వైద్య వసతి దీనిని రెండుగా చేసినాము. అవి ప్రభుత్వ రంగంలో కొన్ని ప్రయివేటు రంగంలో కొన్ని ఉన్నాయి. జిల్లా 30 బెడెడ్ ఆసుపత్రులలో, పంచాయితీరాజ్ లో ఉండే ఆసుపత్రులలో రోగులు మందులు కొనుక్కోవాలి. అక్కడ డాక్టర్లు ఉంటారు తప్ప పరీక్షలు చేయడం లేదు. బాధ్యతలు తీసుకోవడం లేదు. డబ్బులు లేవు కాబట్టి మందులు లేవు అంటున్నారు. ఈ రెండు రకాల పరిపాలన వల్ల పెద్ద మార్పు వచ్చిందా అంటే లేదు. దీనికి అవసరమైన మార్పులు లేవు. డాక్టర్లు లేరు. ఈ వైద్య విధానం విఫలమైంది. తరువాత గ్రామీణ పంచాయితీ చట్టం తీసుకొని వచ్చినారు. ఇవి గ్రూపులు అన్నారు. దీనిని గురించి మంత్రిగారు గొప్పగా చెప్పినారు. మేమంతా దీనిని వ్యతిరేకించినాము. వారు బిల్లు పాస్ చేసినారు. పంచాయితీ చట్టం మార్చి చిన్న పంచాయితీలు చేసినారు కాని పంచాయితీలకు, మండలాలకు యే ఆఫీసులో కుర్చీలు లేవు. డబ్బు లేదు. ప్రజల అవసరాలు తీర్చడానికి మండలాల్ని యేర్పాటు చేసినారు. కాని ప్రజలు తమ అవసరాలు గురించి మండలాలకు వస్తే ఆ మండలాధ్యక్షులు, మండలాధికారులు అక్కడ వారికి యిళ్ల సౌకర్యం లేక పోవడం వల్ల వారు జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్సు నుంచి వారు కార్లలోనో, స్కూటర్స్ లోను వస్తూ ఉంటారు, కనుక వీరు ప్రజలకు సమయానికి దొరకక పోవడం వల్ల అన్యాయం జరుగుతోంది. ఈ విధంగా మండల వ్యవస్థ వచ్చి ప్రభుత్వపాలన ముందుకు వచ్చి మా సమస్యలు పరిష్కారం చేయడానికి యేమి చేసింది అని అంటే

యేమీ చేయలేదు. మండల ప్రజాపరిషత్తుకు, జిల్లా ప్రజాపరిషత్తుకు కనీసం రూ. 400 కోట్లు, రూ. 500 కోట్లు అయినా యిచ్చి, బడ్జెటులో ప్రతి మండలానికి కనీసం సంవత్సరానికి రూ. 10 లక్షలు ఖర్చుపెట్టుకొనే శక్తి, ప్రతి పంచాయితీకి కనీసం ఒక లక్ష రూపాయలు ఖర్చుపెట్టుకొనే శక్తి, జిల్లాపరిషత్తుకు రూ. 50 లక్షలు ఖర్చు పెట్టడానికి కల్పించే శక్తి లేదా అని అడుగుతున్నాను. బాధ్యతలు ఇచ్చేస్తే వారు తమ యొక్క ఆలోచనలను కలిపి ప్రజల సలహా తీసుకుని క్రాంతి పథం పద్ధతిలో ప్రజల యొక్క శ్రమదానం జోడించి ఇంకా సొంత కాళ్ల మీద నిలబడి అభివృద్ధి చేస్తారు కదా ? ఆ ఆలోచన, మౌలికమైన విషయం ప్రభుత్వానికి ఇంకా రాలేదు. అధికారాలు ఇచ్చారు. నిధులులేవు. పని లేకుండా కూర్చున్నారు. చేతులు ముడుచుకుని కూర్చున్నారు, జీవితంలో మార్పు, స్వపరిపాలనలో మార్పు ఆలోచన వారి మనసులో రాకుండా ఎన్ని మార్పులు చేసినా ఏమి ప్రయోజనం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. నీటి తీరువా గురించి ఎక్కువ చర్చించదలచుకోలేదు. మొదట్లో ఒక చట్టం చేశారు, మేము వద్దు అన్నాము. మంచిది కాదన్నాము. అసలు గిట్టుబాటు ధర లేనప్పుడు, వారికి శక్తి లేనప్పుడు పని ఇచ్చే శక్తి లేదు కాబట్టి దాన్ని సమగ్రంగా ఆలోచించాలి. నీరు ఇస్తున్నామని నీటి తీరువా వసూలు చేస్తామనడం మంచిది కాదు అంటే లేదు, లేదు అన్నారు. బలవంతగా బిల్లు పాసు చేశారు, పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలలో ఇతర చోట్ల పోరాటం ప్రారంభం కాగానే దాన్ని నిలిపివేశారు. ఎకరాకు రు. 60 అన్నారు, రెండవ పంటకు 60 అంటే ఆలోచిస్తామన్నారు. ఇప్పుడు బిల్లు తేబోతున్నారు. అది అసందిగ్ధ పరిస్థితుల్లో ఉంది. రైతాంగానికి సంపూర్ణమైన ఊరట కల్గించే పద్ధతిలో చట్టం లేకపోవడం చాలా బాధాకరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు కొత్త నినాదం వచ్చింది—విద్య వ్యాప్తం కావాలంటే సహకార రంగంలో విద్య అంటున్నారు. మొన్న ఉన్నా ప్రభుత్వ సహకార సంఘాలు ఏడుస్తున్నాయి, చేనేత సహకార సంఘాలు కండ్లు నలుపుకుంటున్నాయి. మిగతా సహకార సంఘాలన్నీ దివాళా తీసాయి. రుణ బాధల వల్ల నాశనం అవుతున్నాయి. ప్రైవేటురంగంలో విద్యను—జూనియర్ కాలేజీలు, డిగ్రీ కాలేజీలను సహకారరంగంలో పెడితే అప్పుడు భూస్వాములు, పెట్టుబడి దారులు డబ్బు కొరకు సహకారరంగం పెట్టి డైరెక్టర్లు అయిపోగల వారు అధికారులు అయిపోయి కొన్ని సీట్లను రిజర్వు చేసుకుని సంపూర్ణంగా డబ్బుగల వారి చేతిలో విద్యను పెట్టడానికి ఆలోచిస్తున్నారు. కాబట్టి ఆ ప్రయత్నం తప్ప ఇందులో పేదవారు, సామాన్యుడికి విద్య అందుబాటులో ఉండే ప్రసక్తి లేదు. సహకార రంగంలో కాలేజీలు కేవలం బూటకము. ఈ మార్పు నాటకం తప్ప అది పనికి రాదని మనవి చేస్తున్నాను. మంచిది కాదని చెప్పుతున్నాను. కర్షక పరిషత్తు గురించి, పెట్రోలు హైకు గురించి—ఆ ప్రహసనం చెప్పక్కరలేదు. వెంటనే ప్రకటించారు ఆ తరువాత రద్దు చేశారు. రెండు, మూడు చక్రాలు అన్నారు. ఇప్పుడు వారికి దిక్కు లేకుండా ఉంది. అప్పుటికప్పుడు అడ్‌హాక్‌గా, తొందరగా ఆవేదనలో, నిర్ణయాలు చేస్తే ఇది

5–10 గం సాయంత్రం

సార్థకం కాదు. అన్నిట్లో అది ఒక నిర్ణయంగా నిష్ప్రయోజనం అయిపోయింది. కర్షక పరిషత్తు గురించి నేను ఖండించక్కరలేదు నా మిత్రులు చెప్పినట్లు, మీరు దాన్ని సర్వరోగ నివారిణి అని చెప్పుతున్నారు. అంత పెద్ద ప్రదర్శనా! భూసంస్కరణలను ఖండించే వారి చేతితో కర్షక పరిషత్తు ప్రారంభించారే. శ్రీ బలరాం జక్కర్ పార్లమెంటు స్పీకరుగా ఉన్నారు. నేను ఆయనను సంపూర్ణంగా గౌరవిస్తాను. కాని, వారు ఏ పార్టీకి చెందిన వారు గాని ఇక్కడికి వచ్చి భూసంస్కరణలను ఖండించుకుంటూ దాని వల్ల ఉత్పత్తి పడిపోతుందని చెపితే ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమి అన్నారో - తల ఊపారో తెలియదు. వారి చేతులారా ఈ కర్షకపరిషత్తును ప్రారంభించారు. ఉత్పాదక శక్తిని, ఉత్పత్తిని పెంచడానికి ప్రయోగాలు, ప్రయత్నమా? వేచి చూడాలి! అందులో మీరు ఎవరితో పెట్టారు? ఎవరిని అధ్యక్షులుగా పెట్టారు? వ్యక్తిగత గతంగా వారి మీద ద్వేషం లేదు. కాని, విద్యా, వ్యవసాయ అనుభవం లేని వ్యక్తిని మీరు పెట్టడం, అందులో బంధుత్వం సంబంధాలు ఉండడం వల్ల అపఖ్యాతికి ఎక్కువగా ప్రచారం ఉపయోగపడుతుంది. కాబట్టి, సరైనా న్యాయం జరుగుతుందని, సరైన వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు అని పెట్టారా? వ్యవసాయ సాంకేతిక నిపుణులు అని పెట్టారా? ఈ దేశంలో లేరా? అనేక మంది రిటైర్ ఆఫీసర్స్ ఉన్నారు. వ్యవసాయరంగంలో నిష్ణాతులైన వారు, ఉత్పత్తిని పెంచడానికి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పర్యటనలు చేసిన అనేకానేక నిపుణులు ఉన్న భారతదేశంలో చంద్రబాబునాయుడు దొరికారా? ఏమిటి దీని వెనుక రహస్యం? జనం ఏమనుకుంటున్నారు? అసలు ఆ సిద్ధాంతం ఏమిటి? విశ్వాసం ఉందా లేదా? కర్షకపరిషత్తు, దానిపై కర్షక బోర్డు ఇది అంతా అయోమయంగా ఉంది. కాబట్టి, పార్టీలకు అతీతంగా కేవలం ఉత్పత్తి శక్తిని, పెంచాలని కేంద్రం, రాష్ట్రం చెప్పుతున్నారే, మా ఉద్దేశ్యమని చెప్పుతున్నారే అలాంటి ప్రయోగం చేసి అలాంటి అద్భుతమైన అనుభవాలు చేసి, సాధించి యీ రాష్ట్రంలో కర్షక పరిషత్తు ద్వారా బ్రహ్మాండమైన పోటీగా యీ రాష్ట్రంలో కోటి టన్నులు ఉత్పత్తి చేస్తున్నామని చెప్పగలిగే స్థితిలో ఉన్నామా అంటే లేదండి. లేనే లేదు. దానికి కారణం ఈ విధానం, యీ పద్ధతే. అధ్యక్షా, నేను ఒక చిన్న విషయం చెప్పుతాను. ఎవరికీ కోపం రాకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం గురించి అనేక సందేహాలు వస్తున్నాయి. శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు నీరు మొన్న ఒక నెల రోజుల వరకు వదలి పెట్టాలని ప్రభుత్వం వారు జీవో తీసారు. మంత్రిగారు చెప్పారు - పొరపాటున వదలడం జరిగిందని. దాని వరకు అంగీకరిస్తాను. కాని పరిశీలిస్తే, ఇవ్వాళ కరీంనగర్ నుంచి మధ్యాహ్నం 2 గం. లకు వెళ్లగానే టెలిఫోన్ వచ్చింది. డి. 86లో నీరు పూర్తిగా ఆగిపోయిందని. టేల్ ఎండు భూములకు నీరు రావడం లేదు. రెండున్నర లక్షల ఎకరాలలో పంటలు ఎండిపోతున్నాయి. కాకతీయ కాలువలో నీటి మట్టం చాలా తగ్గించారు. ఇటు వరంగల్లు జిల్లాకు పోయే సమస్యలేదు. మంచినీరు మిగులుతాయో లేదో

తెలియదు. అటువంటి దయనీయ, దౌర్భాగ్య పరిస్థితులు ఆ జిల్లాలో కలుగకూడదు. అందుకే చెప్పాను. శ్రీరామసాగర్‌లో నీరు దవళేశ్వరంకు నెల రోజులు పంపడానికి నిర్ణయం చేస్తే ఆ నిర్ణయం మాకు తెలియదు అంటే, ఇది అమాయకత్వమా? అజ్ఞానంతో జరిగిందా? సెక్రటరీపై నెడతారా? అంతే కాదు అధ్యక్షా, నేను చెప్పడానికి నా దగ్గర జీవో కాపీ ఉంది. 1984 నుంచి యీ ప్రభుత్వం వచ్చిన సంవత్సరం నుంచి ప్రతి సంవత్సరం నీరు తీస్తూనే ఉన్నారు. ఖచ్చితంగా నా దగ్గర జీవో కాపీలున్నాయి. అంతటితో తూర్పుగోదావరి జిల్లా రైతాంగానికి ఈనాడు కరువు బాధలతో ఉన్న వారికి వదలవలసి ఉంటుంది. నేను, అందుకు వ్యతిరేకిని కాదు కనీసం, శ్రీరామసాగర్‌లో వారి అవసరాలకు మించి 5 టిఎంసి.లు ఉంటే జిల్లాపరిషత్తులో, డిస్ట్రిక్టు బోర్డులో ఎం.ఎల్.ఏ. సమావేశంలో పిలిచి మీకు నీరు ఇస్తున్నాము—గోదావరి డెల్టాకు, పంపుకోవచ్చు—బహిరంగా చెప్పి ఆ జిల్లా ప్రజల విశ్వాసంలోకి తీసుకుని ఇస్తే నిజంగా అది దేశభక్తి పూర్వకమైన కార్యక్రమం దొంగచాటున తెలియకుండా ప్రతి సంవత్సరం జీవో తీస్తున్నారు. ఇరిగేషన్ సెక్రటరీ రాజారావుగారి సంతకం ఉంది. 84 నుంచి వస్తున్నాయి 5 టి.ఎం సి.లు, 10 టి.ఎం సి.లు, 8, 4 టి.ఎం.సి.లు పోతున్నాయి. ఈవిధంగా ఒక ప్రాంతీయ విబేధాలులను రెచ్చగొట్టడానికి ఉపయోగపడతాయి. ఈవాళ తెలిసింది, కరీంనగర్‌లో పట్టపగలు గోదావరి ప్రవహిస్తుంది, దాటడానికి వీలు లేదని దండోరా పిటాయిస్తున్నారు. గోదావరి నదిలో నీరు ప్రవహిస్తుందంటే, ఎండకాలం ఏమిటి? గోదావరి దాటకుండా—అప్పుడు కథ బయట పడింది. కారకులు ఎవరు? కృష్ణమూర్తిగారు చెప్పారు—పొరపాటు జరిగిందని. విధిలేక చేశారు. ఇప్పుడు పంటలు ఎండిపోయి, నాశనం అయిపోతున్నారు, పైగా మానసికంగా దెబ్బ తింటున్నారు. అవిశ్వాసం ఏర్పడుతుంది. ప్రాంతీయ దురభిమానాలు రెచ్చగొట్టేవారు రెచ్చగొడుతున్నారు. 5–20 గం సాయంత్రం
4, 5 సంవత్సరాల నుంచి శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టును ప్రజలను అడగకుండా ప్రజా ప్రతినిధులను అడగకుండా ఎవరు నీరు ఇచ్చారో, ఎలా జీవో ఇచ్చారో? దీనిపై ప్రభుత్వం ఎంక్వయిరీ పెట్టాలని కోరుతున్నాను. దానికి బాధ్యులైన వారిపై చర్య తీసుకోవాలి. ఇది మహా ఘోరమైన అపరాధం అని చెప్పుకున్నాను. ప్రజల పట్ల పూర్తి అవిశ్వాసం అని చెప్పుతున్నాను. ఇవన్నీ నేను చెప్పడంలో నా ఉద్దేశ్యం మొదటే మనవి చేశాను. ఏమిటి ఈ మార్పులు, ప్రభుత్వం తెచ్చిందే, దీని వెనుక ఉద్దేశ్యం ఏమిటి నాకు అర్థం అయింది ఏమిటంటే, రెండు రకాల మార్పులుంటాయి. ఒకటి ఛేంజ్ ఇన్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ సంస్థలో మార్పులు ఆ సంస్థ ఎగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటుకు కర్షకపరిషత్తు, కోపరేటివ్ కాలేజీ వటి పేర్లలో మార్పు పద్ధతి, ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ చేతిలో వ్యవస్థల మార్పు, ఆర్థిక సాంఘిక వ్యవస్థలో మార్పు అంటే, ఉత్పత్తి సాధనాలు, ఉత్పాదనలో పాల్గొనే శ్రమ జీవుల యొక్క బాధ్యతను నిర్ధారణ చేసేటటువంటి మౌలికమైన వ్యవస్థా మార్పు ఆర్థిక, సాంఘిక వ[illegible] మార్పు అంటే ఉత్పత్తి సాధనలో, ఉత్పాదనలో పాల్గొన్న శ్రమ జీవుల యొక్క పాత్రను నిర్ధారణ చేసే మౌలికమైన వ్యవస్థ.

భూసంస్కరణలనండి, ఇవీ వేసినాలనండి, ఇలాంటి మంచి మంచి మార్పులద్వారా మీరు ఉత్పత్తి క్రమంలో కొత్త మార్పులు తీసుకొని వస్తే, అందులో దారిద్ర్యాన్ని తొలగించడానికి, గ్రామీణ పేదలకు వారి చేతినిండా బలం వస్తుంది. ఈ ప్రభుత్వము యొక్క విధానాలను నేను ఇప్పటికి 8 సంవత్సరాల నుండి కండ్లారా పరిశీలన చేస్తున్నాను. మా లక్ష్య నిర్ణయానికి వచ్చి చెబుతున్నాను. ఇవన్నీ కాస్మెటిక్ మార్పులు తప్ప, స్ట్రక్చరల్ మార్పులు కావు. వ్యవస్థాగత మార్పులు తప్ప, వ్యవస్థీకృత మార్పులు కావు. కొత్త తరహా నినాదాలు, వాటికి అనేక మైన పేర్లు పెట్టి చెప్పడం తప్ప, ఆశలు కల్పించడం తప్ప, నిజమైన ఆర్థిక, సాంఘిక జీవితములో స్వావలంబనతో కూడుకున్న ఉత్పత్తి పెంపొందగలిగేటటువంటి ఉత్పత్తి చేసే వాటికి ఆత్మవిశ్వాసము కలిగించేటటు వంటి మార్పులను ప్రభుత్వము తలపెట్టలేదు. తలపెట్ట డానికి ఇష్టపడడం లేదు. ఈ ప్రభుత్వము పాత పద్ధతిలోనే భూస్వామ్య పెత్తం దారను అనుసరిస్తున్నది తప్ప, పేద ప్రజలయొక్క సంక్షేమమని చెప్పి కొన్ని సంక్షేమాలతో కాలక్షేపము చేస్తే లాభము లేదు. ఇది అతివాద ప్రభుత్వము నమ్మమని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. మీరు ఎంత అతిగా మాట్లాడినా ఇది అతివాదము కాజాలదు. ఒక వేళ అతిగా మాట్లాడితే, అది అతివాదానికి ప్రయత్న మైతే, ఏ మాత్రము కూడా అతివాదన వాసన కూడా ఈ ప్రభుత్వములో లేదు. మితవాద పోకడలు, మితవాద సిద్ధాంతాలు, పరుచుకట్టిన మితవాద, వాద మాంధాతల కాలంనాటి ఆలోచనలతో కూడుకొన్న ప్రభుత్వమే తప్ప, ప్రజల యొక్క ఆర్థికాభివృద్ధి అవసరమైన, ఆధునికమైన ప్రభుత్వము కానేరదు. ఈ పరిస్థితులను చెప్పక తప్పదు.

రెండు రూపాయల కిలో బియ్యం గురించి చర్చించవలసిన అవసరం లేదు. ఇదివరకు నేను ఫుడ్ కమిటీలో వున్నాను. గత సంవత్సరము అంతకు ముందు సంవత్సరము యొక్క లెక్కలు తీస్తే, ఈ సంవత్సరం దాదాపు 420 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. మంచిదే. ఖర్చయినా పర్వాలేదు. ఈ రెండు రూపాయల కే.జి. పథకము చాలా మంచిది. పేద వారికి కొంతవరకు అయినా పూరట కలుగుతున్నది. అయితే ఈ బియ్యము — పాల్వాంచా బియ్యం కరీంనగరు వస్తున్నది. కరీంనగరు బియ్యము శ్రీకాకుళము పోతున్నాయి శ్రీకాకుళము బియ్యము విజయవాడ వస్తున్నాయి, ఏ బియ్యము ఎక్కడ ప్రొక్యూర్ చేస్తున్నారో చూస్తే — దాదాపు 420 కోట్ల రూపాయలు ఈ సంవత్సరము ఖర్చయింది. ఒక వేళ నా లెక్కలల్లో తప్పులుంటే రు. 40-50 కోట్లు అయితే చెప్పండి, సర్దు కుంటాను. నేను అధికారులతో మాట్లాడిన తరువాత ఈ విషయం చెబుతున్నాను, 420 కోట్ల రూపాయలలో 120 కోట్లు ట్రాన్స్‌పోర్టుపైన ఖర్చు అయ్యింది. రు. 75 కోట్లు గోడవున్ చార్జెస్ క్రింద ఖర్చయింది. ఇక మిగిలిన రు. 200 కోట్లతో కేంద్రము దగ్గర కొనడం, అమ్మడం వంటి లావాదేవీలు - బియ్యము తీసుకొని వచ్చి పంచి పెడితే ఇక్కడ జరుగుచున్న పరిస్థితి ఏమిటి? గత ఆరు మాసాలనుండి

కార్డులను తగ్గిస్తున్నారు. జనం పెరుగుతున్నారు. బాధ్యత, ఆర్థిక భారము ఎక్కువవుతున్నది. అనేక కారణాలు చూపి, కార్డులను తగ్గిస్తున్నారు. ఇచ్చేటటువంటి 60—50 బస్తాలలో 20 బస్తాలు తగ్గిస్తున్నారు. ఇది మెల్లి మెల్లిగా, కొద్ది కొద్దిగా, చప్పగా తయారయ్యే పరిస్థితులు వున్నాయి. దీనివల్ల లాభపడేవారు మిల్లర్లు. మిల్లర్ల దగ్గర ఎందుకు కొనాలి? ఈ రాష్ట్రములో కర్షకపరిషత్తు పెట్టారే. 'మండలాలను పెట్టారే'. ఆ మండలాలను వికేంద్రీకరించండి. అధికారాన్ని మండలాధ్యక్షునికి అప్పగించండి. ఎన్ని క్వింటాలు బియ్యం కావాలో ప్రొక్యూర్ చేసుకోండి. దానికి ఇంత కమిషన్ ఇస్తామని చెప్పండి. మారుమూల గ్రామాలలో, ఏ రాయలసీమ ప్రాంతములోనో కొన్ని తాలూకాలు, జిల్లాలు తప్ప, బియ్యం పండని ప్రాంతాలు లేవు. బియ్యం అమ్ముకొనని రైతులు లేరు. వారి దగ్గర మీరు వికేంద్రీకరించి, మండలాధ్యక్షులు, మండల వ్యవస్థ ద్వారా కమిషన్ ఇమ్మనండి. అప్పుడు వారు స్వయముగా పంపకము చేస్తారు. నా అభిప్రాయాలలో—420 కోట్ల రూపాయలలో 120 కోట్ల రూపాయలు ట్రాన్స్‌పోర్టు విషయంలోగాని, 75 కోట్ల రూపాయలు గోడవున్ చార్జస్ విషయంలో గాని, మిగతా దుబారా వంటి ఖర్చులు మిగులుతాయి. ఈ రెండు రూపాయలకు కె జి. బియ్యం పథకాన్ని విస్తరింపజేయండి. ప్రజలకు ఇంకా సంతృప్తి కల్గించవచ్చు. వికేంద్రీకరణ చేసి, మండల, పంచాయితీ వ్యవస్థల ద్వారా కొంటే అప్పుడు మౌలికమైన మార్పు వస్తుంది. దీనివల్ల ప్రభుత్వానికి కొంత డబ్బు మిగులుతుంది.

శాంతి భద్రతల పరిస్థితిని గురించి ప్రభుత్వము వారు చెప్పారు. సంతృప్తికరంగా వుందని అన్నారు. మనము అనేకం చూచాము. రంగారెడ్డి ఎన్నికలు—జిల్లా పరిషత్తులు—మండలాలు తరువాత ఇటీవల జరిగిన ఘటనలు చూచాము. రోజూ పత్రికలలో చూస్తున్నాము స్త్రీలపై అత్యాచారాలు, పోలీసు స్టేషన్లలో లాకప్ మరణాలు, అరాచక శక్తుల చేతుల్లో మరణాలు, దొమ్మీలు, దోపిడీలు, తుదకు రాజకీయకక్షలతో పగసాధించుకోడానికి రాజకీయహత్యలు సరే నక్సలైట్ల కర్మకాండలు జరుగుతూనే వున్నాయి. ఇవి రాష్ట్రములో రోజు రోజుకు ప్రబలం అవుతున్నాయి. ప్రజ్వరిల్లుతున్నాయి, వీటిని తగ్గించండి. ఇప్పుడు ఉశమనంగా వుందని, పూరటగా వుందని చెప్పుకోవడం ఆత్మవంచన తప్ప మరొకటి కాదు. ఈ పరిస్థితులు విషమిస్తున్నాయి. దానిని ఎట్లా పరిష్కారము చేయాలి? ఎందుకు విధానములో మౌలికమైన మార్పు లేదు? పేద ప్రజల యొక్క విశ్వాసాన్ని తీసుకొని ఏదో తెలుగుదేశం పార్టీ లేకపోతే మరొక పార్టీయని, కొంతమందిని మనము వాలంటీర్లగా పెట్టుకొని చేస్తే సరిపోదు అవి అనేక పార్టీలు చేస్తూనే వున్నాయి. తెలుగుదేశం పార్టీ కాస్త ఎక్కువగా చేయవచ్చు. జన సామాన్యము, జనబాహుళ్యాన్ని విశ్వాసములోకి తీసుకొని, ఈ రాష్ట్రములో శాంతి భద్రతలను కాపాడుకొనే బాధ్యత మీ మీద వుంది. ప్రజల యొక్క సపోర్టు, ప్రజల యొక్క వత్తాసు, ప్రజల యొక్క సహాయం లేకపోతే ఈ రాష్ట్రములో శాంతిభద్రతలు

నిలుపవు. దాన్ని సాధించగలిగే పోలీసు వ్యవస్థ ఏమి చేస్తున్నది? పోలీసు వ్యవస్థ పైన శాంతిభద్రతల పరిరక్షణ బాధ్యతను ప్రభుత్వం కూడా ఎందుకు వహించాలంటే, ఈ రాజ్యములో వున్న పోలీసు వ్యవస్థ— సంపూర్ణంగా ధనవంతులకు, బలవంతులకు, భూస్వాములకు, డబ్బులు యిచ్చేవాళ్లకు కానిస్తే, సామ్రాజ్య వాదులు—నైజాం కాలంనాటి, కాంగ్రెసు కాల నాటి, అరాచకాలు ఏవయితే వున్నాయో అవి మరింత ఎక్కువగా కొనసాగుచున్నాయి. రక్షించవలసిన పోలీసులే భక్షిస్తున్నారు. తెలుగుదేశం పార్టీ గౌరవ శాసన సభ్యులు, మిత్రులు నిశ్శబ్దముతో నేను చెప్పిన మాటను వ్యతిరేకించరని ఆశిస్తున్నాను. పోలీసులలో పరిపాలనా దృక్పథములో మార్పులు రాలేదు సర్కిల్ ఇన్‌స్పెక్టర్, డి. ఎస్. పిలు లాంటి వుంటే ఎస్. ఐ., వారి క్రిందనున్న ఉద్యోగస్థులలో మార్పులు ఎలా వస్తాయి? ప్రతి స్టేషన్‌లో డబ్బు సంపాదించడానికి ఎంత అంటే — ఈనాడు అరబ్, గల్ఫ్ కంట్రీస్‌కు, బొంబాయికి వెళ్లి డబ్బు తీసుకొని వచ్చే వారిని తన్నితే భయపడి 5 వేలో, 10 వేలో ఇస్తారనే ఆలోచన చేసి, కావాలని చెప్పి, ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా దాదాపు ప్రతి పోలీసు స్టేషన్‌లో ఇలాంటి పద్ధతులను అవలంబిస్తూ పోలీసులు స్వైరవిహారము చేస్తున్నారు. ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనలో, ప్రజాహిత పరిపాలనలో, సెక్యులర్ పరిపాలనలో ఇలా పోలీసులు ప్రవర్తిస్తూ వుంటే, రాష్ట్రములో శాంతి భద్రతలను ఎలా రక్షించగలుగుతారు? పోలీసు వ్యవస్థ, ధనవంతులు, బలవంతులు, డబ్బుగల వారు, పెత్తందార్లు వంటి వారి చేతులలో వుంటున్నారు. పోలీసు అధికారులు అంటే అందరిని నేను ఆపాదించడం లేదు పోలీసు యంత్రాంగము బలవంతులను, ఎం. పి లను, ఎం. ఎల్. ఏ లను ఇలాంటి పెద్ద మనుషులను చేతుల్లో పెట్టుకొని డబ్బు సంపాదిస్తున్నారు. ఈ విధంగా డబ్బు సంపాదిస్తున్నారు ఇక అందులో, దురదృష్టవశాత్తు, మన

5-30 సాయంత్రం కర్నూలు జిల్లాలో, వెల్దుర్తి పేట గ్రామంలో ఎవరు వచ్చి పోయినాడో తెలియదు, ఎంత మంది ఉన్నారో తెలియదు, రాష్ట్రం అంతా వేస్తే 400 మందో, 300 మందో ఉన్నారో లేదో లేకపోతే 500 మంది ఉన్నారో లేదో తెలియదుగాని వాళ్ళు రెండు, మూడు, నాలుగు కలిసి ఒక దళముగా తిరిగితే, జిల్లా అంతా తిరుగుతారు. ఇక వాళ్లు ఏ ఊరిలో అడుగు పెడితే అక్కడ, వారు తిన్న జాగాలో పన్న జాగాలో అక్కడ నుంచి 10, 20, 50 మందిని తీసుకువచ్చి ఎక్కడ వాళ్లు ఉంటే అక్కడ ఎవరితో మాట్లాడితే వారిని వారందరు నక్సలైట్లేనని చెప్పి చిత్రహింసలు పెట్టి లాకప్‌లో పెట్టి కొడుతూ ఉంటే వాడు తన్నులు తిని దండాలు పెట్టి వాగ్దానాలు చేసి, సంతకాలు చేసి, అండర్ టేకింగ్స్ ఇచ్చి బయటకు వస్తున్నాడు కాని మరేమీ లేదు. దీనివల్ల పోలీసులకు వ్యతిరేకంగా ప్రజల మనస్తత్వం పెరిగిపోతున్నది. కాని ఎవరైనా వచ్చి మీరు ఒక ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ఉన్నారయ్యా, మెర్సినరీ ఫోర్స్ కాదు, నిర్బంధ పెట్టి త్రొక్కి అణచిపెట్టి చేసే సంస్థ కాదు ఇది. ఇది ప్రజల సేవ చేసే సమాజం అని వారికి చెప్పరు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఇలా

చెబుతూ ఉంది మరి మీరు ఎందుకు ఇలా చేస్తున్నారు అని పోలీసులతో అంటే మా పోలీసు స్టేషను రాజకీయాలు వేరని అంటారు. ఇవి అన్ని 'ఐలెండ్స్-పోలీసు' వ్యవస్థ పూర్తిగా ఫెయిల్ అయిపోతున్నది. మనం ఏమైనా బ్రతుకు తున్నాము అంటే, ఈ దొంగలు, దోపిడీ వర్గాలు, తీవ్రవాదులు వారి దయా దాక్షిణ్యాలు కరుణాకటాక్షాలతో బ్రతుకుతున్నామే తప్ప పోలీసుల బలంతోను వారి సహాయం వల్ల మాత్రం కాదు. ఈ పరిస్థితిలో శాంతిభద్రతలు తయారైనాయి. గుంటూరులో మొన్న జరిగిన ఐదుగురి దుర్మరణం, రంగారెడ్డి జిల్లా ఎన్నికల సందర్భంలో జరిగిన దుర్మరణం, దుర్మార్గాలు ఇవి అన్ని మన రాష్ట్రానికి కళంకము. ప్రజాస్వామ్యయుగంలో ప్రజా నాయకులను ప్రజా ప్రతినిధులను హత్యచేసి పబ్బము గడుపుకుందాము అనే పద్ధతిలో పోయినట్లయితే అది సహించడానికి వీలులేదు. మొన్న విజయవాడలో జరిగిన కర్మకాండ ఏమిటి? రెండు రోజులు స్వైర విహారం చేసి కమ్యూనిష్టులు దహనకాండ హత్యల నుంచి విజయవాడను రక్షించుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. దొంగతనాలు, లూటీలు అట్లా సాగడానికి కారణం ఏమిటి? లా అండ్ ఆర్డరుపైన ప్రజలకు విశ్వాసము లేదు. నిర్వహించే పోలీసులకు బాధ్యతలేదు. ప్రభుత్వం దాన్ని పట్టించుకుని పకడ్బందీగా నిర్వహించేటటువంటి శక్తి సామర్థ్యాలు కోల్పోయింది. ఎందుకంటే పోలీసు పాత విధానాన్నే నిర్వహిస్తున్నారు మెర్సనరీ ఫోర్స్‌గా అణచిపెట్టే ఫోర్స్‌గా తన్ని చేయడమే తప్ప ఇంకా బుద్ధి చెప్పే పద్ధతి ప్రజలతో కలిసిపోయి మాట్లాడేపద్ధతి లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆవేశానికి వచ్చి తమ పార్టీ కార్యకర్త హత్య జరిగితే వారు ఆవేశంలో చెప్పారు. వారు ఆవేశపడడం నాకు ఏమీ అభ్యంతరం లేదు. ఏ పార్టీ వారు అయినా చెప్పుకుంటాము ఆవేశంగా ఆ పరిస్థితిలో. కాని ఏ పార్టీని వారే రక్షించుకుంటారా? మన పార్టీని మనమే రక్షించుకుంటామా? ఈ శాంతి రక్షకులు ఏమి చేస్తున్నారు? ఈ పోలీసులు ఏమి చేస్తున్నారు? మీరు ఆవేశంతో పోలీసువారి మీద పడాలి. అది కాకుండా మీరు ప్రజలను, కార్యకర్తలను పార్టీ వారిని కర్రలు పుచ్చుకోండి కత్తులు పుచ్చుకోండి అనే పద్ధతిలో ఆ అర్థము వచ్చే విధంగా ఆవేశంలో మీరు న్యాయంగానే ఆ సందర్భంలో మాట్లాడి ఉండవచ్చు. ఫలితం ఏమిటంటే ఎవరిని వారు రక్షించుకుందాము అనే ఆలోచన వస్తూ ఉంది. ఎవరి శరీరాన్ని వారు రక్షించుకుందాము అనే ఆలోచన వస్తూ ఉంది. ఎవరి పార్టీని వారు రక్షించుకుందాము అనే ఆలోచన వస్తూ ఉంది. ఎవరు కత్తులు వారు దూసుకుందాము అని అంటున్నారు. ఈ పక్షం నుంచి కూడా లాటీలు బరిశెలు పట్టుకోండి అని చెబుతున్నారు. మరి ప్రజలే ఎవరి రక్షణ కొరకు వారు లాటీలు బరిశెలు పట్టుకుంటే ఇక రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు కల్పించే ప్రయోగం ఫలిస్తుందా? ఎవరి ఆవేశంలో వారు ఇట్లా నిర్ణయాలు చేస్తే ఎట్లా? సమగ్రమైన సమిష్టితో కూడిన పోలీసు సిబ్బంది సంఘ సమాజ పరమైనటువంటి శాంతిని రక్షించవలసిన పోలీసు సిబ్బందికి అవసరమైన బలమును సహాయమును ఇచ్చి వారి మనస్సులో మార్పు రాకుండా ఎవరికి వారే యమునా తీరే అనేట్లు ఉంటే

శాంతిభద్రతలు భంగము అవడమే కాదు మరింత డిటెరియేట్ అయిపోయి ఈ రాష్ట్రంలో అరాచకం ఎచ్చరిలుతుంది ఈ రాష్ట్రం మళ్ళీ మన చేతికి రాదు. కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో మన ప్రభుత్వము ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఎన్ని ఉద్దేశాలు పెట్టుకున్న మన చేతిలో లేకపోతుంది. స్వయంగా ఆలోచన చేసుకుని రహస్యంగా నిర్ణయము చేసుకుని ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని, ఈ కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఆయుధాలతో కూలదోసి నాశనము చేస్తాము అంటున్నారు. దాని కొరకు కొంతమంది వ్యక్తులను ఎన్నుకుని హిట్ లిస్టులో పెట్టి వాళ్లని హతము చేస్తే దేశం బాగుపడుతుంది అనే సిద్ధాంతాన్ని నమ్మి వెళ్లున్నారు. సిద్ధాంతరీత్యా మీరు మేము వ్యతిరేకించవచ్చుగాని నక్సలిజాన్ని పరిష్కరించే పద్ధతి నాకు ఉన్న చిన్న అనుభవంతోను వదలాటిమంది మిత్రుల అనుభవాన్ని రంగరించి మనవి చేస్తున్నాను. దయచేసి హింస ద్వారా హత్యకు ప్రతి హత్య ద్వారా, హింసకు ప్రతి హింస ద్వారా కంటికి కన్ను పంటికి పన్ను అనే సిద్ధాంతం ద్వారా ఈ రాష్ట్రంలో నక్సలిజాన్ని అణచివేస్తాము అంటే మీరు నాగరికతా ప్రపంచంలో ఉన్నవారు కాదు. నక్సలిజాన్ని అణచివేయాలి అంటే ఏ కోవకు చెందినవారు అయినా ఏ సిద్ధాంతానికి చెందినవారు అయినా, ఏ గ్రూప్ వారు అయినా వాళ్లలో ప్రజాతంత్రమైన ప్రజాస్వామ్యమైన ప్రజాహితమైన భావాలు రేకెత్తించాలి. మీరు, మేము, మన సిబ్బంది అందరము కలిసి మొదలు మన విధానాలలో ప్రజా హితముగా పోదాము. నిత్య కార్యాచరణలో ప్రజాస్వామ్యంగా పోదాము. మనం వాలంటీర్ ఫోర్సు బ్రహ్మాండంగా తయారు చేసి అందరము ప్రజా సేవ చేద్దాము. అనేక కాలువలు తవ్వుదాము. అన్ని పార్టీలు కలిసి కార్యక్రమాన్ని వేసుకుని ప్రజాహిత కార్యక్రమాలు జయప్రదం చేద్దాము. రాష్ట్రంలో ఏ మూలకు వెళ్లినా అఖిల పక్షాలు కలిసి ఈ ప్రజాహితమైన పని చేశారు మంచి పని చేశారు వారికి జై అనిపించుకుందాము. ఆ విధంగా మనం ప్రజా చైతన్యాన్ని మార్చగలిగితే అప్పుడు ఆ హింసా సిద్ధాంతాన్ని పెట్టుకున్న వారి చేతిలోనుంచి ప్రజలను తప్పించవచ్చు తప్ప దండనతో కాదు; హింసకు ప్రతి హింస ద్వారా కాదు అని వారికి ముకుళిత హస్తాలతో మనవిచేస్తున్నాను. కొన్ని కొన్ని సందర్భాలలో పోరాటం తప్పదు. హింస కొన్ని సందర్భాలలో కొన్ని ప్రాంతాలలో తప్పదు. కాని సర్వ కాల సర్వావస్థలలోను హింసకు ప్రతి హింస పనికి రాదు. అది చాల కష్టంతో కూడిన పని. దీనిని ఈ మూర్ఖులు అయిన పోలీసులకు అప్పచెపితే వారికి అర్థము కాదు, వాడు తన్నినాక మాట్లాడుతాడు. తన్నినాక నీది ఏ పార్టీ అని అడుగుతాడు. మౌలికమైన పద్ధతిలో పోలీసు డిపార్టుమెంటులో మార్పు రాకపోతే లాభం లేదు. ఈ సందర్భంగా ప్రజాస్వామ్యమైన పార్టీలు మనందరము కలిసి ప్రజాహితమైనటువంటి ప్రజాసేవాపరమైనటువంటి కార్యక్రమాలలో పాల్గొని బ్రహ్మాండంగా ప్రజల ముందుకి వెడదాము అనే ప్రయత్నం ఉండాలి. నేను ఈ అవకాశాన్ని తీసుకుని నక్సలిజం అనే సిద్ధాంతాన్ని నమ్మి సంపూర్ణంగా మానవతా వాదము

కూడిన కమ్యూనిజం సోషలిజం మానవుడుని మానవుడు దోచుకునే వీలు లేనటు వంటి సమాజాన్ని సృష్టిద్దాము అని రెండు చేతులా జోడించి మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సమాజంలో ప్రజాస్వామ్య ఎన్నికలు వచ్చి పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో అనేకమైన కొత్త ఆయుధాలు వచ్చినాయి. కొత్త కొత్త పరికరాలు వచ్చినాయి. ప్రజా సంబంధాలు అవసరం. వర్గ శత్రువు అని పేరు పెట్టి ఇట్లా జరిపితే ఎన్ని సంవత్సరాలు అయినా ఇది పరిష్కారం కాదు. దారి తప్పితే సవరించుకుని సరి అయిన మార్గంలో ఈ రాష్ట్ర ప్రజలను సమీకరించి పోరాడుదాము. వర్గ శత్రువులు ఉన్నారు లేరు అని చెప్పడం లేదు. నెత్తురు పీల్చుకునే శక్తులు ఉన్నారు. ప్రజాస్వామ్య విధానం ఉన్నది. మంచి వారు ఉన్నారు. అట్లాగే మధ్య దళారీలు ఉన్నారు. కోట్ల రూపాయలు గడిస్తూ ఉన్నారు. వాళ్లకు వ్యతిరేకంగా పోరాడవలసిన లక్షలాది ప్రజలను కష్టార్జితమును నాశము చేస్తూ ఉన్నారు. వ్యక్తిగత హింసా వాదము పనికి రాదు. ప్రజాస్వామ్యమైన ఆయుధాలు పుచ్చుకుందాము. అందు కొరకు నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. నక్సలైట్లలో మార్పు తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఎవరెవరైతే నక్సలైట్లుగా ఉన్నారో వారందరికి ఎమినెస్టీ ప్రకటించండి. మీరు ఒక ప్రయోగము చేసి చూడండి. ప్రజా జీవితము ప్రజాస్వామ్య విధానానికి అనుగుణంగా ఉంటాము అని చెప్పించి వారిని విడుదల చేయండి, బయటికి రమ్మనండి. ప్రజలపైన గుడ్డిగా ప్రయోగించే ఎన్‌కౌంటర్లతో సమస్య పరిష్కారం కాదు. ఎన్‌కౌంటర్లు చేయబడేవారికి, చేసేవారికి నా మనవి ఏమిటంటే వారి సిద్ధాంతం సరైనది కాదు. అందువల్ల అజ్ఞాత సోదరులను ఆహ్వానించండి. ఏ ప్రభుత్వం అయినా ప్రజాస్వామ్య విరుద్ధంగా నడుస్తుంటే ఏ విధంగా పనిచేయాలో పరిష్కారమార్గాలు చెప్పండి. ప్రజాస్వామ్యంలో అది తప్పదు. అలాకాకుండా మనం ఎక్కడికి పయనం చేస్తున్నాము? అది స్పష్టంగా తెలియడం లేదు. ఈ ప్రభుత్వానికి ఒక గమ్యం, లక్ష్యం అనేది లేదు. ఇపుడు ఉన్నది ఏమిటంటే ఏ విధంగా అధికారంలో ఉండాలి అనే ఆలోచనతో అందుకు అవసరం అయితే రు. 100 కోట్లు కాదు 1000 కోట్లు అయినా ఖర్చు చేసి ఓట్లు, సీట్లు సంపాదించుకునే పద్ధతిలో ఉన్నారు. ఏదో విధంగా పరిపాలన చేద్దామనే పరిమితమైన, తాత్కాలికమైన విధానాలతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వ్యవహరించడం సమంజసం కాదు. ఇక శాంతిభద్రతల పరిస్థితి చూస్తే కడపలో మొన్న ఫిబ్రవరి 15వ తేదీనాడు రాత్రి కర్నూలు నుంచి ఎన్నికల కార్యక్రమాలకోసం కార్యకర్తలు వచ్చి ఒక సినిమా థియేటర్లో సినిమా చూడడానికి పూనుకున్నారు. కాని ఆ థియేటరులో సీట్లు అన్నీ నిండిపోగా ఇంక సీట్లు వేయడానికి అస్కారం లేదని థియేటరు యజమాని చెబితే ఆ యజమానిని పట్టుకొని తన్నారు. దానిమీద మిగతా థియేటర్లవారు కూడా ఈ విషయంలో పోరాడితే వారినికూడా పట్టుకొని తన్నారు. ఈ విధంగా శాంతిభద్రతల పరిస్థితి అందరూ నవ్వేలా ఉంది. అట్లాగే వరంగల్ జిల్లాలో కూడా ఎం. సి. కార్యకర్తలను కొట్టడం పోలీసులతో చెప్పినా ఏమీ ప్రయోజనం లేదు. ఇక గుంటూరు జిల్లాలో వడ్లమూరిపాలెం గ్రామంలో

కమ్మ పార్టీ, రెడ్డి పార్టీ అనే రెండు వికృతమైన, అనాకృతమైన పార్టీలు వచ్చాయి. ఆ గ్రామంలో మా గ్రహచారం చాలక కమ్యూనిస్టులలో కమ్మ కులంవారు ఉన్నారు. మా వారిని రెడ్డి పార్టీ ధ్వంసం కొరకు యిన్ని లక్షలు ఖర్చు అయినాయి కాబట్టి కమ్మ నెత్తురు ఉంటే వారినందరినీ కూడా కొన్ని వేల రూపాయలు చందాలు యివ్వాలన్నారు. మేము కమ్యూనిస్టులం మేము గ్రామ సమైక్యత కోసం పాటుపడే వారము అన్నా ఎవరూ పట్టించుకో లేదు. కొన్ని వేల రూపాయిలు చందాలు యివ్వకపోతే 20 కుటుంబాల వారిని సోషల్ బాయికాట్ చేసి వారు నాగలి పట్ల రాదని, వ్యవసాయపనులకు రాకూడదని ఆంక్షలు పెడుతున్నారు. ఆ విధంగా ఆ ఊరిలో కులం పేరిట డబ్బులు వసూలు చేసే పరిస్థితి ఉంటే ఆ విధంగా 8,9 మాసాలనుంచి ఆ విధంగా జరుగుతున్నా ఎవరూ పట్టించుకోవడంలేదు. ఆ విధంగా ఆ వల్లమూరివారి పాలెంలో స్వతంత్ర పరిపాలన జరుగుతున్నది. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు యీ విషయాన్ని స్వయంగా పరిశీలించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇక రాష్ట్రంలో లంచగొండి విధానం విషయంలో యిదివరకు రోజులకంటే యిప్పుడు తగ్గింది అని సంతోషపడేవాడిని. ఎందుకంటే యీ మాండలిక వ్యవస్థ రావడంవల్ల అధికార వికేంద్రీకరణ జరిగి ఎన్నో మార్పులు వస్తాయని ఆశించాను. అందులోనూ మన ముఖ్యమంత్రిగారు 'యముడను' అంటున్నారు కనుక లంచగొండితనం ఉండదని భావించాను. కాని యిపుడు ఆఫీసర్లు లంచం తీసుకుంటే తమ ఉద్యోగాలు పోతాయి కాబట్టి రిస్క్ ప్రిమియమ్ క్రింద యింకా ఎక్కువ లంచం తీసుకునే విధానం సాగుతున్నది. ఆ విధంగా చీకటి వ్యాపారం సాగుతున్నది. డబ్బు యివ్వనిదే ఏమీ నడవడంలేదు. కాబట్టి ఒంటరిగా యీ పద్ధతిని పోగొట్ట డానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించి లాభంలేదు. ప్రజలలో సాంఘిక, రాజకీయ ఆలోచనా సరళిలోనే మార్పులు వస్తేనే ప్రజలు కదిలి యీ దుర్మార్గులను, లంచగొండితనాన్ని చంపవచ్చు. వేటాడి నాశనం చేయవచ్చు. అట్లా కాకుండా ఉంటే ఎక్కడ పుళ్ళు ఉంటాయో అట్లాగే ఉంటాయి. ఎక్కడ దోమలు ఎక్కువగా ఉంటాయో ఆ విధంగానే ఉంటాయి. మార్పు ఏమీ రాదు. ఇపుడు ఎన్.టి.ఆర్. గారిపైన అనుమానాలు వచ్చాయి. ఈ విషయంలో పత్రికలలో మా స్టేటుమెంట్సు వచ్చాయి. మా విమర్శలు కటువుగానే ఉన్నాయి. అందుకు క్షమించండి. కాని మన రాష్ట్రంలో పరిశుభ్రమైన విధాలు రావాలంటే యీ లంచగొండి విధానాలు పోవాలంటే నాయకుల జీవిత విధానంలో, ఎటువంటి అనుమానాలు లేకుండా చూసుకోవాలి. అలా కాకుండా కోర్టులు లిఖితపూర్వకమైన ఆధారాలతో తీర్మానాలు చేసే స్థితికి పోతే యిది రాష్ట్రానికి దౌర్భాగ్యము, దురదృష్టము ఇది రాష్ట్రానికి ఆరోగ్యకరమైనది కాదు. కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని నడిపేవారు ఏ స్థాయిలో ఉన్నావారు ఎవరు అయినా ఎం.ఎల్.ఏ. అయినా, ఎం.పి. అయినా ముఖ్యమంత్రి అయినా, మంత్రి అయినా వారిమీద అనుమానాలు వచ్చినపుడు రాజీనామాలు చేసి—రా చూసుకో—అనగలిగే పరిస్థితిలో ఉండాలి. ఈ అధికారం శాశ్వతమా? జనంలో సరితో

సిద్ధాంతంతో సరికొత్త సాంఘిక శక్తిని నిర్మిస్తున్నానని చెప్పే స్థితిలో ఉండాలి కాని వారు సంఘంలో దోషులు కాకూడదు. అందువల్ల న్యాయస్థానాలలోనే కాకుండా పత్రికలలో ఒక వ్యక్తిమీద అనుమానం ఉంటే వారు రాజీనామా చేయడం రాజనీతజ్ఞుడి లక్షణం. కాబట్టి యిప్పటి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న ఎన్. టి. రామారావుగారిమీద ఉన్న అనుమానాలు పోవడానికి ఆయన రాజీనామా చేస్తేనే మంచిదని కోరుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(ఉప సభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగం అనేది ప్రతి సంవత్సరం గవర్నమెంటు విధానాలను, పాలసీలను, వారి కార్యక్రమాలను ఎసంబ్లీలో ప్రకటించడం అనేది పరిపాటిగా వస్తున్నది. ఈ సంవత్సరం కూడా గత సంవత్సరంలాగే గవర్నరుగారిని పిలిపించి వారిచేత నిన్న కాక మొన్న యీ ప్రసంగాన్ని చేయించారు. అయితే యీ సదంర్భంలో ఒక విషయాన్ని మేము అంతా గతమును పోల్చి చూస్తే గమనించింది ఏమిటంటే సాంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా గవర్నరుగారి ఆహ్వానం జరిగింది. గవర్నరుగారు ఎపుడు ఎంసబ్లీలో ప్రసంగించడానికి వచ్చినా ఎసంబ్లీ ద్వారం దగ్గర ముఖ్యమంత్రిగారు, స్పీకరుగారు వారికి స్వాగతం చెప్పి తీసుకురావడం జరుగుతుంది. అది ఎప్పటి నుంచో వచ్చే విధానం. కాని ఈ సారి మాత్రం ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ రకంగా కాకుండా వారిని రిసీవ్ చేసుకోకుండా సభలోనే ఎందుకు వుండిపోయారో మాకు అర్థం కావడం లేదు. ఇది తప్పని పెద్దగా నేను చెప్పడం లేదు. ఎందువల్లనంటే ఈ వ్యవస్థను బలపరిచే వాళ్లలో నేను ఒకణ్ణి కాదు కాబట్టి దీనిలో పెద్దగా తప్పు వుందని చెప్పడంలేదు.

Mr. Deputy Speaker :—On arrival at the main portico the Governor is received by th: Hon. Speaker, Legilsative Ass mbly and the Secretary to the State Legislature only. అని ఉంది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— దేనిలో ఉంది?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇది 'మినిట్ టు మినిట్ ప్రోగ్రాం ఫర్ గవర్నర్స్ ఎడ్రెస్' అక్కడినుంచి వచ్చింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లెజిస్లేటివ్ అంసెబ్లీలో ఎప్పుడు కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు రిసీవ్ చేసుకొన్నట్టు లేదని మా రికార్డ్సులో కూడా ఉంది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— రికార్డ్స్ ఏ విధంగా ఉన్నా యన్నది కాదు. గత సమావేశాలలో ముఖ్యమంత్రిగారు, స్పీకర్ గారు అసెంబ్లీ ద్వారం వద్ద వుండి వారు రాగానే రిసీవ్ చేసుకొని అసెంబ్లీలోకి తీసుకురావడం మేము చూసిన విషయం. అది ఒక సాంప్రదాయం. బహుశః అందుకు రూల్స్ పర్మిట్ చేస్తాయో లేదో నాకు తెలియదు కాని అది ఒక సాంప్రదాయంగా వస్తున్నది. దానిని ఎందువల్ల బ్రేక్ చేయవలసివచ్చిందో అర్థం కావడం లేదు. మర్యాద

ఇచ్చిపుచ్చుకోవడం అనేది మామూలు విషయం. ఈ రోజు రాష్ట్రంలో ఉండే గవర్నరుగారు మీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికి అనుకూలంగా లేకపోయి ఉండవచ్చు లేక ఆమె సక్రమంగా తమ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించి ఉండకపోవచ్చు. అందులో నాకు బేధాభిప్రాయం ఏమీ లేదు, కాని గవర్నర్ పోస్టు వారు అనమంతా గౌరవించక తప్పదన్న విషయాన్ని మనం గమనించవలసివుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— ఎప్పుడు కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు గవర్నరు గారిని రిసీవ్ చేసుకోన్న సంఘటన ముందు అసెంబ్లీలో లేదు. డాక్టర్ చెన్నారెడ్డి గారి టైం నుంచిగానీ, తరువాతగానీ లేదు.

(శ్రీ జి. ముచ్చయ్య చౌదరి తదితర అధికారపక్ష సభ్యులు లేచి నిలబడిరి)

(అధికారపక్ష సభ్యులనుంచి అంతరాయము)

Sri Kudupudi Prabhakara Rao:—You may not have seen the news papers. (అధికారపక్ష సభ్యులను ఉద్దేశించి) మీకు ఏమి తెలుసు, నిన్నగాక మొన్న వచ్చారు. That convention is there

(కొందరు గౌరవ సభ్యులు:—మీరు ఎప్పటి నుంచి వున్నారో చెప్పండి)

(అంతరాయము)

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి: ఒకవేళ నేను తప్పు చెప్పివున్నట్లయితే దానికి జవాబు చెప్పే అవకాశం ముఖ్యమంత్రిగారికి ఉంది కాని గౌరవసభ్యులు ఇలా అల్లరి పెట్టే పద్ధతి మంచిదికాదని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి. జవాబు చెప్పేవాడు ముఖ్య మంత్రిగారు. దీనికి మీనుంచి జవాబు వస్తుందని నేను ఎక్స్పెక్ట్ చేయలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారి రెస్క్యూకు రావలసిన అవసరం మీకు లేదు. సభలో మేము విన్నది, చూసింది చెప్పే బాధ్యత మా మీద ఉంది కాబట్టి చెపుతున్నాము. ఒక వేళ పొరపాటున మేము సమంజసమైన విషయం చెప్పకపోతే ఇది సమంజసం కాదని ముఖ్యమంత్రిగారు జవాబు చెప్పవచ్చు. నేను నోటీసు చేశాను, పత్రికలలో వచ్చింది—ఇవన్నీ చూశాకే తమద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తేవడం జరుగుతోంది. ఇందులో తప్పులేదు కదా? ఎందుకు ఇంతగా అల్లరి పెట్టాలి. మర్యాద అనేది ఇచ్చి పుచ్చుకోవలసిందని ఎప్పటినుంచో పెద్దలు చెపుతున్నారు. ఇది గమనించవలసిన విషయం. ముఖ్యమంత్రిగారంటే మాకు చాలా గౌరవం. ఒక రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రి, ఆరు కోట్ల మంది ప్రజానీకానికి అతను అధినేత. అలాంటి ముఖ్యమంత్రిగారి గౌరవం కాపాడబడాలంటే, ఇలాంటి చిన్న చిన్న పొరపాట్లు చేయకూడదు. అలా చేస్తే ఆ పదవియొక్క గౌరవం తగ్గిపోతుందనే భయాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నాను కాని వేరే ఉద్దేశం ఏ మాత్రం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక పోతే గవర్నరుగారి ప్రసంగం విషయం తీసుకొంటే ఈ సంవత్సరం ప్రభుత్వం ఏమి చేయబోతున్నదో, ప్రభుత్వ విధానం ఏమిటో, ప్రభుత్వం ఏ విధంగా పరిపాలన సాగిస్తోందో ముఖ్యమైన

విషయాలపై ఆలోచించి వ్రాసినవాటిని చిలుకపలుకుల మాదిరిగా గవర్నరు ద్వారా పలికించడం మామూలే. ఈ సమావేశాలకు వారు వచ్చి అలా పలికినందుకు, ప్రభుత్వంయొక్క అభిప్రాయాలను వెల్లడించినందుకు మనమంతా కృతజ్ఞతలు తెలియజేసే ప్రతిపాదన చేసిన సందర్భంలో ఇది ఎంతవరకు సమంజసంగా వుంది, పాలసీ ఎలా వుంది అనేది చూడవలసిన అవసరం వుంది.

గౌరవ సభ్యులు :—చిలుక పలుకులా ?

(1) సి. నర్సిరెడ్డి :— నాకు తెలిసినంతవరకూ "చిలుక పలుకులు" అంటే తప్పేమీలేదు. మీ అభిప్రాయాన్ని ఆమెతో చెప్పించారు కాబట్టి "చిలుకపలుకులు" అంటే అందులో తప్పేమీలేదు. అది అన్‌పార్లమెంటరీ కాదు. అది నిజమైన మాట. అవి చిలుకపలుకులే, మీరు పలికించినవే కదా. ఏమైనప్పటికి గవర్నరు ప్రసంగం ఎంతవరకు మనకు లాభదాయకంగా వుంది, ప్రభుత్వం ప్రకటించిన పాలసీలవల్ల, విధానాలవల్ల రాష్ట్రం ఏమేరకు లాభం పొందుతున్నది మొదలైన విషయాలన్నీ చర్చించి సభ్యుల అభిప్రాయాలను తెలుసుకొని ఒక అవగాహనకు రావాలన్న భావంతో మనం చర్చించబోతున్నాం. అయితే ఈ సందర్భంలో నేను మనవిచేయదలచుకొన్నది ఏమిటంటే పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రభుత్వం తాను చేపట్టిన కార్యకలాపాల విషయంలో ఈ సభకు బాధ్యత వహించవలసిన అవసరం వుందని నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పవలసిన మాటకాదు. అయితే ఈ సభలో గత మూడు, నాలుగు సంవత్సరాలుగా మనం గమనించి ఏమిటి అంటే అసెంబ్లీ సమావేశపు రోజులను తగ్గించి ఈ ప్రభుత్వం పనిచేసే తీరును సభ్యులు తెలుసుకొనే అవకాశం లేకుండా చేయడం జరిగింది, ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం గమనించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవలసిన బాధ్యత సభ్యులపై ఉంది. అయితే అసెంబ్లీ సమావేశపు రోజులను తగ్గించి సభ్యులకు ఆ అవకాశం లేకుండా చేస్తున్నారు. ఆ అవకాశాన్ని దినదినానికి తగ్గిస్తున్నందువల్ల సభ్యులకు కూడా సంఘంలో గౌరవం తగ్గిపోతోందన్న విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. నిజంగా ప్రభుత్వం తన లోటుపాట్లు ఏమిటో తెలుసుకొని సక్రమంగా పనిచేయాలంటే ఈ సమావేశాలు ఎన్నిరోజులు జరిగితే అంతమంచిది. అప్పుడే సభ్యులు ప్రభుత్వంలోని లోటుపాట్లు ఏమిటో, ఏవిధమైన పనులు చేయాలో చెప్పడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. ప్రభుత్వ ఎఫిషియన్సీ అనేదికూడా తెలుస్తుంది. కాని అలా కాకుండా ఈ విధంగా జరిపిస్తూపోతే, మాకు మెజారిటీ వుంది కదా అని బడ్జెట్‌ను పాస్ చేస్తే ఈ సమావేశాల వల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. అలా అయితే 5 సంవత్సరాలపాటు మొత్తం అధికారాలను ముఖ్యమంత్రిగారికి ధారాదత్తంచేసి నడుపుకొనే అవకాశం కూడా లేకపోలేదు. దానిని కూడా ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది కాని ఈ విధంగా సమావేశపు రోజులను తగ్గిస్తూ పోతే ప్రయోజనంలేదు. సభ్యులు ప్రభుత్వం చేస్తున్న పనుల తీరుతెన్నులన్నింటిని

6-00గం.

సా., గురించి చెప్పే అవకాశం ఉండాలి. ఎప్పుడే పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీ సక్రమంగా పని చేసే అవకాశం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యమైన రెండు విషయాలు గురించి నేను యీ సందర్భములో తెలియచేస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో నిరుద్యోగ సమస్యను ఏ విధముగా తొలగిస్తారు అనే విషయాన్ని ప్రస్తావించలేదు. ఈ రోజున దేశములో నిరుద్యోగ సమస్య దినదినము పెరుగుతూ ఉంది. గత సంవత్సరము 22 లక్షల మంది ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్చేంజ్‌లో నమోదు అయి ఉంటే యీ సంవత్సరము అది అంతే ఎంతకు పెరిగిందో మనకు తెలియదు. నిరుద్యోగుల సంఖ్య రోజు రోజుకు పెరుగుతూ ఉంది. జనాభా అధిక సంతతులు ఎక్కువ కావడము వలన నిరుద్యోగుల సంఖ్య కూడా పెరుగుతూ ఉంది. నిరుద్యోగ సమస్యను ఏవిధంగా పరిష్కారము చేస్తారు? ఏ విధముగా మీరు ఆలోచించారు? మీరు యీ సమస్యను గుర్తించినట్లుగా తే ఎక్కడా కూడా మీ గవర్నరు గారి ప్రసంగములో చెప్పలేదే. ఈ పరిష్కారాన్ని మీరు ఏవిధంగా పరిష్కరించబోతున్నారో తెలియచేయాలి. ఈ విషయాన్ని గవర్నరు గారి ప్రసంగములో ప్రస్తావనకు తేకపోతే ఈ ప్రభుత్వము రాజేశ్వరరావు గారు చెప్పినట్లుగా నిద్రపోతున్నదా అనే అనుమానం కలుగుతున్నది. ముఖ్యమైన విషయము, ప్రధానమైన విషయం ప్రభుత్వము ప్రస్తావన చేయక పోవడం అనేది ఆలోచించినట్లయితే గవర్నరు గారి ప్రసంగములో స్థానము కల్పించక పోవడం అనేది చాలా విచారకరమైన విషయం: అని నేను మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రములో చాలా ప్రాంతాలు చాలా వెనకబడి ఉన్నాయి ఆ వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలు ఆర్థికంగా, విద్యావిషయకంగా, వ్యవసాయపరంగా, నీటిపారుదల విషయంలో, ఇండస్ట్రీస్ విషయంలోను, అన్ని రంగాలలో చాలా వెనుకబడి ఉన్నాయి ఆ ప్రాంతాలు గురించి, ఆ జిల్లాలు గురించి అవి ఏవిధంగా వెనుకబడి ఉన్నాయో వాటిని ఏవిధంగా పైకి తీసుకుని వస్తామో, ఏవిధంగా అభివృద్ధి పరుస్తామో అనే ఆలోచన చేసినట్లుగా, ఈ ప్రసంగంలో ఎక్కడా నాకు ఒక మాట కనబడలేదు, వాస్తవంగా, నిజంగా ఈ ప్రభుత్వము ఈ రాష్ట్రము యొక్క బాగోగుల కోసము, అభివృద్ధి కోసము రాష్ట్రములో ఉండేటటువంటి పేదరికాన్ని దూరము చేసుకునే విధానం రూపొందించుకోలేకపోవడంచూస్తే, అధికారాన్ని అంటపెట్టుకుని కుర్చీని కాగలించుకుని కూర్చోవాలే అనే భావంతో పాలకులు ఉన్నారని, ఆ విధంగా పరిపాలన సాగిస్తున్నారనే అనుమానం నాకు కలుగుతూ ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. కర్షక పరిషత్తు రాష్ట్రములో అవిర్భవించింది, రాష్ట్రములో ఉన్నటువంటి కర్షకుల యొక్క బాధలు దూరము అవుతాయని యిక వారికి ఏ సమస్యలు, ఏ బాధలు ఉండవని గవర్నరు గారి ప్రసంగములో చదివినట్లుగా నేను గమనించినాను. వాస్తవముగా ఆలోచించినట్లయితే కర్షక పరిషత్తు ఏర్పాటు వలన కర్షకుల యొక్క బాధలు పోతాయా? యిది చూసినట్లయితే కేవలం పట్టణాలలో ఉంటూ పరిపాలన కాంక్షతో అధికారాన్ని చేపడుతామనే వ్యక్తులు చేతుల్లో

పెట్టడం చూసినట్లయితే ఆ విషయం ఆలోచించినట్లయితే ఎంతవరకు ఫలప్రదమవుతుంది -- ముఖ్యమంత్రిగారికి సదుద్దేశ్యము ఉండవచ్చు దానిని నేను పట్టించుకోదలచుకోలేదు. ఈ రాష్ట్రములో కర్షకుల యొక్క పరిస్థితి గురించి ఏర్పాటు చేసిన యీ కర్షక పరిషత్తు గురించి రాష్ట్రములో మారుమూల గ్రామాల నుంచి అన్ని ప్రాంతాలలోను ముఖ్యమంత్రిగారి అల్లుళ్ళకు అధికారము కట్టబెట్టారనే భావము కలుగుతూంది ఆ మాట అర్థము చేసుకోవడము లేదా? ఆ మాటలు వినపడడం లేదా? లెక్క చేయడం లేదా? ఈ విషయాన్ని నేను సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. నా నవముగా స్వపరిపాలన విధానంగా కర్షక పరిషత్తు ప్రవేశ పెట్టి నూతనమైన ఒక కొత్త సంస్థగా ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వము నుంచి వేరుగా ఏర్పాటు చేసి చూపడం ఎంత వరకు న్యాయం? ఎంత వరకు సమంజసం? కర్షక పరిషత్తు విధానం ఏమిటి? విధి ఏమిటి? ఈ ఏర్పాటు చేసినటువంటి కర్షక పరిషత్తు వలన కర్షకుల యొక్క పరిస్థితులు, వారి బాగోగులు బాగా చూస్తుందా? ఉత్పత్తి చేసినటువంటి వ్యవసాయోత్పత్తులు విషయంలో వారికి సరైన ధర వచ్చేటట్టు చూస్తుందా? వారి సమస్యలు ఈ సంస్థ పరిష్కారము చేస్తుందా అనే అనుమానం నాకు కలుగుతూ ఉంది. దీనికి నిదర్శనగా గత సంవత్సరము మండల ఎన్నికలు జరుపుకున్నాము 1100 మండలాలకు ఎన్నికలు జరుపుకుని, మండలాధ్యక్షులను ఎన్నుకుని మండలాలు ఏర్పాటు చేసుకున్నాము వారికి మండల స్థాయిలో అన్ని అధికారాలు అప్పచెప్పుతామని ప్రభుత్వము చెప్పింది వారి అభివృద్ధికి పాటుపడుతామని చెప్పినారు. వారి సమస్యలు వారే పరిష్కరించుకోగలిగేటటువంటి స్థితి కలుగచేస్తామని రకరకాల మాటలు చెప్పి మండలాలు ఏర్పాటు చేసినాము. మండలాలు ఏర్పాటు అయి ఒక సంవత్సరము గడిచిపోయింది. సంవత్సరము పూర్తి అయిన తరువాత మండలాలకు దఖలు చేసినటువంటి అధికారాలు ఏమిటి? మండలాలు వ్యవహరించే తీరుతెన్నులు ఏమిటి? కాని వారు చేపట్టిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఏమిటి? వారికి అప్పచెప్పిన అధికారాలు ఏమిటి అనే విషయాన్ని ఆలోచించినప్పుడు- నేను ప్రతి మండల సమావేశానికి నా ఏరియాలో అటెండు అవుతూ ఉంటాను. యింతవరకు 10 రూపాయలు మంజూరు చేసిన పాపాన పోలేదు. వారికి లక్ష రూపాయలు గాని, ఆఖరికి 1000 రూపాయలు గాని యిచ్చిన పాపాన పోలేదు. రోడ్డు వేయాలన్నా, బోరువెల్ వేయించాలన్నా వేయించే అవకాశం లేదు. వారికున్న అధికారం ఏమిటి? మండలాధ్యక్షులకు అధికారాలు లేవు. ఏదైనా మారుమూల గ్రామానికి మండలాధ్యక్షులు పోతే అక్కడ గ్రామస్థులు కలిసి మాకు త్రాగడానికి మంచినీళ్లు లేవని చెబితే వారికి ఏదైనా శాశ్వత ఏర్పాట్లు చేయడానికి ఆలోచించి నిర్ణయము తీసుకోవడానికి మండలాధ్యక్షులు అధికారము లేకుండా పోయినదనే విషయాన్ని మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకుని వస్తున్నాను. రాష్ట్రములో ఉన్నటువంటి రూరల్ ఏరియాలలోని ప్రాథమిక పాఠశాలలు, ఉన్నత పాఠశాలలు ఎన్ని ఉన్నాయో అన్నీ కూడా జిల్లా ప్రజా పరిషత్తులకు, మండల ప్రజా పరిషత్తులకు అప్పగించడం జరిగింది. కాని

అన్ని పాఠశాలలలోను టీచర్సు లేరు. చదువు చెప్పలేని పరిస్థితులు ఉన్నాయి. మండలాలలోని గ్రామాలకు పోయి చూసినట్లయితే నాలుగైదు సంవత్సరాలుగా టీచర్సు లేని పరిస్థితులు ఉన్నాయి. 10 మంది పిల్లలకు ఒక టీచరు చొప్పున కూడా లేరు సంవత్సరము గడిచిపోయినా టీచర్సును ఎపాయింట్ చేయడం లేదు. అక్కడ టీచర్సు పోస్టులు ఎన్ని ఖాళీలు ఉన్నాయో అన్ని పోస్టులు భర్తీ చేయవలసిన బాధ్యత విద్యాశాఖపై ఉందని కాని ఆ బాధ్యతను ప్రభుత్వము గమనించడం లేదని నేను తమ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను.
6-10 సా. ఒకవైపు నిరుద్యోగ సమస్య పెరుగుతూ వుంది. చదువుకొన్నవారు బజారులో తిరుగుతున్నారు ఉన్న ఖాళీలను భర్తీ చేస్తే నిరుద్యోగులకు కొంత భృతి కల్పించినవారవుతారు. ఎందుకు ఈ విషయాన్ని ఆలోచించుట లేదని అడుగుతున్నాను. ఎందుకు ఆ పని చేయడంలేదు? ప్రతి మండలానికి ఒక ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్ అన్నారు. సెంటర్ యిచ్చారు కాని డాక్టర్సు లేరు. డాక్టరు వుంటే మందులు లేవు. పరిస్థితి ఈ విధంగా వుంటే గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని ప్రజలకు వైద్య సదుపాయాలు ఏవిధంగా కలుగచేయగలుగుతాము. మాటలు చెప్పి సంతోష పెట్టాలంటే సాధ్యమవుతుందా? ఎంతమంది డాక్టర్స్ నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు? బజారులో తిరుగుతున్నారు? ఖాళీలను భర్తీ చేస్తే వారికి ఉద్యోగం యిచ్చినట్లు అవుతుంది, ఆ ప్రాంతాలలో వున్న ప్రజలకు వైద్య సదుపాయం కల్పించినట్లవుతుంది. ఇటువంటి మామూలు, చిన్న విషయాలు ప్రభుత్వం దృష్టికి రావడం లేదా? వచ్చినప్పటికి ఆలోచించడానికి సమయం లేదా? ప్రతి మండలానికి ఒక జూనియర్ కాలేజి అన్నారు. ఎక్కడున్నాయి? 4 మండలాలకు కూడా ఒక జూనియర్ కాలేజి లేదు. ఎందుకు అనవసరమైన ఆశలు కల్పిస్తారు? చెప్పేది తక్కువ వుండి చేసేది ఎక్కువ వుంటే సౌకర్యం వుంది. మర్యాద వుంది. మంచి ముఖ్యమంత్రిగా, మంచి ప్రభుత్వముగా చలామణి అవుతారు. కాని లేనిపోని మాటలు చెప్పి, చేతకాని మాటలు చెప్పి, చేయలేని మాటలు చెప్పి, ప్రజలకు భ్రమ కల్పించే విధంగా చేయడంవల్ల మంచి ప్రభుత్వం కాదనే అభిప్రాయాన్ని ఏర్పాటు చేసుకొంటున్నారు. సింగిల్ విండో సిస్టమ్‌ని ఏర్పాటు చేశారు. ఎంతో ఆశ కల్పించారు. దానిద్వారా వ్యవసాయానికి అవసరమైన హంగులన్నీ ఏర్పాటుచేసి వ్యవసాయదారులు అభివృద్ధిని సాధించే అవకాశాన్ని ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. సింగిల్ విండో ఏర్పాటయిన తరువాత రైతుకు ఎంత అప్పు దొరికింది? ఇచ్చిన అప్పును వసూలు చేస్తున్నారు మీడియమ్ లాంగ్, షార్ట్ టరమ్ లోన్స్ యిస్తున్నారా? జిల్లా సహకార సంఘాలు అప్పు యిచ్చే అర్హతను కోల్పోతున్నాయి. వారి దగ్గర డబ్బులేదు. నాబార్డు వారికి డబ్బు యివ్వడం లేదు. వారినుంచి డబ్బు వచ్చేవరకు క్రింది సొసైటీలకు డబ్బు యివ్వలేరు. రైతులు అనేక యిబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు. రైతులు రోజు రోజుకు క్రుంగిపోతున్నారు. బాగుపడే విషయమాలోచించడం లేదు. 4 సంవత్సరాలనుంచి వర్షాలు లేక కొన్ని ప్రాంతాలలో అనావృష్టి పరిస్థితులు, కొన్ని

ప్రాంతాలలో అతివృష్టి పరిస్థితులవల్ల రైతు రకరకాల యిబ్బందులకు గురవుతున్న విషయం తెలుసు. ఈ ప్రసంగములో చెప్పింది ఏమిటి? కేంద్రాన్ని కొన్ని వందల కోట్లు అడిగాము. మేము అడిగిన డబ్బును వారివ్వలేదు. అందుకని తగిన సహాయాన్ని అందించలేదని చెప్పారు. కేంద్రం సవతి తల్లి ప్రేమతో చూస్తున్నారనే దానిలో భేదాభిప్రాయంలేదు. కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వాలున్న చోట వారిని కూలదోసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారనేదానిలో భేదాభిప్రాయం లేదు. మనకున్న ఆర్థిక వనరులనాధారం చేసుకొని ఏ మేరకు కరవు బారినుంచి తప్పించడానికి రైతును ఆదుకొంటామనేది ఆలోచించి, నిర్ణయం తీసుకొని ముందుకువస్తే తప్ప లేకపోతే ఈ రాష్ట్రాన్ని బాగుచేయడానికి వీలువడదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. రివాల్వింగ్ ఫండ్ ఏర్పాటు చేయండి. బడ్జెటులో కొంత పెర్సంటేజి కరువు నెదుర్కొనడానికి తీసి పెట్టండి. కరువు వచ్చినపుడు ఈ డబ్బుతో కరువును ఎదుర్కొనడానికి అవకాశం వుంటుందని చెప్పినా ప్రభుత్వం గమనించకపోవడం విచారకరం. 2 రూపాయలకు కిలో బియ్యంద్వారా గ్రామాలలోని ప్రజలకు కొంతవరకు సహాయం అందుతున్న మాట వాస్తవమే. 2 రూపాయలకు కిలో బియ్యం పథకం తప్పు అనను. ఒక విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను, 2 రూపాయలకు కిలో బియ్యం యిచ్చి వారిని సంతృప్తిపరిస్తే సరిపోదు. వారి ఆర్థిక స్తోమతను పెంచినపుడే మన విద్యుక్త ధర్మాన్ని నిర్వహించినవారమవుతాము. దానిని దృష్టిలో వుంచుకొని ప్రయత్నం చేయాలి. వెనుకబడిన ప్రాంతాలలోని ప్రాజక్టులను చేపట్టాలి. మహబూబ్ నగర్ జిల్లాకు తీరని అన్యాయం జరిగిపోయింది. గతము గురించి విమర్శించుకున్నా ఏమీ జరగదు. ఈ రోజున ఆ ప్రాంతాలకు ప్రాధాన్యత యిచ్చి అక్కడ నిర్మాణంలో వున్న ప్రాజక్టులను నిర్మాణం చేసి పూర్తి చేసినట్లయితే కొద్దో, గొప్పో లాభం కలుగుతుంది. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం గమనించకపోవడం విచారకరము. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో జూరాల ప్రాజక్టు వుంది. బడ్జెటులో రు. 20 కోట్లు కేటాయించారు ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చినపుడు అదనంగా రు. 20 కోట్లు యిస్తామన్నారు. దురదృష్టమేమంటే రు. 40 కోట్లలో 15 కోట్లుకూడా ఖర్చు కాలేదు. పేరుకు మాత్రం, కాగితాలపైన మాత్రం డబ్బు యిచ్చామని చెబుతున్నారు. ఆ ప్రాంతానికి ఉపయోగపడలేదు. రైతుకు ఏవిధమైన సదుపాయం ఏర్పాటు కాలేదు. ఏడ్చేవాని కళ్ళనీరు తుడిచినట్లు మామూలు మాటలు చెప్పి సంతృప్తి పరచడంతప్ప ఆచరణలో కన్పించడంలేదు. ఈ ప్రాజక్టు నిర్మాణానికి దాదాపు 200 కోట్లు పైన అవసరం వుంది. ఈ ప్రాజక్టును 1981 లో ప్రారంభించారు. 7 సంవత్సరాలవుతోంది. ఈ రోజుకు రు. 30 కోట్లు కూడా ఖర్చు కాలేదు. ఎప్పుడు పూర్తవుతుంది? ఎప్పుడు డబ్బు యిస్తారు ? రైతుకు ఎప్పుడు సహాయమందిస్తారు? అనేది ప్రభుత్వమాలోచించకపోవడం విచారకరము. ఇది ఆ ప్రాంతం దురదృష్టమని మనవిచేస్తున్నాను. విద్యారంగము. వెనుక ప్రాంతాలైన మహబూబ్‌నగర్, మెదక్, అదిలాబాద్ ప్రాంతాలలో లిటరసీ రాష్ట్రములో 29 శాతం వుంటే అక్కడ 17, 18 శాతం

మాత్రమే వుంది. ఆ ప్రాంతాలలో విద్యారంగానికి తగిన ప్రాధాన్యత యిచ్చి కావలసిన స్కూల్స్, జూనియర్ కాలేజీలు, డిగ్రీ కాలేజీలు, పి. జి. కోర్సులు ఏర్పాటు చేయకపోవట విచారకరం. ఇది ఏదో ఒక రోజున దారుణమైన పరిస్థితికి దారి తీస్తుందనేది గమనించకపోవడం విచారకరం. ఇదివరకు ప్రాంతీయ తత్వాలు వచ్చినపుడు ఎంతో నష్టపోయి బాధపడినాము. ఆ ప్రాంతాలను ప్రక్కకు నెట్టివేసి ప్రజలు మేలుకొన్నపుడు తీవ్రమైన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. దానిని మనస్సులో పెట్టుకొని అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలను కొంత ఆపినా తప్పు లేదు. వాటితో సమానంగా వీటిని కూడా తీసుకువస్తే ఈ ప్రమాదం వుండదు.
6–20 సా. దీనిని గమనించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

విద్యుచ్ఛక్తి గురించి మనం ఒకసారి ఆలోచించినట్లయితే మనం ఎంతో ప్రగతిని సాధించామని ఈ ప్రసంగములో చెప్పుకుంటున్నాము. ఈ రోజు ఎన్నో బావులు ఎండిపోతున్నాయి. పంపుసెట్లకు కరెంట్ ఓల్టేజి సరిగా లేనందువల్ల లక్షల ఎకరాలలో పంటలు ఎండిపోయాయి. వ్యవసాయదారులు ఎంతో నష్టపోతున్నారు. పంపులు కాలిపోవడమే కాకుండా ఆ ప్రాంతములో పంటలు పండవలసిన అవసరం, అవకాశం ఉండి కూడా ఎండిపోతూ ఉన్నాయి. మరి ఇలాంటి పరిస్థితులలో రైతు ఎంతో నష్టాన్ని భరిస్తూ ఉంటే, వాస్తవంగా చెప్పాలంటే ఎక్కడ ఉంది అభివృద్ధి, ఎక్కడ మనం విద్యుచ్ఛక్తిలో అభివృద్ధిని సాధించాము అనేటువంటి విషయాన్ని చూస్తే మనము ఏదో ఇన్ని మెగావాట్స్ జనరేషన్ పెంచుకున్నామని చెప్పుకుంటే సరిపోదు. వాస్తవముగా ఎన్ని మెగావాట్స్ పవర్ రైతులకు గాని, ఇండస్ట్రీస్‌కు గాని అందిస్తున్నాము, ఎన్ని దెబ్బతినకుండా నడుస్తున్నాయి అనేటటువంటిది ముఖ్యం కాని ఏదో మాటలు చెప్పుకొని సంతోషపడితే అది సరిపోదనే విషయం తమ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. ముఖ్యంగా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో కృష్ణా నదిపైన ఎత్తిపోతల పథకాలు ఉన్నాయి అందులో నెట్టంపాడు, ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి. ఈ ఎత్తిపోతల పథకాలు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటిని చేస్తామని చెప్పారు కాని, శంఖుస్థాపనలు చేశారు కాని వాటికి సరిపోయే డబ్బు మాత్రం కేటాయించలేదు. ఆ కార్యక్రమాలు ఎప్పుడు ప్రారంభిస్తారు, ఎప్పుడు పనులు చేస్తారు అనేటటువంటి విషయం స్పష్టంగా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలని తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో గుడిబలూరు గ్రామంలో లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీము ఉంది. దాని ద్వారా దాదాపు 3,600 ఎకరాలకు పంపుల ద్వారా నీటి సరఫరా జరుగుతూ ఉంది. అక్కడ పంపులు నడవడానికి 400 ఓల్టేజి కావలసి ఉండగా 310, 320 ఉండడం వల్ల పంపులు నడవడం లేదు. అందువల్ల ఆ ప్రాంతములో నీరు ఉండి అందకుండా పోవడం వల్ల పంటలు ఎండిపోతున్నాయి. దాని వల్ల అక్కడి రైతాంగము భరించలేని బాధపడుతున్నారు. వారిని ప్రభుత్వం వెంటనే ఆదుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఒక ప్రత్యేకమైన ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అవసరం అయితే పంపులు నడవడానికి కరెంట్ ఓల్టేజి డ్రాప్ కాకుండా నేరుగా ఆ ప్రాంతానికి కరెంట్ సప్లయి చేసి పంటలు

ఎండిపోకుండా అక్కడి రైతాంగాన్ని ఆదుకోవాలని ఇందుకు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని ముఖ్యమంత్రిగారు దీనికి ఒక పరిష్కారం సూచిస్తారని కోరుతూ దీనిద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

ఇకపోతే లా అండ్ ఆర్డర్ గురించి నేను ముఖ్యముగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. లా అండ్ ఆర్డర్ బాగానే ఉంది అని గవర్నరుగారు చెప్పారు కాని మనము రోజూ పత్రికలు తెరిస్తే, పత్రికలు చూస్తూ ఉంటే ఎక్కడ ఖూనీ జరిగింది, నక్సలైట్స్ ఎంతమందిని చంపినది, విజయవాడలో ఏమి జరిగింది, ఆ ప్రక్కన ఉండే ప్రాంతములో ఏమి జరిగింది, పంచాయతీరాజ్ ఎలక్షన్స్‌లో - యలమంచిలికి ఎంతమంది బాంబులు వేసుకున్నారు, ఎంతమంది కాల్చుకొని చచ్చారు అని ఇటువంటివి అన్నీ ఉంటున్నప్పటికి లా అండ్ ఆర్డర్ బాగానే ఉందని చెప్పుకొని సంతోషపడవలసిన అవసరం ఉందనకుంటే ప్రజలు బయట నవ్వుకుంటారు ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం గవర్నరుగారి ప్రసంగం ద్వారా చదివించినప్పుడు దీనిమీద దృష్టి వేయలేదు. కేవలం ప్రధానముగా ప్రభుత్వం ప్రజలచే ఎన్నుకోబడినది ఏదయితే ఉందో ఆ ప్రజానీకం బాగోగుల కోసం. ఈ ప్రాంతం యొక్క అభివృద్ధి కోసం, ఈ ఆరుకోట్ల ప్రజానీకం యొక్క మేలు కోసం మనం పని చేస్తున్నామా లేకపోతే ఈ రాష్ట్రం అంతా, ప్రజానీకం అంతా మన ప్రభుత్వం, మనం ముఖ్యమంత్రిగా ఉండడానికి వీరు ఉన్నారు, మనకి ఓట్లు వేస్తారు అనుకుంటున్నామా అనే అనుమానం నాకు కలుగుతోంది ఆ అనుమానం నివృత్తి చేయాలంటే మీరు ఒక డెమొక్రటిక్ పార్లమెంటేరియన్‌గా ఈ సభకు, ఈ సమావేశానికి జవాబుదారిగా ఉండి, సక్రమంగా మీ పరిపాలన సాగిస్తే తప్ప ప్రజలకు వేరే మార్గం లేదు. అందుకు మీరు సహకరించి సరైన పరిపాలన అందించే ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری محمد امان اللہ خان :— جناب ڈپٹی اسپیکر صاحب گورنر کے خطبہ میں جو پیش کیا گیا ھے اس میں تعجب کی بات یہ ھے کہ کس کس چیز پر تنقید کریں۔ میری سمجھ میں نہیں آرہا ھے کہ یہاں سے لیکر وھاں تک کوئی سچائی کی بات نہیں ھے ۔ گورنر صاحبہ نے جو پڑھایا گیا ھے اس میں مناریٹیز کے تعلق سے بھی کہا گیا ھے ۔ مجھے ہنسی آتی ھے مسٹر این ٹی راما راؤ صاحب کے ۵ سالہ دور میں میناریٹیز پر جو ظلم ھوا وہ گذشتہ ۴۰ سال میں نہیں ھوا ۔ مناریٹیز فینانس کارپوریشن کو ۱۷۰ لاکھ روپیے دیئے گئے ھیں ۔ میں سمجھتا ھوں کہ چیف منسٹر نے اپنا وعدہ بھول گئے ھیں ۔ جب مسٹر ناندیلا بھاسکر راؤ صاحب چیف منسٹر تھے اس وقت کارپوریشن کیلئے ۱۰ کروڑ روپیے دینے کا اعلان کیا تھا ۔ دوبارہ ین ٹی راما راؤ صاحب بحیثیت چیف منسٹر برسراقتدار آئے آپ نے بھی اس وقت یہی کہا تھا کہ میں بھی ہر سال مینا رٹیز کارپوریشن کو ۱۰ کروڑ روپیے گرانٹ دونگا ۔ لیکن دیکھیں تو معلوم ھوگا کہ ۱۹۸۰ ع سے آج تک آپ کے

اس ۳ سالہ دور میں کیا دیا ۔ آندھرا پردیش کے میناریٹیز فینانس کارپوریشن کو صرف ایک پوسٹ مین کی حیثیت بنادی ہے ۔ کتنے غریب بیواہ عورتیں اور کتنے غریب لوگ فینانس کارپوریشن سے رجوع ہورہے ہیں لیکن کارپوریشن صرف بنک کو سفارش کررہا ہے ۔ لیکن بنک والے فینانس نہیں کرر ہیں ۔ میناریٹیز ہے کو دھوکا دے رہے ہیں اس کے سوا حکومت کچھ بھی نہیں کر رہی ہے ۔ میناریٹیز ایجوکیشنل انسٹی ٹیوٹ قائم کرنے اور ان انسٹی ٹیوٹ کو چلانے میں رعایت دینے کے تعلق گورنمنٹ غور کررہی ہے ۔ ہندوستان میں میناریٹیز کیلئے دفعہ ۳۰۱ کے تحت ہمیں اجازت دی گئی ہے کہ ہم لوگ ہمارے ایجوکیشنل انسٹی ٹیوشن قائم کرسکتے ہیں اور یہ ہمارا بنیادی حق ہے ۔ یہاں پر تلگو دیشم حکومت نئے نئے قوانین بنا کر میناریٹیز بلخصوص مسلمانوں کے تعلیمی اداروں کو ضرب لگا رہی ہے ۔ دکن میڈیکل کالج کے خلاف حکومت نے ہائی کورٹ میں مقدمہ ڈالی لیکن فیصلہ حکومت کے خلاف آیا ۔ یہاں پر ہی نہیں بلکہ ہندوستان میں ایک فیشن بن گیا ہے جب بھی میناریٹیز بلخصوص مسلمانوں کی ضرورت ہوتی ہے تو پولیٹیکل پارٹی ہمیں مدد کرنے کیلئے کہتی ہے اسی طریقہ سے چیف منسٹر این ٹی راما راؤ صاحب بھی مائینارٹیز بلخصوص مسلمانوں کے تعلیمی ایجوکیشنل انسٹی ٹیوٹ کے تعلق سے کچھ کرنے کیلئے ایلکشن سے پہلے بلند بانگ دعوے کئے گئے تھے لیکن آج تک ایجوکیشنل انسٹی ٹیوٹ کے تعلق سے کچھ بھی نہیں کیا گیا ۔ اردو زبان آندھرا پردیش میں ہی نہیں بلکہ سارے ہندوستان میں بولی جانے والی زبان ہے یہی زبان ہندوستان کو آزادی دلانے میں اہم رول ادا کی ہے ۔ گورنر کے خطبہ میں دیکھیں تو معلوم ہوتا ہے کہ تلگو دیشم حکومت تلگو کو سرکاری زبان بنانے کے تعلق سے کہی ہے ٹھیک ہے ہمیں کوئی اعتراض نہیں ہے تلگو کو سرکاری زبان ضرور بنائیے لیکن اردو کو بھی اس کا مقام دیں ۔ میں نے آج ہی ایک اردو پیپر میں دیکھا کہ سکریٹریٹ میں سارے مراسلے تلگو زبان میں جاری کئے جائینگے اور اگر کوئی مراسلہ انگریزی میں آئے تو ایک گزیٹیڈ آفیسر اس مراسلہ کو واپس کردے سکتا ہے ۔ چاہے یہ مراسلہ بڑے آفیسر کے پاس سے ہی آیا کیوں نہ ہو ۔ وہ مراسلہ کو ایک گزیٹیڈ آفیسر واپس کرسکتا ہے اور اگر تلگو زبان میں کوئی مراسلہ نہ آئے تو اس کا جواب نہیں دینا چاہئے ۔ ٹھیک ہے اگر آپ انگریزی کو ختم کرنا چاہتے ہیں تو ہمیں کوئی اعتراض نہیں ہے ۔ لیکن اردو زبان ایک ایسی زبان ہے جو ہندوستان میں پیدا ہوئی اور ہندوستان میں پروان چڑھی ہے ۔ آپ کو بھی اردو زبان کو ماننا پڑیگا ۔ آپ نے مسلمانوں کو خوش کرنے کیلئے علامہ اقبال کے چند اشعار یاد کرلیئے ہیں "سارے جہاں سے اچھا ہندوستاں ہمارا" آپ تلگو کی بات کرتے ہیں ضرور تلگو

سجھنا ضروری ہے میں بھی کوشش کررہا ہوں کیونکہ تلگو آندھرا پردیش کی سرکاری زبان ہے ۔ لیکن آپ اردو زبان کو ختم نہیں کرسکتے ۔ میں سمجھتا ہوں کہ آپ کے پولیٹیکل کیاریر ختم ہونے والا ہے ۔ آندھرا پردیش کی ٦ کروڑ عوام میں سے کم از کم ٢ کروڑ عوام بلا لحاظ مذہب و ملت اردو زبان بولنے والے ہیں اور اردو زبان جاننے والے ہیں اگر آپ اردو کو ختم کرنے کی بات کرتے ہیں تو سمجھ لیجئے کہ آندھرا پردیش میں ایک اندولن شروع ہوگا ۔ معاشی اعتبار سے کمزور جو مینارٹیز ہیں معلوم کرنے کیلئے تلگو دیشم حکومت نے یونیورسٹی کو ٨ لاکھ روپیے گرانٹ دی ہے ۔ چیف منسٹر کی حیثیت سے آپ ٥ سال سے برسر اقتدار ہے یہ آپکا کارنامہ ہے کہ مسلمانوں کے اکنامک سروے کرنے کیلئے ٨ لاکھ روپیے گرانٹ دیتے ہیں ۔ آج تک بھی مسلمانوں کے سوشیو اکنامک سروے نہیں ہوا ۔ شہر حیدر آباد آندھرا پردیش کا دارالخلافہ ہے ۔ آج اسمبلی میں صبح ٨-٣٠ بجے سے لیکر ١-٣٠ بجے تک شہر حیدر آباد کے عوام کو پینے کے پانی کے مسئلہ پر بحث کی گئی لیکن کوئی بھی واضح جواب نہیں آیا ۔ میں سمجھتا ہوں کہ تلگو دیشم حکومت کو شہر حیدر آباد سے ووٹ ملنے والے نہیں ہیں ایلکشن کے زمانے میں ٹوپی پہن کر یہاں پر دورہ کئے لیکن آپ کو معلوم ہو گیا کہ تلگو دیشم حکومت کو ووٹ نہیں ملے ۔ اس لئے تلگو دیشم حکومت شہر حیدرآباد کو ترقی دینا نہیں چاہتی ۔ قلی قطب شاہ اربن ڈیولپمنٹ اتھارٹی کو اسی اسمبلی فلور کے اندر وعدہ کیا گیا تھا کہ ہر سال ١ کروڑ روپیے گرانٹ دینگے لیکن دیکھیں تو معلوم ہوگا کہ قلی قطب شاہ اربن ڈیولپمنٹ اتھارٹی کو بغیر فنڈ کا ادارہ بنا دیا گیا ہے ۔ اس اتھارٹی کے پاس ایک پیسہ بھی فنڈ نہیں ہے ۔ اس لئے کوئی کام نہیں ہورہے ہیں ۔ ٤ سال کے اندر چارمینار سے شاہ علی بنڈہ روڈ کو توسیع کا کام نہیں ہوسکا کیونکہ اس قلی قطب شاہ کے پاس ایک پیسہ بھی فنڈ نہیں ہے ۔ جب ہم آفیسرس کے پاس جا کر کچھ کرنے کیلئے کہتے ہیں تو آفیسرس ہمیں یہ جواب دیتے ہیں کہ ہمارے پاس کوئی پیسہ نہیں ہے ہم کس طرح سے کام کرواسکتے ہیں ۔ میونسپل کارپوریشن کنٹراکٹرس کو ٨ کروڑ روپیے دینا ہے ان کنٹراکٹرس کے بلس رکے ہوئے ہیں اس لئے کنٹراکٹرس ١٥ دن سے ہڑتال کررہے ہیں لیکن حکومت ان کے مطالبات کیا ہیں ان لوگ کیوں ہڑتال کررہے ہیں کوئی پوچھنے والا نہیں ہے ۔ آپ ہمیشہ یہ کہتے ہیں کہ سنٹرل گورنمنٹ یعنی راجیو گاندھی ہمارے اسٹیٹ کیلئے پیسہ نہیں دے رہے اور یہ کہتے ہیں کہ سنٹرل حکومت ہمیں اس لئے پیسہ برابر نہیں دے رہی ہے ۔ کیونکہ یہاں پر اپوزیشن پارٹی یعنی تلگو دیشم حکومت برسر اقتدار ہے ۔ آپ بھی

ہمارے ساتھ وہی کررہے ہیں جو سنٹرل گورنمنٹ آپ کے ساتھ کررہی ہے بلدیہ پر ہمارے یعنی مجلس اتحادالمسلمین پارٹی کا اقتدار ہے بلدیہ کے امپلائیز کو تنخواہ وقت پر نہیں مل رہی ہے انہیں تقریباً ۵ روز یا ۶ روز بعد تنخواہ مل رہی ہے کیونکہ بلدیہ کے پاس ملازمین کو تنخواہ دینے کیلئے بھی پیسہ نہیں ہے۔ بلدیہ کے کنٹراکٹرس کو بلدیہ ۸۵ کروڑ روپیے دینا ہے کنٹراکٹرس ۱۰ روز سے ہڑتال کر رہے ہیں گورنمنٹ انکے مسائل پر کوئی توجہ نہیں دے رہی ہے۔ کنٹراکٹرس کو ۸ کروڑ روپیے جو دینا ہے وہ سب نئی سٹی کے سڑکوں کو توسیع کرنے کیلئے استعمال کیا گیا ۔ بلدیہ کو گورنمنٹ نے ۸۶ - ۸۵ ، ۸۷ - ۸٦ میں کتنا گرانٹ دیا گیا ہے اسکا حساب بتائے ۔ آندھرا پردیش شہر حیدرآباد کے بلدیہ کے تعلق سے یہاں کی حکومت وہی کام کر رہی ہے جو راجیو گاندھی آندھرا پردیش کی حکومت کو ستا رہے ہیں کیونکہ یہاں پر اپوزیشن پارٹی برسر اقتدار ہے ۔ آندھرا پردیش کی حکومت شہر حیدرآباد کے بلدیہ کو بھی ستارہی ہے کیونکہ بلدیہ پر اپوزیشن پارٹی یعنی مجلس اتحادالمسلمین کا اقتدار ہے۔

گورنر کے خطبہ میں مسلمانوں میں معاشی اعتبار سے جو کمزور لوگ ہیں اسکا سروے کرنے کیلئے حکومت ۸ لاکھ روپیے منظور کرتی ہے ۔ لیکن یہاں کی عوام ۱۹۸۳ ع سے غریب سے غریب تر ہوتے جارہے ہیں ۔ ۲ روپیے چاول کی بات کرتے ہیں کانگریس پارٹی یہاں پر اقتدار کیوں کھودی یہاں پر کانگریس لوٹ مار اور گروپ بندی کیوجہ سے اپنا اقتدار کھودی اوریہاں کی عوام تلگو دیشم حکومت کو برسر اقتدار لائی ۔ گورنر کے خطبہ میں کسانوں کی بھلائی کیلئے ایک کرشکا پریشد بنایا جارہا ہے لیکن یہاں کی عوام ۱۹۸۳ع سے غریب سے غریب تر ہوتے جارہے ہیں ۔ ہماری حکومت ۲ روپئے کیلو چاول کی بات کرتی ہے جو بھی گرین کارڈ رکھتا ہے اسے ہر مہینہ ۲۵ کیلو چاول ۲ روپیے کے حساب سے ملتے ہیں لیکن اس آدمی کے گھر کا خرچ مہینہ ۱۰۰ کیلو چاول ہوتا ہے اسے کھلے بازار سے ۵ روپیے کیلو چاول خریدنا پڑتا ہے ۔ بتائے اس غریب آدمی کو کیا فائدہ ہوا ۔یہاں کی حکومت رائس ملوں کو کھلی چھوٹ دے دی ہے وہ لوگ من مانی چاول بلاک کر رہے ہیں ان لوگوں کو کوئی پوچھنے والا نہیں ہے ۔ گورنر کے خطبہ کے اندر مائنارٹیز اوکیشنل انسٹی ٹیوٹ کے قائم کرنے اسے چلانے کیلئے حکومت نے رعایت دینے کا اعلان کی لیکن ایک مائنارٹیز ایجوکیشنل انسٹی ٹیوٹ جو دکن میڈیکل کالج ہے اس پر یہاں کی حکومت ہائی کورٹ میں مقدمہ ڈالتی ہے لیکن فیصلہ حکومت کے خلاف ہوتا ہے پھر یہاں کی حکومت سپریم کورٹ میں مرافعہ پیش کرتی ہے پھر بتائیے یہاں کی

حکومت مائینا ریٹیز کے ایجوکیشنل کے تعلق سے کیا کرتی ہے - اور یہاں کی حکومت یونیورسٹی پر دباؤ ڈالتی ہے کہ دکن میڈیکل کالج جو ملحقہ ہے اسکو ختم کردیا جائے - شہر حیدرآباد میں گورنمنٹ ہاسپٹلس کا کیا حال ہے میں چیالنج کے ساتھ کہتا ہوں کہ چیف منسٹر ایک مرتبہ دواخانہ عثمانیہ کا دورہ کریں اور دیکھیں وہاں پر کتنے غریب لوگ مر رہے ہیں کیونکہ وہاں پر دوائیاں نہیں ہیں- غریب عوام باہر سے دوا خرید کر نہیں لا سکتی اس وجہ سے کئی غریب عوام کی موت واقع ہو رہی ہے - نظامیہ ارتھوپیڈک ہاسپٹل کو کمرشلائیز کر دیئے ہیں وہاں پر بغیر پیسوں کے کوئی ڈاکٹر نہیں دیکھتا اور یہاں پر ہزاروں روپیوں کے بلس بنتے ہیں - یہاں پر گورنمنٹ کو بہت آمدنی ہورہی ہے - گورنر کے خطبہ میں یہ کہا گیا ہے کہ آندھرا پردیش میں لا اینڈ آرڈر بلکل اچھا ہے- اور تلگو دیشم حکومت یہ کہتی ہے کہ شہر حیدرآباد میں فرقہ وارانہ فسادات کو ختم کردیا گیا ہے یہ حکومت کی غلط فہمی ہے مجلس اتحادالمسلمین پارٹی کا شہر میں مضبوط ہونے کی وجہ سے فسادات ختم ہوگئے ہیں - لا اینڈ آرڈر سارے شہر میں دیکھیں تو معلوم ہوگا- پنجاب اسٹیٹ کے بعد آندھرا پردیش کا نمبر آتا ہے-یہاں پر نکسلائیٹ نے پولیس آفیسرس کو ختم کررہے ہیں جس طریقہ سے پدا پلی اور حضور آباد میں نکسلائیٹ پولیس آفیسرس کو ختم کررہے ہیں - شہر حیدرآباد میں ایک کیشیر جو بنک سے رقم لے جا رہا تھا اس آدمی کو دن کے ۳۰-۸ بجے لوٹ لیا جاتا ہے لیکن ابھی تک کوئی گرفتاری عمل میں نہیں آئی - اسی طریقہ سے لا اینڈ آرڈر کا مسئلہ شہروں میں ہی نہیں بلکہ دیہاتوں وغیرہ میں بھی یہی حال ہے - عوام ایسی حکومت سے بیزار ہوگئی ہے - یہاں کا یہ حال ہے کہ ایک روڑی شیٹر اور غیر سماجی عناصر جو پیلے رنگ کے شرٹ پہن کر پھرتے ہیں وہ لوگ من مانی غنڈہ گردی کرتے ہیں انہیں کوئی بھی نہیں پکڑتا کیونکہ وہ پیلے رنگ کا شرٹ پہنا ہوا ہے ایسے ہی لوگ جب منسٹرس کو دعوت دیتے ہیں تو یہاں کے ہوم منسٹر اور شوگر منسٹر ان لوگوں کی دعوت قبول کرتے ہیں اور شرکت بھی کرتے ہیں - بتائیے اب لا اینڈ آرڈر کا کیا حال ہوگا- یہاں پر لوٹ مار بلاک مارکٹنگ چلتی ہے اور منی لینڈر غریب لوگوں کو ستارہے ہیں - میں نے ایک منی لینڈر کے خلاف پرسنل نمایندگی کیا تھا لیکن آج تک اس کے خلاف کوئی کارروائی نہیں کی گئی کیونکہ اس منی لینڈر کے پیچھے راجیہ سبھا کی ممبر مسز رینوکا چودھری ہے اسلئے پولیس اس منی لینڈر کے خلاف کوئی کارروائی نہیں کررہی ہے- آج کل ایم ایل ایز کی آفیسرس کے پاس کوئی شنوائی نہیں ہورہی ہے چاہے وہ ایم ایل ایز اپوزیشن پارٹی کا ہو یا برسر اقتدار کے ہو- آفیسرس نہیں سن رہے ہیں- پہلے ہ

ڈسٹرکٹ میں ایک ڈسٹرکٹ پلاننگ بورڈ ہوتا ہے اس میں ایم ایل اے بھی نمایندہ ہوتا تھا لیکن اب ڈسٹرکٹ پلاننگ بورڈ ختم کردیا گیا ہے - ایم ایل اے اور منسٹرس دونوں کیلئے مسائل پیدا ہوگئے ہیں جب کبھی بھی پولیس آفیسرس اور ریونیو آفیسرس کو کچھ کرنے کیلئے کہتے ہیں تو کوئی سننے والا نہیں ہے - یہاں پر کرپشن کا کیا حال ہے کانگریس کے زمانہ میں کرپشن تھا جس کی وجہ سے عوام کانگریس حکومت کو بیدخل کردیا اور آپ کو اقتدار میں لایا لیکن آپ حکومت میں بھی کرپشن بہت ہی عام ہے آندھرا پردیش میں کرنٹ کا کیا حال ہے خود شہر حیدرآباد میں ۴ ، ۴ گھنٹے لائیٹ نہیں رہتی ہے بعض وقت تو رات بھر لائیٹ نہیں رہتی ہے بتائیے بچے کس طرح پڑھینگے جبکہ ان بچوں کے امتحانات قریب آگئے ہیں - سلم علاقوں میں کوئی ترقی کے کام نہیں ہورہے ہیں میونسپل کارپوریشن پر مجلس اتحادالمسلمین پارٹی کا قبضہ ہے لیکن بلدیہ کا کمشنر من مانی اختیارات کا استعمال کررہا ہے - یہی کمشنر سلم علاقوں میں کام کرنے کیلئے جو فنڈ رکھا گیا ہے اس کو دوسرے مقامات پر خرچ کررہا ہے - اس لئے سلم علاقوں میں کوئی ترقی کے کام نہیں ہورہے ہیں - بلدیہ کے اندر یہ افواہ چل رہی ہے کہ بلدیہ کے ملازمین کو تنخواہ دینے کیلئے بلدیہ کے پاس پیسہ نہیں ہے - بلدیہ کے ملازمین کو تنخواہ ۵ یا ۶ روز بعد تنخواہ مل رہی ہے - کسانوں کی فلاح و بہبود کیلئے کرشکا پریشد بنایا جارہا ہے - یہ ایک دکھاوے کے علاوہ کچھ بھی نہیں ہے - اپنے فیملی کے جھگڑے دور کرنے کیلئے ایک داماد کو کرشکا پریشد کا چیرمن بنایا گیا ہے - چندر بابو نائیڈو کو کرشکا پریشد کا صدر منتخب کیا گیا یہ پوسٹ تقریباً ڈپٹی چیف منسٹر کی حیثیت رکھتا ہے کیونکہ اس کرشکا پریشد کے تحت الکٹری سٹی ، امداد باھمی اور زراعت کے محکمہ آتے ہیں اس سے اندازہ ہوتا ہے کہ تقریباً ۱۰ پورٹ فولیو آتے ہیں - چندر بابو نائیڈو کونسے بڑے کسان تھے کونسے مجاھد آزادی تھے کیا وہ کسانوں کے ہمدرد ہیں پھر کیوں انہیں کرشکا پریشد کا صدر بنایا گیا ہے - کیا ۶ کروڑ عوام میں کوئی اچھا کسان نہیں ہے کسی اچھے کسان کو کرشکا پریشد کا صدر بنایا جاتا تو بہت ہی اچھا ہوتا - حکومت کو چاہئے کہ آندھرا پردیش میں لا اینڈ آرڈر اور دوسرے کئی مسائل ہیں اس پر غور کرنا چاہئے نہیں تو آندھرا پردیش کی عوام آپ کو بھی سبق دے گی -

డా. ఏ. ఎస్. రాజు :—అధ్యక్షా, గవర్నరు ప్రసంగానికి సంబంధించిన తీర్మానమును బలపరుస్తూ ఈనాడు తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం ఆర్థిక పోరాటం మొదలు పెట్టిందని మనవిచేస్తున్నాను. అనేక దశాబ్దాలు, శతాబ్దాలుగా [illegible] ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరుస్తూ వారికి రాజకీయ

చైతన్యం కలిగిస్తూ ఈ పోరాటం మొదలు పెట్టింది. ఇది నిరంతరమైన పోరాటమని తెలుసు. కేవలం ఈ రాష్ట్రములో పోరాటంతో ఆగదు. రాష్ట్ర పరిధి చాలా తక్కువ. అలాంటి పరిస్థితులలో తెలుగు దేశం పార్టీ ఈ రాష్ట్రములో పోరాటం ప్రారంభించి మొత్తం భారత దేశానికి విస్తరింపచేసినపుడే ఈ పోరాటం సఫలీకృతమవుతుంది. రాజ్యాంగ నిపుణులు మన దేశానికి ఫెడరల్ వ్యవస్థను పెట్టారు. కేంద్రములో అధికారంలో వున్న కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రాష్ట్రాలకు వున్న అధికారాలను లాక్కొంటూ ఫెడరల్ వ్యవస్థకు తిలోదకాలిచ్చింది. రాష్ట్ర పరిధిలో వున్న అధికారంలో ఆర్థిక పోరాటం సాగుతోంది. కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాల విషయం. దీని పైన సర్కారియా కమీషన్ రిపోర్టును సమర్పించింది. ఇక ఎన్నికల గురించి సభ దృష్టికి తీసుకు రావలసిన అవసరం వుంది. ఈ సంవత్సరంలో మండలాలకు కాని, పంచాయతీలకు కాని, సింగిల్ విండో సిస్టమ్‌లో సహకార సంఘాలకు కాని ఎన్నికలు జరిపి మొత్తం భారత దేశములోనే పూర్తిగా పరిఢవిల్ల చేసిన ఘనత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికి దక్కింది. మన రాష్ట్రం పూర్తిగా వ్యవసాయం మీద ఆధారపడినది అతివృష్టి, అనావృష్టి వల్ల ఎన్ని ఇబ్బందులు వచ్చినా వాటిని ఎదుర్కొనడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక చర్యలు తీసుకొన్నది వ్యవసాయోత్పత్తి, ధరల గురించి మనవిచేస్తాను. ధాన్యం ధర కాని, చెరుకు ధర కాని గత 15 సంవత్సరాల నుంచి చూస్తే కేంద్రము 2, 8, 10 రూపాయలు పెంచడమే తప్ప గిట్టుబాటు ధర చెల్లించా డానికి ఏ మాత్రం చర్యలు తీసుకోవలేదు. చెరుకుకు మినిమమ్ ప్రైస్ 190 రూపాయలు కాని చాలా రాష్ట్రాలు ఎక్కువ యిస్తున్నాయని బాగారెడ్డిగారు అన్నారు. గోధుమ ధరను పెంచినపుడు ధాన్యం ధరను ఎందుకు పెంచలేదు. ధాన్యం మీద ఆధారపడిన మన రాష్ట్రమును పూర్తిగా అన్యాయం చేయడం తప్ప మరేమీ కాదు. ఇక సబ్సిడి విషయం చూస్తే ఈనాడు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇస్తున్న సబ్సిడీలు రిచెస్‌కే పెడుతున్నారు కాని పూరెస్ట్‌కు దక్కటం లేదు. 6-50 గం సాయంత్రం
కేంద్ర బడ్జెటుకు, రాష్ట్ర బడ్జెటుకు అవినాభావ సంబంధం వుంది, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆర్థిక పరిస్థితికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక పరిస్థితికి సంబంధం వుంది. సుమారు 3 వేల కోట్ల రూపాయలు ఎరువులకు సబ్సిడీ కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చింది ఫ్యాక్టరీ ఓనర్స్‌కే చెందుతున్నది కాని రైతులకు ఆ ఫలితం దక్కడం లేదు. రైతుల సమస్యలను దృష్టిలో పెట్టుకుని రైతులకు మేలు చేయటానికి భారతదేశంలో ఎక్కడా లేని కర్షక పరిషత్‌ను ఈ తెలుగుదేశ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. దీనివల్ల రైతుల సమస్యలన్నీ ఒకే రోజు పరిష్కారం కాక పోవచ్చు. కాని రైతులందరనూ సంఘటిత పరచి వారి ఇబ్బందులు తీర్చటానికి ఇది ఒక తొలి మెట్టుఅని మనవిచేస్తున్నాను. సిరికల్చర్, హార్టికల్చర్ విషయంలో ఈ ప్రభుత్వం ఎన్నో చర్యలు తీసుకుంటున్నది. విదేశాల నుండి కేంద్ర ప్రభుత్వం 800 కోట్ల రూపాయల ఆయిల్ దిగుమతి చేసుకుంటున్నది కాని మన రాష్ట్రంలో వున్న వనరులను ఉపయోగించుకోవడం లేదు. మత్స్య పరిశ్రమాభివృద్ధికి మన రాష్ట్రంలో మంచి అవకాశాలు వున్నాయి. హౌసింగ్ ప్రోగ్రామ్‌లో మన

(కొనసాగుతున్నది)

రాష్ట్రం భారత దేశంలోనే మొదటి స్థానంలో వుంది. కాని గతంలో ఎప్పుడూ లేని ఆర్థిక విధానాన్ని కేంద్రం ప్రవేశపెట్టి రాష్ట్రాలను అణగద్రొక్కటానికి పూనుకుంటున్నది. ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ప్రైసెస్ వల్ల రాష్ట్రాలను నిలువు దోపిడి చేస్తున్నది. ఉక్కు, బొగ్గు, ఆయిల్ ధరలు పెంచారు. 3 వేల కోట్ల రూపాయలు ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ప్రైసెస్ మీద పెంచి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అందులో వాటా లేకుండా చేయడం కేంద్రం యొక్క కుతంత్రం తప్ప మరొకటి కాదు.

ఇక, ఆరోగ్యం విషయంలో ఈ తెలుగుదేశ ప్రభుత్వం వైద్య విధాన పరిషత్‌ను ప్రారంభించింది. నీటి పారుదల గురించి పెద్దలు మాట్లాడారు. గోదావరిలో నీరు తగ్గింది. ఈ పరిస్థితుల్లో పోలవరం బ్యారేజ్ పూర్తి కాకపోతే రైతులను ఆదుకోవడం సాధ్యం కాదు. కాని దానికి ఇంతవరకూ కేంద్రం క్లియరెన్స్ ఇవ్వలేదు. సీనియర్ నాయకులు కొందరు రీజనల్ ఫీలింగ్స్ రెచ్చగొట్టే విధంగా మాట్లాడుతున్నారు. ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలో ఎది లక్షల ఎకరాలు ఎండిపోయే పరిస్థితుల్లో వున్నప్పుడు దానిని సేవ్ చేయడానికి శ్రీరామసాగర్ నుండి 3 టి. ఎమ్. సి. యో, 4 టి. ఎమ్. సియో నీటని ఇస్తే అది ఒక అపరాధంగా చిత్రిస్తూ మాట్లాడారు. సి హెచ్. రాజేశ్వరరావుగారు కాంగ్రెసు పార్టీ ఆఫ్ ఇండియా తరపున మాట్లాడనట్లు మాట్లాడారు....

(ఇంటరప్షన్స్)

ఇక శాంతి భద్రతల గురించి కాంగ్రెసు నాయకులు మాట్లాడుతున్నారు. ప్రతి రోజూ పంజాబులో ఎంతమంది చనిపోతున్నారో మనం పత్రికల్లో చూస్తూనే వున్నాము. పంజాబులో శాంతిభద్రతల పరిస్థితికి కాంగ్రెసు పార్టీ అనుసరిస్తున్న విధానమే కారణం. అక్కడ కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సంబంధాలు పూర్తిగా నాశనం అయ్యాయి. వారి విధానం వల్ల దేశం ముక్కలయ్యే ప్రమాదం వుంది. అలాగే బీహారులో కూడా శాంతిభద్రతల పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా వుంది. వాటిని గుర్తించకుండా మనరాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతలు లేవని చెప్పడం ఆశ్చర్యంగా వుంది. ఇక, విశాఖ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ గురించి చెప్పాలంటే విశాఖఉక్కు, ఆంధ్రుల హక్కు అన్నారు. ఆ ఉద్యమంలో అనేక మంది చనిపోయారు. కాని ఆ ఫ్యాక్టరీ ఈనాటి వరకూ పూర్తికాలేదు. కాని అది పూర్తిఅయ్యాక వచ్చేది ఉక్కు కాదు, తుక్కు అని మనవి చేస్తున్నాను. విశాఖ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీలో నుండి వచ్చే ఉక్కు ఎందుకూ పనికిరాదని నిపుణుల కమిటీ చెప్పింది. అలాగే మన రాష్ట్రములో నేచురల్ గ్యాస్ ప్రొడక్షన్ అవుతూన్నప్పటికి ఇక్కడ రీజనల్ ఆఫీసు పెట్టటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒప్పుకోవడం లేదు. ఈరోజు ముఖ్యమంత్రిగారు రిజైన్ చేయాలని అంటున్నారు. ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణగారు ముఖ్యమంత్రిగారిపై 97 ఆరోపణలు చేస్తూ కోర్టుకువెడితే కోర్టు 7 ఆరోపణలపై అభిప్రాయం తెలియ జేస్తే ముఖ్యమంత్రిగారిని రాజీనామా చేయమంటున్నారు. కోర్టుకు వెళ్ళినందుకు [illegible] ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణకు రాజ్యసభ సీటు ఇచ్చారు.

Sri Kudupudi Praphakara Rao :— It is none of your concern, and it is none of your Business. It is our Party's affair.

డా. ఐ ఎన్. రాజు :— ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని డైరెక్టుగా ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులలో తొలగించలేక కోర్టుల ద్వారా ఏదో చేద్దామని కుట్రలు పన్నుతున్నారు. ఏమైనా తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అన్ని రంగాలలో చేస్తున్న అభివృద్ధిని తెలుపుతూ చేసిన ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు (వర్ధన్నపేట) :— అధ్యక్షా, గవర్నరు గారి ప్రసంగములో రాష్ట్ర ప్రభుత్వము వాస్తవమైన విషయాలను ప్రతిబింబచకుండా మసి పూసి మారేడుకాయ చేసిన విధంగా ప్రసంగాన్ని సాగించి దని చెప్పడములో అతిశయోక్తి లేదు. ఎందుకంటే, ఈ ప్రభుత్వము ఎప్పుడు చెప్పినా, మేము బీద వర్గాల వారికి రెండు రూపాయల కిలో బియ్యం ఇస్తున్నాం. 6 లక్షలకు పైగా యిండ్లు కట్టించాము అంటుంది. మీరు చేస్తున్నటువంటి యీ కార్యక్రమాల్లో వాస్తవంగా కార్యక్రమాలు చేస్తున్నప్పటికి—నాన్ ప్రొడక్టివ్ లైన్‌లో పోతూ ఎన్నివేల కోట్లు ఖర్చు పెట్టినప్పటికి రాష్ట్రాభివృద్ధి కుంటుపడుతుంది తప్ప నిజంగా రాష్ట్రాభివృద్ధి జరుగుతుందనేది వాస్తవం కాదు. ఇంత ఖర్చు పెట్టామని చంకలు ఎగురవేసుకుంటే రాష్ట్రాభివృద్ధి కాదు దానితోపాటు మిగతా వనరులను అభివృద్ధి పరిస్తే తప్ప రాష్ట్రం యొక్క ప్రగతి అన్ని రంగాలలో జరిగే అవకాశం లేదు. ఇది వాస్తవ పరిస్థితిగా ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. ఈ విషయాలను దాచిపెట్టి వివరించకుండా గవర్నరుగారి ద్వారా ఉపన్యాసం చెప్పించడం శోచనీయం. లాస్ట్ యియర్ బడ్జెటు సందర్భములో, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు లోటు బడ్జెట్ కేవలం రు. 160 కోట్లు వుంటుంది. నాన్ ప్లాన్ ఎక్స్‌పెండిచర్ తగ్గించి, టాక్సెస్ ఎక్కువ కలక్ట్ చేసి రికూప్ చేస్తామన్నారు. కాని, చివరకు రు 262 కోట్ల లోటు బడ్జెట్‌తో వచ్చారు. ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక పెట్టుబడిని రు. 7,200 కోట్ల నుండి 5,700 కోట్లకు కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఫైనాన్స్ కమీషనువారు తగ్గించినప్పుడు ఆ రోజు ముఖ్యమంత్రిగారు యిక్కడ అసెంబ్లీలో అక్కడ కౌన్సిల్‌లో ఏమి చెప్పారు? ఈ తగ్గింపును వారు చేసినప్పటికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వయంగా వనరులను సమీకరించుకొని బడ్జెట్‌ను మనం అనుకున్న ప్రకారం సాధిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. కాని ఒకసారి ఫిగర్సు చూస్తే— మొదటి సంవత్సరము రు. 1000 కోట్లు, తరువాత రు. 1200 కోట్లు, ఈ సంవత్సరం రు 1250 కోట్లు బడ్జెటులో కేటాయించడం జరిగింది. మిగతా వచ్చే రెండు సంవత్సరాలలో రు. 5,700 కోట్లలో దాదాపు 1400 కోట్ల పైగా ఖర్చు పెట్టే అవకాశం ప్రభుత్వం ఏ విధంగా సాధిస్తుంది? ఈ విధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనేక రకాల అంకెల గారడీని చూపించి, అసెంబ్లీ కౌన్సిల్‌లో చెప్పిన మాటలను అమలు పరచనందున రాష్ట్రములో అనేక అనర్థాలు వచ్చాయి. పోయిన సంవత్సరము యీ ప్రభుత్వం అభివృద్ధి పథకాలు చేపడతున్నామని, ఇరిగేషను, ఎలక్ట్రిసిటీ ముఖ్యము అని, ఇరిగేషను కొరకు

7-00 గం. సాయంత్రం

రు. 512 కోట్లు కేటాయించామని ప్రభుత్వ పెద్దలు అనేక రకాల తీయని మాటలు చెప్పారు. నిజంగా రు. 512 కోట్లు ఒక సంవత్సరములో ఖర్చు పెడితే ఏ విధంగా జరగేపను అభివృద్ధి అప్పుడు దోసని . . ర కాల ప్రజలు ఆశపడ్డారు, కాని జరిగింది ఏమిటి? తెక్కు . . సే—జూరా ప్రాజక్టుకు రు. 20 కోట్లు కేటాయిస్తే 14 కోట్లు కాలేదు, ఎస్టు బ్యాక్ కు రు. 100 కోట్లు కేటాయిస్తే 10 కోట్లు కాలేదు. రు. 512 కోట్లలో కేవలం రు. 190 కోట్లు ఖర్చు పెట్టి అంకెల గారడీ చేసి . . సి పూసి మారేడు కాయ చేశారు. ఈ విధంగా చేయడం వల్ల అభివృద్ధి కావలసిన యిరిగేషను వసతుల పట్ల చిన్న చూపు చూడడం కాదా? ప్రత్యేకంగా తెలంగాణా ప్రాంతం పట్ల—జురాలా, భీమా, విషయములో గాని ఆర్ డి.ఎస్. విషయములో గాని, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయములో గాని—యీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సీ కన్ను వేసి యిక్కడ వున్న రైతాంగాన్ని మరిచిపోతున్నదని నిస్సందేహంగా చెబుతున్నాను. ఎందుకంటే గత రెండు సంవత్సరాలుగా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుకు కేవలం 60 కోట్లు బడ్జెటులో కేటాయించారు. ప్రతి సంవత్సరము 50 వేల ఎకరాలు యిరిగేషను యిస్తామని చెప్పిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1982 నుండి 87 వరకు యీ 5 సంవత్సరాలలో కూడా ములో 6 లక్షల ఎకరాలు సాగు చేస్తామని చెప్పి కేవలం ఒకటిన్నర లక్షల ఆయకట్టును నిర్మాణం చేయగలిగారు. ఆ ఒకటిన్నర లక్షల ఎకరాలకు అయినా నీరు యిచ్చే పరిస్థితి ఉందా అంటే ఆ వున్న నీటిని కూడ—తెలంగాణ ప్రాంతానికి కావలసిన నీటిని—ధవళేశ్వరమునకు డైవర్టు చేసిన సంగతి మీకు తెలుసు. ఇట్లా చేయడం వల్ల తెలంగాణాలో వున్న రైతుల పట్ల పక్షపాతం వహించినట్లు కాదా? ధవళేశ్వరమునకు డైవర్టు చేసిన వాటరు మంత్రిగారికి తెలియకుండా అధికారులు చేశారంటున్నారు. 17 నాడు యిస్యూ చేసిన జీ.ఓ. సంగతి తెలియపడి చెంపలు వేసుకున్నట్లు పత్రికలలో వచ్చింది. ఇది కేవలం ప్రజలను మభ్య పెట్టడానికి చేసిన విషయం. ఇది యీ సంవత్సరం జరిగిన విషయమే కాదు. పోయిన సంవత్సరము ఫ్లడ్ వచ్చినప్పుడు ధవళేశ్వరం ఆనకట్ట పోయినప్పుడు—ఆ రోజు కూడ—శ్రీరాంసాగర్ వాటర్ ను డైవర్టు చేసిన సంగతి ఆ రోజుల్లో యిక్కడి రైతుల సెకండ్ క్రాప్ ఎండిపోయిన సంగతి—ప్రస్తావించాము. అంతేగాకుండా 1984 లో కూడ జీ.ఓ. యిష్యూ చేసి వాటర్ ను డైవర్టు చేశారు. అందుకని యీ విషయము యీ ప్రభుత్వానికి తెలియదు, మంత్రివర్గానికి తెలియదు అనేది కేవలము బూటకము. కావాలని యిక్కడి ఆయకట్టును డెవలప్ చేయకుండా నిధులు యివ్వకుండా, ప్రణాళికా పెట్టుబడిని ఖర్చు చేయకుండా యీ ప్రాంతములో వున్న రైతాంగాన్ని—నిజామాబాదు, మెదక్ ఆదిలాబాదు, కరీంనగర్, నల్లగొండ ప్రాంతాలలోని రైతులను—చిన్న చూపు చూడడం కాదా? తెలంగాణాకు అన్యాయం జరుగుతుందని మేము చెబితే పెద్దలు అనేక రకాల విమర్శలు చేస్తున్నారు. ఎగతాళి చేస్తున్నారు, పెడర్థాలు తీస్తున్నారు. ఇది నిజం కాదా? రీజినల్ యిం-బాలెన్సెస్ వుండకూడదని భారతీయ జనతా పార్టీ చెబుతుంది దేశభక్తితో కూడినటువంటిది మా పార్టీ. రాష్ట్రప్రభుత్వం ప్రణాళికా పెట్టుబడి కేటాయింపులను

సర్దుబాటు చేసి యీ ప్రాంత ప్రజలకు అన్యాయం జరగకుండా చూడాలని చెప్పేది మా పార్టీ అని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజక్టు 234 కిలో మీటరు నుండి 284 కిలో మీటరు వరకు మేయిన్ కెనాల్ త్రవ్వారు. కాని చిన్న చిన్న కాలువలు, ఫీల్డు ఛానల్సు చేయలేదు. కారణం ఏమిటి అని అడిగితే-వరల్డు బ్యాంకుకు లింక్ చేశారు. గత మూడు నాలుగు సంవత్సరాల నుండి చెబుతున్నారుగాని ప్రపంచబ్యాంకు సహాయం రాలేదు. కాని నీళ్లులేని తెలుగుగంగకు రు. 600 నుండి రు. 800 కోట్లు ప్రణాళికా పెట్టుబడిని కేటాయించి 200 కోట్లను రాష్ట్రప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టింది అంటే ఏమి అనుకోవాలో అర్థం కావడం లేదు. 7-10 p.m.
ఈ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి శ్రీరామ సాగర్ ప్రాజక్టుకు ప్రపంచ బ్యాంకుకు లింకు చేయకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే తీసుకొని ఈ సంవత్సరంనుంచే కొంత బడ్జెటు కేటాయింపుచేసి ఆ కెనాల్ కార్యక్రమాన్ని, ఆ ఫీడ ఛానల్సు కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేయవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. 284 కె. ఎమ్. నుంచి 347 కె. ఎమ్. వరకు-సూర్యాపేటలో మూసీనదివరకు ఉన్నటువంటి పోచంపాడు సెకండు ఫేజ్ కార్యక్రమాన్ని కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇంతవరకు పట్టించుకోలేదు. ఈ సెకండు ఫేజు కార్యక్రమానికి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తప్పుడు లెక్కలు వేసి శ్రీరామసాగర్ ప్రాజక్టులో నీరు లేదని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించింది. పార్లమెంటులో మెంబర్సు అడిగితే మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చినటువంటి లెక్కల ప్రకారం సెకండు ఫేజు శాంక్షను చేయవలసిన అవసరం లేదని చెప్పారు. ఇది కుట్ర కాదా అని అడుగుతున్నాను. వాస్తవంగా శ్రీరామసాగర్ ప్రాజక్టులో నీరు ఉన్నది. కాని బడ్జెటు కేటాయింపు చేయవలసి వస్తుందని దొంగ లెక్కలు చెప్పి కేంద్రానికి రిపోర్టు పంపించారు. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి ప్రోజక్టులమీద చిన్నచూపు చూస్తూ ఈ ప్రాంతంయొక్క రైతులను సర్వనాశనం చేసే ప్రయత్నంలో ఉందని చెప్పడానికి నేను వెనుకంజ వేయడం లేదు. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న విద్యుచ్ఛక్తి కార్యక్రమాలకు సెవెంత్ ఫైవ్ ఇయర్ ప్లానులో రూ. 1127 కోట్లు కేటాయించారు. ఈ మూడు సంవత్సరాలలో యావరేజిన 200 కోట్లుకూడా ఖర్చు చేయలేదు. డబ్బు లేకపోతే ఏమి చేయాలి, ఫైనాన్సు డిపార్టుమెంటువారు ప్రణాళికాబద్ధమైన డబ్బు కూడా రిలీజు చేయడం లేదని ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు చైర్మన్ శ్రీ శాశారావుగారు మొత్తుకొనడం జరుగుతున్నది. ఎలక్ట్రిసిటీ లేకపోవడంవల్ల గతసంవత్సరంలో రైతులకు, ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్షనుకు ఏ విధంగా నష్టం వచ్చినది మనకు తెలుసు. ఈనాడు తెలంగాణా ప్రాంతంలో లో ఓల్టేజివల్ల వేలాది మోటార్లు కాలిపోతే దానిని పట్టించుకునే నాధుడు లేడు. భారతీయ జనతా పార్టీ వారు కొన్ని లక్షల పోస్టు కార్డ్సు ముఖ్యమంత్రికి పంపించినప్పుడు ఈ తెలంగాణా ప్రాంతంలో 220 కె.వి. లైను వేస్తామని చెప్పి 1986 లో ముఖ్యమంత్రిగారు ములుగు రోడ్డు దగ్గర ఫౌండేషను వేసారు. ఇప్పటికి రెండు సంవత్సరాలు అయింది. ఇంతవరకు దాని

ఎగ్జిక్యూషను చూసిన పాపాన పోలేదు. తెలంగాణాలో ఏ జిల్లాలో కూడా 220 కె.వి. లైను లేనికారణంగా లక్షలాది రైతాంగం నాశనమై లక్షలాది రైతులయొక్క మోటార్లు కాలిపోయి అనేక రకాల ఇబ్బందుల పాలౌతున్నారు. అన్ని జిల్లాలలో 220 కె.వి. లైన్సు ఏర్పాటు చేసే విధంగా ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బడ్జెటు కేటాయింపులు చేయాలి. వచ్చే రోజులలో లోటువోల్టేజివల్ల కాలిపోయినటువంటి మోటర్లకు కనీసం వైండింగు ఛార్జెస్ అయినా రైతుకు కంపెన్సేషనుగా ఇచ్చి ఆదుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. అగ్రికల్చర్ కు కాని డోమిస్టిక్ పర్పస్ కు కాని, ఇండస్ట్రియల్ కనెక్షన్సు కాని మొత్తం 45 లక్షల సర్వీసు కనెక్షన్సు ఉన్నాయి. ప్రతిసంవత్సరం మన రాష్ట్రంలో ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు 10 లక్షల కనెక్షన్సు ఇస్తున్నది. ఇప్పుడున్నటువంటి పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మన పవర్ పొజిషను సరిగా ఉండాలంటే ప్రతిసంవత్సరం 300 మెగవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి కావలసి ఉంది కాని ఎన్.టి.పి.సి. నుంచి కేంద్రంయొక్క వేరు వారు తీసుకొని పోతున్నారు. నైవేలీలో కాని లిగ్నయిట్ లో కాని మద్రాసు నుంచి మన రాష్ట్రానికి రావలసిన 27% ఎలక్ట్రిసిటీ రావడం లేదు. కేవలం 40 మెగావాట్లు మాత్రమే వస్తున్నది. 27% చొప్పున లెక్కచూస్తే దాదాపు 200 మెగావాట్ల ఎలక్ట్రిసిటీ మన రాష్ట్రానికి రావలసి ఉంది. దానిని గురించి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పట్టించుకోవడం లేదు. అటువంటి పోరాట కార్యక్రమం తీసుకోవడం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పటినుంచి 10 సంవత్సరాలు ప్రతిసంవత్సరం 300 మెగావాట్ల చొప్పున ఇన్ క్రీంజు చేసుకోవలసినఅవసరం ఉంది, ఈనాడు మన రాష్ట్రంలో ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్షను 10% ఉంది. ఎక్కువగానే ఉంది. ఆల్ ఇండియా యావరేజి 7.5% మాత్రమే ఉంది. ఇదే విద్యుచ్ఛక్తి పరిస్థితి ఉంటే వచ్చే 10 సంవత్సరాలలో 1.5% ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్షను తగ్గుతుందని నిపుణులు చెప్పారు. అది ప్రభుత్వం గ్రహించాలి. మనకు ఉన్నటువంటి ఈ యుటిలైజేషనుకు ఇప్పటినుంచి వచ్చే 10 సంవత్సరాలలో ప్రతిసంవత్సరం 300 మెగావాట్లు చొప్పున ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రొడ్యూస్ చేసుకుంటే తప్ప అగ్రికల్చర్ ప్రొడక్షను, ఇతర ప్రొడక్షన్సు ఏ మాత్రం ఇన్ క్రీజు అయ్యే అవకాశం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. 300 మెగావాట్లు ఉత్పత్తి కావాలని అంటే 300 కోట్ల రూపాయలు కావాలి. ట్రాన్స్ మిషను డిస్ట్రిబ్యూషనుకు 300 కోట్ల రూపాయలు కావాలి. అంటే ప్రతిసంవత్సరం 300 మెగావాట్లు ఇన్ క్రీజు చేసుకుంటూ పోవాలంటే 600 కోట్ల రూపాయలు కావాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ 600 కోట్లు ఈ ప్రభుత్వం కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం కాని ఇచ్చే పరిస్థితులు లేవు. రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాలు అయినా కలిసి ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో ఒక నిర్ణయం తీసుకోకపోతే మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కుంటుపడే పరిస్థితి ఉంది. మళ్ళీ మనం ఎవరినో భిక్షాం దేహి అని అడగవలసిన పరిస్థితి రాబోయే కాలంలో ఏర్పడుతుంది. ఒక వేళ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాని కేంద్ర ప్రభుత్వం కాని ఎలక్ట్రిసిటీ ఉత్పత్తిలో ఫెయిల్ అయితే ఒక అటానమస్

ఎలక్ట్రిసిటీ లిమిటెడ్ కంపెనీకి ఫ్లోట్ చేసి ప్రయివేటు సెక్టారులో ఒకరికి అధికారం ఇచ్చి వారి షేర్ల ద్వారా, ప్రయివేటు వ్యక్తుల దగ్గరనుంచి 600 కోట్లు వసూలు చేయడంద్వారా ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుంది లేకపోతే వేరే మార్గం కనిపించడం లేదు. ఇంకొక మార్గం ఉంది. ఈవేళ మణుగూరులోని ఎలక్ట్రిసిటీ కేంద్రంతో లింకు అయి ఉంది. ఆ ఉత్పత్తి కేంద్రాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తిగా తీసుకుంటే తప్ప మనకు వచ్చే 10 సంవత్సరాలలో 3000 మెగావాట్లు మనం సాధించలేము. ఆ కెపాసిటీ మణుగూరులో ఉంది. 600 కోట్ల రూపాయలు పెట్టలేకపోయినా, ప్రయివేటు లిమిటెడ్ కంపెనీని ఫ్లోట్ చేసే అవకాశం ఇవ్వకున్నా ప్రతి సంవత్సరం 300 మెగావాట్ల చొప్పున 10 సంవత్సరాల కాలంలో 3000 మెగావాటు శక్తివంతమైన ఉత్పత్తి కేంద్రం అయిన మణుగూరు ప్రాజెక్టును అయినా ఓన్ చేసుకోవాలి. కేంద్రానికి లింకు పెట్టకుండా ఉండాలి. నీ నూకలు, నా ఉలక కలిపి తిందామనే విధంగా ఎన్.టి.పి.సి. పాలసీ ఉంది. ఎక్కడైతే కంజంప్షను ఎక్కువ ఉందో అక్కడ ఎక్కువ ఎలక్ట్రిసిటీ ఇవ్వాలని వారు నాగమ్ను పెట్టారు. అది చాలా పొరపాటు. జనాభా ప్రాతిపదికగా చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఎక్కడైతే కంజంప్షను తక్కువ ఉందో అక్కడ మీరు ఎక్కువ ఎలక్ట్రిసిటీ ఇస్తే ఈక్వల్ డిస్ట్రిబ్యూషను ద్వారా అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి సాధిస్తారు ఎక్కడైతే ఎక్కువ కంజంప్షను ఉందో అక్కడ ఎక్కువ ఇవ్వాలనే నిబంధనను మార్చవలసిన అవసరం ఉంది. జనాభా ప్రాతిపదిక మీద తక్కువ కంజంప్షను ఉన్నటువంటి రాష్ట్రాలకు ఎక్కువ ఇచ్చేటట్లు ఎన్.టి.పి.సి. నారమ్ను మార్చాలని మనవిచేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి పవర్ పరిస్థితి, మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ఆర్థిక పరిస్థితి చూస్తే చాలా విచారకరంగా ఉంది. కేంద్రంలో కూడా అదేవిధంగా ఉంది. కేంద్రంలో దాదాపు 7 వేల కోట్ల రూపాయల లోటు బడ్జెటు చూపించారు, ఈ పరిణామ కాలానికి 14, 15 వేల కోట్ల రూపాయల లోటు బడ్జెటు ఉంటుందని చెబుతున్నారు ఈ సందర్భంగా ఒక చిన్న విషయం గుర్తుకు వస్తున్నది. ఒక గ్రామంలో ఒక రైతు ఉన్నాడు. అతనికి భార్య, ఇద్దరు కొడుకులు ఉన్నారు. భర్త పొలం వెళ్ళగా భార్య ఆ ఇద్దరి కొడుకులను గుండు కొట్టించడానికి మంగలి దగ్గరకు తీసుకొనిపోయింది. గుండు కొట్టించింది. ఆనాడు తెలంగాణాలో హాలీ పైసలు ఉండేవి. 3 పైసల బిళ్ళ తీసుకొనిపోయింది. ఒకతని గుండుకు ఒక పైస చొప్పున మంగలి తీసుకుంటాడు. ఇద్దరి కొడుకులకు రెండు పైసలు అయింది. మంగలిదగ్గర చిల్లర లేదు. అతను ఇస్తాడో లేదోనని నాకు కూడా గుండు కొట్టమని ఆమె అడిగింది. గుండు చేసాడు, ఇంటికి వచ్చింది. భర్త మొక్కజొన్న చేను కోయడానికి 10 మంది కూలీలను తీసుకొని పొలం వెళ్ళాడు. ఆ చేలో జొన్న, కంది కలిపి వేసారు. జొన్న కోసిన మూడు మాసాలకు కంది కోయాలి. 10 మంది కూలీలను తీసుకొనిపోవడంవల్ల జొన్నచేను కోసిన తరువాత ఇంకా 2 గంటల టైము ఉంది. కూలి వృథా అవుతుందని ఉన్న కందిచేను కూడా కోయించాడు. అన్నం తీసుకొని భార్య పొలం వెళ్ళింది. వెళ్ళి ఇంకా మూడు

మాసాలకు సరిపోయివలసిన కందిచేను ఇప్పుడే ఎందుకు కోయించావని భర్తను అడిగితే ఇంకా టైము ఉందని కోయించాను, అప్పు చేసాను అని అన్నాడు. నేను పప్పు లేకుండా చేసాను, నీవు కొప్పు లేకుండా చేసావు అని భర్త అన్నాడు.
7-20 సాయంత్రం మా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర ప్రభుత్వం సంగతి అలా ఉంది. మీరు ఇక్కడ పప్పు లేకుండా చేస్తున్నారు, వారు అక్కడ కొప్పు లేకుండా చేస్తున్నారు. ఈ పరిస్థితులు మనందరం అర్థం చేసుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వీటిని సరిచేసుకోవలసిన పరిస్థితి ఉంది. వివిధ రంగాలలోని సంస్థలకు చైర్మన్‌లను కేవలం వారి పొలిటికల్ ఇంటెరెస్ట్‌తో పెట్టడం—ఓడిపోయిన వారిని దొడ్డి దారిలో తీసుకురావడం మంచిది కాదు. గవర్నర్ ప్రసంగంలో చేనేత పరిశ్రమ గురించి రెండు వాక్యాలు మాత్రం చెప్పారు. వారికి ఇస్తున్న ప్రాముఖ్యత అంతే ఉన్న మాట. నూలు ధర తొంభయ్ శాతం పెరిగితే వారు నేసే బట్ట ధర మాత్రం పెరగడం లేదు. రా మెటీరియల్, రంగుల ధరలు విపరీతంగా పెరగడం వల్ల వారు నానా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. దీని విషయంలో మేము సెక్రటేరియట్ దగ్గర సత్యాగ్రహం చేశాము. రాజీవ్ గాంధీ గారు ఇక్కడికి వచ్చినప్పుడు మా భారతీయ జనతా పార్టీ తరఫున చేనేత పరిశ్రమలో ఉన్న నలభై లక్షల మందిని కాపాడాలని, ఇది కేంద్రం సబ్జక్టు అని, ఇదివరలో సబ్సిడీమీద నూలు సప్లయ్ చేశారని, ఇప్పుడుకూడా అదేవిధంగా సప్లయ్ చేయాల్సిన అవసరం ఉందని మెమొరాండం ఇచ్చాము. ఇప్పటివరకు దానికి రిప్లయ్ లేదు, ఎలాంటి చర్య కూడా తీసుకోలేదు. జనతా దోతులు, చీరల మీద గతంలో విజ్ఞప్తి చేసినప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు స్పందించి సబ్సిడీ మీద ఇవ్వడం జరిగింది గానీ కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎన్ని డెలిగేషన్లు వెళ్ళి చెప్పినా కూడా ఏమీ పట్టించుకోవడం లేదని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. ఈ నలభై లక్షల మంది చేనేత పారిశ్రామికులు ఈ రోజున బజారులో పడి అడుక్కోవలసిన పరిస్థితి ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని ఆలోచించి ఇక్కడి నుంచి మంత్రులు వెళ్ళి, లేదా అధికారులు వెళ్ళి, మనకు కావలసిన నూలు, రంగులు సబ్సిడీ మీద వచ్చేట్లు చూడవలసిన అవసరం ఉంది. చేనేత కార్మికుల మీద శీతకన్ను వేయడం మంచిది కాదు. చేనేత కార్మికులకు కూడా మత్స్య కార్మికులకు పెట్టినట్లు గ్రూప్ ఇన్‌ష్యూరెన్స్ స్కీము, పెన్షను స్కీము, ఇళ్ళ స్థలాల స్కీము పెట్టి సహాయము చేయాలని కోరుతున్నాను. జంటనగరాలకు మంచినీటి సరఫరా విషయంలో ప్రొద్దున చర్చ చేశాము. ఈ విషయాన్ని ముఖ్య మంత్రిగారు చాటవేస్తున్నారు అందరూ ఒకే అభిప్రాయానికి వస్తే చేస్తాము అంటున్నారు. సో కాల్డ్ మిత్ర పక్షాలు, మేము అందరం కలిసి చెప్పినా ఈ ప్రభుత్వం ఒప్పుకోలేదు—సర్ సిల్క్ కార్మికుల విషయంలో. ఆ సర్ సిల్క్ కార్మికులు ఉపాధికోల్పోయి ఏవిధంగా బ్రతకాలి? వడపు వృత్తి చేసుకొని బ్రతకాలా? ఇంతటి ఘోరమైన విషయం మరొకటి ఎక్కడా ఉండదు. 1988లో వారి సమస్య తేలుస్తామని చెప్పారు. అసెంబ్లీలో వాగ్దానం చేశారు. ఈ దేశంలో ఉన్న అనేక రాష్ట్రాలలో ఎక్కడా జరగని

విధంగా ఇక్కడ మేము అసెంబ్లీలో సత్యాగ్రహం చేసినప్పుడు, ముఖ్యమంత్రిగారు కల్పించుకుని, మీరు అందరూ ఎలా చెపితే అలా చేసామని అంటే, మేమందరం వెళ్ళి టెక్నికల్ అంశాలకు సంబంధించి వచ్చిన రిపోర్టుతో సహా ఒక మెమోరాండం ఇస్తే, ముఖ్యమంత్రి ఏమిచేశారు?–ఏమి చేయలేదు–ఏవో కుంటి సాకులతో ప్రభుత్వం ముఖ్యమంత్రి వ్యవహరిస్తున్నారని అనిపిస్తున్నది. సర్ సిల్క్ సమస్యను మీరు పరిష్కరించ లేకపోతే–పది కోట్ల రూపాయలు వారికి ఇవ్వలేకపోతే–కనీసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అయినా పంపించండి. వారు సిక్ ఇండస్ట్రీగా తీసుకుంటారు అని చెప్పాము, కానీ ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చీమ కుట్టినట్లుగాడా లేదు ఎన్నోసార్లు చెప్పాము, మీరు ఎలాగో చేయరు, కేంద్ర ప్రభుత్వానికైనా పంపించండి అంటే అదీ చేయరు. ఇదీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న కార్మిక వ్యతిరేక విధానానికి ప్రబలమైన తార్కాణం. జంటనగరాలకు నీరు అందించే విషయంలో గోదావరి నుంచి నీరు తెప్పించాలో, కృష్ణ నుంచి నీరు తెప్పించాలో తొందరగా నిర్ణయం తీసుకుని, ముషయ్ లతల జనాభాను కాపాడవలసిన అవసరం ఉంది. విద్య, వైద్య రంగాలలో ముఖ్యంగా వెనకబడిన ప్రాంతమయిన తెలంగాణాకు అన్యాయం జరుగుతున్నది. విద్యా సంస్థలు ప్రారంభించడంలో అయితేనేమి, వాటికి భవనాలు నిర్మించడం విషయంలో అయితేనేమి, ఉపాధ్యాయుల సమస్యలు పరిష్కరించడంలో అయితేనేమి ఎంతో అన్యాయం జరుగుతున్నది 1984లో పాకీవారికి కూడా ఇవ్వనంత తక్కువ జీతం రూ. 390 ఇస్తూ తీసుకున్న ఉపాధ్యాయులను ఇప్పటివరకు రెగ్యులరైజ్ చేయడానికి చర్య తీసుకోలేదు. ఈ రూ. 390తో వారు ఎలా బ్రతుకుతారు? ఇప్పటికైనా వారిని రెగ్యులరైజ్ చేసి వారిని ఆదుకోవలసిన అవసరం ఉంది. విద్యార్థులకు, యువకులకు ఈ ప్రభుత్వం అనేక వాగ్దానాలు చేసి వారికి ఏమీ చేయడం లేదు. సర్ సిల్క్ విషయం గానీ, ఉపాధ్యాయుల విషయం గానీ జంటనగరాల నీటి సమస్య విషయంగానీ, ఇరిగేషన్, పవర్ విషయం గానీ, గీత కార్మికుల విషయం గానీ, మత్స్య కార్మికుల విషయం గానీ, చేనేత కార్మికుల విషయం గానీ గవర్నర్ ప్రసంగంలో ఏమీ నిర్దిష్టంగా చెప్పకపోవడం చాలా శోచనీయమైన విషయంగా భావిస్తున్నాను. ఇప్పటికైనా ఈ సమస్యల పట్ల శ్రద్ధ తీసుకుని, ఈ వర్గాల యొక్క సంక్షేమానికి బడ్జెటులో తగినంత కేటాయింపులు చేస్తూ, వీరిని ఆదుకోవాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. సుందరరామి రెడ్డి (ఆత్మకూర్) :— అధ్యక్షా, గవర్నరు 7-30
ప్రసంగం పైన మా పార్టీ నాయకులు శ్రీ బాగారెడ్డి గారు అనేక విషయాలు సాయంత్రం
మాట్లాడినారు. అందువల్ల వాటి ప్రస్తావనకు పోకుండా నేను క్లుప్తంగా కొన్ని విషయాలు మనవి చేస్తాను. మొట్టమొదట గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో యీ పంచాయతీ ఎలక్షన్స్ సంతృప్తికరంగా జరిగినాయని ప్రస్తావించడం జరిగింది. ఈ సందర్భంగా యీ పంచాయతీ ఎలక్షన్స్ ఎంత లోపభూయిష్టంగా జరిగినాయో చెబుతాను. ఈ ఎన్నికల ప్రాసెస్ ప్రారంభం అయిన తరువాత ప్రభుత్వము ఆదేశాలు యివ్వడం జరిగింది. నామినేషన్ వేసే తేదీ వరకు ఓటర్స్‌ను నమోదు

చేసుకొనే దానికి అవకాశం కల్పించడం జరిగింది. ఇంకొక సందర్భంలో పోలింగ్ డేట్ వరకు ఓటర్స్‌ను నమోదు చేసుకోవచ్చునని ఎలక్షన్ ఆఫీసర్ అన్న విషయం వారు ఆదేశాలు యివ్వడం జరిగింది. ఆ విధంగా ఓటర్స్‌ను నమోదు చేయడంతో, అధికారులు, అధికార పార్టీ వారు కుమ్మక్కయి అనేక లోపాలు చేయడం, అసందర్భంగా ఓటర్స్‌ను నమోదు చేయడం జరిగింది. ఆ విధంగా పంచాయతీ ఎలక్షన్స్ పక్షపాతంగా జరిగినాయి. రెండవది యీ కర్షక పరిషత్తు అన్నది మంచి ఉద్దేశ్యంతో ముఖ్యమంత్రి గారు దీనిని ప్రవేశ పెట్టినారని నమ్ముతున్నాను. ఎంతో పవిత్రమైన భావంతో యీ కర్షక పరిషత్తును ప్రవేశ పెట్టినారు. ముఖ్యంగా రైతులకు మేలు కల్గించాలి, వారు చేసిన ఉత్పత్తికి గిట్టుబాటు ధరను అందించాలని మంచి భావంతో ముఖ్యమంత్రి గారు ఆలోచించి ప్రవేశ పెట్టిన కర్షక పరిషత్తుకు దీనికి నియమించిన అధికారులు, డైరెక్టర్లను ఒకసారి పరిశీలిస్తే, ఆ సందర్భంలో శ్రీ చంద్రబాబు నాయుడు గారిని దీనికి చైర్మన్‌గా నియమించడంలోనే దీనికి అపవిత్రత యేర్పడింది. ఏ ఉద్దేశ్యంతో కర్షక పరిషత్తును మన రాష్ట్రంలో ప్రవేశ పెట్టినారో అది దురుద్దేశంతో కూడిన విషయం అని మనవి చేస్తున్నాను. మూడవది యీ సర్కారియా కమీషన్ విషయం గురించి గవర్నరు గారి ప్రసంగంలో పొందుపరచడం జరిగింది. ఈ సర్కారియా కమీషన్ వారు రిపోర్టును కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అందించడం జరిగింది ఇంకా దేశ స్థాయిలో యింతవరకు దీనిని గురించి చర్చ జరగలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించలేదు. అటువంటి పరిస్థితులలో యీ నాడు దీనిని గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో పొందుపరచడం యెంతవరకు సమంజసంగా ఉంది? దీనిని ప్రస్తావన చేయడం అసందర్భంగా ఉందని తమ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. నాలుగవది యీ నేచరల్ కెలామిటీస్ విషయం ప్రస్తావనకు తెస్తూ గత 4 సంవత్సరముల నుంచి ఆంధ్ర రాష్ట్రం దుర్భిక్షంలో ఉన్నదని వారు ప్రస్తావించడం జరిగింది, అంటే తెలుగుదేశం యేర్పడినప్పటి నుంచి మన రాష్ట్రంలో దుర్భిక్ష పరిస్థితులు యేర్పడినాయా, తెలుగుదేశానికి, దుర్భిక్షానికి అవినాభావ సంబంధం దేనివల్ల? గత 38 సంవత్సరముల మన రాష్ట్రంలో కాంగ్రెసు పరిపాలనలో యెన్ని సంవత్సరములు దుర్భిక్ష పరిస్థితులు ఉన్నాయి. గత 5 సంవత్సరములు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత ప్రత్యేకమైన పరిస్థితులు యేర్పడి దుర్భిక్షంతో ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రజలు బాధపడవలసిన పరిస్థితులు యెందుకు యేర్పడినాయి. తెలుగుదేశం పార్టీకి, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికి యీ నాడు మన రాష్ట్రంలో యేర్పడిన దుర్భిక్ష పరిస్థితులకు యేమైనా అవినాభావ సంబంధం ఉందా? ప్రభుత్వ పార్టీ వారు దానిని అర్థం చేసుకుంటే మంచిది. ముఖ్యమంత్రిగారు దుర్భిక్ష పరిస్థితులను పరిశీలించేదానికి 1987 సెప్టెంబరు 30 వ తేదీని నెల్లూరు జిల్లాలో కొన్ని ప్రాంతాలు పర్యటించడం జరిగింది. ఉదయగిరి కేంద్రంలో ఒక సమావేశం యేర్పాటు చేసినారు. ఆ జిల్లాలో ఉన్నటువంటి జిల్లా ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులు, మండల ప్రజాపరిషత్తు అధ్యక్షులు అక్కడ శాసన సభ్యులు అందరూ ఆ సమావేశానికి హాజరు కావడం జరిగింది, వారు ఆ జిల్లాలో

ఉన్నటువంటి దుర్భిక్ష పరిస్థితులను పరిశీలించి కొన్ని రాయితీలు ప్రకటించడం జరిగింది. ఉదయగిరి మెట్ట ప్రాంతం. వెనుకబడిన ప్రాంతం. నిత్య కరువు కాటకాలతో బాధపడుతున్న ప్రాంతం. కాబట్టి అక్కడ యిన్ వెల్ బోర్స్‌కు సెంటు పర్సెంటు గ్రాంటు మంజూరు చేస్తామని వారు ప్రకటన చేసినారు. కావలి, ఆత్మకూర్ యితర ప్రాంతాలకు 50 పర్సెంటు సబ్సిడీతో యిన్ వెల్ బోర్స్ మంజూరు చేస్తామని వారు దుర్భిక్ష పరిస్థితులు చూసిన తర్వాత వారు రాయితీలు ప్రకటించడం జరిగింది 6 మాసాలు గడిచిపోయింది. వర్షాలు లేవు. మెట్ట ప్రాంతం. కేవలం వర్షాలు మీద ఆధారపడి ఉన్న ప్రాంతం అయినా యిప్పటికి ఒక యిన్ బోర్ వెల్ వేసిన పాపాన పోలేదు. యీ ప్రభుత్వం. వారు చేసే ప్రకటనలకు, వారు యిచ్చే హామీలకు వారు చేసే పనులకు యెక్కడా సంబంధం లేదు. అంతేకాదు యీ యిన్ వెల్ బోర్స్‌తో పాటు వాటర్ షెడ్ ప్రోగ్రామ్ క్రింద యీ పర్‌క్యులేషన్ టాంక్ క్రింద రూ. 75 లక్షలు నెల్లూరు జిల్లాలో ఉదయగిరి, కావలి, ఆత్మకూరు మెట్ట ప్రాంతాలకు మంజూరు చేస్తున్నట్లు ప్రకటన చేశారు. కనీసం రూ. 5 లక్షలు కూడా రిలీజ్ చేయలేదు, ఒక్కొక్క చెరువు నిర్మాణానికి కనీసం ఎస్టిమేటు చేసే పరిస్థితి యిప్పటివరకు చేపట్ట లేదు. తాత్కాలికంగా కొన్ని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి తప్ప ఆచరణలో యేమీ జరగడం లేదు. ముఖ్యంగా యీ ప్రభుత్వం హౌసింగ్ ప్రోగ్రాం గురించి యీ సందర్భంలో చెప్పాలి. మా నెల్లూరు జిల్లాకు సంబంధించి జనత్ హుసేన్, కలక్టరు గారు ఉండేవారు. వారు 16,000 యిళ్ళను మంజూరు చేసినారు. వారు ట్రాన్స్‌ఫర్ అయినారు. ఇంకొక కలక్టరు వచ్చినారు. ఆ 16,000 యిళ్ళను 6,000 యిళ్ళకు కుదించమని ఆ విధంగా ప్రపోజల్స్ పంపించమని ఆదేశాలు పంపించడం జరిగింది. ఆ విధంగా 6,000 యిళ్ళకు ప్రతి యింటికి రూ. 8,000 లు చొప్పున యెంత డబ్బు రిలీజ్ చేసింది అంటే కేవలం ఆ జిల్లాకు రూ 15 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. యీ జిల్లాకు వారు యీ 6,000 యిళ్ళు యే విధంగా నిర్మాణం జరుగుతోంది, బలహీనవర్గాలకు సంబంధించి శాశ్వత గృహనిర్మాణ కార్యక్రమంలో ప్రభుత్వం చెప్పేది ఒకటి యిక్కడ జరిగేది ఒకటి అనేది భావించాలి, ఇటీవల ప్రభుత్వం ఒక జీ.ఓ. యిష్యూ చేసింది. ఉద్యోగస్థుల జీతాలు యింకా ముఖ్యమైన ఎం.ఎల్.ఏల జీతాలు, గవర్నరు ఖర్చులు యిటువంటివి మినహాయించి మిగిలినవి యిప్పుడు ఖర్చు చేయవద్దు అని డిపార్టుమెంటు హెడ్స్‌కు ఆ జీ.ఓ.లో చెప్పింది. ఈ విధంగా ఉద్యోగస్థులకు టి. ఏ. లు యివ్వకుండా కంట్రాక్టర్ల బిల్లులు పే చేయకుండా రైతులకు నష్టపరిహారం చెల్లించకుండా ప్రభుత్వం జి. ఓ. లు యివ్వడం జరిగింది. ఆర్థికంగా ప్రజలకు సహాయం అందకుండా జి. ఓ. లు రావడం జరిగింది. 7-40 గం
జిల్లాలలో వివిధ ప్రాంతాలలో చూసినట్లయితే మనకు అర్థము అయినది రాత్రి
ఏమిటంటే ఇరిగేషను డిపార్టుమెంటులో గాని, రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటులో గాని, హౌసింగు ప్రోగ్రాము గాని రోడ్ల నిర్మాణములో గాని, స్కూలు బిల్డింగ్సు నిర్మాణములో గాని అడిగితే ఆయా డిపార్టుమెంటులో వారు డబ్బు లేదండి,

ఏ కార్యక్రమం చేపట్టడానికి వీలు లేదండి అని అక్కడున్నటువంటి అధికారులు చెబుతున్నారు. దీనిని బట్టి చూసినట్లయితే ఆర్థికంగా సంక్షోభం ఏర్పడిందనే విషయం మనకు అర్థం అవుతున్నది. యిది ఎంత తీవ్రమైన విషయమో మనం ఆలోచించాలి అని దీనిని అర్థము చేసుకోవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. కనీసము గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మంచి నీటి వసతి కల్పించడానికి ఏ బోరు వెల్ అయినా ఏర్పాటు చేయాలంటే దానికి 10,000 రూపాయలు కూడా మంజూరు చేయలేని దుస్థితిలో అక్కడ అధికారులు ఉన్నారని, అటువంటి సందర్భాలు ఉన్నాయని నేను యీ సందర్భములో మనవి చేస్తున్నాను. తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు కార్యక్రమాలు మా జిల్లాలో జరుగుతున్నాయి. దురదృష్ట వశాత్తూ మాజిల్లాలోని మంత్రిగారు శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు ఉన్నారు. వారికి ముఖ్యమంత్రి శ్రీరామరావు గారికి విభేదాలు వచ్చినవి. వారిని మంత్రివర్గము నుంచి తప్పించడం జరిగింది వారు మంత్రివర్గము నుంచి తొలగించబడ్డాక మా జిల్లాలో తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు కార్యక్రమాలు నిలిపివేయబడ్డాయి. వారికి వారికి విభేధాలుంటే మా జిల్లా ప్రజలు ఎందుకు బాధ పడాలి. మా జిల్లాలో జరిగే హౌసింగు కార్యక్రమాలు కూడా నిలిపివేయబడ్డాయి. మా జిల్లా మీద వారికి ఎందుకు ఈర్ష్య, ద్వేషము. ఈ విధంగా జిల్లా ప్రజలకు అన్యాయం చేయడం మంచిది కాదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకుని వస్తున్నాను.

శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకర రావు :— ముఖ్య మంత్రి గారు యిక్కడ లేరు. వారి తరపున పంచాయతీ రాజ్ శాఖామాత్యులు నోట్ చేసుకుంటారని అన్నారు. సభ్యులు వారి జిల్లా గురించి ప్రత్యేకంగా ఒక ఇష్యూ మెన్షన్ చేస్తూ ఉంటే మీరు ఎందుకు మెన్షన్ చేసుకోవడం లేదు.

శ్రీ కరణం రామచంద్ర రావు :— నేను నోట్ చేసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కుడుపూడి ప్రభాకర రావు :— ఎవరూ నోట్ చేసుకోవడం లేదు. నేను అబ్జర్వు చేసే చెబుతున్నాను. అక్కడ సభ్యులు చెప్పినటువంటి విషయాలు ఎవరూ నోట్ చేసుకోవడం లేదు. దయచేసి వారు చెప్పే విషయాలు నోట్ చేసుకోండి.

శ్రీ బి. సుందరరామి రెడ్డి :— ముఖ్యమంత్రిగారు అప్పుడు ఉదయగిరిలో ఉన్నారు...... వారు అక్కడ ఉండగానే తెలుగు గంగ చీఫ్ ఇంజనీరు శివరామకృష్ణయ్య గారిని కడపకు ట్రాన్సుఫరు చేశారు. నెల్లూరు జిల్లాలోని అధికారులు మీద దురుద్దేశ్యముతో ఆరోపణలు చేశారు. అక్కడ జరగవలసిన తెలుగు గంగ పనులు స్థంభించిపోయినవి. పనులు జరగడం లేదు. కాంట్రాక్టర్సుకు సుమారు 10 కోట్ల రూపాయల వరకు బాకీలు పడినవి. నెల్లూరు జిల్లాలో ఏ ఒక్క కార్యక్రమము జరగడం లేదని నేను యీ సందర్భములో మనవి చేస్తున్నాను. తెలుగు గ్రామీణ క్రాంతి పథకాలు అమలులో కొన్ని ఆరోపణలు వచ్చినవి. అచ్చట ఉన్న 80, 90 మంది ఇంజనీర్ల సస్పెండు చేయడం

జరిగింది. వారిని యిండ్లకు పంపించినారు. వ్యక్తుల మీద కోపము ఉంటే ఆఫీసర్ల మీద చూపించడం ఎందుకు? రాష్ట్రములో మిగతా జిల్లాలలో తెలుగు గ్రామీణ క్రాంతి పథకాలు అమలు బాగా జరిగినట్లుగాను, ఒక నెల్లూరు జిల్లాలోనే ఏవో జరిగాయని విజిలెన్సు కమీషను వేయడం అక్కడున్నటువంటి అధికారులను వేధించడం అనేది ఎంతవరకు సమంజసం. నెల్లూరు జిల్లా ప్రజలకు అన్యాయం చేస్తున్నారు. అక్కడ పని చేస్తున్నటువంటి అధికారులను వేధించడం మంచి పద్ధతి కాదని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియ పరుస్తున్నాను. రెండు రూపాయల కిలో బియ్యం మంచి కార్యక్రమమే. ఏ ప్రభుత్వమైనా సరే సబ్సిడీ రూపములో అందించాలనే అభిప్రాయములో ఉన్న వారిలో నేను ఒక్కడిని. మా కాంగ్రెసు పార్టీ మీటింగులలో కూడా నేను చెబుతూ ఉంటాను. రెండు రూపాయల కిలో బియ్యం పథకం అమలు చేస్తున్నందుకు నేను తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని కంగ్రాచ్యులేట్ చేస్తున్నాను. పట్టణ ప్రాంతాలలోను, గ్రామీణ ప్రాంతాలలోను అనేక వేల మందికి గ్రీన్ కార్డ్సు లేవు. యిదివరకే ఉన్నటువంటి గ్రీన్ కార్డు హోల్డర్సును యల్లో కార్డు హోల్డర్సుగా మార్చి వేశారు. అధికారులు యిండ్లకు వెళ్లి ఇన్‌స్పెక్ట్ చేసి గ్రీన్ కార్డ్సు కాన్సిల్ చేశారు. యిదివరలో సివిల్ సప్లయిస్ శాఖామాత్యులు డిశంబరు నెలాఖారులోగా గ్రీన్ కార్డ్సు అందించేటట్టు చూస్తానని ఆవిధంగా అన్ని జిల్లా కలెక్టర్సుకు ఆదేశాలు జారీ చేస్తామని కూడా వారు చెప్పడం జరిగింది. డిశంబరు, జనవరి ఫిబ్రవరి వెళ్లింది. మార్చి నెలఖారులోగా ఉన్నాము. కాని ఒక్కరికి గ్రీన్ కార్డు యిచ్చిన పాపాన పోలేదు. యల్లో కార్డులు యిచ్చినటువంటి పరిస్థితులు లేదు. 6000 రూపాయలు సంవత్సరానికి ఆదాయం అని గ్రీన్ కార్డుకు లిమిట్ పెట్టారు. ఆ విధంగా ఎవరు రారు. ప్రతి కుటుంబములో యిద్దరు సంపాదిస్తూ ఉంటే రోజుకు 20 రూపాయలు చొప్పున యిద్దరికి కలిపి రోజుకు 40 రూపాయలు అయితే నెలకు 1200 రూపాయలు సంపాదిస్తారు. కాబట్టి మీరు గ్రీన్ కార్డుకు అనర్హులు అంటూ ఎవరికి గ్రీన్ కార్డ్సు యివ్వడం లేదు. యిప్పటికైనా పేదవారికి గ్రీన్ కార్డ్సు యిప్పించే విధంగా కలెక్టర్సుకు ఆదేశాలు జారీ చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉన్నటువంట పేద ప్రజానీకాన్ని పావర్టి లైను నుంచి పైకి తీసుకుని రావాలనే ఉద్దేశ్యంతో కొన్ని కార్యక్రమాలు చేపట్టారు. ఆ కార్యక్రమాలు డి.ఆర్.డి.ఏ. ప్రోగ్రాము క్రింద మరి తదితర ప్లాన్సు క్రింద 100 మంది బెనిఫిషియర్సును తయారు చేసి వారిచేత మార్జినల్ మనీ కట్టించుకున్న తరువాత డబ్బు లేదని తిరిగి గత మూడు మాసాలుగా మార్జినల్ మనీ తిరిగి యిచ్చి వేస్తున్నారు. రాష్ట్రములో ఏర్పడిన ఆర్థిక సంక్షోభం వలన జరుగవలసినటువంటి కార్యక్రమాలు స్థంభించిపోయినవి. దీనికి ముఖ్యమంత్రిగారు సంజాయిషీ యివ్వాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. జయరాం బాబు (గుంటూరు-2) :—అధ్యక్షా, గవర్నరు గారి ప్రసంగం అవాస్తవాలుగా కనపడుతున్నది. గత 40 సంవత్సరాలుగా జాతీయ

కాంగ్రెసు పరిపాలనలో అన్ని భాషల వారు, అన్ని కులాల వారు దేశ సమైక్యతను కొనసాగిస్తూ వచ్చారు. ఈ మధ్యన కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధములు దెబ్బతినిపోవడం జరిగింది సర్కారియా కమీషను ఏర్పాటు చేసుకోవడం జరిగింది, ముఖ్యమంత్రి అసమర్థతను కప్పిపుచ్చుకోవడంతో— మన రాష్ట్ర కేంద్ర సంబంధాలు దెబ్బతింటున్నవి. సాంఘిక ఆర్థిక పరిస్థితుల విషయములో ఆలోచించినట్లయితే ప్రజలందరూ ప్రస్తుత పరిస్థితులను గమనించవలసిన అవసరం ఉంది గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో పంచాయతీ ఎన్నికలు ప్రశాంతంగా జరిగినవనే విషయం వాస్తవం కాదు. పోలీసు కాల్పులు జరిగినవి చాలామంది మరణించడం జరిగింది. గుంటూరులో పంచాయతీ ఎన్నికలు తేదీ ప్రకటించిన తరువాత అచ్చట నుంచి డిస్ట్రిక్ట్ పంచాయతీ ఆఫీసరను ట్రాన్సుఫరు చేయడం జరిగింది. తెనాలి, గుంటూరు పట్టణాల పరిసరాలను ఎక్స్‌టెన్షన్ చేయడం వలన ఆ చుట్టుప్రక్కల ఉన్న గ్రామాలలో పంచాయతీ ఎన్నికలు జరుగలేదు. వారి పరిస్థితి త్రిశంకు స్వర్గము మాదిరిగా ఉంది. ఈ రకంగా మొత్తం 30, 40 గ్రామ పంచాయతీలు ఉన్నాయి. వాటిని వెంటనే ఎన్నికలు జరిపించి స్థానిక పరిపాలనలో వారు పాల్గొనే అవకాశం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. ఉగాది నాడు కర్షక పరిషత్తును ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. పరిషత్తుకు అధ్యక్షులుగా శ్రీ చంద్రబాబునాయుడను చేయడం, కొంతమంది వ్యక్తులను నామినేట్ చేయడం చూస్తే రాజకీయంగా ఆలోచిస్తే ఈ కర్షక పరిషత్తు తెలుగుదేశ ప్రభుత్వానికి అనుబంధ సంస్థగా రూపొందించబడుతున్నదని అనుమానం ఉంది. ఎన్నికలు పెడతామన్నారు, ఎన్నికలు పెడితే—వైఫల్యాలు కప్పి పుచ్చుకోవడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి 1987 సంవత్సరములో మన రాష్ట్రము అనావృష్టి ప్రకృతి వైపరీత్యాలకు గురి కావడం వలన మన రాష్ట్రమునకు కొంత నష్టము జరిగింది, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఈ సందర్భంలో కొన్ని కార్యక్రమాలు చేపట్టేందుకు కేంద్రాన్ని సుమారు 570 కోట్ల
7–50 గం. సాయంత్రం
రూపాయలు కావాలని కోరడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్రములో అతివృష్టి, అనావృష్టి వాటిని ఎదుర్కొనే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వానికి వుంది. ఈ మధ్యలో ముఖ్యమంత్రిగారు కరువు వున్న జిల్లాకు 3 కోట్లు చొప్పున ఇస్తామని ప్రకటించినా కూడా, మొత్తం 80 కోట్ల రూపాయలు పంపిణీ చేస్తున్న కూడా, జిల్లాకు ఒక రూపాయి కూడా అందలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వమిచ్చిన 57 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే బోర్ వెల్స్ కోసము జిల్లాలో ఒక్కొక్క డివిజన్‌కు 40 లక్షల రూపాయల చొప్పున కేటాయించడం జరిగింది.

గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలో ప్రత్తి రైతుల ఆత్మ హత్యలు జరిగాయి. దీని విషయంలో దేశ వ్యాప్తంగా ఆందోళనలు కూడా చేశారు. 30–40 మంది రైతులు ప్రకాశం జిల్లాలోను, గుంటూరు జిల్లాలోని పెదనందిపాడు తాలూకాలో 5–6 రైతులు ఆత్మ హత్య చేసుకున్నారు. దానికి కూడా 4-5 సూత్రాలతో కేంద్రానికి నివేదిక పంపామని, అక్కడ నుండి ఎట్టి సహాయం రాలేదని ప్రకటన చేయడమే కాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తన బాధ్యతగా ఎంచి రుణాలను మాఫీ

చేశామని ప్రకటన చేయలేదు. ఇంతా ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలను ప్రభుత్వము చేపట్టి, ప్రతి రైతాంగాన్ని ఆదుకోవలసిన బాధ్యత వుంది. కల్తీ పత్తి విత్తనాలు రావడం, పురుగు మందుల్లో కల్తీ చేయడం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వము ఎన్ని చట్టాలు చేసినా, కఠినంగా శిక్షిస్తామని చెప్పినా ఈ కల్తీ మానడం లేదు. ఇందుకు కారణం, ప్రభుత్వోద్యోగులు లాలూచి పడడం, లక్షలాది రూపాయలు సంపాదించడం జరిగింది. గుంటూరులో క్వాలిటీ కంట్రోల్ ఇన్స్పెక్టర్సు 15–20 లక్షలు సంపాదించారు. లంచాల రూపంలో సంపాదించారు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో వున్న కొందరి అండదండలుండడంవల్ల క్వాలిటీ కంట్రోల్ ఇన్స్పెక్టర్సు అక్కడ కొనసాగడం దురదృష్టకరమైన విషయం.

రెండు రూపాయల కే. జి. బియ్యం పథకము 6 వేల రూపాయలకు లోపలున్నవారికి బియ్యం సరఫరా చేయడం హర్షించతగ్గది. అర్హులైన పేద వారు కార్డులు లేక చాలామంది వున్నారు. ఆర్ డి ఓ ఆఫీసులోగాని, తాలూకా ఆఫీసులోగాని కొత్త కార్డులు ఇమ్మని అప్లికేషన్స్ పెట్టుకుంటే అవి పెండింగులో పెట్టారు వేలాది అప్లికేషన్స్ వున్నాయి. వెళ్లి అడిగితే ప్రభుత్వము నుండి మాకు ఎలాంటి ఆదేశాలు రాలేదని, త్వరలో ఇస్తామని చెప్పడం, పేద ప్రజలు అనేకసార్లు వెనక్కి తిరిగి వెళ్లిపోవడం జరుగుచున్నది. ఎక్కడయినా గ్రామంలోగాని, పట్టణంలోగాని గ్రీన్‌కార్డు యివ్వాలంటే, ఎవరిదో ఒకరిది గ్రీన్ కార్డు తీసివేసి, ఇతనికి యిచ్చే పరిస్థితి వచ్చింది. అలాకాకుండా, అర్హులైనవారందరికి ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

ఈమధ్య పత్రికలల్లో ఒక ప్రకటన వచ్చింది. అది అధికారరీత్యా వేశారో లేదో తెలియదు. రాష్ట్రములో వున్న ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాపులను రద్దుచేసి, నిరుద్యోగులైన యువకులకు షాపులను ఇస్తామని వచ్చింది. దీన్ని చూసి చాలా మంది ఆందోళన చెందుతున్నారు. నిరుద్యోగులైన తెలుగుదేశం కార్యకర్తలకు వాటిని అప్పజెప్పాలనే ప్రతిపాదన ప్రభుత్వము దగ్గరుందని భయభ్రాంతి చెందినవారు డిపో డీలర్సు, తదితరులు అనుకొంటున్నారు. ఎవరయినా తప్పులు చేసిన డీలర్సును రద్దుచేసి, మరొకరికి వాటిని ఇస్తామన్నట్లుగా ప్రభుత్వము స్పష్టమైన ప్రకటన చేయాలని కోరతున్నాను.

వెనుకబడిన తరగతులవారికి 3 ప్రాంతాలలో ఆశ్రమ పాఠశాలలను నెలకొల్పుతామని ప్రకటన చేయడం జరిగింది. బి.సి. లను గురించి ఎక్కువగా మాట్లాడే ఈ ప్రభుత్వము మొన్న జరిగిన పంచాయతీ ఎన్నికలలో బి. సి. వారికి రిజర్వేషను ఇవ్వలేదు. మురళీధరరావు కమీషను రిపోర్టును హైకోర్టు కొట్టేసినప్పుడు, ప్రభుత్వము సుప్రీం కోర్టుకు వెళ్ళలేదు. లేదా మరొక కమిషన్ అయినా వేయలేదు.

బి. సి. కోపరేటివ్ ఫయినాన్స్ కార్పొరేషనులో మార్జిన్ మనీ కోసము అప్లికేషన్స్ పెట్టుకుంటె అవి అట్లాగే పడివున్నాయి. బ్యాంకులు వాళ్ల డబ్బులు రిలీజ్ చేసినా కూడా మార్జిన్ మనీ అందడంలేదు. ఆ లాచోట్ల గోల పెడుతున్నారు. ఆ విధంగా బి. సి. లకు రాష్ట్రములో జరుగుచున్నది. అందరికి తెలుసు, బి. సి. సంక్షేమం గురించి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మార్జిన్ మనీ వెంటనె రిలీజ్ చేయాలి.

పట్టణాభివృద్ధి సంస్థకు వచ్చినట్లయితే, ఇంగ్లండుకు చెందిన ఓవర్‌సీస్ డెవలప్‌మెంట్ అడ్మినిస్ట్రేటర్ ద్వారా కోట్ల రూపాయలు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వున్న మురికి వాడలను బాగు చేయడానికి ఖర్చు చేస్తున్నాము. ఇది హర్షించతగ్గ విషయం. 22 కోట్ల రూపాయలు విజయవాడలోను, 19 కోట్ల రూపాయలు విశాఖపట్టణంలోను ఖర్చు చేస్తామని అన్నారు. ఇంకా అత్యంత ప్రాముఖ్యతగల గుంటూరు పట్టణంలో చాలా మంది కార్మికులున్నారు. అక్కడ కూడా కొంత డబ్బు కేటాయించి, పేద ప్రజానీకాన్ని బాగుచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

తెలంగాణా, రాయలసీమ ప్రాంతాలలో ఇరిగేషన్ కోసము కొత్త ప్రాజెక్టులను డెవలప్ చేయడం జరుగుచున్నది. నాగార్జునసాగర్‌లో పూర్వం కట్టిన ప్రాజెక్టు క్రింద కొన్ని లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వచ్చాయి. నాగార్జున సాగర్ రైట్ కెనాల్‌కు రిపేర్స్ లేవు. బండ్స్ పగిలి నీరు వృధా అవుతున్నది. సాగర్ టెయిలెండ్‌కు సంబంధించి చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు ఒక రిపోర్టు యిచ్చారు. టెయిలెండులో వున్న రైతులకు నీరు అందదు. అయినా వాళ్ళు నీటి పన్ను కడుతున్నారు. దీని విషయంలో ప్రభుత్వము ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని, అక్కడి రైతాంగాన్ని కాపాడాలని కోరుతున్నాను.

శాంతి భద్రతల విషయం చాలా బాగుందని చెప్పడం చాలా హాస్యాస్పదం. ఈ మధ్య రాష్ట్రానికి చెందిన 7 ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసర్లను నక్సలైట్లు కిడ్నాప్ చేయగా, వాళ్ళను విడిపించడానికి రాజీపడి తీసికొని రావడం ఇది చరిత్రలో లిఖించబడి వుంటుంది.

పోలీసులను పార్టీల యొక్క స్వార్థములకు ఉపయోగించుకోవడంవల్ల, పోలీసులు చివరకు అసమర్థులైనారు. గుంటూరు జిల్లా ఎడ్లపాడులో ఈ నెల 18న జరిగిన హత్యల సందర్భంగా, బాడీలను గుంటూరుకు తీసుకొని వచ్చి, పోస్టుమార్టెం చేసిన తరువాత, బాడీలను ఊరేగింపు చేయాలని అనుకొంటూ వుండగా, మధ్యాహ్నము 2-15 గంటలకు 400 మంది నల్ల బాడ్జీలను ధరించి, తెలుగుదేశం జెండాలను పట్టుకొనివచ్చి, గుంటూరు పట్టణంలో విచ్చలవిడిగా షాపులను పగులగొట్టి ఎన్నోచోట్ల మనుషులను కొట్టి, రిక్షాలలో పోయేవారిని కొట్టి, స్కూళ్ళకు వెళ్ళిన ఆడపిల్లలను లంచ్ టైంలో బయటికి వచ్చినప్పుడు వాళ్ళపై దాడిచేయడం, కాంగ్రెసు పార్టీ ఆఫీసుపై సంబంధము లేకున్నా దాడి

చేయడం, ఇందిరాగాంధీ స్టాచ్యూని, అంబేడ్కర్, మహాత్మాగాంధీ స్టాచ్యూలను, పగులగొట్టడం జరిగింది. పోలీసులు చూస్తూనే ఏమి అనకుండా వూరకున్నారు. ఊరేగింపు మంగళగిరిదాకా వెళ్ళింది. ఆర్.ఆర్. పాల్, దత్ అనే కాంగ్రెసు కార్యకర్తలను 100 మంది రిజర్వ్ పోలీసులున్నా కూడా వాళ్ళ పెట్టెలను పగలపెట్టారు. శాంతి భద్రతలు బాగా వున్నాయని ప్రజల్లోకి వెళ్ళి చెబితే తెలుస్తుంది. దోపిడీలు, మానభంగాలు, పోలీసు లాకప్ మరణాలు పెరుగుతున్నాయి.

15వ తేదీన భారత్ బంద్ సందర్భంగా గుంటూరులో ఒక సంఘటన జరిగింది. అక్కడొక మునిసిపల్ కౌన్సిలర్, చెన్ను రామమోహనరావు (కాంగ్రెస్)ను రాత్రి 8-40 గంటలకు 40 మంది దాడి చేసి హత్యా ప్రయత్నము చేసినప్పుడు, ఆయనను ఆదుకోడానికి ఆయన ఇంటి ముందున్న ప్రభుత్వ జనరల్ ఆసుపత్రిలో పనిచేస్తున్న వార్డ్ బాయ్ అడ్డుకోగా, అతనిని గొడ్డలి తీసుకొని నరికారు. అతన్ని ఆసుపత్రిలో చేర్చిన తరువాత, మేము డి.ఐ.జి.ని ఎస్.పి.ని కలుసుకొని ముద్దాయిలను అరెస్టు చేయమని పేర్లు యిచ్చినా కూడా వాళ్లను అరెస్టు చేయకుండా, మా పార్టీకి చెందిన వాళ్లను అరెస్టు చేస్తూ, కేవలం రౌడీస్‌ను కాపాడే వ్యవస్థలో ఈ రాష్ట్రము కొనసాగుచున్నది.

ఈవాళ ఒక కొత్త పద్ధతి వచ్చింది. పోలీసు స్టేషన్‌కు వెళ్ళి ఫలానా వ్యక్తి దౌర్జన్యము చేశాడని రిపోర్టు యివ్వవచ్చు. అయితే అక్కడకు వెళ్లేటప్పటికి ఫలాని వారిని అరెస్టు చేయమని మంత్రిగారు ఎండార్స్‌మెంట్ చేశారని చూపిస్తున్నారు. ఈ విధంగా మా కాంగ్రెసు కార్యకర్తలను అరెస్టుచేసే పరిస్థితి ఈ రాష్ట్రములో కొనసాగుచున్నది. ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి వి. సరోజ (శ్రీకాకుళం) :— అధ్యక్షా, గవర్నరు గారి ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. మొట్టమొదటగా పంచాయితీ ఎన్నికలు సవ్యంగా జరిగినందుకు హర్షం వెలిబుచ్చారు. అవి ప్రశాంతంగా జరిగాయి. మూడు అంతస్తుల పంచాయితీ వ్యవస్థలో ప్రజాస్వామ్యం ఆవిర్భవించింది. గ్రామాలలో ప్రజాస్వామ్యం ఏర్పడింది. అంతేకాకుండా, కర్షక పరిషత్తును ప్రారంభించుకొన్నాము. దాన్నిబట్టి, మహాత్మా గాంధీ గారు కలలుకన్నవి ఇపుడు ఆచరణలో వుంటున్నాయి. గ్రామం దేశానికి వెన్నెముక వంటిదని గాంధీగారు అన్నారు. గ్రామ స్వరాజ్యం కావలెనని వారు కన్నకలలకు పునాదిరాయి వేసుకొన్నాము. దీన్ని నిస్సంకోచంగా నేను తెలియజేస్తున్నాను. ఈనాడు కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాలు చూస్తే-సర్కారియా కమిషన్ వారు రాష్ట్రాలు ఎపుడయితే పటిష్టంగా వుంటాయో అప్పుడే కేంద్రము పటిష్టంగా వుంటుంది. కేంద్రము, రాష్ట్రాలు ఒకొరికొకరు సహకరించుకొని, రాష్ట్రాలకు తగినంత ఆర్థిక సహాయాన్ని

అందజేయాలి. దీన్ని సర్కారియా కమిషన్ వారు వారి నివేదికలో వెల్లడించినా కూడా దాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వము పెడచెవిని పెట్టింది. దానివల్ల రాష్ట్రము ఎన్నో యిబ్బందులను ఎదుర్కోవలసి వస్తున్నది. కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాలంటే లింబ్స్‌కు బాడీకి వున్న సంబంధము వంటిది. ఈ విషయాన్ని నేను ఇదివరకే నా ప్రసంగములో చెప్పాను. గవర్నరుగారు అదే విషయాన్ని వెలిబుచ్చారు. ఎపుడయితే లింబ్ దెబ్బ తింటుందో దాన్ని బాగు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము తప్ప, తీసివేయడానికి ప్రయత్నించము. ఈనాడు ఇష్టములేని రాష్ట్రమున్నట్లయితే, కేంద్రము తీసివేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. ఫెడరల్ విధానానికి ఇది వెన్నుపోటుగా వుంది. అటువంటి పరిస్థితిని రాకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను. దానికి నిదర్శనంగా మనం ఈనాడు పంజాబు చూస్తున్నాము.
8–00 గం రాత్రి అంతా ఫెడరల్ విధానానికి వ్యతిరేకంగా ఉంది. తరువాత ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల ప్రజలు ఎంతో బాధపడుతుంటే వారికి సహాయం కొరకు మనం 500 కోట్లు అడిగితే సెంటరు 50 కోట్లు మాత్రమే ఇచ్చినప్పటికి మన ముఖ్యమంత్రిగారి అధ్వర్యంలో మన ప్రభుత్వంవరద బాధితులకు ఇబ్బంది కలుగకుండా ఎన్నోసదుపాయాలు కలిగించింది. అదే విధంగా రెండురూపాయలు కిలో బియ్యం పథకం సామాన్య ప్రజానీకానికి ఎంతో ఆశాజనకంగా ఉంది. మూడు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుఅయినప్పటికి కూడా ప్రజలు సుఖముగా సంతోషముగా జీవించడానికి ఈ కిలో రెండు రూపాయల బియ్యం సహాయ పడుతున్నది. సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు వస్తే ఇప్పటికి మనం 7 లక్షల పక్కా ఇళ్లు నిర్మించుకున్నాము. రాబోయే రోజులలో ఇంకో లక్ష ఇళ్లు నిర్మించుకుంటాము. ఈ విషయంలో ఏ ఇతర రాష్ట్రములోను లేని విధంగా మనం ముందంజ వేశాము. తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం రానప్పుడు ఏ గ్రామంలో ఇళ్లు చూసినా పడిపోయేట్లు కనిపిస్తూ ఉండేవి. కాని ఈనాడు చక్కని పక్కా గృహాలు నిర్మాణం చేస్తున్నాము. ఈ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చేసినట్లుగా మహిళా సంక్షేమంలో ఏ రాష్ట్రము చేయలేదు. మహిళలకు 30 శాతము రిజర్వేషను ఈ ప్రభుత్వం కలగజేసింది. మహిళా యూనివర్సిటీ పెట్టి పోలిటెక్నిక్కు ఏర్పాటు చేసింది. గ్రామీణ స్త్రీలకు వితంతువులకు పెన్షన్ ఏర్పాటు చేసింది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం, వృద్ధులకు పెన్షన్ సదుపాయము చేసింది. స్త్రీలకు ఆస్తిలో సమాన హక్కుని కలగజేస్తూ మన ఇండియాలోనే ఎక్కడా లేనటువంటి కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది. మహిళలలో వైద్య అధికారులు తక్కువగా ఉన్నారు. కాబట్టి మెడికల్ కి మన రాష్ట్రంలో మహిళా యూనివర్సిటీని ఏర్పాటు చేయాలని గవర్నరుగారిని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇక ఎడ్యుకేషన్ కి వస్తే ప్రతి గ్రామానికి ఒక పక్కా స్కూలు భవనము మనం నిర్మించు కుంటున్నాము. ఇప్పుడు ప్రతి గ్రామానికి ఒక స్కూలు ఉండాలి అనే కార్యక్రమానికి వచ్చాము. 1990 సంవత్సరానికి స్కూలు లేని గ్రామం మన రాష్ట్రంలో ఉండకూడదు అనే నిర్ణయానికి వచ్చాము. ప్రతి మండల హెడ్ క్వార్టర్సులోను ఒక హెల్తు సెంటరును చదువుకునే పిల్లలకు తెలుగు చిరంజీవి సుశిక్షిత కార్యక్రమము మన ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. దీనివల్ల అనేకమందికి

వైద్య సదుపాయం కలుగుతున్నది. ఈ సందర్భంలో వైద్యశాఖ మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇక శాంతి భద్రతల విషయానికి వస్తే మన రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతలు చక్కగా ఉన్నవి. ఇదివరకు రాష్ట్రములో ఎప్పుడు చూసినా కర్ఫ్యూలు ఉండేవి. పాతబస్తీలో మూడు ఉండేవి. ఇప్పుడు అది ఏమీ లేకుండా హిందు ముస్లిమ్ భాయి భాయి అంటూ సఖ్యతతో ఉన్నాము. మనం చేస్తున్న కార్యక్రమాలలో ఉద్యోగస్తులు కూడా తోడ్పడి సహకరించకపోవడం వల్ల కొన్ని కార్యక్రమాలను మేము చేయలేక పోతున్నాము. ఉదాహరణకు మా జిల్లాలో అధికంగా ఎక్కువ రిలీఫ్ ఇప్పించాలని మేము కలెక్టరును కోరితే వారు అంగీకరించకపోతే చివరకు సి. ఎం. వరకు వచ్చి వారికి రిలీఫ్ ఇప్పించవలసి వచ్చింది. అందుచేత ప్రభుత్వంతో ఉద్యోగులు ప్రజలు సహకరించినప్పుడే మనం ముందుకు వెళ్ళగలుగుతాము అని మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఇంతటితో ఈ సమావేశమును రేపు ఉదయం 8–30 గంటలకు వాయిదా వేస్తున్నాను. 8–05 గం రాత్రి

(తిరిగి 24-3-1988 గురువారము ఉదయం 8-30 గంటలకు సమావేశము జరుగుటకు సభ వాయిదా పడింది.)